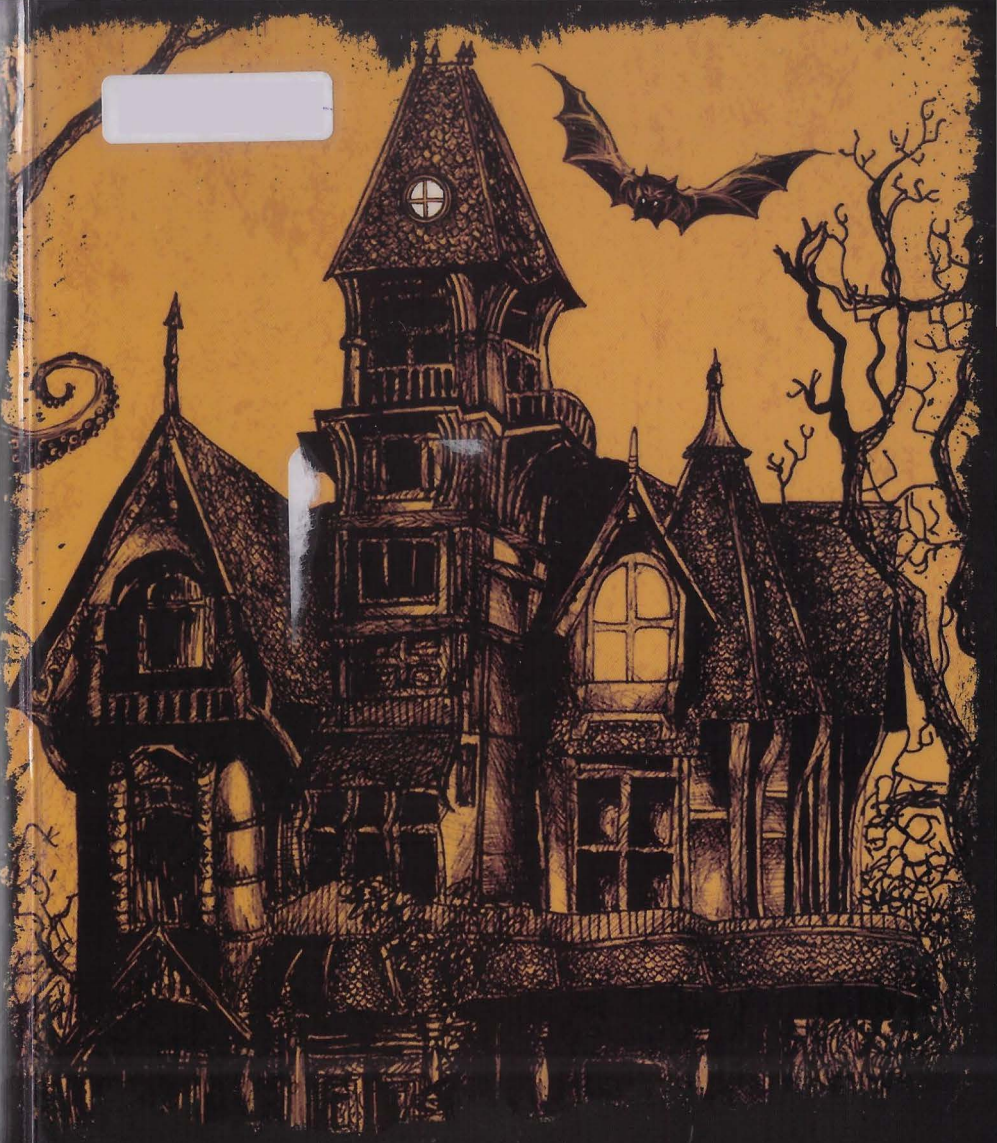

karanlık kitaplık

RAY BRADBURY

sonbahar ülkesi

ithaki

RAY BRADBURY

Fantazi, korku ve bilimkurgu edebiyatına damga vuran yazarlardan biri olan Ray Bradbury, 1920'de doğdu. Uzun yaşamına *Fahrenheit 451* gibi bir distopyanın yanında sayısız öykü sığdırdı. Tüm hayatını kitaplara ve yazmaya adayan Amerikalı yazar, 5 Haziran 2012'de öldüğünde, arkasında *Mars Yıllıkları, Resimli Adam* ve *Uğursuz Bir Şey Geliyor Bu Yana* gibi başucu kitabı olmaya aday birçok unutulmaz eser bıraktı. Stephen King ve Neil Gaiman gibi ustalar ondan ilham aldı. Uygarlığa yön veren toplumsal meseleler ile modern insanın bireysel sorunlarını bir arada işleyebilmesi ve insanın ruhunu donduran öyküleri eşsiz bir sıcaklıkla kaleme alması, Bradbury'nin en önemli özelliği oldu.

Sonbahar Ülkesi

Ray Bradbury
Orijinal Adı: *The October Country*

İthaki Yayınları - 1554
Karanlık Kitaplık - 22

Dizi Editörü: *Alican Saygı Ortanca*
Yayına Hazırlayan: *Yanki Enki*
Düzelti: *Emirhan Burak Aydın*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Ekim 2019, İstanbul

ISBN: 978-605-7762-16-0

Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Mehmet Moralı, 2015
© İthaki, 2019
© Ray Bradbury, 1955

Bu eserin tüm hakları Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
Don Congdon Associates, Inc., Author's Agents ile yapılan anlaşmaya göre alınmıştır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki[TM] Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6 Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97
Sertifika No: 40200

karanlık kitaplık

Ray Bradbury

Sonbahar Ülkesi

Çeviren
Mehmet Moralı

Bu kitaptaki öykülerden on beşi, ben yirmi altı yaşına gelmeden yazıldı ve ilk kitabım DARK CARNIVAL'ın August Derleth yönetimindeki Arkham House edisyonunda yayımlandı. Bu kitabın baskısı birkaç yıldır tükenmişti ve Ballantine Books'un editörlerinin bu ilk kitabımdaki öykülerden en beğendiklerimi seçip, gözden geçirip kimilerini de baştan yazma fırsatını vermelerine memnun oldum. Daha sonraki okuyucularım için SONBAHAR ÜLKESİ, çalışmalarımın muhtemelen aşina olmadıkları bir yanını ve 1946'dan beri nadiren çalıştığım türden öyküleri tanıtacak. Dönüp o yıllara baktığımda, ilk yayıncı-editörüm olan August Derleth'e ve en çalışkan, en sabırlı öğretmenlerim olan Leigh Brackett ve Henry Kuttner'a şükranlarımı ifade etmekten kendimi alamıyorum.

R. B.

August Derleth'ten başka kim için olabilir ki?

İÇİNDEKİLER

CÜCE
13

SIRADAKİ
27

H. MATISSE'İN UYANIK POKER FİŞİ
64

İSKELET
74

KAVANOZ
92

GÖL
108

ELÇİ
115

ATEŞE TUTULMUŞ
124

KÜÇÜK KATİL
137

KALABALIK
157

KUTUDAKİ KUKLA
168

TIRPAN
186

EINAR AMCA
202

RÜZGÂR
211

ÜST KATTAKİ ADAM
222

YAŞLI BİR KADIN VARDI
236

SARNIÇ
250

EVE DÖNÜŞ
258

DUDLEY STONE'UN MUHTEŞEM ÖLÜMÜ
273

Sonbahar Ülkesi

...yılın hep son döneminin yaşandığı ülke. Tepelerin sisli, derelerin puslu olduğu; öğlenin çabucak geçtiği, gündoğumuyla günbatımının uzadığı ve gece yarılarının sürüp gittiği; büyük ölçüde güneşe bakmayan bodrumlardan, bodrum altlarından, kömürlüklerden, dolaplardan, tavan aralarından ve kilerlerden oluşan; halkı sonbahar halkı olan, yalnızca sonbahar düşüncelerine sahip olan; geceleri boş kaldırımlarda dolaşan insanlarının yağmur sesine benzediği...

Cüce

Aimee sessizce göğü seyrediyordu.

Bu gece, o kıpırtısız sıcak yaz gecelerinden biriydi. Beton rıhtım boştu, ipe dizilmiş kırmızı, beyaz ve sarı ampuller, ahşap hiçliğin üzerinde, havada sinekler gibi parlıyordu. Çeşitli lunapark tezgâhlarının yöneticileri, yol üzerinde erimeye başlamış balmumu heykeller gibi, gözler boşluğa dikilmiş, konuşmadan dikiliyordu.

Bir saat önce buradan iki müşteri geçmişti. O iki yalnız insan şimdi eğlence trenine binmiş, vagon yakıcı gecede bir hiçliğin çevresinden diğerine kurşun gibi inerken çılgınca bağırıyorlardı.

Aimee alanda yavaşça dolaşıyordu, nemli ellerinde birkaç eskimiş ahşap halka vardı. AYNA LABİRENTİ'nin önündeki bilet gişesinin arkasında durdu. Labirentin dışındaki üç aynada kendisini hayli şekilden çıkmış bir halde gördü. Kendisinin binlerce yorgun sureti koridor boyunca yok olup gidiyordu, o bariz soğukluğun içinde bir o kadar sıcak görüntü.

Bilet gişesine girip uzun uzun Ralph Banghart'ın ince ensesine baktı. Uzun ve düzensiz sarı dişlerinin arasında yakılmamış bir puro, bilet tezgâhının üzerinde fal açıyordu.

Eğlence treni inleyip korkunç inişine yeniden başlayınca, konuşmak aklına geldi.

"Ne biçim insanlar eğlence trenine biner ki?"

Ralph Banghart tam yarım dakika purosunu geveledi. "Ölmek isteyen insanlar. Şu eğlence treni ölmenin en kullanışlı yolu." Atış alanındaki silahların uzak seslerini dinlemek için durakladı. "Tüm bu lunapark işi çılgınca. Mesela şu cüce. Gördün mü adamı? Her

gece, on sentini öder, taa Çatlak Louie'nin Odası'na kadar Ayna Labirenti'ni gezer. Tanrım!"

"Ah, evet," dedi Aimee, anımsayarak. "Hep merak etmişimdir, cüce olmak nasıl bir şeydir diye. Onu gördüğümde hep üzülürüm."

"Onu bir keman gibi çalabilirim."

"Böyle şeyler söyleme!"

"Tanrım!" Ralph boştaki eliyle kadının kalçasına bir şaplak attı. "Hiç karşılaşmadığın herifler için üzülmen yok mu!" Başını iki yana salladı ve kıkırdadı. "O ve sırrı. Yalnız bildiğimi bilmiyor, anlıyor musun? Bak sen şu işe!"

"Sıcak bir gece." Kadın kocaman ahşap halkaları sinirli sinirli ıslak ellerinde döndürdü.

"Konuyu değiştirme. Gelecektir, yağmur da yağsa, güneş de açsa."

Aimee ağırlığını diğer ayağına verdi.

Ralph kadının dirseğini yakaladı. "Hey, çıldırdın mı? Cüceyi görmek istiyorsun, değil mi? Sus!" Ralph döndü. "İşte geliyor!"

Cücenin esmer ve kıllı eli gişenin önünde aniden belirip penceresinden içeri gümüş bir on sentlik uzattı. Görünmez bir kişi, tiz, çocuksu bir sesle, "Bir!" dedi.

Aimee ister istemez öne eğildi.

Cüce yukarı doğru ona baktı. Kara gözlü, siyah saçlı, çirkin, sanki üzüm presine sokulmuş, sıkılmış da sıkılmış, acılar içinde katlanmış da katlanmış, sonunda suratı şekilden çıkmış, korkunç bir kitle haline gelmiş gibi çirkin bir adamdan başka bir şey değildi. Gecenin ikisi, üçü ya da dördünde, gövdesi uyurken gözlerinin açık ve uyanık olması gerektiğini bildiğiniz bir surattı bu.

Ralph sarı bir bileti ortadan ikiye yırttı. "Bir!"

Cüce, geldiğini gördüğü bir fırtınadan çekinirmiş gibi siyah yakasını sıkıca boğazına çekti ve yalpalayarak uzaklaştı. Bir an sonra, on bin kayıp ve avare cüce aynaların arasında çılgın kara böcekler gibi süzüldü ve kayboldu.

"Çabuk!"

Ralph Aimee'yi aynaların arkasındaki karanlık bir geçide sürük-

ledi. Kadın tünel boyunca, gözetleme deliği olan ince bir bölmeye kadar iteklendiğini hissetti.

"Bu muhteşem," diye kıkırdadı adam. "Bak."

Aimee tereddüt etti, sonra yüzünü bölmeye dayadı.

"Görüyor musun?" diye fısıldadı Ralph.

Aimee kendi kalp atışlarını duyuyordu. Bir dakika geçti.

Cüce orada, küçük mavi odanın ortasında duruyordu. Gözleri kapalıydı. Daha onları açmaya hazır değildi. Şimdi, işte nihayet şimdi gözkapaklarını araladı ve karşısındaki geniş aynaya baktı. Ve aynada gördüğü de gülümsemesine neden oldu. Göz kırptı, ayak parmakları üzerinde döndü, yan durdu, el salladı, eğildi, beceriksizce dans etti.

Ayna da her hareketini, uzun ince kollar, uzun, çok uzun bir gövde, büyük bir göz kırpış ve muazzam bir dans hareketiyle tekrarladı ve devasa bir selamlamayla bitirdi!

"Her gece aynı şey," diye Aimee'nin kulağına fısıldadı Ralph. "Muhteşem, değil mi?"

Aimee Ralph'a döndü ve ifadesiz bir yüzle, sabit bakışlarla uzun uzun baktı, hiçbir şey demedi. Sonra, kendisine hâkim olamazmış gibi, başını yavaş, çok yavaşça hareket ettirip bir kez daha delikten baktı. Nefesini tutmuştu, gözlerinin sulandığını hissetti.

Ralph onu dürttü ve fısıldadı.

"Hey, küçük ucube şimdi ne yapıyor?"

***

Yarım saat sonra, bilet gişesinde oturmuş birbirlerine bakmadan kahve içerken cüce aynalardan dışarı çıktı. Şapkasını çıkarmış gişeye yaklaşıyordu ki, Aimee'yi gördü ve dönüp gitti.

"Bir şey isteyecekti," dedi Aimee.

"Evet." Ralph dalgın dalgın sigarasını dışarı fırlattı. "Ne istediğini de biliyorum. Ama sormaya cesaret edemedi. Bir gece, o ciyak ciyak sesiyle, 'Herhalde bu aynalar çok pahalıdır değil mi?' diye sordu. Eh, ben de anlamamış gibi yaptım. Evet, pahalıdır dedim. Bana şöyle bir baktı, bekledi, ben başka bir şey söylemeyince evine gitti,

ama ertesi gün, 'Herhalde bu aynalar elli hatta yüz papel eder,' dedi. Herhalde eder, dedim ben de. Kendime bir fal açtım."

"Ralph," dedi kadın.

Adam ona döndü. "Neden bana öyle bakıyorsun?"

"Ralph," dedi kadın, "neden fazlalardan birini ona satmıyorsun?"

"Bak Aimee, halka oyununu nasıl oynatacağını sana söylüyor muyum?"

"Bu aynalar kaçadır?"

"Otuz beş papele ikinci elini alabilirim."

"O zaman ona nereden bir tane edinebileceğini neden söylemiyorsun?"

"Aimee, hiç kafan çalışmıyor." Elini kadının dizine koydu. Kadın dizini çekti. "Nereye gideceğini söylesem bile, gidip bir tane satın alacağını mı sanıyorsun? Hayatta almaz. Neden mi? Adam kendini biliyor. Eğer Çatlak Louie'nin Odası'nda o aynanın karşısında yaptıklarını bildiğimi anlasa, bir daha gelmez. Sanki herkes gibi aynaların arasında kaybolmaya gelmiş gibi yapıyor. Sanki o özel odayla hiç ilgilenmiyormuş gibi. Hep gece geç saatlerde, işlerin azalmasını bekliyor, oda ona kalsın diye. İş iyiyken akşamları neyle eğlendiğini Tanrı bilir. Hayır efendim, hiçbir yere gidip de bir ayna almaya cesaret edemez. Arkadaşı yok, olsa da onlardan kendisine böyle bir şey satın almalarını isteyemez. Bana bundan söz etmesinin tek nedeni, benden başka tanıdığı kimsenin olmaması aslında. Tasarruf ediyor olabilir ama bugünün dünyasında, bir cüce sirk dışında nerede çalışabilir ki? Sürüsüne bereket bulunuyor."

"Kendimi çok kötü, hüzünlü hissediyorum." Aimee oturmuş, boş yola bakakalmıştı. "Nerede yaşıyor?"

"Deniz kıyısında ufacık bir odada. Ganghes Arms Oteli. Niye?"

"Çok öğrenmek istiyorsan, adama deli gibi âşık oldum."

Ralph purosunu geveledi. "Aimee," dedi. "Şu şakaların yok mu."

***

Ilık bir gece, sıcak bir sabah ve yakıcı bir öğlen. Deniz çarşaf gibiydi.

Aimee yürüyerek denize bakan lunapark yollarında ilerliyor, kolunun altında güneşin soldurduğu birkaç dergi, gölgeden gidiyordu. Bir kapıyı açıp karanlığa doğru seslendi. "Ralph?" Aynaların arkasındaki karanlık hole doğru ilerledi, topukları tahta zeminde takırdıyordu. "Ralph?"

Birisi beceriksizce bez yatakta kıpırdandı. "Aimee?"

Oturdu ve tuvalet masasındaki duya bir ampul taktı. Yarı körleşmiş gözlerini kısarak kadına baktı. "Hey, fare tutmuş kedi gibisin."

"Ralph cüce hakkında konuşmaya geldim."

"Aimee, tatlım, biliyor musun, her cüce aynı değildir, bazısı öyle doğar, diğerleri sonra olur, bizimki sonra olanlardan..."

"Ralph! Onun hakkında çok muhteşem bir şey öğrendim!"

"Tanrı aşkına," dedi adam avuçlarına doğru, kendi inanmazlığının kanıtı olarak ellerini önüne açmıştı. "Kadına bak! Kimin umurunda, şu küçük, çirkin...."

"Ralph!" Aimee gözleri pırıl pırıl, dergileri gösteriyordu. "O bir yazar! Düşünsene!"

"Düşünmek için çok sıcak bir gün." Arkasına yaslanmış, hafif bir gülümsemeyle kadını izliyordu.

"Ganghes Arms'ın önünden geçiyordum, müdür Bay Greeley'yi gördüm. Bay Big'in odasındaki daktilonun sabahlara kadar çalıştığını söyledi!"

"Adı bu mu?" Ralph gürültülü bir kahkaha patlatmıştı.

"Ucuz polisiye öyküler yazıyor, yaşamasına yetecek kadar. İkinci el dergiler satan yerde öykülerinden birini buldum, Ralph, bil bakalım ne gördüm?"

"Aimee, yorgunum."

"Bu küçük adamın dünya kadar büyük bir ruhu var; *her şey* kafasında!"

"O zaman, sorarım sana, neden büyük dergilere yazmıyor?"

"Belki de çekindiği içindir, belki de yapabileceğinin farkında değildir. Olur böyle şeyler. İnsanlar kendine güvenmez. Ama bir denese, bahse girerim ki dünyanın her yerine öykülerini satabilir."

"Neden parayı bulmamış acaba?"

"Belki de o köhne otel odasında yaşadığı için fikirler yavaş yavaş geliyordur. Kime olmaz ki? Hele o kadar küçük olunca? Bence çok küçük olmak ve tek odalı ucuz bir dairede oturmaktan başka bir şey gelmez insanın aklına."

"Of!" diye homurdandı Ralph. "Florence Nightingale'in anneannesi gibi konuştun."

Kadın dergileri gösterdi. "Sana bu suç öyküsünün bir kısmını okuyacağım. Tabancalar ve sert adamlarla dolu ama anlatıcı bir cüce. Bahse girerim ki editörler yazarın ne yazdığını bildiğini hiç düşünmemiştir. Lütfen Ralph, orada öyle oturma! Dinle."

Ve yüksek sesle okumaya başladı.

"Ben bir cüceyim ve bir katilim. Bu iki şey birbirinden ayrılamaz. Biri diğerinin nedenidir.

"Öldürdüğüm adam ben yirmi bir yaşındayken sokakta beni durdurur, kollarına alır, alnımdan öper, alçak sesle şarkılar mırıldanır, bana çocuk şarkıları söyler, beni kasap dükkânlarına sokup tartının üstüne koyar ve bağırırdı, 'Buraya bakın; hey, kasap, tartıyı ellemel!'

"Yaşamlarımızın cinayete doğru nasıl ilerlediğini görüyor musunuz? Bedenimin ve ruhumun işkencecisi, aptal adam!

"Çocukluğuma gelince: Annemle babam ufak tefekti, ama tam anlamıyla cüce değillerdi; hayır, kesinlikle değillerdi. Babamın mirası bize bir oyuncak ev sağlamıştı. Bu şaşırtıcı bir şeydi, beyaz bir düğün pastasına benziyordu; küçücük odalar, küçük iskemleler, minyatür resimler, mücevherler, içinde sinek olan amber parçaları, her şey minik, minik, minik! Devlerin dünyası uzaklarda, bahçe duvarının ötesindeki çirkin bir söylentiydi. Zavallı annem, babam! Benim için en iyisini istiyorlardı. Beni, küçük ve değerli bir porselen vazo gibi, kendi karınca dünyalarında, arı kovanı odalarımızda, mikroskobik kütüphanemizde, karafatma boyutunda kapıların, güvelere göre pencerelerin olduğu diyarımızda kendilerine sakladılar. Ancak şimdi, ebeveynimin psikozunun muhteşem boyutlarını görebiliyorum! Herhalde beni bir kelebek gibi camın altında tutarak ebediyen yaşayabileceklerini hayal ettiler. Ama önce babam öldü, sonra posta

pulu aynalar ve tuzluk kadar dolaplarıyla arı kovanı evimizi yangın süpürdü attı. Annem de gitti! Ve sönmekte olan ateşin közlerini bir başına seyreden ben, devlerin ve canavarların dünyasına fırlatılıverdim, hakikatin heyelanına kapıldım, itildim, yuvarlandım ve uçurumun dibine yapıştım!

"Uyum sağlamam bir yıl sürdü. Gösteriyle ilgili bir iş düşünülemezdi. Dünyada yerim yok gibiydi. Sonra, bir ay önce, işkencecim yaşamıma girdi, hiçbir şeyden kuşkulanmayan kafama bir takke takıp arkadaşlarına haykırdı, 'Küçük kadınla tanışmanızı istiyorum!'"

Aimee okumayı kesti. Gözleri buğulanmıştı, Ralph'a uzattığı dergi de elinde titriyordu. "Sonunu sen getir. Gerisi bir cinayet öyküsü. Fena değil. Ama görmüyor musun? Şu küçük adama bak sen. Şu küçük adama."

Ralph dergiyi bir kenara atıp tembel tembel bir sigara yaktı. "Ben kovboy öykülerini yeğlerim."

"Ralph, bunu okumalısın. Birilerinin ona ne kadar iyi olduğunu söylemesi lazım ki devam etsin."

Ralph kadına baktı, başını bir yana eğmişti. "Ve bil bakalım bu işi kim yapacak? Bak bak bak, Tanrı'nın sağ kolu gibi değil miyiz?"

"Seni dinlemeyeceğim."

"Kahretsin, kafanı kullan! Üstüne gidersen ona acıdığını sanacak. Seni odasından bağıra çağıra kovar."

Kadın oturdu ve söylenenleri yavaşça, evire çevire, her yönünü değerlendirerek düşündü. "Bilmiyorum. Belki de haklısın. Of, bu acıma değil Ralph, gerçekten değil. Ama belki ona böyle gözükecek. Ya da belki de ona olduğu gibi gözükecek. Çok dikkatli olmam lazım."

Adam parmaklarıyla yavaşça sıkıştırarak kadının omuzlarını ileri geri salladı. "Bana bak, ondan uzak dur, tek istediğim bu; yapacaklarınla yalnızca başına dert açacaksın. Tanrım, Aimee senin bir şeye bu kadar taktığını hiç görmemiştim. Bak, sen ve ben, ikimiz bugün tatil yapalım, yiyecek alalım, benzin alalım, kıyı boyunca gidebildiğimiz kadar gidelim; yüzelim, yemek yiyelim, kasabanın birinde güzel bir gösteri seyredelim. Lunaparkın da cehenneme kadar yolu

var, ne dersin? Çok güzel bir gün, tasaları bir kenara bırakalım. Ben birkaç dolar biriktirmiştim."

Kadın, "Çünkü onun farklı olduğunu biliyorum," dedi, gözlerini karanlığa dikmişti. "Çünkü o bizim hiç olamayacağımız bir şey; senin, benim ve burada, rıhtımdaki herkesin. Ne kadar komik, ne kadar. Yaşam onu yalnızca lunapark gösterilerinde yer alacak biçimde yaratmış ama o toprak üzerinde. Bizi de yaşam lunapark gösterinde çalışmak zorunda kalmayacağımız gibi yaratmış ama işte biz burada, denizin üzerindeki bu rıhtımdayız. Bazen kıyı sanki bir milyon kilometre uzaktaymış gibi olur. Ralph, nasıl oluyor da bizim bedenlerimiz varken onun beyni var ve bizim hayatta tahmin bile edemeyeceğimiz şeyleri düşünüyor?"

"Beni dinlemedin bile," dedi Ralph.

Kadın oracıkta oturuyordu, adam da başında dikilmişti, sesi uzaklardaydı. Kadının gözleri yarı yarıya kapanmıştı, elleri de kucağında, seğiriyordu.

"Öyle cin cin bakmandan hoşlanmadım," dedi adam sonunda.

Kadın yavaşça çantasını açtı, küçük bir para rulosu çıkarıp saymaya başladı. "Otuz beş, kırk dolar. İşte. Billie Fine'a telefon edeceğim, Ganghes Arms'taki Bay Bigelow'a o uzun gösteren aynalardan bir tane göndermesini sağlayacağım. Evet, yapacağım bunu!"

"Ne!"

"Düşün Ralph, odasında bunlardan her istediğinde bakabileceği bir tane olması ne kadar muhteşem olur. Telefonunu kullanabilir miyim?"

"Peki, yap bakalım çılgınlığını."

Ralph döndü ve tünelde ilerledi. Bir kapı çarptı.

Aimee bekledi, bir süre sonra telefonu alıp numaraları acılı bir yavaşlıkla çevirmeye başladı. Numaralar arasında duruyor, nefesini tutuyor, gözlerini kapatıyor ve dünyada küçücük olmanın nasıl bir şey olacağını, sonra, günün birinde birisinin özel bir ayna göndermesinin nasıl bir şey olacağını düşünüyordu. Odanızda kendi parlak, kocaman görüntünüzle saklanabileceğiniz bir ayna ve mecbur kalmadıkça dış dünyaya hiç çıkmadan, hikâyeleri yazsanız da

yazsanız. Nasıl olurdu acaba, odada yapayalnız, odada tastamam muhteşem bir yanılsamayla. Bu sizi mutlu mu ederdi, hüzünlü mü, yazmanıza yardımcı mı olurdu, yoksa incitir miydi? Başını ileri geri, ileri geri salladı. Bu durumda hiç olmazsa kimse sizi küçümseyemezdi. Ardı ardına geceler, belki de soğuk sabahlarda saat üçte gizlice kalkarak, ortalıkta zıplayıp dans eder, o parlak aynadaki uzun, upuzun görüntünüze gülümseyip el sallardınız.

Telefondaki ses, "Billie Fine'ın yeri," dedi.

Kadın, "Ah *Billie*," diye hıçkırdı.

***

İskeleye gece çökmüştü. Tahtaların altında okyanus karanlık ve gürültülüydü. Ralph cam tabutunda soğuk ve donuk oturuyor, kartlarını diziyordu, gözleri sabit, ağzı hareketsiz. Dirseğinin altında, sigara izmaritlerinden oluşan bir piramit habire büyüyordu. Aimee sıcak kırmızı ve mavi ampullerin altından gülümseyip el sallayarak geçtiğinde, kartları yavaşça, çok yavaşça dizmeye ara vermedi. "Selam Ralph," dedi kadın.

"Aşk hikâyen nasıl gidiyor?" diye sordu, kirli bir bardaktan buzlu su içen Ralph. "Charlie Boyer nasıl, yoksa Gary Grant miydi?"

"Demin gittim, kendime yeni bir şapka aldım," dedi kadın, gülümseyerek. "Ah, kendimi ne kadar da iyi hissediyorum! Neden biliyor musun? Billie Fine yarın yeni bir ayna gönderecek! O küçük, tatlı adamın suratını düşünebiliyor musun?"

"Hayal kurmada o kadar ateşli değilimdir."

"Gören de onunla evleneceğimi filan düşündüğünü sanacak."

"Neden olmasın? Adamı bir bavulda gezdirirsin. İnsanlar sorar, Kocanız nerede? Tek yapacağın, çantayı açıp bağırmak, İşte burada! Gümüş bir kornet gibi. Olmadık saatlerde kutusundan çıkarır, bir parça çalıp yerine kaldırırsın. Arka verandada onun için bir kum kutusu bulundurursun."

"Kendimi o kadar da iyi hissediyordum."

"İyiliksever, diyecektin." Ralph ona bakmıyordu, ağzı kapalıydı. "İyi-lik-se-ver. Sanırım bu iş benim onu delikten seyredip kıkırda-

mamdan kaynaklanıyor, değil mi? Aynayı bu yüzden mi gönderdin? Senin gibi insanlar ortalıkta ellerinde tefle gezer, yaşamımdan eğlenceyi çıkarır."

"Hatırlat da bir şeyler içmeye sana gelmeyeyim bir daha. Adi kimselerle görüşeceğime, hiç kimseyle görüşmem."

Ralph derin bir nefes alıp verdi. "Aimee, Aimee. Bu adama yardım edemeyeceğini bilmiyor musun? Kaçığın teki. Ve bu senin yaptığın çılgınca iş, adama, Git, kaçık ol, ben sana yardım edeceğim, demek."

"Ne olursa olsun, birine iyiliği dokunacaksa, hayatta bir kez olsun hata yapmak iyidir," dedi kadın.

"Tanrı beni iyilikseverlerden korusun, Aimee."

"Sus, sus," diye haykırdı kadın, başka da bir şey söylemedi.

Adam da sessizliğini bir müddet daha sürdürdü, sonra parmak izi lekeli camı bir kenara itip kalktı. "Biraz gişeye bakar mısın?"

"Tabii, neden?"

Aimee adamın on bin soğuk beyaz yansımasının cam koridorlarda, aynaların arasında ilerlediğini gördü, ağzı kapalıydı, parmaklar hareket halindeydi.

Gişede tam bir dakika oturdu, sonra birdenbire bir titreme geldi. Gişede küçük bir saat tik-tak ediyordu, destedeki kartları tek tek, yavaşça çevirdi. Labirentin içinde, uzakta bir yerlerde bir çekicin vurduğunu, dövdüğünü, gene vurduğunu duydu; sessizlik, yeni bir bekleyiş, sonra da on bin yansıma eğilip, bükülüp, katlanıp çözüldü, Ralph geldi, kadının gişedeki on bin yansımasına bakarak. Rampadan çıkarken, Aimee adamın sessizce güldüğünü duydu.

"Eee, seni böyle neşeli bir ruh haline sokan nedir?" diye sordu kadın, kuşkuyla.

"Aimee," dedi adam fütursuzca, "tartışmamalıyız. Yarın Billie Fine'ın o aynayı Bay Big'in oraya göndereceğini mi söylemiştin?"

"Bir komiklik yapmayacaksın değil mi?"

"Ben mi?" Kadını gişeden çıkardı, kartları eline aldı, mırıldanıyordu, gözleri parlamıştı. "Yok, ben öyle şeyler yapmam, hiç yapmam." Kadına bakmıyor ama kartları hızla atıyordu. Kadın adamın arkasında durdu. Sağ gözü biraz seğiriyordu. Kollarını kavuşturup

bıraktı. Bir dakika geçmişti. Duyulan tek ses, rıhtımın altındaki okyanusun sesi, Ralph'ın sıcak havada nefes alıp verişi, kartların yumuşak hışırtısıydı. İskelenin üzerindeki hava sıcak ve bulutluydu. Açık denizde hafif yıldırım ışıltıları görünmeye başlamıştı.

"Ralph," dedi kadın sonunda.

"Sakin ol Aimee," dedi o da.

"Kıyı boyunca yapmamızı istediğin şu gezi var ya..."

"Yarın," dedi adam. "Belki gelecek ay. Belki gelecek yıl. Yaşlı Ralph Banghart sabırlı bir adamdır. Ben endişelenmiyorum, Aimee. "Bak." Bir elini havaya kaldırdı. "Ben sakinim."

Aimee denizden gelen gök gürültüsünün dinmesini bekledi.

"Yalnızca senin kızmanı istemiyorum, o kadar. Kötü bir şey olmasını istemiyorum, bana söz ver."

Rüzgâr, ha sıcak, ha soğuk, rıhtım boyunca esiyordu. Havada yağmur kokusu vardı. Saat tik-tak ediyordu. Aimee terlemeye başladı, bir yandan da kartların habire hareket etmesini seyrediyordu. Uzaklarda, atış alanında, tabancaların sesi ve hedeflerin vurulduğu duyuluyordu.

Sonra, işte o gelmişti.

Boş yolda, sinek ampullerinin altında, yüzü çarpılmış ve kapkara, her hareketi bir ıstırap halinde, badi badi yürüyordu. Rıhtımın uzak ucundan geliyordu, Aimee de onu izliyordu. Bu son gecen, son kez olarak buraya gelerek kendini mahcup edeceksin, demek isterdi ona, son kez, gizlice de olsa, Ralph tarafından izlenmek zorunda kalacaksın. Bağırabilmek ve gülmek ve bunları tam da Ralph'ın önünde söylemek istedi. Ama bir şey demedi.

"Merhaba, merhaba!" diye bağırdı Ralph. "Bu gece bedava, bizden! Eski müşterilere özel!"

Cüce başını kaldırıp şaşkınlıkla baktı, siyah gözleri dikilmiş, tereddüt içindeydi. Ağzı teşekkür sözcüklerinin şeklini aldı ve döndü, bir eli ensesinde, minik yakasını bükülmüş gırtlağının üzerine çekiyor, diğer elinde gümüş onluğu gizlice sıkıyordu. Arkasına baktı, başını salladı, sonra düzinelerce sıkıştırılmış ve acı içinde, ışıkların garip rengiyle yanmış surat cam koridorlarda ilerledi.

"Ralph," dedi Aimee adamın dirseğini yakalayarak, "ne oluyor?"

Adam homurdandı. "İyilikseverlik ediyorum, Aimee, iyilikseverlik."

"Ralph," dedi kadın.

"Şşşt," dedi adam. "Dinle."

Gişenin içinde, uzun, sıcak sessizlikte beklediler.

Sonra, uzaklarda, boğuk bir çığlık duyuldu.

"Ralph!" dedi Aimee.

"Dinle, dinle!" dedi adam.

Bir çığlık daha geldi, sonra bir daha, bir daha ve sonra da bir dövme, bir vurma ve kırma sesi, labirentin içinde bir koşuşturma. Sonra, aynadan aynaya çılgınca çarpıp seken, isterikçe haykırıp hıçkıran, yüzü gözyaşlarına boğulmuş, ağzı açılmış Bay Bigelow geldi. Yakıcı gece havasına fırladı, çılgınca etrafına baktı, inledi ve rıhtım boyunca koşmaya başladı.

"Ralph, ne oldu?"

Ralph oturduğu yerden kahkahalar atıyor, bacaklarını tokatlıyordu.

Adamın suratına bir tokat attı. "Ne yaptın?"

Hâlâ gülüyordu. "Gel, sana göstereyim!"

Sonra, labirentteydiler, bir sıcak beyaz aynadan diğerine, kırmızı dudak boyasının binlerce kez tekrarlandığını gördüğü, kendisi gibi garip isterik bir kadının hızla hareket eden, gülümseyen bir adamı takip ettiği yakıcı gümüş mağarada. "Gel," diye bağırdı adam. Ve toz kokan bir odaya geldiler.

"Ralph!" dedi kadın.

Her ikisi de cücenin bir yıl boyunca her gün geldiği odanın eşiğinde duruyordu. Her ikisi de cücenin her gece, karşısındaki mucizevi görüntüyü görmek için gözlerini açmadan önce durduğu yerde duruyordu.

Aimee yavaşça soluk odada bir elini ileri doğru salladı.

Ayna değişmişti.

Bu yeni ayna, normal insanları bile küçük, küçük, küçücük gösteriyordu; uzun boylu insanları bile küçük yapıyor ve ilerledikçe de daha fazla küçültüyordu.

Ve Aimee bunun karşısında durdu, düşündü, burada duran büyük insanları bile küçülttüğüne göre, Tanrım, bir cüceyi, minik bir cüceyi, kara bir cüceyi, şaşkın ve yalnız bir cüceyi kimbilir ne yapar diye düşündü.

Döndü ve neredeyse düşüyordu. Ralph durmuş ona bakıyordu. "Ralph," dedi. "Tanrım, bunu neden yaptın?"

"Aimee, geri dön!"

Aynaların arasından, ağlayarak kaçtı. Bulanık gözlerle çıkışı bulmak zordu ama gene de buldu. Gözlerini kırpıştırarak boş rıhtımda durdu, önce bir yöne, sonra diğer yöne doğru koşmaya başladı, sonra gene diğerine, sonra durdu. Ralph arkasından yetişti, konuşuyordu ama bu sanki gecenin bir saatinde, duvarın arkasından duyulan uzak ve yabancı bir ses gibiydi.

"Bana bir şey söyleme," dedi.

İskelenin diğer ucundan birisi koşarak geldi. Bu atış alanından Bay Kelly'ydi. "Hey, az önce küçük bir adam göreniniz oldu mu? Bücür herif benim oradan bir tabanca kaptı, ben daha bir şey yapamadan doldurdu ve kaçtı! Bulmama yardım eder misiniz?"

Ve Kelly koşarak, her çadırın arasına bakabilmek için başını döndürerek, sıcak mavi, kırmızı ve sarı ampullerin altında uzaklaştı.

Aimee öne arkaya sallandı ve bir adım attı.

"Aimee nereye gidiyorsun?"

Ralph'e, sanki yabancıymışlar da bir köşeyi döndüklerinde çarpışmışlar gibi baktı. "Sanırım aramaya yardım edeceğim."

"Bir şey yapamazsın."

"Ne olursa olsun denemem lazım. Tanrım, Ralph, bunların hepsi benim suçum! Billie Fine'a telefon etmemem lazımdı! Bir ayna sipariş etmemem lazımdı, çok kızdın ve bunları yaptın! Bay Big'e kendim gitmem gerekirdi, satın aldığım çılgın bir şeyi göndermem değil! Hayatta yaptığım son şey de olsa gidip onu bulacağım."

Yanakları ıslak, yavaşça sallanırken, labirentin önünde duran titrek aynaları gördü, birine Ralph'ın görüntüsü yansımıştı. Gözlerini görüntüden alamadı; görüntü onu ağzı açık, soğuk ve titrek bir büyülenmişliğe sürüklemişti.

"Aimee, ne oldu? Nereye bakıyorsun?"

Kadının nereye baktığını hissetti ve neler olduğunu görmek için döndü. Gözleri fal taşı gibi açıldı.

Cayır cayır aynaya kaşlarını çatarak baktı.

Korkunç, altmış santim boyunda, çirkin, küçük bir adam, eski bir hasır şapkanın altından solgun, ezik suratıyla kaşlarını çatmış, tehditkâr bir ifadeyle ona bakıyordu. Ralph orada durmuş, elleri belinde, kendisini seyrediyordu.

Aimee yavaşça yürümeye başladı, hızlandı ve koşmaya başladı. Boş rıhtım boyunca koştu, rüzgâr ılık esiyor, o koştukça da, gökten kocaman sıcak yağmur damlalarını üzerine savuruyordu.

Sıradaki

Burası bir köy meydanı müsveddesiydi. Şu yeni unsurları içeriyordu: perşembe ve pazar günleri bir orkestranın müzik patlamasına uğradığı şeker kutusu gibi bir sahne; sarılıp sarmalanıp süslenmiş, pastan yeşile dönmüş, zarif bronz-bakır banklar; ince, mavi ve pembe karo döşeli yollar, kadınların yeni boyanmış gözleri gibi mavi, kadınların saklı harikaları gibi pembe; Fransız bahçelerindeki gibi kesilmiş, tam da şapka kutusu biçiminde ağaçlar. Otelin penceresinden bakıldığında, tümü doksanlardaki bir Fransız villasından bekleyeceğiniz taze sokulganlık ve inanılmaz fanteziye sahipti. Ama hayır, burası Meksika'ydı! Meydan da küçük bir kolonyal Meksika kasabasındaydı ve zarif bir Devlet Opera Binası'na sahipti (burada iki pezo karşılığında filmler gösteriliyordu: *Rasputin ve İmparatoriçe, Büyük Ev, Madam Curie, Aşk İlişkisi, Ana Babayı Seviyor*).

Joseph sabah güneşinde pişen balkona çıktı ve diz çöküp küçük kutu fotoğraf makinesini doğrulttu. Arkasında, banyoda, sular akıyor ve Marie'nin sesi geliyordu:

"Ne yapıyorsun?"

"Resim," diye mırıldandı. Kadın bir daha sordu. Deklanşöre bastı, doğruldu, filmi sardı, gözlerini kıstı ve, "Kasaba meydanının resmini çektim," dedi. "Tanrım, bu adamlar dün gece bağırmıyorlar mıydı? İki buçuğa kadar uyumadım. Yerel Rotari kulübü parti yaparken gelmiş olmalıyız."

"Bugün ne yapacağız?" diye sordu kadın.

"Mumyaları görmeye gideceğiz."

"Ah," dedi kadın. Bunu uzun bir sessizlik izledi.

Adam içeri girdi, kamerasını bırakıp bir sigara yaktı.

"Gidip yalnız başıma da bakabilirim," dedi, "eğer istemiyorsan."

"Yo," dedi kadın, sesi pek de yüksek çıkmamıştı. "Ben de gelirim. Ama tüm bunları unutmayı yeğlerim. Ne de şirin, küçük bir kasaba."

"Şuraya bak," dedi adam; göz ucuyla bir hareket yakalamıştı. Balkona fırladı ve orada durdu, elindeki dumanı tüten sigarayı unutmuştu. "Çabuk gel, Mariel"

"Kurulanıyorum," dedi kadın.

"Lütfen, acele et," derken hayretle aşağıdaki sokağa bakıyordu adam.

Arkasında bir hareket oldu, ardından sabun, yıkanmış cilt, ıslak havlu ve parfüm kokusu; Marie dirseğinin ardındaydı. "Tam orada dur," diye uyardı, "dur ki kendimi göstermeden bakabileyim. Çıplağım. Ne oluyor?"

"Bak!" dedi adam.

Bir kortej yolda ilerliyordu. En başta, kafasının üzerinde bir paket taşıyan bir adam vardı. Arkasından siyah şallara bürünmüş kadınlar geliyor, çiğnedikleri portakal kabuklarını kaldırım taşlarına tükürüyorlardı; yanlarında küçük çocuklar, önlerinde adamlar. Kimileri şeker kamışı yiyordu, yarılayana kadar dış kabuğu kemiriyor, bunu büyük parçalar halinde soyduktan sonra tatlı etine ve emecekleri özüne ulaşıyorlardı. Toplam elli kişi vardı.

"Joe," dedi, arkasından kolunu tutan Marie.

Kortejin başındaki adamın kafasında, bir tavuk tüyü gibi nazikçe dengeleyerek taşıdığı şey sıradan bir paket değildi. Gümüş satenden, gümüş saçaklı, gümüş süslemeli bir kumaşa sarılmıştı. Adam bunu zarifçe o esmer eliyle tutuyordu, diğer eli aşağı sarkmıştı.

Bu bir cenaze alayı, küçük paket de bir tabuttu.

Joseph karısına baktı.

Kadın taze süt rengindeydi. Banyonun pembeliği gitmişti. Kalbi hepsini içinde gizli bir yere emmişti. Hızla kapıya tutundu ve geçen insanları seyre koyuldu, meyve yemelerini seyretti, yavaşça konuşmalarını, gülmelerini dinledi. Çıplak olduğunu unutmuştu.

Adam, "Daha mutlu bir yere giden bir kız ya da oğlan çocuğu," dedi.

"Nereye götürüyorlar... kızı?"

Kadın, dişi sıfatını tercih etmesini garipsememişti. Ham bir meyve çeşidi gibi paketlenmiş o minik şeyle kendisini özdeşleştirmişti bile. Şimdi, o anda, tepeden yukarı, boğucu karanlıkta, bir şeftalinin çekirdeği gibi, sessiz ve dehşet içinde, dışarıdaki tabut malzemesinde babasının dokunuşuyla ilerliyordu; nazik, sessiz ve sıkıca içeride.

"Kabristana tabii ki; oraya götürüyorlar," dedi adam, sigarasının dumanı ifadesiz yüzünü maskeliyordu.

"*O* kabristana değildir herhalde?"

"Bu kasabalarda yalnızca bir tek mezarlık vardır, bilirsin. Genellikle acele ederler. Bu küçük kız öleli muhtemelen yalnızca birkaç saat olmuştur."

"Birkaç saat..."

Kadın geri döndü, hayli gülünç, hayli çıplak, üzerinde yalnızca güçsüz, gevşek elleriyle tuttuğu havluyla. Yatağa doğru ilerledi. "Birkaç saat önce hayattaydı, şimdiyse..."

Adam devam etti, "Şimdi onu alelacele tepeye götürüyorlar. İklim ölülere iyi davranmaz. Hava sıcak, tahnit de yok. Çabucak bitirmek zorundalar."

"Ama *o* kabristana, o korkunç yere," dedi kadın, sesi bir rüyadaymış gibiydi.

"Ah, mumyalar," dedi adam. "Onlar seni rahatsız etmesin."

Kadın yatağa oturmuş, arka arkaya kucağındaki havluya vuruyordu. Gözleri, kahverengi meme uçları kadar kördü. Adamı ya da odayı görmüyordu. Adam parmaklarını şaklatsa ya da öksürse bile, kadın kafasını kaldırıp bakmayacağını biliyordu.

"Cenazesinde meyve yiyor, gülüyorlardı," dedi.

"Mezarlığa uzun bir yokuş var."

Kadın titredi, kasılmış gibiydi, midesine kadar yuttuğu bir zokadan kurtulmaya çabalayan bir balıktı sanki. Kadın sırtüstü yattı, adam da ona, kötü bir heykele bakar gibi baktı. Eleştirel, sessiz, öylesine, özensiz. Kadın, vücudunun genişlemesi, düzelmesi ve de-

ğişmesinden adamın ellerinin ne kadar sorumlu olduğunu düşündü. Kuşkusuz adamın yola çıktığı vücut değildi bu. Artık kurtuluş umudu kalmamıştı. Heykeltıraşın dikkatsizce suya boğduğu kil gibi, artık şekillendirilmesi olanaksızdı. Kile şekil vermek için onu ellerinizle ısıtır, nemi ısıyla uçururdunuz. Ama aralarında artık o ılık yaz havası kalmamıştı. Vücuduyla göğüslerinde birikip onları sarkıtan o yaşlanmış nemi pişirip atacak sıcaklık artık yoktu. Sıcaklık gidince, bir bedenin hücrelerinde kendi kendisini yok eden suyun ne kadar çabuk biriktiğini görmek muhteşem ve tedirgin edici olur.

"Kendimi iyi hissetmiyorum," dedi kadın. Orada yatmış, düşünüyordu. Adam yanıt vermeyince, "Kendimi iyi hissetmiyorum," dedi bir kez daha. Bir iki dakika sonra doğruldu. "Burada bir gece daha kalmayalım Joe."

"Ama burası çok güzel bir kasaba."

"Evet ama her şeyi gördük." Ayağa kalktı. Arkasından ne geleceğini biliyordu. Neşe, mutluluk, yüreklendirme, yanlış ve umutlandırıcı her şey. "Patzcuaro'ya gidebiliriz. Hemen orada oluruz. Toplanmana gerek olmaz, ben seninkileri de toplarım sevgilim! Orada Don Posada'da bir oda buluruz. Küçük, çok güzel bir kasaba olduğu söyleniyor..."

"Burası da," dedi adam, "küçük, güzel bir kasaba."

"Tüm binalara begonviller tırmanıyormuş..."

"Bunlar da..." penceredeki çiçekleri gösteriyordu, "... begonvil."

"... balığa da çıkarız, sen balığı seversin," dedi kadın aceleyle. "Ben de balık tutarım, öğrenirim, evet, hep öğrenmek *istedim*! Oradaki Tarasca yerlilerinin neredeyse mongoloid olduğu söyleniyor, üstelik pek İspanyolca da bilmiyorlarmış, oradan da Paracutin'e gideriz, Uruapán yakınlarında ve orada çok güzel lake kutular yapıyorlar, çok eğlenceli olacak Joe. Ben toplanıyorum. Sen de rahat ol ve..."

"Marie."

Kadın banyo kapısına doğru koşarken, adam onu tek bir sözcükle durdurmuştu.

"Evet?"

"Sanırım kendini pek de iyi hissetmediğini söylemiştin?"

"Hissetmiyordum. Hissetmiyorum. Ama tüm o çekici yerleri düşününce..."

"Bu kasabanın daha onda birini bile görmedik," diye mantıklıca açıkladı adam. "Tepenin üzerinde Morelos'un o heykeli var, resmini çekmek istiyorum, sokağın ötesindeki o Fransız mimarisi örneklerinden kimilerinin de... Beş yüz kilometre geldik, sadece bir gündür buradayız ama şimdi de başka bir yerlere koşuşturmak istiyorsun. Sonraki gecenin bedelini ödedim bile. ..."

"Geri alabilirsin," dedi kadın.

"Neden kaçmak istiyorsun?" dedi adam, dikkatli bir basitlikle ona bakarken. "Kasabayı sevmedin mi?"

"Çok sevdim," dedi kadın, yanakları bembeyaz, gülümseyerek. "O kadar yeşil ve güzel ki."

"İyi o zaman," dedi adam. "Bir gün daha. Seveceksin. Karar verildi."

Kadın konuşmaya başlamıştı ki...

"Evet?" diye sordu adam.

"Yok bir şey."

Banyo kapısını kapattı. Kapının arkasında, bir kutunun kapağını açtı. Bardağa su doldu. Midesi için bir şeyler alıyordu.

Adam banyo kapısına geldi.

"Marie, mumyalar seni rahatsız etmedi değil mi?"

"I-ıh," dedi kadın.

"Cenaze mi o zaman?"

"I-ıh."

"Çünkü gerçekten korktuysan, bir anda toplanırım, biliyorsun sevgilim."

Bekledi.

"Hayır, korkmadım," dedi kadın.

"Aferin sana," dedi adam.

***

Kabristan kalın bir kerpiç duvarla çevriliydi, dört köşesinde duran küçük taş melekler taş kanatları üzerinde dışarı doğru eği-

liyordu, sevimsiz başları kuş pisliğiyle kaplıydı, ellerinde aynı malzemeden muskalar vardı, suratları da kesinlikle çilliydi.

Güneşin derin, akıntısız bir nehre benzeyen ılık ve düzenli ışığında, Joseph ile Marie tepeye tırmandılar, mavi gölgeleri geriye doğru eğiliyordu. Birbirlerinin koluna girip mezarlık kapısına eriştiler, İspanyol mavisi demir parmaklığı açıp içeri girdiler.

El Dia de los Muertos, yani Ölüler Günü fiestasının kutlanmasının üzerinden günler geçmişti ve mezar taşlarının, elde yontulmuş ve sevgiyle parlatılmış haçların ve mermer mücevher kutularını andıran yerüstü mezarlarının üzerinde, kurdeleler, kumaş parçaları ve parlak bantlar çılgınca saçlar gibi uçuşuyordu hâlâ. Çakıl tümsekler üzerinde meleksi pozlarda donup kalmış heykeller, üzerlerinde karmaşık desenler yontulmuş, kenarlarından melekler taşan adam boyunda taşlar ve sanki gece geçirdikleri bir kaza sonucu güneşte kurumaya bırakılmış yataklar gibi kocaman ve gülünç mezarlar vardı. Ve bahçenin dört duvarı içinde, duvardaki dörtgen ağız ve yarıklara yerleştirilmiş, mermer levhalar ve alçıyla kapatılmış tabutlar vardı, bu mermerlerin üzerine isimleri çakılmış, onların da üzerine içeride yatan ölülerin ucuz, teneke resimleri asılmıştı. Çeşitli resimlere hayattayken hoşlandıkları şeyler, gümüş tılsımlar, gümüş kollar, bacaklar ve gövde parçaları, gümüş kaplar, gümüş köpekler, gümüş kilise madalyonları, kırmızı ve mavi kurdeleler asılmıştı. Kimi yerlerde, ölülerin yağlı boya meleklerin kollarında göğe yükselişinin betimlendiği boyanmış tenekeler vardı.

Mezarlara bir kez daha baktıklarında, ölüm fiestasının kalıntılarını gördüler. Yakılan bayram mumlarından taşlara damlamış olan don yağı lekeleri, süt beyazı mermerin üzerinde morumsu kırmızı tarantulalar gibi yatan solmuş orkide çiçekleri, kimileri korkunç bir şekilde seksi, gevşek ve ölgün. Kaktüs yaprakları, bambu, saz ve yabani, ölü gündüzsefası çiçeklerinden yapılma yuvarlak çerçeveler vardı. Gardenya ve kurutulmuş begonvil dallarından çemberler vardı. Avlunun bütün zemini katılımcılarının hepsinin çılgınca dans ettikten sonra kaçtığı bir balo salonunu andırıyordu; masalar yamulmuş, konfetiler, mumlar, kurdeleler ve derin rüyalar arkada kalmış...

Marie ile Joseph orada kalakaldılar, sıcak ve sessiz avluda, taşların arasında, duvarların içinde. Uzaktaki bir köşede, elmacık kemikleri çıkık, İspanyol istilasının süt rengine sahip, kalın gözlüklü, siyah ceketli, gri şapkalı, ütüsüz gri pantolonu ve düzgün bağlanmış ayakkabılarıyla küçük bir adam taşların arasında dolaşıyor, tulum giymiş başka bir adamın kürekle bir mezarda yaptığı bir şeylere nezaret ediyordu. Gözlüklü küçük adamın kolunun altında üçe katlı bir gazete vardı, elleri de ceplerindeydi.

"*Buenos dias, señora y señor!*" dedi adam, nihayet Joseph ile Marie'yi fark edip onlara doğru geldiğinde.

Joseph, "Burası *las mommias*'ın bulunduğu yer mi?" diye sordu. "Gerçekler, değil mi?"

"*Si*, mumyalar," dedi adam. "Gerçekler ve buradalar. Katakomplarda."

"*Por favor*," dedi Joseph. "*Yo quiero veo las mommias, si?*"

"*Si señor.*"

"*Me Español es mucho estupido, es muy malo*," diye özür diledi Joseph.

"Hayır, hayır, *señor*. Güzel konuşuyorsunuz! Bu taraftan lütfen."

Çiçekli taşların arasından duvarın gölgesine yakın bir mezara yöneldi. Geniş, düz bir mezardı, çakıl kaplıydı ve üzerinde asma kilidi olan, düz, ince parlak bir kapısı vardı. Kilit açıktı ve ahşap kapı tangırdayarak bir yana açıldı. Altından, döne döne merdivenlerin indiği dairesel bir çukur ortaya çıktı.

Daha Joseph kıpırdayamadan, Marie ilk basamağa adımını atmıştı bile. "Dur," dedi adam. "İlk ben."

"Hayır. İyi böyle," dedi kadın ve gittikçe karanlıklaşan helezondan aşağıya inerek, toprak altında kayboldu. Dikkatlice hareket ediyordu çünkü basamaklar bir çocuğun ayakları için bile fazla küçüktü. Karanlıklaşıyordu, ardından gelen bekçinin adımları kulağındaydı ve sonra ortalık gene aydınlandı. Yerin altı metre kadar altında, kemerli yüksek tavandaki birkaç gotik pencereden hafifçe aydınlanan badanalı bir dehlize gelmişlerdi. Dehliz kırk elli metre uzunluğundaydı ve sol tarafta, yüksek kristal panellerle süslü ve

üzerinde girilmez işareti bulunan çift kanatlı bir kapıyla sonlanıyordu. Dehlizin sonunda sağda, beyaz çubuklar ve yuvarlak, beyaz taşlardan oluşan bir yığın vardı.

"Peder Morelos için savaşan askerler," dedi bekçi.

Geniş yığına doğru ilerlediler. Düzgün bir şekilde, yakılacak odunlar gibi kemik kemik üzerine yığılmışlardı ve en tepede de bin kurukafadan oluşan bir tepecik vardı.

"Kurukafalar ve kemikler beni rahatsız etmez," dedi Marie. "Onlarda insanca hiçbir şey yok. Kurukafalar ve kemiklerden korkmam. Böcek gibi bir şeyler. Eğer bir çocuk büyüyüp de içinde bir iskelet olduğunu bilmezse, kemikler hakkında bir şey düşünmez, değil mi? Benim için de böyle. İnsani olan her şey bunların üzerinden sıyrılmış. Korkunç olabilecek tanıdık hiçbir şey kalmamış. Bir şeyin korkunç olabilmesi için tanıyabileceğiniz bir değişim geçirmesi gerekir. Bu değişmemiş. Bunlar hâlâ iskelet, her zaman olduğu gibi. Değişen kısmı gitmiş, dolayısıyla bunu gösteren bir şey kalmamış. İlginç değil mi?"

Joseph başını yukarı aşağı salladı.

Şu anda hayli cesurdu.

"Peki," dedi kadın, "gidip mumyaları görelim."

"Buradan *señora,*" dedi bekçi.

Onları kemik yığınının ötesine, dehlizin daha ilerilerine götürdü ve Joseph ona bir pezo ödeyince, kilidini açtığı yasak kristal kapıları sonuna kadar açtı ve insanların durduğu, daha da uzun, loş bir dehlize girdiler. Kapının içinde, kemerli tavanın altında uzun bir sıra halinde bekliyorlardı, elli beş tanesi sol taraftaki duvarda, elli beş tanesi sağ duvarda, beşi de en sonda, karşıda.

"Bay Teşrifatçı!" dedi Joseph hızla.

Bunlar bir heykeltıraşın ön çalışmalarından başka bir şeye pek benzemiyordu, telden iskeletler, ilk kil parçaları, kaslar ve ince bir cila halinde deri. Yüz on beşinin hiçbiri tamamlanmamıştı.

Parşömen rengindeydiler, derileri de kemiklerin arasında kurumak üzere gerilmiş gibiydi. Bedenler eksiksizdi, yalnızca vücut sıvıları buharlaşmıştı.

"İklim," dedi bekçi. "Onları koruyor. Çok kuru."

"Ne kadar zamandır buradalar?" diye sordu Joseph.

"Kimisi bir yıl, kimisi beş, *señor*, kimisi de on, bazıları yetmiş."

Bir dehşet huzursuzluğu oluşmuştu. Sağınızdaki ilk adamla başlıyordunuz, duvara karşı çengellenmiş, telle bağlanmıştı ve bakması hoş değildi ve yanındaki kadınla devam ediyordunuz, o da inanılmazdı, daha sonra tüyler ürpertici bir adam ve ölü olduğu, böyle bir yerde bulunduğu için çok üzüntülü olan bir kadın.

"Burada ne işleri var?" dedi Joseph.

"Akrabaları mezarlarının kirasını ödemedi."

"Bir kirası mı var?"

"*Si, señor*. Yılda yirmi pezo. Ya da kalıcı olsun isterlerse yüz yetmiş pezo. Ama bizim insanlarımız, bildiğiniz gibi, çok yoksul ve yüz yetmiş pezo birçoklarının iki yılda kazandığı para. Bu yüzden, ölülerini buraya getirir, onları bir yıllığına toprağa yatırırlar ve yirmi pezo ödenir, her yıl arka arkaya bunu ödemek için niyetlenirler ama ilk yıldan sonra her yıl ama her yıl satın alınacak bir eşek ya da doyurulacak yeni bir boğaz, ya da belki üç yeni boğaz çıkar ve ölüler, ne de olsa, acıkmaz ve ölüler, ne de olsa, pulluğu çekemez; ya da yeni bir eş gelir veya tamir edilecek bir dam vardır ve unutmayın ki ölüler bir adamla yatağa giremez ve anlayacağınız gibi, yağmuru da durduramazlar, dolayısıyla, ölülerin kiraları ödenmez."

"O zaman ne olur? Marie, dinliyor musun?" dedi Joseph.

Marie cesetleri sayıyordu. Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz. "Ne?" dedi, yavaşça.

"Dinliyor musun?"

"Sanırım. Ne? Ah, evet! Dinliyorum."

Sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç.

"İşte o zaman," dedi küçük adam, "bir *trabajando* çağırırım ve ilk yılın sonunda, nazik küreğiyle kazar da kazar. Ne kadar kazıyoruz dersiniz, *señor*?"

"İki metre. Normali budur."

"Yo, hayır, hayır. İşte orada yanılıyorsunuz *señor*. Bir yılın sonunda kiranın ödenmeme durumunda olduğunu bildiğimizden, en

yoksul olanları elli santime gömeriz. Daha az iş çıkar, anlıyorsunuz ya? Kuşkusuz, ölü sahibi ailenin durumuna göre karar veririz, bazen bir metreye, bazen bir buçuk metreye, bazen de iki metreye gömeriz, ailenin ne kadar varlıklı olduğuna ve ertesi yıl kazıp onu çıkarma ihtimalimizin ne kadar düşük olduğuna göre. Ve şunu bilin ki *señor*, adamın birini tam iki metreye gömdüğümüzde, onun orada kalacağından emin olmak isteriz. Şimdiye kadar hiç iki metrelik kazmadık, halkın para durumunu işte bu kadar iyi biliyoruz."

Yirmi bir, yirmi iki, yirmi üç. Marie'nin dudakları ıslık çalar gibi hafifçe oynuyordu.

"Ve kazılıp çıkarılan cesetler de buraya, diğer *compañeros*'la birlikte duvara dizilir."

"Akrabaları burada olduklarını biliyor mu?"

"*Si*." Küçük adam eliyle gösterdi. "Şu, *yo veo*? Bu yeni. Bir yıldır burada. *Madre y padre*'si onun burada olduğunu biliyorlar. Ama paraları var mı? Yo, hayır."

"Bu ailesi için ürkütücü değil mi?"

Küçük adam samimiydi. "Hiç düşünmezler," dedi.

"Marie, duydun mu?"

"Ne?" Otuz, otuz bir, otuz iki, otuz üç, otuz dört. "Evet. Hiç Düşünmezler."

"Ya bir süre sonra kira yeniden ödenirse?" diye sordu Joseph.

"O zaman," dedi bekçi, "cesetler ne kadar ödendiyse o kadar zaman için yeniden gömülür."

"Şantaj gibi duruyor," dedi Joseph.

Küçük adam, eller cepte, omuz silkti. "Yaşamamız lazım."

"Kimsenin bir seferde yüz yetmiş pezo ödeyemeyeceğinden eminsin," dedi Joseph. "Böylece onları yılda yirmi pezoya ele geçiriyorsun, yıldan yıla, belki de otuz yıl boyunca. Ödemezlerse, *mamacita* ya da küçük *niño*'yu katakompta dikmekle tehdit ediyorsun."

"Yaşamamız lazım," dedi küçük adam.

Elli bir, elli iki, elli üç.

Marie uzun koridorun ortasında sayıyor, iki yanında ölüler dikilip duruyordu.

Çığlık atıyorlardı.

Fırlamışlar, mezarlarında ayağa kalkmışlar, ellerini pörsümüş göğüslerinde birleştirmişler ve ağızları açık, dilleri dışarıda, burun delikleri açılmış çığlık atıyor gibiydiler.

Ve öyle donup kalmışlardı.

Hepsinin ağzı açıktı. Onlarınki sürekli bir çığlıktı. Ölmüşlerdi ve bunu biliyorlardı. Her dokularında ve buharlaşmış organlarında bunu biliyorlardı.

Marie durup çığlıklarını dinledi.

İnsanların hiç duymadığı sesleri köpeklerin duyduğu söylenir, normalde duyulandan desibel olarak çok yüksek olduğu için, yokmuş gibi duran sesleri.

Koridor çığlık kaynıyordu. Dehşete kapılmış dudaklardan ve kuru dillerden çığlıklar dökülüyordu, çok yüksek oldukları için duyamadığınız çığlıklar.

Joseph ayakta duran cesetlerden birine yaklaştı.

"'Aa' de," dedi.

Altmış beş, altmış altı, altmış yedi, diye sayıyordu Marie, çığlıklar arasında.

"İşte ilginç bir tane," dedi mezarlığın sahibi.

Kolları başının üzerine kalkmış, ağzı açık, dişleri sağlam, parlak ve uzun saçları çılgınca savrulmuş bir kadın gördüler. Gözleri kafatasında küçük, mavi-beyaz yumurtalar gibiydi.

"Bu bazen olur. Bu kadının katalepsisi vardı. Bir gün toprağa devriliverdi ama aslında ölmemişti, kalbinin küçük davulu derinlerde, o kadar zayıf atıyordu ki, duyulmuyordu. Bu yüzden mezarlıkta ucuz bir tabuta konup gömüldü..."

"Kataleptik olduğunu bilmiyor muydunuz?"

"Kız kardeşleri biliyordu. Ama bu kez sonunda öldüğünü sandılar. Ve bu sıcak kasabada cenazeler aceleye getirilir."

"Ölümünden birkaç saat sonra gömüldü mü?"

"*Si*, aynen. Tüm bunları, burada gördüklerinizi, bir yıl sonra kız kardeşleri satın alacak başka şeyleri olduğu için mezarlığın kirasını vermekten caymasalar, bilemeyecektik. O nedenle, sessizce mezarı

kazdık, kutuyu çıkarıp kapağını açtık, bir kenara koyduk ve bir baktık ki..."

Marie bakakaldı.

"Bu kadın toprağın altında uyanmıştı. Kutunun kapağını tırmalamış, yumruklamış ve bu şekilde, elleri başının üzerinde, gözleri dehşet içinde açılmış, saçları darmadağın, havasızlıktan ölmüştü.

"Onun elleriyle şu diğerlerininkiler arasındaki farkı görmekten hoşnut olun *señor*," dedi bekçi. "Sakin elleri kalçalarında, küçük güller gibi sakin. Onunkiler? Ah, onunkiler! Çılgınca, sanki vura vura kapağı açacakmış gibi fırlamış!"

"Ölüm katılığı olmasın?"

"İnanın bana *señor*, ölüm katılığı kapakları yumruklamaz. Ölüm katılığı böyle çığlık atmaz, çivileri sökmek için böyle eğilip bükülmez, *señor*, ya da hava almak için levhaları yerinden sökmez, *señor*. *Si*, diğerlerinin hepsinin de ağzı açık ama tahnit sıvısı verilmediğinden onlarınki basit bir kas çığlığı, *señor*. Ama bu *señorita*'nınki, *muerte horrible*."

Marie yürüdü, ayakkabılarını sürüyor, bir oraya bir buraya dönüyordu. Çıplak bedenler. Uzun zaman önce giysiler dağılıp gitmişti. Şişman kadınların memeleri tozların içine bırakılmış mayalı hamur külçeleriydi. Erkeklerin kasıkları içeri çekilmiş, solmuş orkidelerdi.

"Bay Somurtkan ve Bay Esneyen," dedi Joseph.

Fotoğraf makinesini, konuşmaya dalmış, ağızları cümlelerinin ortasında kalmış, elleri çoktan sonuçlanmış bir dedikodunun jestlerinde donmuş gibi duran iki adama yöneltti.

Joseph deklanşöre bastı, filmi sardı, makineyi başka bir bedene odakladı, deklanşöre bastı, filmi sardı ve başkasına yöneldi.

Seksen bir, seksen iki, seksen üç. Çeneler düşmüş, diller alaycı çocuklar gibi dışarıda, soluk kahve gözbebekleri yuvalarından oynamış. Güneş ışığının yapıştırıp diken diken ettiği kıllar, her biri dudaklarda, yanaklarda, gözkapaklarında, kaşlarda ok gibi sivrilmiş. Çenelerde, göğüslerde ve kasıklarda küçük sakallar. Davul gibi gerilmiş, gevrek ekmek hamuru gibi deriler. Kadınlar, ölümüne erimiş, kocaman garip şekilli don yağından cisimler. Yapılıp bozulmuş,

sonra yeniden yapılmış kuş yuvası gibi çılgınca saçlar. Dişler, hepsi tek, hepsi sağlam, hepsi mükemmel, çenelerde. Seksen altı, seksen yedi, seksen sekiz. Marie'nin gözleri koşuşturuyor. Koridordan aşağı, titrek. Sayıyor, koşuyor, hiç durmuyor. Devam! Çabuk! Doksan bir, doksan iki, doksan üç! Orada bir adam, midesi açılmış, on bir yaşındayken çocukça aşk mektuplarını bıraktığınız ağaç kovukları gibi! Kadının gözleri adamın kaburgalarının altındaki deliğe girdi. İçeri baktı. Adam vücudundaki uzuvları tutan bir mekanizma gibi görünüyordu. Omurga, kürek kemiği. Gerisi tendon, parşömen, kemik, göz, sakallı çene, kulak, açılmış burun deliği. Ve bu, içinde bir muhallebinin kaşıklanmış olabileceği göbeğindeki yıpranmış kemer. Doksan yedi, doksan sekiz! İsimler, yerler, tarihler, nesneler!

"Bu kadın doğum yaparken öldü!"

Erken doğan çocuk, küçük, aç bir oyuncak bebek gibi kadının bileğine bağlanmış, sallanıyordu.

"Bu bir askerdi. Üniformasının yarısı hâlâ üzerinde..."

Marie'nin bakışları, dehşetten dehşete, kafatasından kafatasına ileri geri, ileri geri gidip geldikten, kaburgadan kaburgaya atladıktan, büyüleyici bir cazibeyle donup kalmış, sevgisiz, derisiz kasıklara, buharlaşarak kadına dönüşmüş erkeklere, eşelenmiş domuzlara dönüşmüş kadınlara baktıktan sonra, en uzaktaki duvara çarptı. Sekip duran korkutucu görüntü büyüdü, büyüdü, şiş göğüsten açık ağza, duvardan duvara, duvardan duvara, yeniden, yeniden hız kazandı, sanki bir oyunda fırlatılmış, inanılmaz dişlerle yakalanmış, koridor boyunca bir çığlıkla tükürülmüş, pençelerle yakalanmış, meme uçlarının arasına yerleştirilmişti, bu sırada tüm o ayakta dikilip duran koro görünmez bir şekilde oyunun, aklın almayacağı bir sıra boyunca, ayağa dikilmiş dehşet kurgusunda zıplayan, sıçrayan, yeniden yola çıkan ve nihayet, tüm hazır bulunanların son bir çığlığıyla görüşün koridorun sonunda duvara çarpmasıyla son bulan bir oyunun ilahisini söylüyordu.

Marie arkasını döndü ve bakışını aşağıya, kıvrımlı basamakların gün ışığına çıktıkları yere yöneltti. Ölüm ne kadar becerikliydi. Hiçbiri birbirine benzemeyen, ne kadar çok el, yüz, beden ifadesi

ve manevrası. Her biri, büyük, metruk bir orgun, ağızları çılgınca delikler gibi açılmış çıplak boruları gibi duruyordu. Şimdi de deliliğin dev eli bütün tuşlara birden basmıştı, uzun org da yüz gırtlağın bitmez çığlığını bağırıyordu.

Kamera "klik" etti, Joseph filmi sardı. Kamera "klik" etti, Joseph filmi sardı.

Moreno, Morelos, Cantine, Gómez, Gutiérrez, Villanousul, Ureta, Licón, Navarro, Iturbi, Jorge, Filomena, Nena, Manuel, José, Tomás, Ramona. Bu adam yürüyordu, bu adam şarkı söylüyordu ve bu adamın üç karısı vardı; bu adam şundan ölmüştü, bu da ondan, şu üçüncü de başka bir şeyden, dördüncü vurulmuştu, beşinci bıçaklanmıştı ve altıncı da şak diye düşüp ölmüştü; yedinci çok içmiş ve ölüvermişti, sekizinci âşıkken ölmüştü, dokuzuncu atından düşmüş, onuncu kan tükürmüş, on birincinin kalbi durmuştu, on ikinci çok gülerdi, on üçüncü dans ederdi, on dördüncü hepsinin en güzeliydi, on beşincinin on çocuğu vardı, on altıncı da, on yedinci gibi, bu çocuklardan biriydi; on sekizinci Tomás'tı ve iyi gitar çalardı; sonraki üçü tarlalarını labirent gibi kesmişlerdi ve hepsinin de üçer sevgilisi vardı; yirmi ikinci hiç sevilmedi; yirmi üçüncü tortilla satardı, her birini Opera Binası'nın kaldırımındaki küçük kömür ocağında eliyle düzeltip şekillendirirdi; yirmi dördüncü karısını döverdi, kadın şimdi gururla yürüyor ve yeni erkeklerle mutlu, o da burada, bu haksız durumdan şaşkın dikilmiş duruyor, yirmi beşinci ciğerlerini ırmağın litrelerce suyuyla doldurdu ve bir ağla dışarı çıkarıldı ve yirmi altıncı büyük bir düşünürdü, şimdi yanmış bir erik gibi kafatasının içinde yatıyor beyni.

"Her birinin renkli birer fotoğrafını çekmek istiyorum, hepsinin adlarını ve nasıl öldüklerini de söyler misin," dedi Joseph. "Bu yayımlansa çok şaşırtıcı ve ironik bir kitap olurdu. Ne kadar düşünürseniz, o kadar sizi yakalıyor. Yaşam öyküleri ve sonra hepsinin burada dikilip duran birer fotoğrafı."

Hepsinin göğsüne yavaşça vurdu. Biri kapıya vururmuş gibi tok sesler çıkardılar.

Marie bir ağ gibi yolunu kaplayan çığlıklar boyunca yolunu zor-

ladı. Düzgün bir tempoyla koridorun merkezinde yürüdü, iki yanına da bakmadan, kıvrımlı merdivenlere doğru, ne yavaş ne de çok hızlı. Arkasında, kamera "klik" edip duruyordu.

"Burada daha fazlasına yer var mı?" dedi Joseph.

"*Si, señor*. Çok daha fazlasına."

"Bir sonraki ben olmak istemezdim, bekleme listenizdeki bir sonraki."

"Yo, hayır, *señor*, sıradaki olmayı kimse istemez."

"Bunlardan birini satın alma şansımız var mı?"

"Yo, hayır, *señor*. Yo, hayır, hayır. Yo, hayır *señor*."

"Sana elli pezo öderim."

"Yo, hayır, *señor*, hayır, *señor*."

***

Pazar yerinde, Ölüm Fiestası'ndan artakalan şekerleme kurukafalar külüstür küçük masalarda satılıyordu. Siyah şallara bürünmüş kadınlar sessizce oturuyor, ara sıra aralarında bir kelime ediyorlardı, tatlı şeker iskeletler, sakarin cesetler ve beyaz şekerleme kurukafalar ellerinin altındaydı. Her kurukafanın tepesinde, altın şekerlemeden kıvrımlı yazıyla adı yazıyordu; José, Carmen, Ramón, Tena, Guiermo veya Rosa. Ucuza satılıyordu. Ölüm Festivali bitmişti. Joseph iki pezo ödedi ve iki şekerleme kurukafa aldı.

Marie dar sokakta duruyordu. Şekerleme kurukafaları, Joseph'ı ve kurukafaları bir torbaya koyan kara kadınları gördü.

"Yok canım," dedi Marie.

"Neden olmasın?" dedi Joseph.

"Şimdi olanlardan sonra mı?" dedi Marie.

"Katakomplarda mı?"

Kadın başını yukarı aşağı salladı.

"Ama bunlar güzel," dedi adam.

"Zehirli gibi duruyorlar."

"Kurukafa şeklinde oldukları için mi?"

"Hayır. Şeker işlenmemiş gibi duruyor, nasıl birilerinin yaptığını nereden biliyorsun? Kolik olmuşlardır belki."

"Sevgili Marie, Meksika'daki herkeste kolik var," dedi adam.

"İkisini de sen yiyebilirsin."

"Heyhat, zavallı Yorick," dedi adam torbanın içine bakarak.

Pencerelerin sarı, parmaklıkların da pembe olduğu yüksek binaların arasından bir sokağa girdiler, binalardan acılı Meksika yemeği kokuları geliyor, kayıp çeşmelerden saklı fayansların üzerine dökülen suların, bambu kafeslere kapatılmış küçük kuş sürülerinin ve piyanoda Chopin çalan birinin sesleri duyuluyordu.

"Chopin, burada," dedi Joseph. "Ne kadar garip ve güzel." Başını kaldırdı. "Bu köprüyü sevdim. Tut şunu." Şekerleme torbasını verdi ve iki beyaz bina arasında uzanan, üzerinden omzunda kırmızı bir battaniyeyle bir adamın geçtiği kırmızı köprünün bir resmini çekti. "Güzel," dedi Joseph.

Marie Joseph'a bakarak yürüyordu, başka yere bakıyor, sonra gene ona dönüyordu, dudakları oynuyor ama konuşmuyordu, gözleri titriyor, çenesinin altındaki bir kas yay gibi gerilmiş, şakağında bir sinir atıp duruyordu. Şekerleme torbasını bir elinden ötekine geçirdi. Kaldırıma çıktı, bir şekilde geriye eğildi, bir hareket yaptı, dengesini koruyabilmek için bir şeyler söyledi ve torbayı düşürdü.

"Tanrı aşkına," diyerek torbayı kaptı Joseph. "Bak ne yaptın! Sakar!"

"Bileğimi kırabilirdim," dedi kadın, "sanırım."

"Bunlar en iyi kurukafalardı; ikisi de kırıldı; onları bizim oradaki dostlarıma götürmek istiyordum."

"Üzgünüm," dedi kadın, öylesine.

"Tanrı aşkına, kahretsin!" Aksi aksi torbanın içine baktı. "Bunlar kadar güzelini bulamayabilirim. Of, bilmiyorum, vazgeçtim!"

Rüzgâr esti, sokakta yalnızdılar, adam torbanın içindeki kırık parçalara bakıyordu, kadın da sokağın tüm gölgelerine sarınmıştı, güneş sokağın öte tarafındaydı, etrafta kimse yoktu, dünya çok uzaktaydı, ikisi yalnızdı, herhangi bir yerden üç bin kilometre uzakta, hiçbir şeyi olmayan, etrafındaydı boş çöl bulunan, üzerinde şahinlerin dolandığı, sahte bir kasabadaki bir sokakta. Bir sokak aşağıdaki Devlet Opera Binası'nda altın Yunan heykelleri, parlak

güneşin altında ve yüksekte duruyor, bira satılan bir dükkândan da bir pikap bağırıyordu: AY! MARIMBA... *corazón*... ve rüzgârın etrafa saçtığı her türden yabancı laf.

Joseph torbayı kıvırdı ve hiddetle cebine soktu.

İki buçuktaki öğle yemeği için otele doğru yollandılar.

Marie'yle birlikte masaya oturmuş, hareketli kaşığından sessizce *Albóndigas* çorbası içiyordu. Kadın iki kez neşeyle duvar resimleri üzerine yorumda bulundu, adam da ona dik dik baktı ve çorbasını içti. Kırık kurukafa torbası masada duruyordu...

"*Señora*..."

Çorba tabakları esmer bir el tarafından kaldırıldı. Yerine büyük bir *enchiladas* tabağı kondu.

Marie tabağa baktı.

On altı *enchilada* vardı.

Bir tanesini almak üzere çatalıyla bıçağını uzattı ve durdu. Çatalıyla bıçağını tabağının her iki yanına bıraktı. Duvarlara, sonra kocasına, sonra da on altı *enchilada*'ya baktı.

On altı. Birer birer. Yan yana sıkıştırılmış, tek sıra halinde.

Saydı onları.

Bir, iki, üç, dört, beş, altı.

Joseph birini tabağına alıp yedi.

Altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir.

Ellerini kucağına bıraktı.

On iki, on üç, on dört, on beş, on altı. Saymayı bitirdi.

"Aç değilim," dedi.

Adam önüne bir *enchilada* daha aldı. İçi bir mısır *tortilla*'sına sarılmıştı. İnceydi, adamın kesip ağzına koyduklarından biriydi ve kadın bunu onun adına kendi zihninin ağzında çiğnedi ve gözlerini sıkıca yumdu.

"Ee?" dedi adam.

"Yok bir şey," dedi kadın.

On üç enchilada kalmıştı, minik kümeler, tomarlar gibi.

Adam beşini daha yedi.

"Kendimi iyi hissetmiyorum," dedi kadın.

"Ye de daha iyi hisset," dedi adam.

"Hayır."

Adam bitirdi, sonra torbayı açtı ve yarı yarıya dağılmış kurukafalardan birini çıkardı.

"*Burada* mı?" diye sordu kadın.

"Neden olmasın?" Şekerden bir göz yuvasını ağzına atıp çiğnedi. "Fena değil," dedi, lezzetini düşünerek. Başka bir kurukafa parçası çıkardı. "Hiç fena değil."

Kadın onun yediği kurukafanın üzerindeki isme baktı.

Marie, yazıyordu.

***

Kadının onun toplanmasına yardım edişi muhteşemdi. Haber filmlerinde görürsünüz, adam tramplenden havuza atlar, bir an sonra, film tersine oynatıldığında, havalı bir fanteziyle sağlamca tramplene geri döner. Şimdi, Joseph seyrederken, elbiseler ve etekler kutularına ve kılıflarına, kuşlar gibi uçuyor, yuvarlak, parlak şapka kutularına giriyordu, ayakkabılar yerde sanki fareler gibi koşup valizlere atlıyordu. Bavullar gürültüyle kapanıyor, kilitler takırdıyor, anahtarlar dönüyordu.

"İşte," dedi kadın. "Her şey toplandı! Ah Joe, fikrini değiştirmeme izin verdiğin için çok memnunum."

Kapıya doğru seğirtti.

"Dur, yardım edeyim," dedi adam.

"Ağır değiller ki," dedi kadın.

"Ama sen hiç bavul taşımazsın. Hiç taşımadın. Oğlanı çağırayım."

"Saçma," dedi kadın, bavulların ağırlığı altında nefes nefese.

Kapının dışında bir oğlan bavulları kaptı. "*Señora, por favor!*"

"Bir şey unuttuk mu?" İki yatağın altına baktı, balkona çıkıp meydana bir göz attı, içeri girdi, banyoya gidip dolaba ve lavaboya baktı. "İşte," dedi, dışarı çıkıp kadına bir şey verirken. "Kol saatini unutmuşsun."

"Unutmuş muyum?" Saati takıp kapıdan çıktı.

"Bilmiyorum," dedi adam. "Yola çıkmak için hayli geç oldu."

"Daha yalnızca üç buçuk," dedi kadın, "yalnızca üç buçuk."

"Bilmiyorum," dedi adam kuşkuyla.

Etrafına baktı, odadan çıktı, kapıyı kapatıp kilitledi, anahtarları şıngırdatarak aşağıya indi.

Kadın dışarı çıkmış, arabaya yerleşmişti bile. Ceketi katlanmış kucağında, eldivenli elleri ceketin üstünde birleşmiş. Adam da dışarı çıktı, kalan eşyaların bagaja yerleştirilmelerine nezaret etti, ön kapıya geldi ve camı tıklattı. Kadın kapıyı açtı, o da girdi.

"Eh, *gidiyoruz* işte!" diye kahkahayla haykırdı, yüzü pespembe, gözleri de çılgınca parlaktı. Sanki bu hareketiyle arabayı tepeden aşağıya ilerletebilecekmiş gibi ileriye doğru eğiliyordu. "Odaya bu gece için ödediğin parayı geri almama izin verdiğin için teşekkür ederim sevgilim. Bu gece Guadalajara'dan çok hoşlanacağımızdan eminim. Teşekkür ederim!"

"Yaa," dedi adam.

Kontak anahtarını çevirip çalıştırma düğmesine bastı.

Hiçbir şey olmadı.

Düğmeye bir kez daha bastı. Ağzı seğirmişti.

"Isınmak istiyor," dedi kadın. "Dün gece soğuktu."

Gene denedi. Bir şey olmadı.

Marie'nin elleri kucağına düştü.

Altı kez daha denedi. "Peki," dedi, arkasına yaslandı, vazgeçmişti.

"Bir kez daha dene, bir dahaki sefere olacak," dedi kadın.

"Yararı yok," dedi adam. "Bir aksaklık var."

"Ama bir kez daha denemelisin."

Bir kez daha denedi.

"Çalışacak, eminim," dedi kadın. "Kontağı çevirdin mi?"

"Kontağı çevirdim mi," dedi adam. "Evet, çevirdim."

"Çevirmişsin gibi durmuyor."

"Çevirdim." Anahtarı çevirip gösterdi.

"Şimdi dene," dedi kadın.

"İşte," dedi adam, bir şey olmayınca. "*Dedim* sana."

"Doğru yapmıyorsun; bu kez neredeyse oluyordu," diye haykırdı kadın.

"Aküyü bitireceğim, Tanrı bilir burada nerede akü bulunur."

"Bitir o zaman. Bir dahaki sefer çalışacak, eminim!"

"O kadar iyi biliyorsan, gel sen yap." Arabadan indi ve kadını direksiyon başına çağırdı. "Hadi bakalım!"

Kadın dudaklarını ısırdı ve direksiyonun başına geçti. Elleriyle küçük, mistik bir seremonideymiş gibi hareketler yaptı; el ve vücut hareketleriyle yerçekimini, sürtünmeyi ve diğer tüm doğa yasalarını alt etmeye çalışır gibiydi. Parmaksız ayakkabısıyla çalıştırma düğmesine bastı. Araba vakur bir edayla sessiz kaldı. Marie'nin sıkılmış dudaklarından hafif bir ses çıktı. Çalıştırma düğmesini itti, jikleyi çekerken havada bariz bir koku oluştu.

"Boğdun," dedi adam. "Güzel! Kendi tarafına geçer misin lütfen?"

Arabayı itmeleri için üç oğlan çağırdı ve arabayı yokuş aşağı hareket ettirdiler. Direksiyonun arkasına atladı. Araba hızla ilerledi, zıplıyor ve tangırdıyordu. Marie'nin yüzü beklentiyle aydınlandı. "Bu onu çalıştırır," dedi.

Çalışmadı. Yavaşça kaldırım taşlarına çarparak tepenin eteğindeki benzinciye kadar sessizce ilerlediler ve variller tarafından durduruldular.

Marie orada hiçbir şey söylemeden oturuyordu, görevli geldiğinde kapısı kilitli, camı da kapalıydı, bu yüzden kocası, adamla konuşmak için dışarı çıkıp diğer tarafa dolanmak zorunda kaldı.

***

Tamirci arabanın motorundan doğruldu, kaşlarını çatarak Joseph'a baktı ve bir süre kısık sesle İspanyolca konuştular.

Kadın pencereyi açıp dinledi.

"Ne diyor?" diye sordu.

İki adam konuşmaya devam etti.

"Ne diyor?" diye sordu.

Esmer tamirci motoru işaret etti. Joseph başını salladı ve konuşmaya devam ettiler.

"Sorun ne?" Marie öğrenmek istiyordu.

Joseph ona kötü kötü baktı. "Bir dakika bekler misin? İkinizi birden dinleyemiyorum."

Tamirci Joseph'ın kolunu tuttu. Birçok şey söylediler.

"Ne diyor şimdi?" diye sordu kadın.

"Diyor ki..." dedi Joseph ve Meksikalı onu motora doğru götürüp keşfettiği şeyi gösterirken kayboldu.

"Kaça patlayacakmış?" diye bağırdı kadın, eğilmiş sırtlarının arkasından.

Tamirci Joseph'la konuştu.

"Elli pezo," dedi Joseph.

"Ne kadar sürecek?" diye bağırdı karısı.

Joseph tamirciye sordu. Adam omuzlarını silkti ve beş dakika tartıştılar.

"Ne kadar sürecek?" dedi Marie.

Tartışma devam etti.

Güneş alçalmaya başladı. Kadın mezarlık ağaçlarının üzerinde, yüksekteki güneşe baktı. Gölgeler yükseldi de yükseldi, sonunda tüm vadiyi kapladı, artık yalnızca gökyüzü açıkta ve mavi kalmıştı.

"İki gün, belki de üç," dedi Joseph, Marie'ye dönüp.

"İki gün! Bir sonraki kasabaya gidip devamını orada yaptıracak kadar toparlayamaz mı?"

Joseph adama sordu, adam da yanıt verdi.

Joseph karısına aktardı. "Hayır, hepsini yapmak zorundaymış."

"Ama neden, bu aptalca, çok aptalca, öyle yapması gerekmiyor, gerçekten de hepsini yapması gerekmiyor, söyle ona Joe, ona de ki, acele edip yapabilir..."

İki adam onu duymazdan geldi. Gene ciddi ciddi konuşuyorlardı.

***

Bu kez her şey yavaş çekimde gibiydi. Bavulların açılması. Adam kendi bavullarını açtı, kadın kendininkileri kapının yanında bıraktı.

"Bir şeye ihtiyacım yok," dedi, bavulları kilitli bırakırken. "Geceliğine ihtiyacın var," dedi adam.

"Çıplak yatarım," dedi kadın.

"Bu benim suçum değil," dedi adam. "Lanet araba."

"Daha sonra, aşağı inip başlarında durabilirsin," dedi kadın.

Yatağın kenarına oturmuştu. Yeni bir odadaydılar. Eski odalarına dönmeyi reddetmişti. Buna dayanamayacağını söylemişti. Yeni bir oda istemişti, böylece yeni bir kasabadaki yeni bir otele gelmiş gibi olacaklardı. Bu yüzden yeni bir odadaydılar, meydana ve o silindir, kutu gibi ağaçlara değil, arka sokağa ve kanalizasyon sistemine bakıyordu. "Aşağıya gidip onlar çalışırken başlarında durmalısın Joe. Eğer bunu yapmazsan, haftalar sürebilir!" Adama baktı. "Etrafta dolanacağına, şimdi orada olmalıydın."

"Şimdi aşağı ineceğim," dedi adam.

"Ben de seninle ineceğim. Birkaç dergi almak istiyorum."

"Böyle bir kasabada Amerikan dergileri bulamazsın."

"Hiç olmazsa bakabilirim, değil mi?"

"Üstelik fazla paramız da yok," dedi adam. "Bankama telgraf çekmek istemiyorum. Çok zaman alıyor ve bu zahmete değmez."

"En azından dergilerimi alabilirim," dedi kadın.

"Belki bir iki tane," dedi adam.

"İstediğim kadar," dedi heyecanla, yatağın üzerinde oturan kadın.

"Tanrı aşkına, arabada milyonlarca dergin var. *Posts, Collier's, Mercury, Atlantic Monthlys, Barnaby, Superman*! Yazıların yarısını bile okumadın."

"Ama onlar yeni değil," dedi kadın. "Onlar yeni değil, onlara *baktım* ve bir şeye baktığında, bilmiyorum..."

"Bakacağına okumayı dene," dedi adam.

Aşağıya indiklerinde, meydanda gece olmuştu.

"Bana birkaç pezo ver," dedi kadın, adam da verdi. "Bana İspanyolca dergi istemesini öğret," dedi.

"*Quiero una publicación Americano*," dedi adam, aceleyle uzaklaşırken.

Marie tökezleyerek tekrar etti ve güldü. "Teşekkürler."

Joseph tamirci dükkânına gitti, kadın da en yakındaki *Farmacia*

Botica'ya yöneldi ama buradaki tüm dergiler yabancı renklerde, yabancı isimlerdeydi. Gözlerinin hızlı hareketleriyle başlıkları okudu ve tezgâhın ardındaki yaşlı adama baktı. "Amerikan dergileri var mı?" diye sordu, İspanyolca sözcükleri kullanmaya utanmıştı.

Yaşlı adam ona baktı.

"*Habla Inglés?*" diye sordu kadın.

"Hayır, *señorita*."

Doğru sözcükleri düşündü. "Quiero... nol" Durdu. Bir daha başladı. "Americano... ah... magg-a-ziin-as?"

"Ha, hayır *señorita*."

Marie'nin elleri belinde açıldı, sonra da kapandı, tıpkı ağız gibi. Ağzı açıldı ve kapandı. Onun gözünde, dükkânın üzerinde bir tül örtülüydü. O buradaydı ve burada, onun hiçbir şey söyleyemediği ve onun anlayacağı hiçbir şey söylemeyen küçük pişmiş kerpiçten insanlar vardı ve o, yüz kızartıcı karmaşa ve şaşkınlık dışında hiçbir şey söylemediği ve söylemeyen insanların yaşadığı bir kasabadaydı. Ve kasabanın çevresi çöl ve zamanla çevriliydi, ev ise uzakta, çok uzakta, başka bir yaşamdaydı.

Döndü ve kaçtı.

Dükkân dükkân ardına, kapaklarında kanlı boğa güreşi, öldürülmüş insanlar ve süslü rahipler olanların dışında bir dergi bulamadı. Nihayet tantana ve kahkahalar eşliğinde *Post*'un üç kötü kopyası getirildi, o da bu küçük dükkândaki satıcıya yüklü bir bahşiş verdi.

İki eliyle *Post*'ları hevesle göğsüne bastırmış, dar kaldırım boyunca atıldı, çukurun üzerinden atladı, sokağı katetti, bir yandan şarkı söylerken, diğer kaldırıma çıktı, bir kez daha sıçradı, içinden gülümsüyor, dergileri sıkıca göğsüne bastırmış hızla ilerliyordu, gözleri yarı kapalı, akşamın kömür kokusunu içine çekiyor, kulaklarını yalayan rüzgârı hissediyordu.

Yıldızların ışığı, Devlet Tiyatrosu'nun tepesindeki yükseklere tünemiş Yunan heykellerinden yansıyordu. Gölgelerden ayaklarını sürüyen bir adam geçti, başının tepesinde dengelediği bir sepeti taşıyordu. Sepette ekmekler vardı.

Adamı ve dengedeki sepeti gördü ve birdenbire hareketsizleşti,

içindeki gülümseme de yok olmuştu, elleri de artık dergileri sıkıca tutmuyordu. Adamın yürüyüşünü seyretti, bir eli nazikçe başının üzerinde, sepetin dengesini kaybedebileceği ânı kolluyor, sokaktan aşağı ilerliyordu, bu arada dergiler Marie'nin parmaklarının arasından kaydı ve kaldırıma saçıldı.

Onları topladı ve otele koştu, merdivenleri çıkarken neredeyse yuvarlanacaktı.

***

Odada oturuyordu. Dergiler her iki yanında ve bir daire şeklinde ayakucunda yığılmıştı. Kendisine sözcüklerden oluşmuş mazgallarla küçük bir şato inşa etmiş ve içine çekilmişti. Her yanında satın aldığı, önceki günlerde satın alıp durduğu, baktığı da baktığı dergiler vardı, bunlar dış duvarı oluşturuyordu ve bu duvarın içinde, kucağında, daha açılmamış, ama açmak için, açıp aç gözleriyle okumak, okumak, okumak için ellerinin titrediği üç yıpranmış *Post* dergisi vardı. İlk sayfayı açtı. Karar vermişti, bunları sayfa sayfa, satır satır okuyacaktı. Fark edilmedik bir satır, okunmadık bir virgül kalmayacak, her küçük ilan ve her renk belirlenecekti. Ve -bu keşfi nedeniyle gülümsedi- ayağının dibindeki o diğer dergilerde göz ardı ettiği başka ilanlar ve karikatürler kalmıştı, daha sonra toplayıp kullanacağı küçük şeyler de olacaktı.

İlk *Post*'u bu gece okuyacaktı, evet, bu gece bu ilk nefis *Post*'u okuyacaktı. Onu sayfa sayfa hazmedecek ve ertesi gece, eğer bir ertesi gece olursa, ama belki burada bir ertesi gece olmayacaktı, belki motor çalışacak ve egzoz kokuları çıkacak ve lastik tekerleklerin yol üzerindeki homurtusu ve cama vuran, saçlarını dalgalandıran rüzgârın sesi olacaktı, ama varsayalım ki, yalnızca varsayalım ki burada, bu odada bir ertesi gece OLURSA. İşte o zaman iki *Post* daha olacaktı, biri gelecek gece için, diğeri de bir sonraki gece için. Zihninin diliyle bunu kendi kendine ne kadar da düzgün söylemişti. İlk sayfayı çevirdi.

İkinci sayfayı çevirdi. Gözleri bunun üzerinde gezindi de gezindi, onun tanımadığı parmaklar bir sonraki sayfanın altına kaydılar,

çevirmeye hazırlık olarak kıvırdılar ve saat kolunda tik-tak etti ve zaman geçti ve kadın orada oturdu, sayfaları çevirdi, çevirdi, açlıkla resimlerdeki çerçeveli insanları gördü, başka bir dünyada, neon ışıklarının kırmızı çubuklarla geceyi cesurca uzakta tuttuğu, yuva kokan olduğu, insanların güzel zarif laflar ettiği başka bir âlemde yaşayan insanları; kadın ise burada sayfaları çeviriyor ve tüm satırlar soldan sağa ve yukarıdan aşağıya akıyor ve sayfalar ellerinin altında uçuşuyor, pervane oluyordu. Birinci *Post*'u yere attı, ikinciyi alıp yarım saatte sayfalarını çevirdi, onu yere atıp üçüncüyü aldı, yalnızca on beş dakika sonra onu da attı ve kendini nefes nefese, vücudundan içeri ve ağzından dışarı nefes alıp verirken buldu. Elini ensesine koydu.

Bir yerlerde, ılık bir meltem esiyordu.

Ensesindeki tüyler yavaşça dikildi.

Soluk eliyle onları sanki bir karahindibanın sapını tutar gibi tuttu.

Dışarıda, meydanda, sokak lambaları rüzgârdan çılgın fenerler gibi sallanıyordu. Kâğıtlar mazgallara koyun sürüleri gibi sürükleniyordu. Gölgeler sallanan lambaların altında kâh o yana kâh bu yana uzayıp kısalıyor, gölge bir burada, bir orada oluşuyor, bazen tamamen ortadan kalkıyordu, bir an soğuk ışık, sonra hiç ışık yok, sonra tamamen mavi-siyah gölge. Lambalar yükseklerdeki metal makaralarının ucunda gıcırdıyordu.

Odada, elleri titremeye başladı. Titrediklerini gördü. Bedeni de titremeye başladı. Özellikle bu gece için giydiği, içinde, tabut boyunda aynanın karşısında dönüp dans ettiği, suni ipek etekliğin altında bedeninin yalnızca tel, tendon ve heyecan olduğu en parlak, en cırtlak elbisesinin pasparlak renklerinin altında. Dişleri takırdadı, yapıştı ve gıcırdadı. Bir dudağı diğerini ezince, ruju aktı.

Joseph kapıya vurdu.

***

Yatmaya hazırlandılar. Arabaya bir şeyler yapıldığı, bunun zaman alacağı, ertesi gün gene onlara bakmaya gideceği haberiyle dönmüştü.

"Ama kapıya vurma," dedi kadın, aynanın karşısında soyunurken.

"O zaman kilitleme," dedi adam.

"Kilitlemek istiyorum. Ama vurma. Seslen."

"Vurmanın nesi kötü?" dedi adam.

"Garip geliyor," dedi kadın.

"Ne demek garip?"

Kadın açıklamadı. Aynada kendine bakıyordu ve çıplaktı, elleri iki yanındaydı, işte göğüsleri, kasığı ve tüm bedeni oradaydı, hareket ediyordu, altındaki zemini, çevresindeki havayı ve duvarları hissediyordu, göğüsleri, eğer bir el değecek olsa, elleri tanıyacaktı ve karnı da dokunulduğunda o tok sesi çıkarmayacaktı.

"Tanrı aşkına," dedi adam, "orada durup kendini seyretme." Yataktaydı. "Ne yapıyorsun?" dedi. "Ellerini neden öyle, yüzünün önüne koyuyorsun?"

Işıkları söndürdü.

Kadın onunla konuşamazdı çünkü adamın bildiği hiçbir sözcüğü bilmiyordu ve adam onun anladığı hiçbir şey söylemiyordu, kadın yatağa geldi ve çarşafın altına girdi, adam arkasını dönüp yattı, aydaki o uzak kasabadaki pişmiş kahverengi insanlar gibiydi ve gerçek dünya ulaşmak için bir yıldız uçuşunun gerekli olacağı uzaklıkta bir yerlerdeydi. Eğer bu gece adam onunla, o da adamla konuşabilmiş olsa, gece ne güzel, nefes almak ne kadar kolay, bileklerindeki ve koltuk altlarındaki damarlar ne kadar gevşek olabilirdi ama konuşma yoktu ve gece on bin tik-tak, on bin yorgan hışırtısıydı, yastık yanak altında minik beyaz bir sıcak ocaktı, odanın karanlığı da bir dönüşüyle dolanacağı bir sivrisinek ağıydı. Aralarında bir sözcük, bir tek sözcük olsaydı... Ama sözcük yoktu, damarlar bileklerde rahat durmuyordu, kalp, durmadan aydınlatan minik bir korku közünün üzerine durmadan üfleyen ve onu kırmızı bir ışığa, kadının iç gözlerinin isteksiz bir şaşkınlıkla baktığı, içinde nabız gibi ardı ardına parlayan bir ışığa dönüştüren bir körüktü. Ciğerler hiç durmuyor, sanki boğulan bir kişiymiş de kendisi son yaşam ışığının yanmasını sağlamak üzere suni solunum uyguluyormuş gibi çalışıyordu. Tüm bunlar parlayan bedenindeki ter tarafından yağlanıyor ve kadın, ağır bir kitabın beyaz sayfaları arasında preslenmiş, ezil-

miş, kokulu bir şekilde nemlendirilmiş gibi, ağır çarşafların arasına tutkallanıyordu.

Ve kadın böyle yatarken, bir kez daha çocuk olduğunda gece yarısının uzun saatleri geldi. Ve kalbi zaman zaman bir tamburanın şiddetiyle atıp, sonra her şeyin yeşil ağaçlar üzerinde parlayan güneş, suyun üzerindeki güneş ve sarışın bir çocuğun saçındaki güneş olduğu bronz çocukluğun yavaş, hüzünlü düşünceleri gibi sessizleşirken, orada yattı. Yüzler anı atlıkarıncaları gibi önünden aktı geçti, koşup gelen, karşısında duran, sonra da sağ taraftan uzaklaşan bir yüz, sol taraftan dönerek gelen küçük bir yitik konuşma parçası, sonra sağ taraftan dışarı. Dön baba dönelim. Of, gece çok uzundu. Arabanın yarın çalışacağını düşünerek kendini teselli etti, motor sesi, güç sesi ve altlarında ilerleyen yol ve karanlıkta zevkle gülümsedi. Ama sonra, varsayalım ki motor çalışmadı? Karanlıkta, yanan, büzüşen bir kâğıt gibi kıvrıldı. Tüm kıvrımları ve köşeleri üzerine toplandı ve kol saati tik, tik, tik ilerledi, tik, tik, tik ve solmaya bir tik daha.

Sabah, yatakta dümdüz ve rahatça yatan kocasına baktı. Elini yatakların arasındaki serin boşluğa bıraktı. Bütün gece eli aradaki bu soğuk, boş açıklıkta asılı kalmıştı. Bir seferinde elini ona doğru uzatmıştı ama mesafe birazcık fazlaydı ve ona ulaşamadı. Elini geri çekti, sessiz uzanmasının hareketini adamın duymadığını umdu.

Adam orada yatıyordu. Gözleri huzurlu bir şekilde kapalı, kirpikleri kenetlenmiş parmaklar gibi birbirine girmişti. O kadar sakin nefes alıyordu ki kaburgalarının oynadığı ancak görülebiliyordu. Her zaman olduğu gibi, sabahın bu saatinde, pijaması çıkmıştı. Çıplak göğsü belden yukarı açıktaydı. Gerisi çarşafın altında kalıyordu. Kafası, düşünceli profiliyle, yastığın üzerindeydi.

Çenesindeki sakalı hafifçe uzamıştı.

Sabahın ışığı kadının gözlerinin beyazını aydınlatıyordu. Bunlar odadaki tek hareket eden şeylerdi, yavaşça durup kalkıyor, karşısındaki adamın anatomisini çiziyordu.

Çene ve yanaklardaki her küçük tüy mükemmeldi. Gölgelikteki minik bir delikten geçen güneş ışığı çenesine düşüyor ve yüzünde-

ki her tüyü müzik kutusunun silindirinin üzerindeki çubuklar gibi ortaya çıkarıyordu.

Her iki yanında yatan bileklerinde minik siyah bukleler vardı, her biri mükemmel, her biri ayrı ve aydınlık ve parlak.

Başındaki saçlar eksiksizdi, her bir siyah kıl, köklere kadar. Kulakların şekli mükemmeldi. Dişleri, dudaklarının arkasında, eksiksizdi.

"Joseph," diye bağırdı.

"Joseph," diye tekrarladı, dehşet içinde sallanıyordu.

Çın! Çın! Çın! diye sokağın karşısındaki büyük, çinili katedralin çanı gümbürdedi!

Güvercinler kâğıt beyazı bir girdap halinde yükseldiler, pencerenin önünden bir sürü dergi geçmiş gibi oldu! Güvercinler, yükselen bir helezon halinde meydanı dolandı. Bong! Çan çaldı! Bir taksinin kornası çaldı! Uzaklarda bir sokakta, bir müzik kutusu "Cielito Lindo" çalıyordu.

Tüm bunlar banyodaki musluğun damlalarında eriyip gitti.

Joseph gözlerini açtı.

Karısı yatağında oturmuş ona bakıyordu.

"Sandım ki..." dedi adam. Gözlerini kırpıştırdı. "Yo." Gözlerini kapatıp başını iki yana salladı. "Yalnızca çanlarmış." İç çekiş. "Saat kaç?"

"Bilmem. Evet, biliyorum. Sekiz."

"Tanrım," diye mırıldandı, arkasını dönerken. "Üç saat daha uyuyabiliriz."

"Kalkman lazım," diye bağırdı kadın.

"Kimse kalkmadı. Ondan önce garajda çalışmaya başlamazlar, biliyorsun, bu insanları aceleye getiremezsin; sus şimdi."

"Ama kalkman lazım," dedi kadın.

Adam yarım döndü. Güneş ışığı üst dudağındaki siyah kılları bronz rengine dönüştürmüştü. "*Neden?* Tanrı aşkına, neden *kalkmam* lazım?"

"Tıraş olman lazım!" Neredeyse çığlık atıyordu.

Homurdandı. "Yani, sabahın sekizinde kalkıp sabunlanmam gerekiyor çünkü tıraş olmam lazım."

"Evet, lazım."

"Teksas'a varana kadar tıraş olmayacağım."

"Etrafta bir serseri gibi dolaşamazsın."

"Dolaşırım ve dolaşacağım. Tanrı'nın cezası otuz gün boyunca her sabah tıraş oldum, kravat taktım, pantolonumu ütüledim. Şu andan itibaren, ne pantolon, ne kravat, ne tıraş ne de başka bir şey."

Çarşafı kulaklarına kadar öyle bir şiddetle çekti ki çıplak bacaklarından biri ortaya çıktı.

Bacak yatağın kenarından sarkıyordu, güneşin sıcak ışığı altında, her bir bacak kılı... mükemmel.

Kadının gözleri büyüdü, odaklandı, baktı.

Eliyle sıkıca ağzını kapattı.

***

Tüm gün otele girdi çıktı. Tıraş olmadı. Aşağıda, meydanın taşlarını aşındırdı. O kadar yavaş yürüyordu ki kadın pencereden bir yıldırım fırlatıp onu vurmak istedi. Durdu ve aşağıda, silindir şeklinde kesilmiş bir ağacın altında otel müdürüyle sohbet etti, ayaklarını kaldırımın soluk mavi taşlarında gezdiriyordu. Ağaçlardaki kuşlara baktı, Devlet Tiyatrosu heykellerinin o sabahki parlak yaldız giysilerini inceledi ve köşede durup trafiği seyretti. Trafik yoktu! Kasten orada duruyor, vakit geçiriyor, dönüp kadına bakmıyordu. Neden koşmuyor, yolu katedip, yokuşu inip garaja gitmiyor, onları pantolonlarından sürükleyip arabanın motoruna götürmüyordu ki! Onun yerine orada durup gülünç trafiğin geçişini izliyordu. Topal bir domuz, bisikletli bir adam, 1927 model bir Ford ve üç yarı çıplak çocuk. Git, git, git, diye sessizce çığlık attı kadın, neredeyse pencereyi kıracaktı.

Sokakta ağır ağır yürüdü. Köşeyi döndü. Garaja gidene kadar vitrinlerde duracak, işaretleri okuyacak, resimlere bakacak, çanak çömlek yoklayacaktı. Belki de durup bir bira içecekti. Tanrım evet, bir bira.

Kadın meydanda dolaştı, güneşlendi, başka dergi aradı. Tırnaklarını temizledi, parlattı, banyo yaptı, gene meydanda dolaştı, çok az yedi ve odasına, dergilerine döndü.

Yatmadı. Korkuyordu. Her seferinde yarı uyku, yarı rüya haline geçmiş, tüm çocukluğu çaresiz bir melankoliyle geri gelmişti. Eski arkadaşlar, yirmi yıldır görmediği ya da düşünmediği çocuklar zihnini doldurmuştu. Yapmak istediği ve hiç yapmadığı şeyleri düşünmüştü. Üniversiteden beri, sekiz yıldır Lila Holdridge'i aramayı düşünmüş ama nedense bir türlü arayamamıştı. Nasıl arkadaştılar! Sevgili Lila! Yattığında, almaya niyetlendiği ama bir türlü almadığı ve şimdi alıp okuyamayacağı o eski ya da yeni güzel kitapları düşünmüştü. Kitapları, kitap kokusunu ne kadar da severdi. Bin çeşit eski, hüzünlü şeyi düşündü. Hayatı boyunca Oz kitaplarına sahip olmak istemiş ama hiç almamıştı. Neden olmasın? Yaşam hâlâ sürerken? New York'a döndüğünde yapacağı ilk iş onları almak olacaktı! Ve derhal Lila'yı arayacaktı! Ve Bert, Jimmy, Helen ve Louise'i görecek, Illinois'ya dönüp çocukluğunun geçtiği yerde gezecek ve orada görülecek şeyleri görecekti. Eğer Birleşik Devletler'e dönerse. Eğer. Kalbi içinde acıyla çarptı, durakladı, kendini tuttu ve çarpmaya devam etti. *Eğer* geri dönerse.

Yatıp kalbini dinledi, ciddiyetle.

Pat ve pat ve pat. Mola. Pat ve pat ve pat. Mola.

Ya o dinlerken duruverirse?

İşte!

İçinde bir sessizlik.

"Joseph!"

Ayağa sıçradı. Sıkacakmış, sessiz kalbi yeniden başlamak üzere pompalayacakmış gibi göğsünü kavradı!

İçinde açıldı, kapandı, tıkırdadı ve asabi bir şekilde yirmi kez hızlı hızlı, vurur gibi çarptı!

Yatağa yattı. Ya bir kez daha durur da bir daha çalışmazsa? Ne düşünecekti? Korkudan ölecekti işte. Şaka gibi; çok mizahi. Kalbinin durduğunu duyup korkudan ölmek. Kalbini dinleyip çarpmasını sağlamalıydı. Eve dönmek, Lila'yı görmek, kitap satın almak ve bir kez daha Central Park'ta dans edip yürümek istiyordu ve... dinle...

Pat, pat ve pat. Mola.

***

Joseph kapıya vurdu. Joseph kapıya vurdu, araba daha tamir edilmemişti ve bir gece daha olacaktı. Joseph tıraş olmamıştı, çenesindeki tüm kıllar mükemmeldi, dergi dükkânları kapanmıştı, başka dergi yoktu ve akşam yemeği yediler, hiç olmazsa kadın az bir şey yedi ve adam akşam kasabada yürüyüşe çıktı.

Kadın bir kez daha koltuğa oturdu ve ensesinden bir mıknatıs geçmiş gibi saçları dikildi. Çok güçsüzdü, koltuktan kalkamıyordu ve bedeni yoktu, yalnızca kalp atışı vardı, odanın dört duvarı arasında muazzam bir sıcaklık ve acı atışı. Gözleri sıcak ve hamileydi, şişkin ve gergin dudakların ardında dehşet çocuğuyla dolu.

İçinin derinliklerinde, ilk küçük dişin kaydığını hissetti. Bir gece daha, bir gece daha, bir gece daha, diye düşündü. Ve bu bir öncekinden daha uzun olacaktı. İlk küçük diş kaydı ve sarkaç bir seferi atladı. Ardından ilişkili ikinci ve üçüncü dişler geldi. Dişler birbirine bağlıydı, küçüğü azıcık daha büyük olanla, azıcık daha büyük olan biraz daha büyük olanla, biraz daha büyük olan büyük olanla, büyük olan çok büyük olanla, çok büyük olan muazzam olanla, muazzam olan çok muazzam olanla...

Kızıl bir ipten daha büyük olmayan kırmızı bir doku koptu ve bıraktı; kırmızı bir keten iplikten daha büyük olmayan bir sinir büküldü. Kadının derinliklerinde küçük bir makine parçası gitmişti ve tüm makine, dengesini yitirdiğinden, sürekli sarsıntılarla dağılmak üzereydi.

Mücadele etmedi. Bıraktı onu sarssın, dehşete düşürsün, alnından ter boşansın, omurgasını sarssın ve ağzını korkunç sıvıyla doldursun. Kırık bir cayro pusulasının kâh o yana kâh bu yana yattığını, içinde sendelediğini, titrediğini ve vınladığını hissediyordu. Işık, düğmesine basılmış bir ampulü nasıl terk ederse kadının yüzündeki renk de öyle çekildi, ampulün kristal yanaklarında renksiz damarlar ve filamanlar görünüyordu...

Joseph odadaydı, gelmişti, ama kadın onu duymadı bile. Adam odadaydı ama bir şey fark etmezdi, gelişiyle hiçbir şeyi değiştirmemişti. Adam yatağa yatmaya hazırdı ve hareket ederken bir şey söylemedi, Marie de bir şey söylemedi ve adam etrafta, kadının ötesin-

deki duman dolu mekânda dolandı, bir kez konuştu ama kadın onu duymadı.

Zamanlamıştı. Beş dakikada bir saatine bakıyor, saat sarsılıyor, zaman sarsılıyor ve beş parmak hareket eden on beş oluyor, sonra toplanıp gene beş oluyordu. Sarsıntı hiç durmadı. Su istedi. Yatakta döndü de döndü. Dışarıda rüzgâr esiyor, lambaları sallıyor ve binalarda yanlamasına darbelerle ışık sağanaklarına neden oluyor, pencerelerin açılan bir göz gibi parlamasına, ışık başka bir yöne döndüğünde de hızla kapanmasını andıran şekilde sönmesine yol açıyordu. Aşağıda, yemek sonrası her şey sakindi, sessiz odalarına hiç ses gelmiyordu. Adam ona bir bardak su verdi.

"Üşüyorum Joseph," dedi, örtülere gömülmüş yatarken.

"İyisin," dedi adam.

"Hayır değilim. İyi değilim. Korkuyorum."

"Korkulacak bir şey yok."

"Birleşik Devletler'e giden bir trene binmek istiyorum."

"Leon'da bir tren var ama burada yok," dedi adam, bir sigara daha yakarken.

"Arabayla oraya gidelim."

"Bu taksilerde, bu şoförlerle mi? Üstelik arabamızı burada bırakarak?"

"Evet, gitmek istiyorum."

"Sabaha bir şeyin kalmaz."

"Öyle olmayacağını biliyorum. İyi değilim."

"Arabayı geri göndertmek yüzlerce dolara mal olur," dedi adam.

"Umurumda değil. Bankada iki yüz dolarım var. Parasını veririm. Ama lütfen, eve dönelim."

"Yarın güneş parladığında daha iyi hissedeceksin, hepsi güneşin batmış olmasından."

"Evet, güneş gitti ve rüzgâr esiyor," diye fısıldadı Marie, gözlerini kapamış, başını çevirmiş, dinliyordu. "Of, ne yalnız bir rüzgâr. Meksika garip bir ülke. Tüm cangıllar ve çöller ve yalnız yerler, orada burada küçük kasabalar, bunun gibi, parmağını bir şaklatmanla söndürebileceğin bir iki ışığın yandığı yerler..."

"Hayli büyük bir ülke," dedi adam.

"Bu insanlar hiç kendilerini yalnız hissetmezler mi?"

"Böylesine alışmışlar."

"Hiç korkmazlar mı o zaman?"

"Bunun için bir dinleri var."

"Ben de bir *dinim* olsun isterdim."

"Bir dinin olduğu dakikada, düşünmeyi bırakırsın," dedi adam. "Bir şeye çok fazla inanırsan yeni fikirlere yer bırakmazsın."

"Bu gece," dedi kadın kısık bir sesle, "yeni fikirlere yer bırakmamaktan, düşünmeyi bırakmaktan, bir şeye bana korkma zamanı bırakmayacak kadar çok inanmaktan başka bir şey istemiyorum."

"Korkmuş değilsin," dedi adam.

"Eğer bir dinim olsaydı," dedi kadın, onu duymazdan gelerek, "kendimi kaldıracak bir manivelam olurdu. Ama şimdi bir manivelam yok ve kendimi nasıl kaldıracağımı bilmiyorum."

"Of Tanrım..." diye homurdandı adam, otururken.

"Bir zamanlar dinim vardı," dedi kadın.

"Baptist."

"Hayır, o on iki yaşındaykendi. Onu aştım. *Daha sonra*, demek istiyorum."

"Bana hiç söylemedin."

"Bilmen gerekirdi," dedi kadın.

"Hangi din? Kilisenin odasındaki alçı azizler mi? Tespih çekebileceğin herhangi özel bir aziz mi?"

"Evet."

"O da dualarına yanıt verdi mi?

"Kısa bir süre. Bu yakınlarda, hayır, hiç. Artık hiç vermiyor. Yıllardır. Ama dua etmeyi sürdürüyorum."

"Hangi aziz bu?

"Aziz Joseph."

"Aziz Joseph." Ayağa kalktı ve sürahiden kendine bir bardak su doldurdu. Odada pek yalnız bir şırıltı oldu. "Benim adım."

"Rastlantı," dedi kadın.

Birkaç saniye birbirlerine baktılar.

Adam başka tarafa baktı. "Alçı azizler," dedi, suyunu içerken.

Bir süre sonra, kadın, "Joseph," dedi, adam da "Evet," dedi ve kadın da dedi ki, "Gel de elimi tut, olur mu?" "Kadınlar..." Adam iç çekti. Geldi ve kadının elini tuttu. Bir dakika sonra, kadın elini geri çekti, battaniyenin altına sakladı, adamın elini boşta bıraktı. Gözleri kapalı, sesi titreyerek dedi ki, "Boş ver. Tahayyül ettiğim kadar güzel değil. Zihnimde senin benim elimi tutmanı sağlamak gerçekten de güzel." "Tanrılar," dedi adam ve banyoya gitti. Kadın ışığı söndürdü. Yalnızca banyo kapısının altındaki ışık çizgisi kaldı. Kalbini dinledi. Dakikada yüz elli kez atıyordu, düzenli biçimde ve o küçük inleyen sarsıntı hâlâ iliğindeydi, sanki bedenindeki her kemiğin içinde hapsolmuş bir gök sineği çırpınıyor, vızıldıyor, silkiniyor, titriyormuş gibi, derinlerde, derinlerde, derinlerde. Gözleri, göğsünün duvarına çarparak kendi kendisini paralayan gizli kalbini seyretmek için kendine döndü.

Banyoda su akıyordu. Adamın dişlerini fırçaladığını duydu.

"Joseph!"

"Evet," dedi adam, kapının ardında.

"Buraya gel."

"Ne istiyorsun?"

"Bana bir söz vermeni istiyorum, lütfen, lütfen."

"Nedir o?"

"Önce kapıyı aç."

"Nedir o?" diye sordu, kapının ardından.

"Söz ver bana," dedi kadın ve durdu.

"Sana ne söz vereyim?" diye sordu adam, uzun bir sessizliğin ardından.

"Bana söz ver," dedi kadın, sonunu getiremedi. Oracıkta yatıyordu. Adam bir şey demedi. Kadın saatiyle kalbinin birlikte attığını duydu. Otelin dışında bir fener çatırdadı. "Bana söz ver eğer... bir şey olursa..." Kendi sesini uyuşmuş ve boğuk, sanki çevredeki tepelerden birinden adama seslenirmiş gibi duydu. "... eğer bana bir şey olursa, benim bu mezarlıkta, o korkunç katakompların üzerine gömülmeme izin vermeyeceksin!"

"Saçmalama," dedi adam kapının ardından.

"Söz veriyor musun?" dedi kadın, karanlıkta gözleri açık.

"Konuşacak daha saçma bir şey yokmuş gibi."

"Söz ver, *lütfen* söz ver?"

"Sabaha bir şeyciğin kalmaz," dedi adam.

"Söz ver de uyuyabileyim. Ancak benim oraya konmama izin vermeyeceğini söylersen uyuyabilirim. Oraya konmak istemiyorum."

"Hakikaten," dedi adam, sabrının sınırında.

"Lütfen," dedi kadın.

"Neden böyle gülünç bir söz vereyim ki?" dedi adam. "Yarına bir şeyin kalmaz. Üstelik ölürsen katakompta, kulağının arkasında bir gündüzsefasıyla Bay Somurtkan ve Bay Esneyen arasında çok güzel durursun." Ve samimiyetle güldü.

Sessizlik. Marie, orada, karanlıkta yatıyordu.

"Orada güzel duracağını düşünmüyor musun?" diye sordu adam, kapının ardından, gülerek.

Kadın karanlık odada sesini çıkarmadı.

"Değil mi?" dedi adam.

Aşağıda meydanda yürüyen birilerinin uzaktan, giderek azalan sesi duyuluyordu.

"Eee?" diye sordu kadına, dişini fırçalarken.

Kadın orada yatıyor, tavanı seyrediyor, göğsü inip kalkıyor, giderek daha hızlı, daha hızlı, daha hızlı, burun deliklerinden hava giriyor da çıkıyor, giriyor da çıkıyor, ince bir kan sıkıca kapalı dudaklarından sızıyordu. Gözleri fal taşı gibi açık, elleri körlemesine çarşaflara sarılmış.

"Eee?" dedi adam, kapının ardından.

Kadın bir şey demedi.

"Kesinlikle," diye kendi kendine konuştu Joseph. "Muhteşem güzel," diye mırıldandı, suyun sesinin altından. Ağzını çalkaladı. "Kesinlikle," dedi.

Yataktan bir ses yok.

"Kadınlar tuhaf," dedi adam aynada kendini seyrederken, kendi kendine.

Kadın yatakta yatıyor.

"Kesinlikle," dedi adam. Antiseptikle ağzını çalkaladı, musluğa tükürdü. "Sabaha bir şeyciğin kalmaz," dedi.

Kadından ses yok.

"Araba tamir olacak."

Kadın bir şey demedi.

"Sabahın nasıl geldiğini anlamayacaksın." Artık şişelerin kapaklarını kapatıyor, yüzüne nemlendirici sürüyordu. "Ve araba da yarına tamir olacak belki, en geç ertesi gün. Burada bir gece kalmak daha seni üzmez, değil mi?"

Kadın yanıt vermedi.

"Değil mi?" dedi adam.

Yanıt yok.

Işık banyo kapısının altından göz kırptı.

"Marie?"

Adam kapıyı açtı.

"Uyudun mu?"

Kadın gözleri açık yatıyor, göğsü inip kalkıyor.

"Uyumuş," dedi. "Peki, iyi geceler hanımefendi."

Yatağına yattı. "Yorulmuşum," dedi.

Yanıt yok.

"Yorulmuşum," dedi.

Rüzgâr dışarıdaki ışığı sarstı; oda uzun ve siyahtı, adam da yatakta uyuklamaya başlamıştı bile.

Kadın gözleri açık, kolunda saatin tik takları, göğsü inip kalkarak yatıyordu.

***

Yengeç dönencesinde güzel bir gündü. Otomobil dolambaçlı yolda gidiyor, cangıl ülkesini geride bırakıp Birleşik Devletler'e doğru ilerliyor, yeşil tepelerin arasında gürlüyor, her virajı alıyor ve ardında belli belirsiz, dağılan bir egzoz dumanı bırakıyordu. Parlak otomobilin içinde de Joseph, pembe, sağlıklı çehresi ve Panama şapkasıyla oturuyordu, arabayı sürerken, kucağında da fotoğraf makinesi

yatıyordu; toprak rengi ceketinin sol kolunun üstüne siyah ipek bir bant iğnelenmişti. Arazinin geçip gidişini seyrediyordu, yanındaki koltuğa dalgınlıkla elini uzattı. Yüzünü mahcup bir gülümseyiş kapladı, bir kez daha arabasının penceresine döndü, belirsiz bir melodi mırıldanıyordu, sağ eli yavaşça yanındaki koltuğa dokundu...

Boş koltuğa.

H. Matisse'in Uyanık Poker Fişi

İlk karşılaştığımızda George Garvey bir hiçti. Sonraları, üzerine bizzat Matisse'in mavi bir göz çizdiği bir poker fişinden oluşan beyaz bir monokl takacaktı. Sonraları, George Garvey'nin takma bacağının içinde altın bir kuş kafesi titreşmiş olabilir, sağlam sol eli de parlak bakır ve yeşim taşından yapılmıştı belki.

Ama başlangıçta... korkunç sıradanlıkta şu adama bir baksanıza.

"Finans sayfası, canım?"

Akşam, dairesini gazeteler dolduruyor.

"Hava durumu yorumcusu yarın yağmur yağacak diyor."

Burun deliklerindeki minik siyah kıllar yavaşça, saatler boyu nefes alıp veriyor.

"Yatma zamanı."

Görünüşüne bakılırsa, 1907 tarihli sayısız balmumu mankenden farkı yok. Ve sihirbazların o çok sevdiği numarayla, yeşil kadife koltukta oturup... kaybolsa! Başınızı çevirin ve çehresini unutursunuz. Vanilyalı puding.

Ama kazaların en tesadüfi olanı, onu tarihteki en çılgınca avangard edebiyat akımının çekirdeği haline getirdi!

Garvey ile karısı, yirmi yıl boyunca devasa bir yalnızlık içinde yaşamışlardı. Karısı hoş bir karanfildi ama şans eseri adamla karşılaşması, ziyaretçileri pekâlâ uzakta tutmuştu. Ne adam ne de karısı Garvey'nin insanları anında mumyalama becerisinden kuşkulanmıştı. Her ikisi de, hareketli bir iş gününden sonra yalnız başına oturmaktan tatmin olduklarını iddia ediyorlardı. Her ikisi de silik işlerde çalışıyordu. Ve onları beyaz boya üzerine beyaz boya gibi

kullanan o renksiz şirketin adını bazen, onlar bile anımsayamıyordu.

Ve sahneye avangard girer! Sahneye Bodrum Yedilisi girer!

Bu garip ruhlar Paris bodrumlarında hayli yavaş bir caz türü dinleyerek gelişmiş, altı ay kadar çok uçucu bir ilişki sürdürmüş ve patırtılı bir dağılma noktasında Birleşik Devletler'e dönüp, Bay George Garvey'ye tesadüf etmişlerdi.

"Tanrım!" dedi kliğin bir zamanlar başını çeken Alexander Pape. "Böyle şaşırtıcı sıkıcılıktaki bir adam tanımadım. Kesinlikle görmelisiniz! Dün gece, Bill Timmins'in apartmanında bırakılmış bir notta bir saat içinde döneceği yazılıydı. Holdeyken şu Garvey Efendi kendi dairesinde bekleyebileceğimi söyledi. Orada oturduk, Garvey, karısı, bendeniz! İnanılmaz! Adam, maddiyatçı toplumumuzun ürettiği feci bir sıkıntı. Sizi uyuşturmanın bir milyon yolunu biliyor! Baygınlığa, derin uykuya ya da kalp durmasına yol açma becerisiyle, mutlak bir rokoko. Bambaşka bir vaka. Hadi, hep *beraber* ziyaretine gidelim."

Akbabalar gibi üşüştüler! Hayat Garvey'nin kapısına dayandı, hayat adamın salonunda oturdu. Bodrum yedilisi saçaklı sofaya tünedi, kurbanını gözlemeye koyuldu.

Garvey tedirgindi.

"Sigara içmek isteyen varsa..." Hafifçe gülümsedi. "Ne olacak... durmayın... *için.*"

Sessizlik.

Talimatlar şöyleydi: "Sakın belli etmeyin. Adamı iyice zorlayın. Bu onun ne kadar muazzam bir *norm* oluşturduğunu görmenin tek yolu. Mutlak sıfır noktasında Amerikan kültürü!"

Göz kırpmadan geçen üç dakikalık sessizlikten sonra, Bay Garvey öne eğildi. "Eee," dedi, "ne iş *yaparsınız.* Bay...?"

"Crabtree. Şair."

Garvey bunun üzerine düşünceye daldı.

"Nasıl gidiyor," dedi, "işler?"

Ses yok.

Ortada tipik bir Garvey sessizliği hâkimdi. İşte orada, dünyanın

en büyük sessizlik üreticisi ve dağıtıcısı oturuyordu; birini isteyin, hemen paketlenmiş, gırtlak temizlemeler ve fısıltılarla bağlanmış halde teslim etsin. Sıkıntılı, acılı, vakur, kayıtsız, ilahi, altın ya da sinirli sessizlikler; Garvey *oradadır*.

Bodrum Yedilisi o gecenin sessizliğinin tadını çıkardı. Sonra, suları soğuk akan dairelerinde, "uygun küçük bir şişe kırmızı şarap" eşliğinde (onları *gerçek* gerçeklikle temas haline getiren bir safhayı yaşıyorlardı) bu sessizliği parçalarına ayırdılar ve yorumladılar.

"Yakasını nasıl elledığini gördünüz mü? Hah!"

"Tanrı aşkına, neredeyse 'cool' olduğunu da kabul etmem gerek. Muggsy Spanier ve Bix Beiderbecke'nin lafı üzerine. İfadesini düşünün. Çok cool. Bu kadar kayıtsız, bu kadar duygusuz görünmek isterdim."

***

Yatmaya hazırlanan George Garvey, olağanüstü akşamı düşününce, durum denetimden çıktığında, garip kitaplar ya da müzikler söz konusu olduğunda, paniklediğini, donup kaldığını fark etti.

Bu hayli çapraşık misafirlerinde bir kaygıya neden olmamış gibiydi. Aslında, çıkarken, elini güçlü bir şekilde sıkmışlar, muhteşem zaman geçirdikleri için teşekkür etmişlerdi!

"Tam A kalite sıkıcılıkta, özel bir tip!" diye bağırdı, Alexander Pape kentin öbür ucunda.

"Belki de gizlice bize gülüyordur," dedi, uyanıkken asla Pape'le aynı fikirde olmayan önemsiz şair Smith.

"Minnie ile Tom'u da getirelim; Garvey'ye bayılırlar. Ender bir gece. Aylarca bundan söz edeceğiz!"

"Fark ettiniz mi?" diye sordu, gözleri bilgiççe kapalı önemsiz şair Smith. "Banyolarında musluğu açtığınızda." Dramatik bir ifadeyle ara verdi. "*Sıcak* su."

Herkes asabi asabi Smith'e baktı.

Denemek akıllarına gelmemişti.

***

İnanılmaz bir mayalanma kapasitesi olan klik, kısa sürede kapıları ve pencereleri patlatmış, büyüyordu.

"Garvey'lerle tanışmadınız mı? Tanrım! Gidip tabutunuza uzanın! Garvey alıştırma yapıyor olmalı. Kimse Stanislavsky olmadan *o kadar* sıkıcı olamaz!" Burada, mükemmel taklit yaptığı için tüm grubu depresyona sürükleyen sözcü Alexander Pape, Garvey'nin yavaş, ne yaptığını bilen konuşma tarzını taklit ediyor:

"*Ulysses*? Bu o Yunanlar, gemi ve tek gözlü canavar hakkındaki kitap değil miydi! Pardon?" Bir ara. "Ah." Bir ara daha. "Anlıyorum." Bir yerleşme. "Ulysses'i James ce mi yazmıştı? Garip, yemin edebilirim ki, yıllar önce, anımsıyorum, okulda..."

Herkesin parlak taklitlerinden dolayı Alexander Pape'ten *nefret* etmesine karşın, devam ettiğinde kahkahalara boğuluyorlardı:

"Tennessee Williams? Bu o köylü 'Waltz'ı yazan adam değil mi?"

"Çabuk! Garvey'nin adresi ne?" diye çığlık atıyorlardı.

***

"Vay canına," dedi Garvey karısına, "bugünlerde hayat çok eğlenceli."

"Senin sayende," diye yanıtladı karısı. "Dikkat et, her sözcüğüne takılıyorlar."

"Dikkatleri," dedi Bay Garvey, "isteri derecesinde adanmış. Söylediğim en basit şey bir patlamaya neden oluyor. Garip. Ofiste şakalarım sanki taş bir duvara çarpıyor. Örneğin, bu akşam hiç de komik olmaya çalışmıyordum. Sanırım söylediğim ya da yaptığım her şeyin altından sessizce akan bilinçsiz bir yaratıcılık akıntısı var. Yedekte böyle şeylerin bulunması güzel. Zil çalıyor. İşte başlıyoruz!"

***

"Özellikle sabahın dördünde uyandırırsanız emsalsiz oluyor," dedi Alexander Pape. "Yorgunlukla yüzyıl sonu ahlakçılığının bileşimi sıradan salata!"

Garvey'yi gündoğumunda görmeyi ilk akıl eden olduğu için her-

kes Pape'e oldukça kızgındı. Gene de, ekim sonlarında gece yarısından sonra ilgi hayli yükselmişti.

Bay Garvey'nin bilinçaltı ona çok gizli bir şekilde, onun bir tiyatro sezonunun açılışını oluşturduğunu, başarısının başkalarında neden olduğu sıkıntının kalıcılık gücünde yattığını fısıldamıştı. Eğleniyordu ama gene de bu asalakların kendi özel denizine neden üşüştüklerini de tahmin ediyordu. Yüzeyin altında Garvey şaşırtıcı ölçüde zeki bir adamdı ama hayal gücünden yoksun ailesi onu kendi çevrelerinin presinde ezmişti. Buradan, daha büyük bir limon sıkacağına atılmıştı: ofisi, fabrikası, karısı. Sonuç: Potansiyelleri kendi salonunda bir saatli bomba oluşturan bir adam. Garvey'nin bastırılmış bilinçaltı avangardcıların onun gibi biriyle hiç karşılaşmadıklarını ya da milyonlarcasına yaklaştıklarını ama birini incelemeyi hiç akıllarından geçirmediklerini yarı yarıya idrak etmişti.

Ve karşınızdaydı işte, sonbaharın ünlülerinin ilki. Ertesi ayki, bitki zamkı ve çekirdek kahve kaplanmış tuval üzerine, dört metrelik bir merdivenden pasta dekorasyonu pompası ve sinek ilacı spreyiyle yalnızca iki renk, mavi ve bulut grisi plastik boya püskürten ve yalnızca daha fazla takdir görmeye gerek duyan Allentown'lı bir soyutçu olabilirdi! Ya da Chicago'lu, on beş yaşında ama bilgiyle yaşlanmış, tenekeden süs kesen birisi. Avangardın en gözde dergisi *Nucleus*'u okumak gibi feci bir hata yaptığında, Bay Garvey'nin keskin bilinçaltı daha da kuşkucu oldu.

"Şimdi, şu Dante'nin makalesi," dedi Garvey. "Büyüleyici. Özellikle *Antipurgatorio*'nun eteklerinde ve dağın tepesindeki *Paradiso Terrestre*'de ifade olunan uzamsal eğretilemeleri tartışması. XV-XVIII. Kantolar, yani 'doktrin kantoları' üzerine olan bölüm çok zekice!"

Bodrum Yedilisi ne tepki verdi?

Sersemlediler, hepsi birden!

Havada fark edilebilir bir soğukluk oluştu.

Garvey kitlesel akıllı, sıradan adamlar düzeyinde, makine hâkimiyetinde, sessiz umutsuzlukla karaktersiz birisi olacağına *Varoluşçuluk* hâlâ yaşıyor mu yoksa Kraft-Ebbing mi? üzerine görüş-

ler beyan ederek onları kızdırınca, hemen toparlanıp gitmişlerdi. Simya ya da sembolizm üzerine ince bir sesle görüşler dinlemek istemiyorlar, diye onu uyardı, Garvey'nin bilinçaltı. Onlar yalnızca Garvey'nin babadan kalma beyaz ekmek üzerine köy tereyağını istiyorlardı, bunu daha sonra loş bir barda geveleyecek ve ne kadar eşsiz olduğunu ifade edeceklerdi!

Garvey geri çekildi.

***

Ertesi akşam o eski değerli halindeydi. Dale Carnegie? Nefis dinsel önder! Hart Schaffner & Marx? Bond Caddesi'nden de güzel! After-Shave kulübü üyesi? Bu Garvey'di! Son Ayın-Kitabı? İşte masada duruyor! Elinor Glyn'i denemiş miydiler?

Bodrum Yedilisi dehşete kapılmış, mest olmuştu. Kendilerini Milton Berle seyretmeye zorladılar. Garvey Berle'ün her dediğine güldü. Komşuların gündüz saatlerinde gösterilen çeşitli pembe dizileri kaydetmeleri ayarlandı, Garvey de bunları akşamları tapınır gibi bir huşuyla seyretti, bu sırada Bodrum Yedilisi de onun yüzünü ve *Ma Perkins* ve *John's Other Wife* gibi şovlara olan kesin bağlılığını çözümlüyordu.

Ah, Garvey kurnazlaşıyordu. İç benliği diyordu ki: Doruktasın. Orada kal! İzleyicilerini hoşnut et! Yarın Two Black Crows plaklarını çal! Adımlarına dikkat et! Sonra, Bonnie Baker... işte bu! Onun şarkılarından hoşlandığını görünce tüyleri diken diken olacak. Guy Lombardo'ya ne dersiniz? Olay bu!

Kitle ruhu, dedi bilinçaltı. Sen kalabalığın simgesisin. Nefret ettiklerini öne sürdükleri bu hayali Kitle Adamı'nın korkunç bayağılığını incelemeye geldiler. Ama yılan çukurundan büyülendiler.

Düşüncelerini tahmin eden karısı itiraz etti. "Seni *beğeniyorlar*."

"Ama korkutucu bir tarzda," dedi. "Neden beni görmeye geldiklerini düşünmekten uyku uyuyamıyorum. Hep kendimden nefret ettim ve sıkıldım. Aptal, geyik muhabbeti eden gri adam. Zihnimde bir tek özgün düşünce yok. Şimdi de tek bildiğim şu: Beraberlikten hoşlanıyorum. Hep sosyal olmayı arzuladım ama hiç fırsat bulma-

dım. Bu son aylar şenlik gibi! Ama ilgileri sönüyor. Sonsuza kadar kalabalığın içinde olmak istiyorum! Ne yapacağım?"

Bilinçaltı alışveriş listeleri hazırladı.

Bira. Hayal gücünden yoksun.

Tuzlu kraker. Nefis bir şekilde "eski moda."

Annene uğra. Maxfield Parrish tablosunu al, o minik noktalı, güneş yanığı olanı. Akşam onun üzerine konuş.

***

Aralık ayında Bay Garvey ciddi şekilde korkmaya başlamıştı.

Bodrum yedilisi artık Milton Berle ve Guy Lombardo'ya hayli alışmıştı. Doğrusu, Berle'ün aslında Amerikan halkı için fazla nadide olduğu, Lombardo'nun da zamanının yirmi yıl ilerisinde olduğunu iddia ettikleri bir konumda kendilerini haklı görüyorlardı; en hain adamlar onu en sıradan gerekçelerle beğeniyordu.

Garvey'nin imparatorluğu sallantıdaydı.

Birdenbire başka birisi olmuştu, dostlarının zevklerini saptırmıyor, onlar Nora Bayes'e, 1917 Knickerbocker Quartette'e "Where Did Robinson Crusoe Go With Friday on Saturday Night," söyleyen Al Jolson'a ve Shep Fields'ın Rippling Rhythm orkestrasına sardırdıkça, artık çılgınca onları izliyordu. Maxfield Parrish'in yeniden keşfi Bat Garvey'yi kuzey otlaklarında bıraktı. Bir gece içinde, herkes aynı fikirde birleşmişti: "Bira entelektüeldir. O kadar *aptalın* bira içmesi ne kadar yazık."

Kısaca, dostları kayboldu. Şaka olsun diye, Alexander Pape'in soğuk sulu dairesine sıcak su bağlatmayı düşündüğü söylentisi yayıldı. Çirkin ördek ezildi, ama öncesinde Alexander Pape bilgiçler arasında bir düşüş yaşadı.

Garvey değişen zevkleri tahmin edebilmek için ter döktü! Bedava yiyecekleri artırdı, fırtınalı yirmilere dönüşü öngördüğü için herkesten önce tüylü külot pantolonlar giydi ve karısını düz elbise ve kısa saçla dolaştırdı.

Ama akbabalar gelmiş, yemiş ve gitmişlerdi. Bu korkutucu dev, TV dünyayı sardığına göre, onlar aceleyle radyoyu kucaklıyorlardı.

Vic and Sade ve *Pepper Young's Family*'nin 1935'ten kalma kaçak kayıtları için entelektüel toplantılarda mücadele ediliyordu.

En sonunda Garvey, panikleyen iç benliği tarafından düşünülüp icra edilen bir dizi mucizevi güç gösterisine başvurmak zorunda kaldı.

Birinci kaza, çarpılan bir araba kapısıydı.

Bay Garvey'nin serçe parmak ucu tertemiz kopmuştu!

Oluşan kargaşa sırasında, etrafta zıplayan Garvey kopan parmağın üzerine bastı, sonra da sokaktaki ızgaradan aşağı atıverdi. Sonunda bulunduğunda, hiçbir doktor onu yerine dikmeye kalkışmadı.

Hayırlı bir kaza! Ertesi gün, bir Şark eşyaları dükkânını gezen Garvey çok güzel bir sanat eseri gördü. Şu enerjik bilinçaltı, avangard arasındaki giderek azalan gişe başarısını ve seyredilme oranını da düşünerek, onu dükkâna girmeye ve cüzdanını çıkarmaya zorladı.

"Bu yakınlarda Garvey'yi gördünüz mü?" diye haykırdı telefonda Alexander Pape. "Tanrım, gidip görün!"

"Ne olmuş?"

Herkes baktı.

"Mandarin parmak muhafazası." Garvey kayıtsızca elini salladı. "Şark antikası. Mandarinler bunu uzattıkları on santimlik tırnakları korumak için kullanırmış." Birasını içti, altın yüksüklü serçe parmağı dikildi. "Herkes sakatlardan, eksik uzuvlardan nefret eder. Parmağımı kaybetmek üzücüydü. Ama bu altın zamazingoyla daha mutluyum."

"Herhangi birimizin sahip olabileceğinden çok daha güzel bir parmak." Karısı onlara bir salata hazırladı. "Ve George'un bunu kullanmaya *hakkı* var."

Popülerliğinin artması Garvey'yi hem şaşırtmış hem de sevindirmişti. Ah, sanat! Ah, hayat! Sarkacın ileri geri gidip gelişi, karmaşıktan basite, sonra gene karmaşığa. Romantikten gerçekçiye, sonra gene romantiğe. Akıllı adam entelektüel yakınsama noktasını fark edip şiddetli yeni yörüngelere hazırlanabilir. Garvey'nin bilinçal-

tı ayağa kalktı, biraz yemeye başladı ve kimi günler kullanmadığı uzuvlarını denemek için yürümeye cesaret etti. Ateş almıştı!

"Dünya ne kadar da hayal gücünden yoksun," dedi diğer uzun süredir ihmal edilen benliği, dilini kullanarak. "Eğer bacağım bir şekilde kazara koparsa, tahta bir bacak taktırtmam, hayır! Üzerine değerli taşlar işlenmiş altın bir bacak yaptırtırdım, bacağın bir bölümü de altından bir kafes olurdu, içindeki bir bülbül de ben yürürken ya da arkadaşlarımla konuşmak için oturduğumda öterdi. Eğer kolum kesilseydi, bakır ve yeşimden yeni bir kol yaptırtırdım, içinde boş bir bölme olurdu ve oraya kuru buz koyardım. Ve her parmak için ayrı bir bölme. Bir şey içmek isteyen var mı? diye haykırırdım. Şeri? Brendi? Dubonnet? Sonra sakince kadehlerin üzerinde parmaklarımı kıvırırdım. Beş parmaktan beş soğuk sıvı, beş likör ya da şarap. Altın muslukları kapatırdım. 'Fondip!' diye bağırırdım.

"Ama hepsinden öte, insan neredeyse bir gözünün birisini rencide etmesini arzular. Kopart onu, der İncil. İncil'di *değil mi*? Eğer başıma öyle bir şey gelirse, ben donuk bir cam göz kullanmam, Tanrı aşkına, o siyah, korsan bantlarından da olmaz. Ne yapardım biliyor musunuz? Fransa'daki o dostunuza bir poker fişi gönderirdim, *neydi* adı? *Matisse!* Derdim ki, 'Ekte bir poker fişi, bir de çek var. Lütfen bu fişin üzerine güzel, mavi bir insan gözü çizin. Saygılarımla, G. Garvey!'"

***

Zaten Garvey bedeninden hep tiksinirdi, gözünü de soluk, güçsüz ve karakter yoksunu buluyordu. Bu yüzden, bir ay sonra (Gallup oranları yeniden yerlerde süründüğünde) gözünün sulandığını, iltihaplandığını, sonra da tamamen görmez olduğunu görünce şaşırmadı.

Garvey çok sarsıldı!

Ama, aynı zamanda, gizlice hoşnut oldu.

Bodrum Yedilisi omzunun arkasında gulyabanilerden oluşan bir heyet gibi sırıtırken, poker fişini, yanında elli dolarlık bir çekle Fransa'ya postaladı.

Bir hafta sonra çek bozdurulmamış olarak geri geldi.

Sonraki postadan da poker fişi çıktı.

H. Matisse bunun üzerine nadide, güzel bir göz çizmişti, zarif kaşları ve kirpikleri bile vardı. H. Matisse fişi yeşil tüylü bir mücevher kutusuna koymuştu, belli ki o da bu işten Garvey kadar hoşnut kalmıştı.

Harper's Bazaar Matisse poker fişi gözünü takmış olarak Garvey'nin bir fotoğrafını, bir de Matisse'in, üç düzine fişte deneme yaptıktan sonra monoklü çizerken bir fotoğrafını yayımladı!

H. Matisse olayı ebediyete kazandırmak amacıyla fotoğraflayacak bir fotoğrafçı çağırmak gibi az bulunur bir aklıselim göstermişti. Şöyle dediği aktarılıyordu: "Yirmi yedi gözü çöpe attıktan sonra, nihayet istediğimi elde ettim. Acele postayla Mösyö Garvey'ye gidiyor!"

Altı renkli olarak aktarılan göz, yeşil tüylü kutusunda tehditkâr bir ifadeyle yatıyordu. Kopyaları Modern Sanat Müzesi tarafından satışa sunuldu. Bodrum Yedilisi'nin Dostları poker oynamaya başladı, mavi gözlü kırmızı fişler, kırmızı gözlü beyaz fişler ve beyaz gözlü mavi fişler kullanıyorlardı.

Ama New York'ta orijinal Matisse monoklü kullanan yalnızca *bir* kişi vardı, o da Bay Garvey'ydi.

"Ben *hâlâ* sinir bozucu sıkıcılıkta bir adamım," dedi karısına, "ama artık monokl ve mandarin parmağının ardında ne denli korkunç bir öküz olduğumu göremeyecekler. Ve ilgileri gene sarsılmaya başlarsa, bir kol ya da bacağın kaybedilmesi ayarlanabilir. Bundan kuşku yok. Muhteşem bir vitrin oluşturdum; artık kimse o eski höğü göremeyecek."

Ve karısının da daha önceki öğleden sonra dediği gibi: "Artık onu eski George Garvey olarak düşünmem çok zor. Adını değiştirdi. Artık Giulio olarak tanınmak istiyor. Bazen, geceleri, ona bakıyor ve 'George' diyorum ama yanıt gelmiyor. İşte orada, mandarin yüksüğü küçük parmağında, beyaz-mavi Matisse Poker-fişi monokl gözünde. Ara sıra uyanıp ona bakıyorum. Biliyor musunuz? Bazen o inanılmaz Matisse Poker Fişi şeytani bir şekilde göz kırpıyormuş gibi geliyor."

İskelet

Yeniden doktoru görme vakti geçmişti bile. Solgun Bay Harris merdivene atıldı, yolda bir okun üzerinde Dr. Burleigh'nin adının yaldızla yazılı olduğunu gördü. Dr. Burleigh onun girdiğini görünce iç çekecek miydi acaba? Ne de olsa, bu onun bu yılki onuncu ziyareti olacaktı. Ama Burleigh'nin şikâyete hakkı yoktu; muayenelerin parasını alıyordu!

Hemşire başını kaldırıp Bay Harris'e baktı ve biraz eğlenmiş gibi gülümsedi, sonra da buzlu cam kapıya usul usul gidip açtı ve başını içeri uzattı. Harris onun şöyle dediğini duyduğunu düşündü: "Doktor, bilin bakalım kim geldi?" Doktorun sesi de şöyle yanıt vermemiş miydi: "Tanrım, *gene* mi?" Harris tedirginlikle yutkundu.

Harris içeri girdiğinde, Dr. Burleigh homurdandı. "Gene kemik ağrıları mı! Hah!" Kaşlarını çatıp gözlüklerini düzeltti. "Sevgili Harris, bilimin elindeki en ince filtrelerden geçirildiniz. Yalnızca asabisiniz. Parmaklarınızı görelim. Çok sigara. Nefesinizi koklayalım. Çok fazla protein. Gözlerinizi görelim. Yetersiz uyku. Yanıtım? Gidip yatın, proteine ara verin, sigara içmeyin. On dolar lütfen."

Harris somurtmuş, duruyordu.

Doktor kâğıtlarından başını kaldırdı. "Sen hâlâ burada mısın? Hastalık hastasısın! Şimdi *on bir* dolar oldu."

"Ama neden kemiklerim ağrıyor?" diye sordu Harris.

Dr Burleigh bir çocuğa anlatır gibi anlattı. "Bir adalen ağrıdığında, ovalayıp, kaşıyıp tahriş ettiğin oldu mu? Ne kadar uğraşırsan, o kadar kötüleşir. Sonra kendi haline bırakırsın, ağrı kaybolur. Ağrının çoğuna kendinin sebep olduğunu idrak et. Evet evlat, senin soru-

nun bu. Kendini rahat bırak. Bir doz tuz al. Çık buradan ve aylardır sözünü ettiğin şu Phoenix yolculuğuna çık. Yolculuk sana iyi gelir."

***

Beş dakika sonra, Bay Harris köşedeki dükkânda telefon rehberinin meslekler bölümüne bakıyordu. Burleigh gibi kör aptallardan çok sempati görürdünüz! Parmağını KEMİK UZMANLARI listesinde dolaştırdı, M. Munigant adlı birini buldu. Munigant'ta doktor ya da başka bir unvan yoktu ama yazıhanesi yakındaydı. Üç sokak aşağıda, bir sokak yanda... .

M. Munigant, tıpkı yazıhanesi gibi, küçük ve karanlıktı. Yazıhanesi gibi, tentürdiyot, iyodoform ve başka garip şeyler kokuyordu. Ama iyi bir dinleyiciydi, hevesli, parlak göz hareketleriyle dinliyor ve Harris'le konuştuğunda, öyle bir aksanı vardı ki, her sözcüğü yumuşak bir ıslık gibi çıkarıyordu; kuşkusuz, kusurlu diş protezleri yüzündendi.

Harris her şeyi anlattı.

M. Munigant başını yukarı aşağı salladı. Evvelce benzer vakalar görmüştü. Bedenin kemikleri. İnsan, kemiklerinin farkında olmazdı. Ah, evet, kemikler. İskelet. Çok zor. Bir dengesizlikle, ruh, beden ve iskelet arasındaki uyumsuz koordinasyonla ilgili bir mesele. Çok karmaşık, diye yavaşça fısıldadı M. Munigant. Harris büyülenmiş gibi dinliyordu. İşte, sonunda hastalığından anlayan bir doktor! Psikolojik, dedi M. Munigant. Aceleyle, dikkatle, kirli bir duvara uzandı ve kadim bir gelgitte su üzerinde bulunan eşyalara benzer görünüşleriyle odayı kaplayacak olan yarım düzine kadar röntgen filmi indirdi. İşte, işte. İskelet şaşırtır! İşte uzun, kısa, geniş ve küçük kemiklerin ışıltılı portreleri. Bay Harris konumunun, sorununun farkında olmalıydı! M. Munigant'ın eli, içinde kafatası, omurga, leğen kemiği, kireç, kalsiyum, ilik hayaletleri asılı bulunan soluk beden bulutlarını karıştırdı, eşeledi, kazıdı, elledi, orada, burada, şurada, o, şu, bu ve diğerleri! Bak!

Harris ürperdi. Röntgenler ve resimler yeşil ve fosforlu bir rüzgârla, Dali ile Fuseli'nin canavarlarının yaşadığı ülkeden doğru esiyordu.

M. Munigant yavaşça ıslık çaldı. Bay Harris kemiklerinin... tedavi edilmesini, istiyor muydu?

"Duruma bağlı," dedi Harris.

Ama Harris doğru ruh halinde olmazsa, M. Munigan Harris'e yardım edemezdi. Psikolojik olarak, birisi yardıma *ihtiyaç* duymalıydı, yoksa doktor yararsızdı. Ama (omuz silken) M. Munigant "deneyebilirdi."

Harris ağzı açık bir halde masaya yattı. Işıklar söndürüldü, perdeler kapatıldı. M. Munigant hastasına yaklaştı.

Bir şey Harris'in diline değdi.

Çene kemiğinin kopartılırcasına çekildiğini hissetti. Çatırdamış ve kırılırmış gibi hafif sesler çıkarmıştı. Kısık ışıktaki duvarda, iskelet resimleri sarsılıp hoplamışlardı sanki. Harris'i güçlü bir titreme sardı. İstemeden, ağzı kapandı.

M. Munigant bağırdı. Burnu neredeyse ısırılıp kopuyordu. Yararsız, yararsız! Şimdi zamanı değildi! M. Munigant perdeleri açtı, çok büyük bir hayal kırıklığı yaşıyordu. Bay Harris psikolojik olarak işbirliğine hazır olduğunu düşündüğünde, Bay Harris gerçekten yardıma *ihtiyaç* duyduğunda ve M. Munigant'ın ona yardım edeceğine güvendiğinde, o zaman belki bir şeyler yapılabilirdi. M. Munigant küçük elini uzattı. Bu arada, ücret yalnızca iki dolardı. Bay Harris düşünmeye başlamalıydı. İşte bu da Bay Harris'in eve götürüp inceleyebileceği bir çizimdi. Onun iskeletiyle aşina olmasını sağlayacaktı. Sarsıcı bir şekilde kendi kendisinin farkında olmalıydı. Tetikte olmalıydı. İskeletler garip, hantal şeylerdi. M. Munigant'ın gözleri parladı. İyi günler, Bay Harris. Ah, bir galeta ister miydi? M. Munigant, Harris'e bir kavanoz uzun, tuzlu galeta uzattı, kendisi bir tane aldı, galeta yemenin onu formda tuttuğunu söyledi. İyi günler, iyi günler Bay Harris! Bay Harris evine döndü.

Ertesi gün, pazar günü, Bay Harris vücudunda sayısız yeni ağrı ve acı keşfetti. Bütün sabahı, M. Munigant'ın ona verdiği, bir iskeletin küçük ama anatomik açıdan kusursuz resmine gözlerini dikip seyrederek geçirdi.

Karısı Clarisse yemekte olağanüstü ince eklemlerini birer birer

kıtırdatarak onu şaşırttı, ta ki o elleriyle kulaklarını kapatıp, "Dur!" diye bağırana kadar.

Öğleden sonranın geri kalanında kendisini odasına kapattı. Clarisse salonda başka üç kadınla gülüşüp briç oynarken, saklanan Harris vücudunun uzuvlarını giderek artan bir merakla yoklayıp tarttı. Bir saat sonunda aniden kalktı ve seslendi:

"Clarisse!"

Kadın odalara dans edercesine girdiği bir tarza sahipti, vücudu çeşit çeşit yumuşak, güzel şeyler yapar ve ayaklarının halıların tüylerine dokunmasını engellerdi. Arkadaşlarından özür diledi ve ona bakmaya geldi, gözleri pırıl pırıl. Onu uzak köşede yarı oturur vaziyette buldu ve anatomi çizimine baktığını gördü. "Hâlâ kara kara düşünüyor musun tatlım?" diye sordu. "Lütfen yapma." Dizlerine oturdu.

Öyle bir dalmıştı ki kadının güzelliği onun aklını çelemedi. Hafifliğiyle oynadı, kuşkuyla diz kapaklarına dokundu. Açık renk, parlak teninin altında hareket eder gibiydi. "Bunu yapması gerekiyor mu?" diye sordu, nefesini tutarak.

"Neyi yapması gerekiyor mu?" Kadın güldü. "Diz kapağım mı demek istiyorsun?"

"Dizinin üzerinde böyle dolaşması mı gerekiyor?"

Kadın denedi. "Dolaşıyormuş," dedi hayretle.

"Seninkinin de kayıyor olmasına sevindim," diye iç çekti adam. "Endişelenmeye başlamıştım."

"Ne hakkında?"

Kaburgalarına vurdu. "Kaburgalarım aşağıya kadar gitmiyor. Burada bitiyorlar. Ve bazı sinir bozucu olanlarının boşlukta durduğunu fark ettim."

Clarisse, küçük göğüslerinin eğiminin altında ellerini çırptı.

"Tabii ki şapşal, herkesin kaburgası bir yerde sona erer. Ve şu komik olanlar da serbest kaburgalar."

"Umarım fazla serbest kalmazlar." Çok tedirgin bir şakaydı. Artık en çok istediği şey yalnız kalmaktı. Başka keşifler, yeni ve garip arkeolojik kazılar, titrek ellerinin ulaşabileceği bir yerdeydi ve ona gülmelerini istemiyordu.

"Geldiğin için teşekkür ederim sevgilim," dedi.

"Ne zaman istersen." Kadın burnunu yavaşça adamınkine sürttü.

"Bekle, işte, şurada..." Elini kendi burnuna ve kadınınkine dokundurdu. "Fark ettin mi? Burun kemiği yalnızca *buraya* kadar gidiyor. Daha sonrasını kıkırdak dokusu dolduruyor!"

Kadın burnunu buruşturdu. "Tabii ki, sevgilim!" Ve dans edercesine odadan çıktı.

Yalnız başına kalınca, terinin yüzündeki delik ve çukurlardan yükseldiğini, yanaklarından ince bir çizgi halinde aktığını fark etti. Dudaklarını yaladı ve gözlerini kapattı. "Şimdi... şimdi... gündemin sonraki maddesi, nedir...? Omurilik, evet. İşte. Yavaşça, yazıhanesindeki birçok düğmeyi çalıştırdığı gibi, bunlara basıp sekreterleri, habercileri çağırdığı gibi omurgasını inceledi. Ama bu kez, omurgasındaki bu basmalara, korku ve dehşet yanıt veriyordu, zihnindeki bir milyon kapıdan onu karşılamaya ve sarsmaya çıkıyorlardı! Omurgası ona feci şekilde yabancı geldi. Yeni yenmiş, kemikleri porselen bir tabağa saçılmış bir balığın narin parçaları gibi. Küçük, yuvarlak yumruları elledi. "Tanrım! Tanrım!"

Dişleri takırdamaya başladı. Yüce Tanrım! diye düşündü, neden onca yıl bunu idrak edemedim? O kadar yıl, içimde bir... İSKELETLE... gezmişim! Nasıl olur da kendimizi öylesine kabul ederiz? Nasıl olur da bedenimizi ve varlığımızı sorgulamayız?

Bir iskelet. Şu eklenmiş, kar beyazı, sert şeyler, terk edilmiş örümcek ağlı dolaplarda zincirlerle asılı o pis, kuru, kırılgan, oyuk gözlü, kurukafa suratlı, sarsılan parmaklı, takırdayan şeylerden, çöllerde bulunan o uzun, zar gibi dizilmiş şeylerden!

Ayağa kalktı çünkü oturmaya dayanamıyordu. Şimdi içimde... midesini tuttu, başını tuttu, başımın içinde... bir kafatası var. Beynimi elektrikli bir jöle gibi içinde tutan o kıvrık kabuklardan, önünde bir çifte av tüfeğiyle açılmış gibi iki delik olan o çatlak, yuvarlak kutulardan! Kemikten oyukları ve mağaralarıyla, etim, koku almam, görmem, duymam, düşünmem için kapakları ve hücreleriyle! Beynimi çevreleyen, dış dünyayı görebilmesi için kırılgan pencerelerinden çıkmasına izin veren bir kafatası!

Briç partisine dalmak, kümese giren bir tilki gibi orayı dağıtmak, kartları uçuşan tavuk tüyleri gibi havalara atmak istedi! Kendini ancak şiddetli, titreten bir çabayla durdurabildi. Hadi, hadi be adam, kendine hâkim ol! Bu bir vahiy, bunu her neyse öyle kabul et, anla, tadını çıkar. AMA BİR İSKELET! diye haykırdı bilinçaltı. Buna dayanamam. Bu bayağı, feci, korkutucu. İskeletler dehşettir; eski şatolarda, meşe kirişlerden asılı, rüzgârda tembel tembel sallanan sarkaçlar gibi, takırdar, tıkırdar ve öterler...

"Sevgilim, gelip hanımlarla tanışmak ister misin?" Karısının berrak, tatlı sesi uzaklardan sesleniyordu.

Bay Harris durdu. İSKELETİ onu ayakta tuttu! İçindeki bu şey, bu istilacı, bu dehşet, kollarını, bacaklarını ve kafasını destekliyordu! Bu, arkanızda, orada olmaması gereken birisini hissetmek gibiydi. Her adımda, bu diğer Şey'e ne kadar bağımlı olduğunu idrak etti.

"Sevgilim, birazdan yanına geleceğim," dedi, zayıf bir sesle. Kendi kendisine de, Hadi, kendine gel! dedi. Yarın işe dönmek zorundasın. Cuma günü Phoenix'e gitmelisin. Uzun bir yol. Yüzlerce kilometre. Yolculuk için formunda olmalısın, yoksa Bay Creldon'ın seramik işine yatırım yapmasını sağlayamazsın. Toparla kendini!

Bir an sonra kadınların arasında duruyor, Bayan Withers, Bayan Abblematt ve Bayan Kirthy'yle tanıştırılıyordu, hepsinin de içinde iskeletler vardı ama gayet sakin karşılıyorlardı çünkü doğa köprücük kemiği, femür ve tibianın çıplaklığını göğüs ve kalçayla, şeytanca saç ve kaşlarla, dudaklarla örtmüştü. TANRIM! diye haykırdı Bay Harris, içinden, konuştukları ya da yemek yedikleri zaman, iskeletleri görünüyor, *dişleri*! Bunu hiç düşünmemiştim. "Özür dilerim," diye yutkundu ve ancak odadan çıkabilmişti ki öğle yemeğini bahçe korkuluğundaki petunyaların üzerine boşaltıverdi.

***

O gece, karısı soyunurken o da yatakta oturmuş, titizlikle ayak ve el tırnaklarını kesiyordu. Bunlar da iskeletin ortaya çıktığı, büyüdüğü yerlerdi. Kuramının bir kısmını fısıldamış olmalı ki hemen sonrasında, karısı geceliğiyle yatağa oturmuş, kollarını boynuna dolamış,

esniyordu. "Aman sevgilim, tırnaklar kemik *değil*, onlar yalnızca sertleşmiş deri hücreleri!"

Makası bıraktı. "Emin misin? Umarım öyledir. O zaman kendimi daha iyi hissedeceğim." Hayranlıkla kadının vücudunun kıvrımlarına baktı. "Umarım herkes için bu böyledir."

"Sen de en beter hastalık hastası değilsen!" Ona kollarını uzattı. "Gel. Sorun ne, anlat anneciğine."

"İçimde bir şey," dedi adam. "Yediğim bir şey."

***

Ertesi sabah ve tüm öğleden sonra, şehir merkezindeki ofisinde, Bay Harris hoşnutsuzlukla vücudundaki çeşitli kemiklerin boylarını, şekillerini ve yapılarını sınıflandırdı. Saat onda, Bay Smith'in dirseğini bir anlığına yoklamak istedi. Bay Smith kabul etti ama kuşkuyla kaşlarını çattı. Yemekten sonra da Bay Harris, Bayan Laurel'in omuz kemiğine dokunmak istedi, kadın da hemen kendini onun kollarına attı ve gözlerini kapatıp bir kedi yavrusu gibi mırıldamaya başladı.

"Bayan Laurel," diye bağırdı. "Durun."

Yalnız kaldığında, nevrozlarına kafa yormaya başladı. Savaş yeni bitmişti, işinin baskısının, geleceğin belirsizliğinin de ruhsal durumu üzerinde herhalde çok etkisi vardı. Ofisi bırakmak, kendi işine atılmak istiyordu. Seramik ve heykel konusunda hayli yetenekliydi. İlk fırsatta Arizona'ya gidecek, Bay Creldon'dan o borcu alacak, bir fırın inşa edip kendi işini kuracaktı. Bu bir sıkıntı nedeniydi. Ne durumdu ama onunki. Ama şanslıymış ki onu anlayıp yardımcı olmaya hevesli gibi duran M. Munigant'la temasa geçmişti. Bununla kendi başına mücadele edecek, mecbur kalmazsa Munigant ya da Dr. Burleigh'e gitmeyecekti. Yabancı duygu geçecekti. Boşluğa bakarak oturdu.

***

Yabancı duygu geçmedi, büyüdü.

Salı ve çarşamba boyunca, derisi, saçları ve diğer çıkıntıları üst düzeyde bir düzensizliğe sahipken zarla kaplı olmasını iskeletinin

etkili bir örgütlenmeye sahip, kaypak, temiz bir yapı olmasını sıkıntıyla düşündü. Bazen, dudağı öfkeyle kıvrılmış, melankoliyle sarkmış, kimi ışık koşullarında derisinin ardında kafatasının ona sırıttığını hayal etti.

Bırak! diye bağırdı. Bırak beni! Ciğerlerim! Dur!

Titreyerek kıvrandı, sanki kaburgaları göğsünü ezip nefesini kesiyormuş gibiydi.

Beynim... ezmeyi bırak!

Ve dehşet verici baş ağrıları beynini yakıp küle dönüştürüyordu.

İç organlarım, bırak onları, Tanrı aşkına! Kalbimden uzak dur!

Kaburgalarının, avının üzerine kapanmış eşeleyen soluk örümcekler gibi açılıp kapanması karşısında, kalbi büzüşüyordu.

Bir gece, Clarisse bir Kızılhaç toplantısındayken, ter içinde yatakta yatıyordu. Aklını başına toplamaya kalkıştı ama sonunda kirli dışıyla içindeki güzel, soğukkanlı, temiz, kalsiyumlu şey arasındaki çatışmanın daha keskin bir şekilde farkına vardı.

Görünüşü: Yağlı ve endişe yüklü değil miydi?

Kafatasının kusursuz, kar beyazı mükemmelliğini düşün.

Burnu: Çok büyük değil mi?

O zaman o muazzam burun kıkırdağı yampiri hortumu oluşturmadan önce kafatasındaki o minik kemikleri düşün.

Vücudu: Tombul değil mi?

*O zaman iskeleti düşün; ince, narin, hatları ve kıvrımları ekonomik. İncelikle oyulmuş şark fildiş*i! Mükemmel, beyaz bir peygamberdevesi gibi ince!

Gözleri: Şiş, sıradan, şaşkın bakışlı değiller mi?

Kafatasının göz çukurlarını düşünme inceliğini göster; o kadar derin ve yuvarlak, kederli, sessiz delikler, her şeyi bilen, ebedi. Derinlere bak, karanlık anlayışlarının dibine hiç ulaşamazsın. Tüm ironi, tüm yaşam, tüm her şey o karanlık kâselerde.

Karşılaştır. Karşılaştır. Karşılaştır.

Saatlerce öfkelendi durdu. Ve iskelet, hep o narin ve vakur filozof, sakince içeride durdu, bir kelime etmeden, kozasının içinde asılı hassas bir böcek gibi, bekledi de bekledi.

Harris yavaşça ayağa kalktı.

"Bir dakika. Bekle!" dedi. "Sen de çaresizsin. Sen de benim elimdesin. Sana istediğimi yaptırırım! Engel olamazsın! Bilek kemiklerini, tarak kemiklerini, parmak kemiklerini oynat derim ve -pssst- birine elimi sallarken, gidiverirler!" güldü. "Fibula ve femüre hareket etmelerini buyururum ve Bir ki üç, Bir ki üç... Binanın etrafını dolaşırız. İşte!"

Harris sırıttı.

"Bu eşit bir dövüş, güçler denk. Ve ikimiz, savaşırız! Ne de olsa, ben *düşünen* tarafım! Evet, Tanrım! Evet. Sana sahip olamasam bile hâlâ düşünebiliyorum."

Anında, bir kaplan çenesi kapandı ve beynini çiğneyip ikiye böldü. Harris bir çığlık attı. Kafatasının kemikleri onu yakalamış, kâbuslara neden oluyordu. Sonra, yavaşça, o feryat eder, yaslanır ve kâbusları birer birer, sonuncu da yok olana kadar hazmederken, ışıklar söndü.

***

Hafta sonu, sağlık nedenleriyle Phoenix yolculuğunu iptal etti. Tartıya çıktı ve yavaşça kayan okun yetmiş beşi gösterdiğini gördü.

İnledi. Yıllardır seksen kiloydum. Beş kilo vermiş olamam! Sinek kaplı aynada yanaklarına baktı. Buz gibi, ilkel korku düzensiz, küçük titremelerle onu kıstırdı. Sen, sen! Ne tezgâhladığını biliyorum, *sen*!

Yumruğunu kemikli yüzüne doğru salladı, özellikle üst çenesine, alt çenesine, kafasının tepesine ve boyun kemiğine hitap ediyordu.

"Seni lanet şey seni! Beni aç bırakabileceğini, kilo verdirebileceğini sanıyorsun demek? Eti soyacak, deriyle kemikten başka bir şey bırakmayacaksın. Beni aç bırakacak, böylece üstün çıkacaksın, demek? Hayır, hayır!"

Bir kafeteryaya gitti.

Hindi, sos, kremalı patates, dört sebze, üç tatlı, hiçbirini yiyemedi, midesi kötüydü. Kendini zorladı. Dişi ağrımaya başladı. Çürük diş ha? diye kızgınlıkla düşündü. Her bir dişin tangırdamasına, vurmasına, takırdamasına karşın, onlar yemeğe dökülene kadar yiyeceğim.

Kafası yanıyor, sıkışan göğsünden zorla nefes alıp veriyor, diş acısıyla kıvranıyordu ama bir zafer yaşadı. Tam süt içiyordu ki bir saksıya boşalttı. Sana kalsiyum yok evlat, kalsiyum yok. Bir daha kalsiyum ya da kemikleri güçlendiren diğer mineralleri içeren hiçbir şey yemeyeceğim. Sadece birimiz için yiyeceğim birader, ikimiz için değil.

"Altmış sekiz kilo," dedi ertesi hafta karısına. "Ne kadar değiştiğimi *gördün* mü?"

"Daha iyi," dedi Clarisse. "Sen hep boyuna göre biraz dolgundun, sevgilim." Adamın çenesini okşadı. "Yüzün hoşuma gitti. Böyle çok daha güzel; hatları şimdi daha sert ve güçlü."

"Bunlar benim değil, onun hatları, lanet olası şey! Yani onu benden daha çok beğendiğini mi söylüyorsun?"

"O? *O* da kim?"

Oturma odasındaki aynada, Clarisse'in arkasından kafatası etli nefret ve umutsuzluk bakışının ardında ona gülümsüyordu.

Hiddetle ağzına malt tabletleri attı. Bu diğer gıdaları tutamıyorsanız, kilo almanın başka bir yoluydu. Clarisse malt tabletlerini fark etti.

"Ama sevgilim, gerçekten, benim için kilo almana gerek yok," dedi.

Ah, kes sesini! demek geldi içinden.

Kadın onu kafası kucağına gelecek şekilde yatırdı. "Sevgilim," dedi, "son zamanlarda seni gözlüyorum. Çok kötü durumdasın. Hiç konuşmuyorsun, kovalanıyor gibisin. Geceleri kendini yatağa atıyorsun. Belki bir psikiyatriste görünmen gerekir. Ama sana onun söyleyeceği her şeyi söyleyebilirim. Senin ağzından kaçırdığın ipuçlarından ne olduğunu anladım. Sana, iskeletinle senin tek ve aynı şey olduğunuzu söyleyebilirim, 'bölünmez, tek bir ulus, herkes için özgürlük ve adalet.' Birlikte dayanır, bölünürseniz yıkılırsınız. Gelecekteki yaşlı bir evli çift gibi anlaşamazsanız, git Dr. Burleigh'yle görüş. Ama önce rahatla. Kısır döngüye girmişsin; endişelendikçe kemiklerin çıkıyor, o zaman daha da endişeleniyorsun. Ne de olsa, bu dövüşü kim başlattı; sen mi yoksa yemek borunun ardında saklandığını öne sürdüğün o varlık mı?"

Adam gözlerini kapattı. "Ben. Sanırım ben başlattım. Devam et Clarisse, konuş."

"Dinlen şimdi," dedi kadın yavaşça. "Dinlen ve unut."

***

Bay Harris yarım gün boyunca çok iyiydi, sonra kötüleşmeye başladı. Muhayyilesini suçlamak iyiydi ama o iskelet, Tanrı biliyor ya, direniyordu.

Harris akşama doğru M. Munigant'ın ofisine yollandı. Adresi bulana kadar yarım saat yürüdükten sonra, binanın dışındaki cam bir levhada eski tarz, altın harflerle "M. Munigant" yazısını gördü. Sonra, kemikleri yerlerinden ayrılacak, patlayıp acıyla dağılacak gibi oldular. Gözü karardı ve oradan uzaklaştı. Gözlerini tekrar açtığında bir köşeyi dönmüştü. M. Munigant'ın ofisi görünürde yoktu.

Acılar sona erdi.

Ona yardım edecek olan M. Munigant'tı. Eğer adının görüntüsü bile o kadar muazzam bir tepkiye neden oluyorsa, kuşkusuz M. Munigant doğru adamdı.

Ama o gün değil. O ofise dönmeyi her denediğinde, korkunç acılar ona hâkim oldu. Ter içinde vazgeçip bir bara girmek zorunda kaldı.

Loş salonda ilerlerken, kısa süre kabahatin bir kısmı da M. Munigant'ın omzuna yüklenemez mi diye düşündü. Ne de olsa, özellikle iskeletine ilk dikkat çeken ve psikolojik etkisinin hedefi bulmasına neden olan Munigant'tı! M. Munigant onu menfur bir amaç uğruna kullanıyor olmasındı? Ama hangi amaç? Ondan kuşkulanmak aptalcaydı. Yalnızca küçük bir doktor. Yardımcı olmaya çalışan. Munigant ve galeta kavanozu. Gülünç. M. Munigant iyiydi, iyi...

***

Barın salonunda ona umut verecek bir manzara vardı. İri, şişman, top gibi bir adam barda durmuş, arka arkaya biraları yuvarlıyordu. İşte başarılı bir adam. Harris gidip adamın omzunu sarsıp kemik-

lerini nasıl zapturapt altına aldığını sorma isteğini bastırdı. Evet, şişman adamın iskeleti zengin bir şekilde örtülmüştü. Orada yağ yastıkları, burada sağlam kabarıklıklar, çenesinin altında da kat kat yağ vardı. Zavallı iskelet kaybolmuştu; bu yağ kitlesinden kurtulması için gerekli mücadeleyi hiçbir zaman veremeyecekti. Bir zamanlar denemiş olabilirdi... ama şimdi değil, şişman adamın altta kalan desteğinin bir tek kemiksi yankısı bile kalmamıştı.

Kıskançlıktan azade olmayan Harris, bir transatlantiğin çevresini dolanır gibi şişman adama yaklaştı. Harris bir içki söyleyip içti, daha sonra adamla konuşmaya cesaret etti.

"Bezler yüzünden mi?"

"Bana mı dediniz?" dedi şişman adam.

"Ya da özel bir diyet mi?" diye sordu Harris. "Özür dilerim, ama gördüğünüz gibi ben zayıfım. Kilo alamıyorum. Sizinki gibi bir göbek istiyorum. Bir şeyden korktuğunuz için mi büyüttünüz?"

"Sen," dedi şişman adam, "sarhoşsun. Ama ben sarhoşları severim." İki bira daha söyledi. "İyi dinle. Söyleyeceğim. Kat kat," dedi şişman adam, "yirmi yıl, çocukluğumdan yetişkinliğime kadar, bunu yaptım." Geniş göbeğini bir yeryüzü küresi gibi tutuyor, dinleyicilerine gastronomi coğrafyası üzerine ders veriyordu. "Bu sirk bir gecede oluşmadı. Çadır, içerisinde yer alan harikaların üzerine bir gündoğumunda dikilmedi. İç organlarımı iyi yetiştirilmiş köpekler, kediler ve başka hayvanlar gibi büyüttüm. Midem şişman, pembe, uyuyan bir İran kedisidir, ara sıra mırıldamak, miyavlamak, hırlamak ve güzel çikolata parçaları istemek için kalkar. Onu öyle bir beslerim ki sırf benim için kalkar. Ve sevgili dostum, bağırsaklarım da görebileceğin en safkan, en düzgün, dolanmış iyi ve sağlıklı Hindistan anakondasıdır. Hayvanlarımı en iyi durumda tutarım. Bir şeyin korkusundan mı? Belki."

Bunun üstüne, herkese birer içki ısmarlamak lazımdı.

"Kilo almak mı?" Şişman adam dilinin üzerinde sözcüklerin tadını çıkarıyordu. "Şunları yapman lazım: Kavgacı bir kadın bul, bir köstebek yuvasının berisinden bir sürü dert çıkarabilecek bir düzine de akraba. Tüm bunların üzerine, birincil gayeleri son kuruşunu

ele geçirmek olan iş ortakları serpiştir, şişmanlama yoluna çıktın işte. Nasıl mı? Hiç zaman geçirmeden bilinçaltında onlarla arana yağ biriktirmeye başlarsın. Bir tampon deri devleti, hücresel bir duvar. Kısa sürede, dünyadaki tek eğlencenin yemek olduğunu fark edersin. Ama insan dış kaynaklar tarafından rahatsız edilmelidir. Dünyada pek çok insan, dert edecek yeteri kadar şeye sahip olmaz, o zaman kendilerine dönerler ve kilo kaybetmeye başlarlar. Karşılaşabileceğin tüm kötü, feci insanları bul, kısa sürede sevgili yağları biriktirmeye başlarsın."

Ve bu öğüdün ardından, şişman adam muhteşem bir salınmayla ve homurdanarak gecenin karanlığında kayboldu.

"Bu tam da Dr. Burleigh'nin bana söylediğinin azıcık değişmiş hali," dedi Harris düşünceli düşünceli. "Belki de şu Phoenix yolculuğu, şu sıralar..."

***

Los Angeles - Phoenix yolculuğu, kavurucu sıcağın altında Mojave çölünün geçildiği boğucu bir yolculuktu. Trafik çok hafif ve istikrarsızdı, uzun süreler önünde ve arkasında kilometrelerce bir tek araç bile olmuyordu. Harris parmaklarıyla direksiyonda trampet çalıyordu. Phoenix'te Creldon ona ihtiyaç duyduğu parayı versin vermesin, uzaklaşmak, araya mesafe koymak iyiydi.

Araba sıcak bir çöl rüzgârının içinde ilerliyordu. Bir Bay H. diğer Bay H.'nin içinde oturuyordu. Belki ikisi de terliyordu. Belki ikisi de mutsuzdu.

Bir dönemeçte, içerideki Bay H. aniden dış bedeni kastı ve onun sıcak direksiyona doğru hamle yapmasına neden oldu.

Araba yoldan çıkıp sıcak kumlara daldı ve yan döndü.

Gece oldu, rüzgâr çıktı, yol boş ve sessizdi. Geçen birkaç araba, görüşleri kısıtlı, yollarına devam ettiler. Bay Harris bilinçsiz yattı, ta ki çok geç bir saatte rüzgârın estiğini duyana, yanağına küçük kumdan iğnelerin battığını hissedene ve gözlerini açana kadar.

Sabah gözleri açık, düşüncesiz, hissiz daireler çizer bir haldeydi, yaşadığı heyecan sırasında yoldan uzaklaşmıştı. Öğleyin bir çalılığın

cılız gölgesine uzandı. Güneş ona bir kılıcın keskin kenarı gibi çarpıyor, kesiyordu... kemiklerine kadar. Bir akbaba daireler çiziyordu.

Harris'in kavrulmuş çatlak dudakları açıldı. "Demek böyle?" diye fısıldadı, gözleri kanlı, sakalları uzamış. "Öyle ya da böyle, beni yürütecek, aç bırakacak, susatacak, öldüreceksin." Toz yutuyordu. "Güneş derimi pişirdi, sen de dışarısını seyredebilirsin. Akbabalar beni yiyecek, sen de orada sırıtarak yatacaksın. Pişmiş kelle gibi sırıtacaksın. Kulakları kötü müziğe yatkın akbabaların delik deşik edip çaldıkları beyazlatılmış bir ksilofon gibi. Bu hoşuna gider. Özgürlük."

Güneşin doğrudan ışığı altında titreyip köpüren araziden yürüdü, tökezliyor, yüzüstü düşüyor, ağzına küçük ateş parçaları almak için düşüyordu. Hava mavi alkol alevi gibiydi ve akbabalar daireler ve spiraller çizerken kavuruyor, buğuluyor ve ışıldıyordu. Phoenix. Yol. Araba. Su. Güvenlik.

"Hey!"

Alkol alevinin mavisinin ötesinden biri sesleniyordu.

Bay Harris doğruldu.

"Hey!"

Çağrı tekrarlandı. Hızlı ayak sesleri.

İnanılmaz bir rahatlama çığlığıyla Harris ayağa kalktı ama hemen üniformasında rozeti olan birisinin kollarına yıkıldı.

***

Araba titizlikle kurtarılıp, tamir edilip, Phoenix'e ulaşıldığında, Harris kendisini o kadar uğursuz bir ruh halinde buldu ki iş görüşmesi duygusuz bir pantomimdi sanki. Krediyi elde edip parayı eline alması bile bir anlam ifade etmiyordu. İçindeki şey bir kının içindeki sert beyaz kılıç gibi adamın işini, yemesini etkiliyor, Clarisse'e olan aşkına renk veriyor, bir arabaya güvenini sarsıyordu; eninde sonunda, bu Şey'in yerine oturtulması gerekiyordu. Çöldeki olaydan kıl payı kurtulmuştu. İronik bir benzetme yaparsanız, kemik payı kurtulmuştu... Harris belli belirsiz Bay Creldon'a para için teşekkür ettiğini duydu. Sonra arabasını çevirdi ve uzun kilometreleri geri katet-

ti ama bu kez, El Centro'yla Beaumont arasındaki çölü atlamak için San Diego üzerinden gitti. Kıyı boyu kuzeye doğru ilerledi. Çöle güvenmemişti. Ama... Dikkat! Tuz dalgaları yükseliyordu, Laguna dışındaki kumsalda. Kum, balık ve kabuklular kemiklerini akbabalar kadar hızlı temizleyebilirdi. Kumsalın yanındaki dönemeçte yavaşla.

Kahretsin, o hastaydı!

Nereye dönmeli? Clarisse? Burleigh? Munigant? Kemik uzmanı. Munigant. Eee?

"Sevgilim!" Clarisse öptü onu. Tutkulu temasın ardındaki diş ve çenenin sertliği nedeniyle Harris geri çekildi.

"Sevgilim," dedi yavaşça, dudaklarını titreyen bileğiyle sildi.

"Daha incelmiş görünüyorsun; ah, sevgilim, iş görüşmesi..."

"Oldu. Sanırım. Evet, oldu."

Kadın onu bir kez daha öptü. Yavaş, yapmacık neşeli bir yemek yediler, Clarisse gülüyor ve onu cesaretlendiriyordu. Telefonu gözledi; birçok kez kararsız şekilde telefonu eline alıp yerine bıraktı.

Karısı odaya girdi, paltosunu ve şapkasını giymişti. "Kusura bakma ama gitmem gerek." Yanağını çimdikledi. "Yapma ama, neşelen! Üç saat içinde Kızılhaç'tan dönmüş olurum. Yat ve kestir biraz. Gitmem şart."

Clarisse gidince, Harris asabi şekilde telefonu çevirdi.

"M. Munigant?"

***

Telefonu yerine bıraktıktan sonra vücudunda oluşan patlamalar ve hastalıklar inanılır gibi değildi. Kemikleri, en çılgın kâbuslarında tahayyül ettiği, soğuk ya da sıcak her türden acıyla karşı karşıyaydı. Saldırıya karşı koyma umuduyla bulduğu tüm aspirinleri yuttu ama bir saat sonra kapı nihayet çaldığında, hareket edemedi; güçsüz ve bitkin, nefes nefese yatıyor, gözyaşları yanaklarından aşağı akıyordu.

"Gelin içeri! Gelin Tanrı aşkına!"

M. Munigant içeri girdi. Neyse ki kapı kilitli değildi.

Ama Bay Harris feci görünüyordu. M. Munigant, küçük ve karanlık oturma odasının ortasında durmuştu. Harris başını yukarı

aşağı salladı. Ağrılar bütün bedenini katediyor, büyük demir çekiçler ve kancalarla vuruyordu. Harris'in dışarıya uğramış kemiklerini gören M. Munigant'ın gözleri parladı. Hah, Bay Harris'in artık yardım için psikolojik açıdan hazır olduğunu görüyordu. Değil mi? Harris içini çekip güçsüzce başını yukarı aşağı salladı. M. Munigant konuşurken ıslık sesi çıkarıyordu; dili ve ıslık konusunda bir şeyler. Her neyse. Titrek gözleriyle Harris'e M. Munigant büzülüyormuş, küçülüyormuş gibi geldi. Hayal gücü, kuşkusuz. Harris hıçkırıklar arasında Phoenix yolculuğunun öyküsünü anlattı. M. Munigant anlayış gösterdi. "Bu iskelet... bir haindi! Bunu kesin olarak halledeceklerdi!

"Bay Munigant," diye iç çekti Harris, cansızca, "evvelce fark etmemiştim. Diliniz. Yuvarlak, tüp gibi. Ortası delik mi? Gözlerim. Sayıklıyorum. Ne yapıyorum?"

M. Munigant hafifçe, anlayışla ıslık çaldı, yaklaşıyordu. Bay Harris koltuğunda rahatlayıp ağzını açabilir miydi? Işıklar sönmüştü. M. Munigant Harris'in açık ağzına baktı. Daha açabilir misiniz, lütfen? O ilk ziyaret, hem beden hem de kemikler isyandayken Harris'e yardım için ne kadar da zor olmuştu. Şimdi, iskelet karşı çıksa da, adamın etinin işbirliği sağlanmıştı. Karanlıkta M. Munigant'ın sesi küçüldü, küçüldü, minik, minicik oldu. Islık yüksek perdeden ve keskin hale geldi. Rahatlayın şimdi, Bay Harris. ŞİMDİ!

Harris çenesinin her yöne birden sertçe bastırıldığını hissetti, diline kaşık bastırılmış gibiydi, boğazı tıkanmıştı. Nefes almaya çalıştı. Islık. Nefes alamıyordu! Bir şeyler kıvranıyor, yanaklarını buruyor, çenesini patlatıyordu. Bir sıcak su fıskiyesi gibi, bir şeyler sinüslerine fışkırdı, kulakları çınladı! "Aaaaah!" diye haykırdı Harris, öğürerek. Başı, kabuğu parçalanmış, dağılmış, başıboş sallanıyordu. Dehşet ciğerlerini ateş gibi yaktı.

Harris, bir anlığına gene nefes alabildi. Sulanan gözleri fal taşı gibi açıldı. Çığlık attı. Kaburgaları, toparlanıp deste yapılmış çubuklar gibi içinde boşalıyordu. Acı! Yere düştü, kızgın nefesi hırıltıyla çıktı.

Hissiz gözbebeklerinde ışıklar çakıyor, uzuvlarının hızla ayrılıp

serbest kaldığını hissediyordu. Dumanlı gözleriyle oturma odasını gördü.

Oda boştu.

"M. Munigant? Tanrı aşkına, neredesiniz, M. Munigant? Yardıma gelin!"

M. Munigant gitmişti.

"İmdat!"

Sonra duydu.

Vücudunun derin, yeraltı çatlaklarından, zayıf, inanılmaz sesler; küçük şapırtılar, bükülmeler ve küçük, kuru doğrama, öğütme, yaslanma sesleri... minik aç bir fare, aşağıda, kırmızı kanlı karanlıkta, suya batmış bir kereste olabilecek ama olmayan bir şeyi hevesle ve ustalıkla kemiriyormuş gibi...!

***

Kaldırımda yürüyen Clarisse, başı dik, doğruca Saint James Meydanı'ndaki evine doğru ilerliyordu. Köşeyi dönerken Kızılhaç'ı düşünüyordu ve neredeyse iyot kokulu bir adamla çarpışıyordu.

Clarisse adamı görmezden gelebilirdi ama tam yanından geçerken adam cebinden uzun, beyaz ve garip şekilde aşina bir şey çıkarıp tarçınlı bir şekerleme çubuğu gibi ucundan çiğnemeye başladı. Ucunu bitirdiğinde, olağanüstü dili beyaz şeyin içine daldı, içini boşaltırken mutlu sesler çıkarıyordu. Kadın giriş yolundan evine doğru ilerleyip, kapıyı çevirip açtığında, adam hâlâ şekerlemesini çiğniyordu.

"Sevgilim?" diye seslendi gülümseyerek etrafına bakarken. "Sevgilim, neredesin?" Kapıyı kapattı, holden geçti ve oturma odasına girdi. "Sevgilim..."

Yirmi saniye boyunca yere baktı, anlamaya çalışarak.

Çığlık attı.

Dışarıda, zifiri karanlıkta, küçük adam uzun bir çubuğa aralıklı delikler açtı; daha sonra, dudakları büzüldü ve bu eğreti müzik aletiyle oturma odasında dikilen Clarisse'in korkunç sesine eşlik edecek bir melodi tutturdu.

Küçük bir kızken, Clarisse birçok kez kumsallarda koşmuş, bir denizanasına basıp çığlık atmıştı. İnsanın oturma odasında bütün, jelatin gibi bir denizanası bulması o kadar da kötü bir şey değildi. Ayağını kaldırabilirdi.

Ama denizanası *size adınızla hitap ederse...*

Kavanoz

Bu küçük, uyuşuk bir kasabanın dışındaki gösteri çadırında, kavanoz içinde sakladıkları şeylerden biriydi. Alkol plazmasında salınan, sıyrık ölü gözleri dışarı, size bakan ama hiçbir zaman görmeyen o soluk şeylerden biri. Gecenin geç saatlerinin, yalnızca cırcır böceklerinin ötüşünün ve bataklıktaki kurbağaların vıraklamalarının duyulduğu sessizliğiyle uyumluydu. Büyük bir kavanozda saklanan ve laboratuvar kaplarındaki bir kol gibi, gördüğünüzde midenizi kaldıran şeylerden.

Charlie bunu uzun süre seyretti.

Uzun süre, kocaman, sırtı kıllı kaba elleriyle meraklıları uzak tutan kordona yapışarak. On sentini ödemiş, seyrediyordu.

Geç olmuştu. Atlıkarınca yavaşlayıp tembel, mekanik bir tıkırtıyla durmuştu. Çadır işçileri bir brandanın arkasında, poker masasının başında sigara içip küfrediyordu. Işıklar söndü ve panayıra bir yaz gecesi parlaklığı verdi. İnsanlar gruplar ve sıralar halinde evlerinin yolunu tuttular. Bir yerlerde bir radyo canlandı, sonra sustu ve yıldızlı Louisiana göğünü açık ve sessiz bıraktı.

Charlie için dünyada serum evrenine kapatılmış o solgun şeyden başka bir şey yoktu. Charlie'nin açık ağzı pembe bir çukur gibi sarkıyor, dişleri görünüyordu; gözleri şaşkın, hayran, meraklı.

Birisi arkasındaki gölgelerden yaklaştı, Charlie'nin sıska uzunluğunun yanında küçüktü. "Ah," dedi ampulün aydınlığına çıkan gölge. "Hâlâ buradasın ha, birader?"

"Evet," dedi Charlie, uykuda gibi.

Panayırın patronu Charlie'nin merakını takdir etti. Kavanozdaki

eski tanıdığını işaret ederek, "Herkes onu beğenir," dedi, "kendine özgü bir tarzda yani."

Charlie uzun çenesini ovuşturdu. "Bunu... ee... satmayı hiç düşündünüz mü?"

Patronun gözleri kısıldı, sonra kapandı. Homurdandı. "Yok. Müşteri çekiyor. Böyle şeyleri görmeyi seviyorlar, kesinlikle."

Charlie hayal kırıklığı taşıyan bir "Ah," çekti.

"Ama," diye devam etti patron, "parası olan bir kişi varsa, belki..."

"Ne kadar para?"

"Eğer bu kişinin..." Patron parmaklarını sayarak tahminde bulunuyor, parmaklarını teker teker atlarken, bir yandan da Charlie'yi gözlüyordu. "Eğer bu kişinin üç, dört, diyelim ki, belki yedi ya da sekiz..."

Charlie her seferinde beklentiyle başını sallıyordu. Bunu gören patron, rakamı yükseltti, "Belki on, belki de on beş..."

Charlie endişeyle kaşlarını çattı. Patron geri adım attı. "Diyelim ki bu kişinin on iki doları var..." Charlie sırıttı. "O zaman kavanozdaki bu şeyi alabilir," diye bitirdi patron.

"Ne garip," dedi Charlie, "benim de pantolonumun cebinde tam on iki dolarım var. Ve masamın üzerindeki rafa yerleştirmeye böyle bir şey götürürsem, Wilder's Hollow'dakilerin gözlerinin nasıl da benim üzerimde olacağını tahmin edebiliyorum. Kesinlikle hepsinin gözü benim üzerimde olacaktır."

"Peki, ama dinle beni," dedi patron...

Alışveriş sonuçlandı, kavanoz Charlie'nin arabasının arka koltuğunda yerini aldı. At, kavanozu gördüğünde eşinip hafifçe kişnedi.

Panayırın patronu başını kaldırıp ona baktı, nerdeyse rahatlamıştı. "Bu lanet olası şeyi görmekten bıkmıştım zaten. Bana teşekkür etme. Son zamanlarda aklıma bu şey hakkında neler geldi, garip şeyler... aman boş ver, ben gevezenin biriyim. Hoşça kal çiftçi!"

Charlie arabasını sürdü. Çıplak mavi lambaların ışığı ölen yıldızlar gibi azaldı, Louisiana'nın açık, karanlık taşra gecesi arabanın ve atın etrafını sardı. Yalnızca Charlie, adımlarını ayarlayan at ve cırcır böcekleri vardı.

Bir de arka koltuktaki kavanoz.

İleri geri, ileri geri, ıslak ıslak salınıyordu. Ve o soğuk, gri şey uyuşuk uyuşuk cama vuruyor, dışarı bakıyor, bakıyor, hiçbir şey, ama hiçbir şey görmüyordu.

Charlie arkaya uzanıp kapağı okşadı. Garip sıvının kokusu karşısında eli geri çekildi, değişmiş, soğuk, titrek ve heyecanlı. *Evet efendim!* diye düşündü kendi kendine, *Evet efendim!*

Cumbul, cumbul, cumbul....

***

Köyde, birçok çimen yeşili ve kan kırmızısı fener, bakkalın verandasında bir araya toplanmış, fısıldaşan, tükürçen ve oturan adamların üzerine tozlu bir ışık veriyordu.

Charlie'nin arabasının gacırtılı-takırtılı sesini tanıyorlardı ve durduğunda kumral, kaba kafalarını kaldırmadılar. Sigaraları ateşböcekleri, sesleri de yaz gecelerinde vıraklayan kurbağalardı.

Charlie hevesle eğildi. "Selam Clem! Selam Milt!"

"Selam Charlie. Selam Charlie," diye mırıldandılar. Siyaset tartışması sürdü. Charlie bunu kökünden kesti:

"Bende bir şey var. Bende görmeyi isteyeceğiniz bir şey var!"

Tom Carmody'nin gözleri bakkalın verandasındaki lambanın ışığında yeşil yeşil parladı. Charlie'ye öyle geliyordu ki Tom Carmody hep gölgeli verandaların altına, ağaç gölgelerine ya da bir odanın en dibindeki karanlık köşeye yerleşiyor, gözleri karanlıkta parlıyordu. Suratının ne yaptığını hiç görmezdiniz ve gözleri hep sizi tarardı. Ve size her baktıklarında, başka şekilde gülerlerdi.

"Sende bizim görmek isteyebileceğimiz hiçbir şey yok yavrum."

Charlie sıktığı yumruğuna baktı. "Kavanozda bir şey var," diye devam etti. "Bazen bakıyorsun bir beyin, bazen büzüşmüş bir denizanası, bazen... hadi, gelin de kendiniz bakın!"

Birisi sigarasını pembe külden bir yay şeklinde savurdu ve bakmak için uzandı. Charlie şaşaayla kavanozun kapağını açtı ve belirsiz fener ışığında adamın suratı değişti. "Hey, bu da ne?"

Bu akşamın ilk aydınlanmasıydı. Diğerleri de tembelce doğrul-

dular, ileri uzandılar; yerçekimi onları yürümeye zorluyordu. Garip suratlarının üzerine devrilmemek için bir adımlarını diğerinin önüne atmak dışında bir çaba sarf etmiyorlardı. Kavanoz ve içeriğinin çevresinde bir çember oluşturdular. Ve Charlie, hayatında ilk kez, gizli bir stratejiye sarılıp cam kapağı kapattı.

"Dahasını görmek istiyorsanız, benim eve uğrayın! Orada olacak," diye ilan etti, cömertçe.

Tom Carmody verandadaki kartal yuvasından tükürdü. "Hah!"

"Şunu bir daha göreyim," diye haykırdı Medknowe Dede. "Bu bir ahtapot mu?"

Charlie dizginleri şaklattı; at harekete geçti.

"Bize gelin! Kapım açık!"

"Karın ne der peki?"

"Tekmeyi basar hepimize!"

Ama Charlie ve arabası tepeyi aşmıştı bile. Adamlar orada kaldılar, dillerini ısırmış, yoldan yukarı bakakalmışlardı. Tom Carmody verandadan yavaşça küfretti...

***

Charlie kulübesinin basamaklarını çıktı ve kavanozu oturma odasındaki tahtına götürdü, o andan başlayarak bu eğri damlı kulübe bir saray olacaktı, külüstür masanın üzerindeki rafa yükseltilmiş özel havuzunda sessizce salınan, soğuk ve beyaz bir imparatorla; evet, sözcük buydu! "İmparator."

O seyrederken, kavanoz bataklığın kıyısındaki bu yerin üzerindeki soğuk sisi yakıp götürüyordu.

"O da ne öyle?"

Thedy'nin narin soprano sesi onu huşu dolu hayranlığından ayırdı. Kadın yatak odasının kapısında durmuş dışarı bakıyordu, ince vücuduna solgun mavi kareli kumaş giymiş, kumral saçları kırmız kulaklarının ardında bir düğüm halinde toplanmıştı. Gözleri de giysisinin kumaşı gibi solgundu. "Eee," diye tekrar etti, "nedir o?"

"Sana ne gibi görünüyor Thedy?"

İleri doğru narin bir adım attı, kalçaları yavaşça, tembelce salın-

dı, gözleri kavanoza dikilmiş, dudakları açılmış, yırtıcı dişleri görünüyordu.

Ölü solgun şey serumun içinde duruyordu.

Thedy, Charlie'ye donuk mavi bir bakış attı, sonra kavanoza, sonra gene Charlie'ye, kavanoza döndü, sonra bakışını hızla kaçırdı.

"Sana... *sana* benziyor Charlie!" diye haykırdı.

Yatak odasının kapısı tıklatıldı.

Titreşim kavanozun içindekini sarsmadı. Ama Charlie orada durmuş, karısının ardından bakıyor, kalbi çılgınca atıyordu. Çok sonra, kalp atışları yavaşladığında, kavanozdaki şeyle konuştu.

"Her yıl götüm çıkana kadar ovanın toprağında çalışıyorum, o da parayı kapıp kesintisiz dokuz hafta ailesini görmeye gidiyor. Onu elimde tutamıyorum. O ve dükkândaki adam, benimle dalga geçiyorlar. Onu elimde nasıl tutacağımı bilmezsem, elimden bir şey gelmez. Kahretsin, *deniyorum!*"

Kavanozun içindeki, filozofça, sessiz kaldı.

"Charlie?"

Birileri bahçe kapısında duruyordu.

Charlie şaşkın, döndü, sonra sırıttı.

Bunlar bakkaldaki adamların bazılarıydı.

"Şey, Charlie... biz... biz düşündük ki... şey, gelip şu kavanozdaki şeye bir bakalım dedik..."

Temmuz sıcak geçmiş, ağustos gelmişti.

Yıllardır ilk kez, Charlie kuraklıktan sonra upuzun büyüyen mısırlar kadar mutluydu. Uzun otların arasında şapırdayan botların, verandaya basmadan önce hendeğe tüküren adamların, döşemeleri çatırdatan ağır bedenlerin sesini ve gene birisi omzunu kapının çerçevesine yasladığında evin çıkardığı gacırtıyı, kıllı bir el ağzını silerken birisinin "İçeri girebilir miyim?" diye sormasını duymak sevindiriciydi.

Çalışılmış bir rahatlıkla Charlie gelenleri içeri davet ediyordu. Herkesin oturması için iskemleler, sabun kasaları ya da en azından çökülecek bir halı oluyordu. Ve cırcır böcekleri bacaklarıyla yaz

türküleri mırıldanmaya başlayıp, gut hastalığına tutulmuş hanımlar gibi gırtlaklarını şişiren kurbağalar da koca gecede bağırmaya başlayana kadar, oda tüm ovadan gelen insanlarla dolup taşmış oluyordu bile.

Başlangıçta kimse bir şey söylemiyordu. Böylesi bir akşamın ilk yarım saati, insanlar gelip yerleşirken, titizlikle sigaraların sarılmasıyla geçiyordu. Tam da o gece için düşüncelerini, korkularını ve şaşkınlıklarını yükleyip, sarıp vurdukları gibi, kahverengi kâğıdın oyuğuna düzgün bir şekilde tütünü yerleştirmek, sarmak, vurmak. Bu onlara düşünme zamanı veriyordu. Beyinlerinin, sigaralarını parmaklarıyla içilecek hale getirene kadar, gözlerinin arkasında çalıştığını görebilirdiniz.

Bir tür kaba saba kilise toplantısı gibiydi. Oturuyor, çömeliyor, badanalı duvarlara yaslanıyor ve birer birer, korku dolu bir saygıyla, rafında duran kavanoza bakıyorlardı.

Öyle birdenbire de bakmıyorlardı. Hayır, bunu bir şekilde yavaş, alelade bir işmiş gibi, sanki odaya göz gezdiriyormuş gibi yapıyor, gözlerini, bilinçlerini yakaladığı eski eşyalardan herhangi birinde gezdiriyorlardı.

Ve -kuşkusuz kazara- araştıran gözleri hep aynı noktaya odaklanıyordu. Bir süre sonra, odadaki tüm gözler, inanılmaz bir iğne yastığına saplanan iğneler gibi, ona dikiliyordu. Ve tek ses de birinin bir mısır koçanını emmesi oluyordu. Ya da bir çocuğun dışarıda, verandanın tahtalarında yalınayak koşması. Belki kadınlardan birinin sesi duyuluyordu "Çocuklar, gidin bakayım! Gidin!" ve yumuşak, hızla akan bir su gibi kıkırdayarak, çıplak ayaklar kurbağaları ürkütmeye gidiyordu.

Charlie doğal olarak önde, sallanan iskemlesinde oluyordu, sıska kıçının altında bir minder, yavaşça sallanıyor, kavanoza sahip olmanın getirdiği şöhretin ve bakılıyor olmanın tadını çıkarıyordu.

Thedy de odanın arkalarında, bir grup halinde oturan ve kocalarını bekleyen kadınların arasında oluyordu.

Thedy kıskançlık çığlığı atmaya hazırmış gibi duruyordu. Ama bir şey demiyor, yalnızca adamların oturma odasına dolmalarını,

Charlie'nin ayağının dibine oturmalarını ve oradaki, Kutsal Kâse gibi şeye bakmalarını seyrediyor, dudakları da soğuk ve sert duruyor, hiç kimseye medeni bir laf etmiyordu.

Uygun bir sessizlik döneminden sonra, birisi, belki de Crick Road'dan Medknowe Dede içerisinin derinliklerinden bir yerlerden balgamını temizleyip gözlerini kırpıştırarak öne eğiliyor, belki dudaklarını ıslatıyor ve nasırlı tırnaklarında ilginç bir titreme oluşuyordu.

Bu herkese konuşmaların başlayacağına dair verilmiş bir ipucu gibiydi. Kulaklar dikiliyordu. İnsanlar, yağmur sonrası ılık çamurdaki domuzlar gibi yerleşiyordu.

Dede uzun bir süre baktı, kertenkele dili gibi diliyle dudaklarını ölçtü, sonra da arkasına yaslanıp her zaman olduğu gibi yüksek, yaşlı tenor sesiyle başladı:

"Kimbilir nedir? Kimbilir, dişi mi, erkek mi, yoksa yalnızca şey mi? Bazen geceleri uyanıyor, mısır hasırında dönüyor, buradaki kör karanlıkta duran kavanozu düşünüyorum. Onun sıvının içinde, bir istiridye hayvanı gibi huzur içinde ve solgun solgun asılı durmasını düşünüyorum. Kimi zaman Maw'u uyandırıyorum ve her ikimiz de onu düşünüyoruz..."

Dede, bir yandan konuşurken diğer yandan da parmaklarını kıvırıp oynatıyordu. Herkes bu kalın başparmağın sallanmasını, diğerlerinin de dalgalanmasını seyrediyordu.

"...ikimiz de oracıkta yatıyor, düşünüyoruz! Ve titriyoruz. Belki de gece sıcak oluyor, ağaçlar bile terliyor, sivrisinekler uçamayacak kadar ısınıyor ama biz gene de terliyor ve uyuyabilmek için dönüp duruyoruz..."

Dede yeteri kadar konuştuğuna karar vermiş gibi, gene sessizliğe büründü ve başkalarına da şaşkınlıklarını, huşularını ve gariplikleri-ni anlatma fırsatı verdi.

Willow Sump'tan Juke Marmer avuçlarındaki teri dizlerine sildi ve yavaşça anlattı:

"Sümüklü bir velet olduğum zamanları hatırlıyorum. Devamlı doğuran bir kedimiz vardı. Ulu Tanrım, her zıplayıp çiti aştığında

yavruluyordu..." Juke kutsal bir yumuşaklıkta, hayırseverce konuşuyordu. "Eh, biz de yavruları dağıtıyorduk ama o sefer doğurduğunda, yürüme mesafesindeki herkese zaten bir ya da iki yavru vermiştik.

"Bu yüzden, anam arka verandada iki galonluk büyük bir kavanoz hazırladı, tepesine kadar su doldurdu. Anam dedi ki, 'Juke yavruları boğman lazım!' Orada kalakaldığımı hatırlıyorum; yavrular miyavlıyor, ortalıkta koşuyordu, kör, küçük, çaresiz ve komik. Daha yeni gözleri açılmaya başlamıştı. Anama bakıp dedim ki, 'Ben yapamam, anam! Sen yap!' Ama anamın beti benzi attı ve bu işin yapılması gerektiğini, bu işi yapacak bir tek benim bulunduğumu söyledi. Sonra da yemeği karıştırmaya ve tavuk yolmaya gitti. Ben de... bir yavruyu aldım. Elimde tuttum. Sıcacıktı. Bir miyavlama çıkardı, kaçacak gibi oldum, hiç dönmemek üzere."

Juke başını yukarı aşağı sallıyordu, gözleri parlak, genç, geçmişi görür gibiydi, yeniden yaşıyor, kelimelerle şekillendiriyor, diliyle yumuşatıyordu.

"Yavruyu suya bıraktım. Yavru gözlerini kapadı, ağzını açtı, nefes almaya çalışıyordu. Minik beyaz pençelerin nasıl atıldığını, pembe dilin dışarı çıktığını ve arkasından suyun tepesine kadar kabarcıkların yükseldiğini hatırlıyorum!

"Bugün bile, her şey bittikten sonra yavrunun suyun yüzüne çıkışını hatırlıyorum, yavaşça ve tasasız orada dolanışını, bana bakışını, suçlamadan. Ama beni beğenmeden de. Ahhhh..."

Yürekler hoplayıverdi. Gözler Juke'tan raftaki kavanoza kaydı, sonra aşağı, sonra gene yukarı, anlayışla.

Bir sessizlik oldu.

Jahdoo, Heron bataklığından gelen siyah adam, fildişi gözbebeklerini, karanlıktaki bir jonglör gibi, kafasında devirdi. Esmer eklemleri açılıp kapandı, canlı çekirgeler gibi.

"Bunun ne olduğunu biliyor musunuz? *Biliyor* musunuz? Söyleyeyim. Bu hayatın merkezi, kesinlikle! Tanrı şahidim olsun ki, öyle!"

Ağaç gibi belli bir tempoyla sallanan Jahdoo, kendisi dışında hiç kimsenin görmediği, duymadığı ya da hissetmediği bir bataklık rüzgârına kapılmıştı. Gözbebekleri, yerlerinden sökülmüş gibi,

bir takla daha attı. Sesi iplik geçirilmiş bir iğne gibi herkesin kulak memelerini dolaşıyor, hepsini nefes almayacak bir desene göre birbirine dikiyordu:

"Bundan, Middibamboo bataklığında yatarken, her türden şey çıktı. El çıktı, ayak çıktı, dil çıktı ve boynuz çıktı ve büyüdü. Küçük bir amip, belki de. Sonra balon gırtlaklı bir kurbağa fırladı! Evet!" Eklemlerini kütürdetti. "Yumuşak eklemlerine kadar salya saldı ve... o BİR İNSANDI! O yaradılışın merkeziydi. O Middibamboo Ana'ydı, biz de on bin yıl önce ondan olduk. İnanın buna!"

"On bin yıl önce!" diye fısıldadı Carnation Nine.

"Çok yaşlı! Bakın şuna! Artık kaygılanmıyor. Biliyor. Kızartma yağındaki domuz pirzolası gibi duruyor. Görecek gözleri var ama kırpmıyor bile, endişeli gibi durmuyorlar değil mi? Hayır adamım! O biliyor. Ondan geldiğimizi, ona döneceğimizi biliyor."

"Gözleri ne renk?"

"Gri."

"Hayır, *yeşil!*"

"Saçı ne renk, kumral mı?"

"Siyah!"

"Kızıl!"

"Hayır, *gri!*"

***

Sonra Charlie sözcükleri yaya yaya kendi fikrini beyan ediyordu. Bazı geceler aynı şeyi söylüyor, bazılarında söylemiyordu. Önemli değildi. Yazın ortasında her gece art arda aynı şeyi söyleseniz de hep farklı gelirdi. Cırcır böcekleri bunu değiştirirdi. Kurbağalar değiştirirdi. Kavanozdaki şey değiştirirdi. Charlie dedi ki:

"Yaşlı bir adam bataklığa gitse, ya da küçük bir çocuk, sonra bu sularda, geçitlerde ve suyollarında kaybolsa, sonra yıllarca ama yıllarca ortalıkta dolaşsa, geceleri bu ıslak dere yataklarında, derisi solsa ve soğuyup büzüşse. Güneşten uzak kaldığı için çürüse de çürüse ve sonunda bir çamur çukuruna batıp derin çukurlarda dolanan kurtçuklar gibi bir tür pisliğin içinde yatıp kalsa. Olamaz mı? Bu

tanıdığımız birisi de olabilir! Bir zamanlar konuştuğumuz birisi. Bilebildiğimiz kadarıyla..."

Arkalarda, gölgelerdeki kadınların arasında bir çığlık koptu. Bir kadın ayağa kalkmıştı, gözleri kapkara parlıyor, kelimeleri arıyordu. Adı Bayan Tridden'dı ve mırıldandı:

"Her yıl birçok çocuk çırılçıplak bataklığa kaçıyor. Etrafta koşuşturuyor ve hiç geri dönmüyorlar. Ben de az kalsın kayboluyordum. Ben de küçük oğlumu, Foley'yi böyle kaybettim. SANIYOR MUSUNUZ Kİ!!!"

Nefesler burun deliklerinde kalmıştı kısılmış, sıkışmış. Ağızların kenarları aşağıya dönmüş, sert, kenetleyen kaslarca bükülmüştü. Pırasa gibi boyunların üzerindeki kafalar dönmüş, gözler kadının dehşetini ve umudunu okumuştu. Bunlar Bayan Tridden'ın yay gibi gerilmiş, sert, gergin parmaklarıyla duvara yaslanan bedeninden okunuyordu.

"Bebeğim," diye fısıldadı. Nefesini bıraktı. "Bebeğim. Foley'yim. Foley! Foley, sen misin? Foley! Foley, söyle bebeğim, sen MİSİN?"

Herkes nefesini tutmuş, dönüp kavanoza bakıyordu.

***

Kavanozdaki şey sesini çıkarmadı. Yalnızca beyaz körlüğüyle kalabalığa bakıyordu. Ve kaba kemikli bedenlerin derinliklerinde gizli bir korku özü sıcak bir pınar gibi akıyor ve kararlı sükûnetleri, inançları ve basit tevazuları bu öz tarafından kemirilip yeniliyor ve bir çığ gibi eriyip gidiyordu! Birisi haykırdı.

"Hareket etti!"

"Hayır, hayır, hareket etmedi. Sadece bir göz yanılması!"

"Vallahi del" diye bağırdı Juke. "Ölü bir kedi yavrusu gibi hareket ettiğini gördüm!"

"Sus bakayım. O uzun, çok uzun süredir ölü. Belki senin doğumunun öncesinden beri!"

"Bir işaret yaptı!" diye haykırdı Bayan Tridden. "Bu benim Foley'yim! Bebeğim, oradasın! Üç yaşındaydı! Bebeğim bataklığa gitti ve kayboldu!"

Hıçkırmaya başladı.

"Hadi Bayan Tridden. Hadi bakayım. Sakin ol, titremeyi bırak. O senin de benim de çocuğumuz değil. Hadi, hadi."

Kadınlardan biri onu tuttu, hıçkırmaları nefes alıp vermelere dönüştü ve korkuyla nefes alıp verirken, dudakları bir kelebek çabukluğuyla titremeye başladı.

Her şey sakinleştiğinde, omuzlarına kadar inen kır saçlarına soluk, pembe bir çiçek takılmış olan Carnation Nine ağzına sıkıştırdığı piposundan bir nefes çekerken konuştu, başını öyle bir sallıyordu ki saçları dans eder gibiydi.

"Tüm bu konuşmalar, laflar. Sanki hiç bulamayacağız, ne olduğunu öğrenemeyeceğiz gibi. Sanki bulursak, öğrenmek istemeyeceğiz gibi. Gösterilerde numaralar yapan sihirbazlar gibi. Sahte olduğunu gördüğünüzde, bir eğlencesi kalmıyor. On günde bir filan burada toplanıyoruz, konuşuyoruz, sosyalleşiyoruz, hep bir şey, konuşacak bir şey oluyor. Eğer bu lanet olası şeyin ne olduğunu keşfedersek, konuşacak bir şey kalmayacak, işte böyle!"

"Cehenneme kadar yolu var!" diye gürledi tok bir ses. "Bir şey olduğunu sanmıyorum!"

Tom Carmody.

Tom Carmody, her zaman olduğu gibi gölgede duruyordu. Verandada, yalnızca gözleri içeri bakıyor, dudakları hafifçe size gülüyordu, alaycı. Gülüşü bir yaban arısının iğnesi gibi Charlie'nin içine işledi. Onu bu işe Thedy sokmuştu. Thedy, Charlie'nin yeni yaşamını öldürmek istiyordu işte!

"Yok bir şey," diye tekrarladı Carmody sertçe, "bu kavanozda, deniz kenarından bir denizanası topağı, çürümüş, kokuşmuş!"

"Kıskanmış olmayasın, kuzen Carmody?" diye sordu yavaşça Charlie.

"Hayır!" diye homurdandı Carmody. "Sadece siz şaşkın aptalların beyhude yere çene yormasını görmeye geldim. Hiç içeri girmediğimi ya da katılmadığımı görmüşsündür. Şimdi evime gidiyorum. Benimle gelmek isteyen var mı?"

Katılmak isteyen olmadı. Gene güldü, bu daha da büyük bir şa-

kaymış, o kadar insan nasıl bu kadar ileri gidermiş gibi ve Thedy de odanın arka köşesinde tırnaklarıyla avuçlarını tırmalıyordu. Charlie kadının ağzının seğirdiğini gördü, buz gibiydi, konuşamıyordu.

Carmody, hâlâ gülerek, verandayı yüksek topuklu botlarıyla geçti ve cırcır böceklerinin seslerinin içinde kayboldu.

Carnation Nine piposunu geveledi. "Fırtına öncesinde söylediğim gibi: Raftaki bu şey, bir tür her şey olamaz mı? Birçok şey. Her tür yaşam... ölüm... bilemiyorum. Yağmurla güneşi, çamurla pelteyi, hepsini bir araya getirin. Çimen ve yılanlar, çocuklar ve pus, tüm geceler ve günler, ölü sazlıklarda. Neden *bir tek* şey olsun ki? Belki çok şeydir."

Ve konuşma sakince bir saat daha devam etti ve Thedy de çıkıp Tom Carmody'nin izinde geceye karıştı ve Charlie terlemeye başladı. Bir şeyler çeviriyorlardı, bu ikisi. Bir şeyler planlıyorlardı. Charlie akşamın geri kalanında sıcak sıcak terledi...

Toplantı geç bitti ve Charlie karışık duygularla yatağa girdi. Toplantı iyi gitmişti ama Thedy ile Tom'a ne oluyordu?

Çok geç bir saatte, bazı yıldızların ufka doğru kaymış olması gece yarısının geçtiğini gösterirken, Charlie yüksek otların kadının salınan kalçası tarafından yarılmasının sesini duydu. Topukları yavaşça verandada tıkırdadı, eve, yatak odasına girdi.

Sessizce yatağa yattı, kedi gözleri adama bakıyordu. Adam onları göremiyordu ama baktıklarını hissediyordu.

"Charlie?"

Adam bekledi.

Sonra yanıt verdi. "Uyanığım."

Bu kez kadın bekledi.

"Charlie?"

"Ne var?"

"Bahse girerim nereye gittiğimi bilmiyorsun; bahse girerim, nereye gittiğimi bilmiyorsun." Bu gecenin karanlığında alaycı bir şarkıydı.

Adam bekledi.

Kadın da gene bekledi. Ama beklemeye fazla dayanamadı ve devam etti:

"Cape City'deki panayıra gittim. Beni Tom Carmody götürdü. Biz... biz panayırın patronuyla konuştuk Charlie, yaptık bunu, kesinlikle yaptık!" Ve bir şekilde kendi kendine sessizce kıkırdadı.

Charlie buz gibiydi. Bir dirseği üzerinde doğruldu.

Kadın, "Senin kavanozun içinde ne olduğunu öğrendik, Charlie..." dedi, imalı.

Charlie aniden döndü, elleriyle kulaklarını kapattı. "Duymak istemiyorum!"

"Ah, ama duyman lazım, Charlie. Güzel bir şaka. Of, çok nadide, Charlie," diye tısladı.

"Git başımdan," dedi adam.

"I-ıh! Hayır, hayır bayım, Charlie. Yo, hayır, Charlie... Tatlım. Söylemeden olmaz!"

"Git!" dedi adam.

"Bırak söyleyeyim! O panayır patronuyla konuştuk da adam ölesiye güldü. Kavanozla içindekini köylünün birine on iki dolara satmış. Ve iki dolardan fazla etmezmiş."

Karanlıkta bir kahkaha patladı, tam da kadının ağzında, korkutucu bir kahkaha.

Çabucak bitirdi:

"Sadece çöp, Charlie! Lastik, ezilmiş kâğıt, ipek, pamuk, borik asit! O kadar! İçinde bir de madeni çerçeve var! Hepsi o kadar, Charlie. Hepsi o kadar!" Kadın ciyak ciyak bağırıyordu.

"Hayır, hayır!"

Hızla doğruldu, bağırarak kalın parmaklarıyla çarşafları savurdu.

"Duymak istemiyorum! İstemiyorum!" diye arka arkaya böğürdü.

"Bir de herkes bunun nasıl da sahte olduğunu öğrenene kadar bekle! Gülmezler mi ama! Ciğerlerini patlatmazlar mı!"

Kadını bileklerinden yakaladı. "Onlara söylemeyeceksin, değil mi?"

"Bir yalancı olarak bilinmemi istemezsin, değil mi Charlie?"

Kadını uzağa itti.

"Neden beni rahat bırakmıyorsun? Seni pislik! Yaptığım her şeyi

kıskanan pislik. Kavanozu eve getirdiğimde façanı bozdum. Her şeyi berbat edene kadar uyku uyuyamadın!"

Kadın güldü. "O zaman kimseye söylemem," dedi.

Adam gözlerini kadına dikti. "Keyfimi bozdun. Önemli olan da buydu. Diğerlerine söylemen önemli değil. Ben biliyorum ya. Ve artık hiç eğlenemeyeceğim. Sen ve şu Tom Carmody. Gülüşünü durdurmak isterdim. Yıllardır bana gülüyor! Peki, git diğerlerine de söyle, diğer insanlara da... Eğlenin bari!"

Hiddetle volta atmaya başladı, kavanozu öyle bir yakaladı ki, cumbuldattı, yere fırlatacaktı ki titreyerek durdu ve yavaşça köhne masaya bıraktı. İçini çekerek üzerine eğildi. Eğer bunu kaybederse, dünya gitmişti. Thedy'yi de kaybediyordu. Kadın her geçen ay daha uzaklaşıyor, alay ediyor, ona gülüyordu. Çok uzun senelerdir, kalçalarının salınımı yaşamının zamanını belirlemesinin aracı olmuştu. Ama başka adamlar, en azından Tom Carmody de zamanı aynı şekilde tahmin ediyordu.

Thedy durmuş, kavanozu kırmasını bekliyordu. Tersine, adam kavanozu okşadı, tepesine vurdu ve yavaş yavaş sakinleşti. Geçmiş aylardaki o uzun, güzel akşamları, arkadaşların ve konuşmaların odada gezindiği o zengin akşamları düşündü. En azından, bu güzel bir şeydi.

Yavaşça Thedy'ye döndü. Onu ebediyen kaybetmişti.

"Thedy, panayıra gitmedin."

"Evet, gittim."

"Yalan söylüyorsun," dedi, sakince.

"Hayır, söylemiyorum."

"Bu... Bu kavanozun içinde bir şeyler *olmalı*. Anlattığın pisliğin dışında bir şeyler. Çok fazla insan bunun içinde bir şeyler olduğuna inanıyor Thedy. Bunu değiştiremezsin. Eğer konuştuysan da panayırın patronu yalan söylemiştir." Charlie derin bir nefes aldı ve sonra, "Buraya gel, Thedy," dedi.

"Ne istiyorsun," dedi kadın, somurtarak.

"Gel buraya."

Kadına doğru bir adım attı. "Gel buraya."

"Benden uzak dur, Charlie."

"Sana bir şey göstereceğim, Thedy." Sesi yumuşak, kısık ve ısrarcıydı. "Gel kedicik, gel pisipisi... GEL KEDİCİK!"

***

Bir hafta kadar sonra, başka bir akşamdı. Medknowe Dede ile Carnation Nine geldiler, ardından genç Juke, Bayan Tridden ve Jahdoo, siyahi adam. Sonra da tüm diğerleri, genç yaşlı, tatlı ekşi, iskemlelere oturdular, hepsinin kafalarında kendi düşünceleri, umutları, korkuları ve meraklarıyla. Hiçbiri mihraba bakmıyor, yavaşça Charlie'yi selamlıyordu.

Diğerlerinin de gelmesini beklediler. Gözlerinin pırıltısından, her birinin kavanozda farklı bir şey gördüğü anlaşılıyordu, yaşamdan, bir solgun yaşamın ardından diğerinden, ölümdeki yaşamdan ve yaşamdaki ölümden bir şey ve hepsinin aşina, eski ama yeni kendi öyküsü, ipucu, mısraları.

Charlie tek başına oturuyordu.

"Merhaba, Charlie." Birisi boş yatak odasına bir göz attı. "Karın gene ailesini görmeye mi gitti?"

"Evet, Tennessee'ye. Birkaç haftaya döner. Gitmeye çok heveslidir. Thedy'yi bilirsin."

"Oraya buraya gitmeye çok meraklı bu kadın."

Konuşan, yerleşen kısık sesler, sonra aniden, karanlık sundurmada yürüyen ve gözlerini insanlara diken... Tom Carmody.

Tom Carmody kapının dışında duruyordu, dizleri sarkmış ve titrek, kolları iki yanından düşmüş, odaya bakıyordu. Tom Carmody girmeye cesaret edemiyor. Tom Carmody, ağzı açık, ama gülmüyor. Dudakları ıslak ve sarkmış, gülümsemiyor. Yüzü tebeşir gibi, uzun süredir hastaymış gibi.

Dede başını kaldırıp kavanoza baktı, gırtlağını temizleyip dedi ki, "Tanrı aşkına, evvelce hiç bu kadar bariz bir şekilde görmemiştim. Gözleri mavi."

"Gözleri hep maviydi," dedi Carnation Nine.

"Hayır," diye sızlandı dede. "Hayır, değildi. Buraya son geldiği-

mizde, kahverengiydiler." Yukarı doğru gözünü kırptı. "Bir şey daha var, saçları kumral. Evvelce kumral değildi."

"Evet, evet, kumraldı," diye iç çekti Bayan Tridden.

"Hayır değildi!"

"Evet, öyleydi!"

Tom Carmody, yaz akşamında titriyor ve kavanoza bakıyordu. Charlie, kafasını kaldırmış kavanoza bakıyor, rahatça sigarasını sarıyor, huzurlu ve sakin, yaşamından ve düşüncelerinden emin. Yalnızca Tom Carmody, kavanozda evvelce hiç görmediği şeyler görüyor. *Herkes* görmek istediğini görüyor; herkesin düşüncesi hızlı bir sağanak gibi boşanıyor:

"Bebeğim. Küçük bebeğim," diye düşünüyor Bayan Tridden.

"Bir beyin!" diye düşünüyor Dede.

Siyahi adam parmaklarını kütürdetiyor. "Middibamboo Anal"

Bir balıkçı dudaklarını büzüyor. "Denizanası!"

"Kedi yavrusu! Gel pisi pisi!" Düşünceler Juke'un gözlerinde tırmalayarak boğuluyordu. "Kedi yavrusu!"

"Her şey ve hiçbir şey!" Nine'nin düşüncesi tiz bir sesle patladı. "Gece, bataklık, ölüm, denizden gelen, solgun şeyler, ıslak şeyler!"

Sessizlik. Ve sonra Dede fısıldadı. "Merak ediyorum. Dişi mi, erkek mi yoksa yalnızca bir şey mi diye merak ediyorum?"

Charlie tatmin olmuş bir şekilde yukarı baktı, sigarasını vurdu, ağzına göre şekillendirdi. Sonra kapıda dikilen ve bir daha hiç gülmeyecek olan Tom Carmody'ye baktı. "Sanırım hiç bilemeyeceğiz. Evet, sanırım bilemeyeceğiz." Charlie yavaşça başını iki yana salladı ve misafirleriyle oturdu, baktı, baktı.

Yalnızca, küçük, uyuşuk bir kasabanın dışındaki bir gösteri çadırında, bir kavanoz içinde sakladıkları şeylerden biriydi bu. Alkol plazmasında salınan, sıyrık ölü gözleri dışarı, size bakan ama hiçbir zaman görmeyen şu soluk şeylerden biri.

Göl

Dalga beni dünyadan koparttı, gökteki kuşlardan, kumsaldaki çocuklardan, sahildeki annemden. Bir an yeşil bir sessizlik oldu. Sonra dalga beni göğe, kuma, bağıran çocuklara geri verdi. Gölden çıktım, dünya beni bekliyordu, gittiğimden beri yerinden pek kıpırdamamıştı. Kumsalda koştum.

Annem tüylü bir havluyla beni ovaladı. "Dur orada ve kuru," dedi.

Orada durdum ve güneşin kollarımdaki sudan boncukları götürmesini izledim. Onlar gittiğinde, tüylerim diken diken olmuştu.

"O ne rüzgâr öyle," dedi annem. "Süveterini giy."

"Bekle de derimdeki kabarcıkları seyredeyim," dedim.

Annem, "Harold," dedi.

Süveterimi giydim ve dalgaların sahilde yükselip yükselip devrilmelerini seyre koyuldum. Devriliyorlardı ama sakarca değil. Amaçlı olarak, bir tür yeşil zarafetle. Sarhoşun biri bile bu dalgalar kadar zarafetle yıkılamazdı.

Aylardan eylüldü. Her şeyin, hiçbir nedeni yokken hüzne gömüldüğü o son günlerden biriydi. Sahil, yalnızca altı kişiyle o kadar uzun ve ıssızdı ki. Çocuklar top zıplatmaktan vazgeçmişti çünkü rüzgâr, o ıslığıyla, bir şekilde onları da hüzünlendirmişti, çocuklar da oturdular ve sonbaharın o sonsuz sahili işgalini hissettiler.

Tüm sosisli sandviç tezgâhları altın renkli tahtalarla kapanmış ve tüm o uzun neşeli yaz günlerinin hardal, soğan ve et kokuları örtülmüştü. Bu sanki yazı bir dizi tabuta doldurmak gibiydi. Birer birer mekânlar kepenklerini indiriyor, kapılarını kilitliyor ve rüzgâr da kumları yalayıp temmuz ve ağustosun o milyonlarca ayak izini ör-

tüyordu. Öyle bir hal olmuştu ki, o anda, eylülde, su çizgisinin eğiminde, benim tenis ayakkabılarımla Donald ve Deleus Arnold'un ayak izlerinden başka bir şey kalmamıştı.

Kum kaldırımları bir battaniye gibi örtmüştü, atlıkarınca da, atları pirinç direklerinin üzerinde, dişlerini göstererek dörtnala pozisyonunda donakalmış bir şekilde brandayla gizlenmişti. Yalnızca brandanın arasından sızan rüzgârın müziği vardı.

Orada durdum. Başka herkes okuldaydı. Ben değildim. Ertesi gün, bir trenin içinde batıya doğru Birleşik Devletler'i katediyor olacaktım. Annemle ben, son bir kısa an için kumsala gelmiştik.

O yalnızlıkta, kendi başıma gitmek istememi sağlayacak bir şeyler vardı. "Anne, sahilden öteye doğru koşmak istiyorum," dedim.

"Olur ama çabuk dön, suya da yaklaşma."

Koştum. Kumlar altımda kayıyor ve rüzgâr beni kaldırıyordu. Bilirsiniz, koşarken, kollarınız iki yana açık, öyle ki, parmaklarınızda rüzgârın neden olduğu tülleri hissedersiniz. Sanki kanat gibi.

Annem uzaklarda ufaldı, oturuyordu. Birazdan yalnızca kahverengi bir leke halini aldı, artık yalnızdım.

Yalnız olmak, on iki yaşındaki bir çocuk için bir yeniliktir. Etraftaki insanlara o kadar alışıktır ki. Yalnızca zihninde yalnız kalabilir. Etraflarında, çocuklara neyi ve nasıl yapmaları gerektiğini söyleyen o kadar insan vardır ki, kendi dünyasında bir başına kalabilmek için bir oğlan çocuğu yalnızca kafasının içinde bile olsa, bir kumsalda koşmak zorundadır.

İşte şimdi, gerçekten yalnızdım.

Suya girdim ve göbeğime kadar ıslandım. Önceden, kalabalığın ortasında, hiç bakmaya cesaret edememiş, bu noktaya gelip, etrafa bakınıp belli bir ismi çağırmaya cesaret edememiştim. Ama şimdi...

Su bir büyücü gibidir. Sizi ortadan keser. Sanki ikiye kesilmiş, bir kısmınız, alt yarınız şeker gibi eriyip gitmiş gibi hissedersiniz. Soğuk su ve arada, çok büyük bir zarafetle devrilen bir dalga, bir dantel parçası gibi dökülür.

Onun adını seslendim. Defalarca onu çağırdım.

"Tally! Tally! Ah Tally!"

***

Gençken, gerçekten çağrınıza yanıt alacağınızı sanırsınız. Ne düşünürseniz düşünün, gerçekleşeceğini hissedersiniz. Ve bazen de bu, belki de o kadar yanlış değildir.

Tally'yi düşündüm, geçen mayısta, sarı saçının örgülerini arkasından sürükleyerek, suda açığa doğru yüzerken. Gülerek gitmişti, güneş on iki yaşının küçücük omuzlarını aydınlatıyordu. Suyun durulduğunu, cankurtaranın suya dalışını, Tally'nin annesinin ağlamasını ve Tally'nin nasıl geri dönmediğini düşündüm...

Cankurtaran onu geri dönmeye ikna etmeye çalıştı ama o çıkmadı. Adam koca boğumlu parmaklarının arasında yalnızca su otlarıyla geri dönmüştü, Tally de gitmişti. Artık okulda karşımda oturmayacak ya da yaz geceleri, tuğla sokaklarda top kovalamayacaktı. Çok açığa gitmişti ve göl geri dönmesine izin vermeyecekti.

Ve şimdi, göğün muazzam büyük olduğu, suyun muazzam büyük olduğu ve kumsalın o kadar uzun olduğu yalnız sonbaharda, son bir kez gelmiştim, yalnız başına.

Tekrar tekrar onu çağırdım. Tally, ah Tally!

Rüzgâr, deniz kabuklarını üfletmek için estiği kadar yumuşacık, kulaklarımda esiyordu. Su yükseldi, göğsümü kapladı, sonra dizlerimi, yukarı, aşağı, bir öyle bir böyle, topuklarımın altını emerek.

"Tally! Geri dön, Tally!"

Yalnızca on ikimdeydim. Ama onu ne kadar çok sevdiğimi biliyorum. Bedenin ve ahlâkın tüm anlamlarından önce gelen o aşklardandı. İlelebet yan yana yatan o rüzgâr, deniz ve kumdan daha kötü olmayan o aşklardandı. Kumsalda geçirilen o uzun, ılık günlerden, okuldaki aralıksız eğitimin mırıltılı sessiz günlerinden yapılmıştı. O geçmiş yılların, okuldan evine kitaplarını taşıdığım tüm o uzun sonbahar günlerinden.

Tally!

Son kez adını söyledim. Ürperdim. Yüzümde suyu hissetmiştim ama oraya nasıl geldiğini bilmiyordum. Dalgalar oraya kadar çıkmamıştı.

Geri döndüm. Kuma kadar çekildim ve orada yarım saat kadar

bekledim, Tally'yi anımsamamı sağlayacak bir an, bir işaret, bir minicik parça umut etmiştim. Sonra diz çöktüm ve kumdan bir şato yaptım, Tally'yle birlikte defalarca yaptığımız gibi, ince ince yaptım. Ama bu kez yalnızca yarısını yaptım. Sonra ayağa kalktım.

"Tally, eğer beni duyuyorsan, gel ve gerisini yap."

Uzaklarda, annem olan o lekeye doğru yürüdüm. Su ilerledi, kumdan şatoyu dilim dilim karıştırdı ve onu ufak ufak ilk baştaki dümdüz haline getirdi.

Sahil boyunca yavaş yavaş yürüdüm.

Uzaklarda bir atlıkarınca azar azar tıngırdıyordu ama bu yalnızca rüzgârın sesiydi.

***

Ertesi gün trenle oradan ayrıldım. Bir trenin hafızası çok zayıftır, hemencecik her şeyi ardında bırakır. Illinois'nin mısır tarlalarını, köprüleri, gölleri, vadileri, çiftlikleri, acıları ve neşeleri unutur. Onları arkasında dağıtır ve ufkun ötesine atıverir.

Kemiklerimi uzattım, etraflarını etle doldurdum, genç ruhumun yerine daha yaşlısını koydum, artık üzerime uymayan giysileri attım. İlkokuldan liseye, sonra da üniversiteye geçtim. Sonra Sacramento'daki genç kadın geldi. Bir süredir tanıyordum, evlendik. Yirmi iki yaşına geldiğimde, Doğu'nun nasıl olduğunu neredeyse unutmuştum.

Margaret geç kalmış balayımızı o taraflarda yapmamızı önerdi.

Hafıza gibi, bir tren de her iki yöne doğru hareket eder. O kadar yıl önce arkanızda bıraktıklarınızı, alelacele geri getiriverir.

Lake Bluff, nüfus 10.000, gökte yükseliverdi. Zarif yeni giysilerinin içinde Margaret çok güzel gözüküyordu. Eski dünyam beni yaşantısının içine çekerken, o da beni izliyordu, tren Bluff istasyonuna girip bagajlarımız indirilirken de, beni kolumdan tuttu.

O kadar yıl ve insanların yüzlerine, vücutlarına yaptıkları. Kasabada beraberce yürürken, tanıdığım hiç kimseye rastlamadım. Birtakım yankılar taşıyan yüzler vardı. Uçurumlu patikalardaki yürüyüşlerin yankıları. Bitmiş ilkokullardan gülücükler taşıyan, made-

ni menteşeli kepenklerde dönüp duran, tahterevallide aşağı yukarı inip çıkan yüzler. Ama konuşmadım. Yürüdüm, baktım ve içini, sonbaharda yakılmak üzere istiflenen yapraklar gibi, tüm bu anılarla doldurdum.

Toplam iki hafta kaldık ve her yeri beraberce yeniden gördük. Mutlu günlerdi. Margaret'ı iyice sevdiğimi düşünüyordum. En azından öyle olduğunu düşünüyordum.

Son günlerden birinde sahile gittim. Yıllarca önceki o günde olduğu kadar geç bir mevsim değildi ama boşalmanın ilk izleri kumsala düşüyordu. İnsanlar azalıyordu, sosisli sandviç tezgâhlarının birçoğu kapanmış ve kilitlenmişti ve rüzgâr, her zaman olduğu gibi, orada bize şarkı söylemek üzere bekliyordu.

Neredeyse annemi o alıştığı pozunda kumda otururken görür gibi oldum. Gene o yalnızlığı arzulama duygusuna kapılmıştım. Ama kendimi, Margaret'a bundan söz etmeye zorlayamıyordum. Yalnızca ona yaslandım ve bekledim.

Günün geç bir saatiydi. Çocukların çoğu evlerine gitmişti ve yalnızca birkaç adamla kadın rüzgârlı güneşin altında yanıyordu.

Cankurtaran sandalı sahile yanaştı. Cankurtaran yavaşça sahile çıktı, kucağında bir şey vardı.

Orada donup kaldım. Nefesimi tuttum ve kendimi küçük, on iki yaşında, ufacık, mini minnacık ve korkmuş gibi hissettim. Rüzgâr uğulduyordu. Margaret'ı göremiyordum. Yalnızca sahili, sandaldan ellerinde gri, pek de ağır olmayan bir çuvalla, yüzü de neredeyse o kadar gri ve süzülmüş inen cankurtaranı görebiliyordum.

"Burada kal Margaret," dedim, bunu neden dediğimi bilmiyorum.

"Ama neden?"

"Orada kal işte."

Yavaşça kumda cankurtaranın olduğu yere doğru yürüdüm.

Bana baktı.

"O nedir?" diye sordum.

Cankurtaran uzun bir süre bana baktı ve konuşamadı. Gri çuvalı kumlara bıraktı, sular bunu çepeçevre ıslattı ve sonra aktı gitti.

"Nedir o?" diye ısrar ettim.

"Garip," dedi cankurtaran fısıltıyla.

Bekledim.

Yavaşça, "Garip," dedi. "Şimdiye kadar gördüğüm en garip şey. Çok uzun zaman önce ölmüştü."

Sözlerini tekrarladım.

Başını yukarı aşağı salladı. "On yıl herhalde. Bu yıl burada hiç çocuk boğulmadı. 1933'den beri burada on iki çocuk boğuldu ama hepsini birkaç saat içinde bulduk. Anımsadığım kadarıyla biri dışında. Şu vücut, on yıldır suyun içinde olmalı. Görüntüsü... pek hoş değil."

Kollarındaki gri torbaya bakakaldım. "Aç," dedim. Bunu neden söylediğimi bilmiyorum. Rüzgâr daha da artmıştı.

Çuvalla biraz debelendi.

"Acele et be adam, aç şunu," diye haykırdım.

"Açmasam daha iyi," dedi. Sonra yüzümün aldığı şekli görmüş olmalı. "O kadar küçük bir kız ki..."

Çuvalı biraz araladı. Bu yetmişti.

Kumsal bomboştu. Yalnızca gökyüzü, rüzgâr, su ve sonbahar vardı. Oracıkta ona bakakaldım.

Üst üste bir şeyler söyledim. Bir isim. Cankurtaran bana baktı. "Onu nerede buldunuz?" diye sordum.

"Kumsalın ötesinde, şu tarafta, suyun sığ olduğu tarafta. Çok uzun bir süre, değil mi?"

Başımı yukarı aşağı salladım.

"Evet, Tanrım, evet."

Düşündüm: İnsanlar büyür. Ben büyümüştüm. Ama o değişmemişti. Hâlâ küçüktü. Hâlâ gençti. Ölüm büyümeye ve değişmeye yer vermez. Hâlâ altın saçları var. Ebediyen genç kalacak, ben de onu ebediyen seveceğim, evet, Tanrım, onu ebediyen seveceğim.

Cankurtaran çuvalı yeniden bağladı.

Biraz sonra, kumsalda tek başıma yürüyordum. Durdum ve bir şeylere baktım. Kendi kendime, burası cankurtaranın onu bulduğu yer, dedim.

Orada, suyun kıyısında, yalnızca yarısı yapılmış kumdan bir şato vardı. Tam da Tally ile yaptığımız gibi, yarısını o, yarısını ben.

Eğilip baktım. Kumdan şatonun yanına diz çöktüm ve gölden şatoya doğru gelen, sonra göle doğru giden ama geri dönmeyen küçük ayak izlerini gördüm.

O zaman... anladım.

"Bitirmene yardım edeceğim," dedim.

Yaptım, yavaşça gerisini de inşa ettim, sonra da kalktım ve geri dönüp, dalgaların etkisiyle her şeyin yıkıldığı gibi onun da yıkılmasını görmemek için oradan uzaklaştım.

Kumsalda geriye, Margaret adındaki yabancı bir kadının beni gülümseyerek beklediği yere doğru yürüdüm.

Elçi

Martin sonbaharın yeniden geldiğini anladı, zira Köpek evin içine koşarak girdiğinde yanında rüzgâr, kırağı ve ağaçların dibinde çürümeye yüz tutmuş elma kokusu getirmişti. Köpek, koyu renk kıvırcık buklelerinde, altınbaşak, yıldızpatı tozu, meşe palamudu kabuğu, sincap kılı, göç etmiş ardıçların tüyü, yeni kesilmiş ahşap talaşı ve akçaağaç alazlarından dökülmüş kömüre benzeyen yapraklar toplamıştı. Köpek zıpladı. Martin'in çığlık attığı yatağa bir narin eğrelti otu, böğürtlen dalı, bataklık otu yağmuru yağdı. Kuşkusuz, kuşkusuz, bu inanılmaz hayvan ekim ayıydı.

"Gel oğlum, gel!"

Ve Köpek de yerleşip Martin'in bedenini mevsimin tüm ateşleri ve belli belirsiz yanmalarıyla ısıtmaya, odayı uzak yolculukların hafif ya da ağır, ıslak ya da kuru kokularıyla doldurmaya koyuldu. Baharda leylak, süsen, taze biçilmiş çim kokardı; yazları dondurmadan bıyığıyla, güneşte pişmiş, keskin kestane fişeği, yıldızlı maytap, fırıldak kokusuyla gelirdi. Ama sonbaharda! Sonbahar!

"Köpek, dışarısı nasıl?"

Ve köpek, yattığı yerden, her zaman anlattığı gibi anlattı. Yattığı yerden, Martin sonbaharı hastalık onu bembeyaz yatağa sermeden önceki eski günlerdeki gibi buldu. İşte bu onun aracısıydı, her işini yapan, hızlı hareket eden, bir bağırmayla koşarak gidip geri gelen, kasabadaki, kırsal alandaki, dere, ırmak, göldeki, bodrum ve tavan arasındaki dolap ya da kömürlükteki zaman ve dokuyu dolanıp koklayan, toplayan ve getiren bir parçasıydı. Günde sayısız kez ayçiçeği tohumu, cüruf izi, asklepias, atkestanesi ya da bir balkabağının koku-

sunu armağan olarak alıyordu. Evrenin manzaralarında Köpek gidip geliyordu; deseni koşuşturmalarında saklıydı. Elini uzat, oradaydı...

"Ya bu sabah nereye gittin?"

Ama Köpek'in, çocukların cenaze ateşi odunlarının üzerinde, Köpek ve dünya yanlarından uçarken hışırdayan yığınlar halinde yapraklarla örtülü ama tetikte cansız yattığı, sonbaharın tahıl gevreği gibi uzandığı tepelerden aşağı tıngırdadığını duymasa da biliyordu. Parmakları uzun tüyleri araştırıp uzun yolculuğu okurken titredi. Anızlanmış tarlalardan, dik boğazlardan akan derelerinin parıltısının üzerinden, mezarlık avlusunun mermer alanından ormanlara. Baharat ve ender tütsülerin büyük mevsiminde, Martin şimdi elçisi aracılığıyla etrafta, çevrede koşup eve dönüyordu.

Yatak odası kapısı açıldı.

"Senin köpeğin gene başı belada."

Annesi bir tepsi meyve salatası, kakao ve tost getirmişti, mavi gözlerini kırpıştırıyordu.

"Anne..."

"Hep bir yerleri kazıyor. Bu sabah Bayan Tarkin'in bahçesinde bir çukur açtı. Kadın deliye döndü. Bu hafta orada açtığı dördüncü çukur."

"Belki bir şeyler arıyordur."

"Saçma, hayvan çok meraklı. Aklını başına almazsa, kapatacağım."

Martin kadına sanki yabancıymış gibi baktı. "Ay, bunu yapamazsın! Olup biteni nasıl öğrenirim sonra? Eğer Köpek bana anlatmazsa, nasıl haberim olur?"

Annesinin sesi hafiflemişti. "Yaptığı bu mu... sana olup biteni anlatmak?"

"Dışarı çıkıp, dolaşıp geri döndüğünde, bilmediğim, ondan öğrenmediğim *hiçbir şey* kalmıyor!"

İkisi de yorganın üzerindeki tohum ve çer çöp parçalarına baktılar.

"Peki, eğer kazmaması gereken yerleri kazmaktan vazgeçerse, istediği kadar koşuşturabilir," dedi anne.

"Gel bakayım oğlum, gel buraya!"

Ve Martin, Köpek'in tasmasına teneke bir not bağladı:

BENİM SAHİBİM MARTIN SMITH'TİR - ON YAŞINDA - HASTA YATIYOR - ZİYARETÇİLER BEKLENİYOR.

Köpek havladı. Anne aşağıya inen kapıyı açtı ve onu dışarı bıraktı.

***

Martin dinlemeye koyuldu.

Uzaklarda, yeni başlamış olan sessiz sonbahar yağmurunda Köpek'in koşmasını duyabilirdiniz. Köpek yollara inip tarlalara çıkarken, havlama-şakırtısını duyabilirdiniz, evindeki atölyesinde tamir ettiği içleri kar taneleri gibi narin saatlerin yağlı mekanik kokusuyla Bay Holloway'i çağırırken. Ya da belki giysileri bol bol salata, kereviz, domates ve şeytanlı pastırma konservelerine yapıştırılmış kırmızı iblislerin gizli, tenekelenmiş ve saklanmış kokusunu taşıyan bakkal Bay Jacobs'ı getirirdi. Bay Jacobs ve onun görünmeyen pembe etli şeytanları sık sık aşağıdaki avludan el sallardı. Ya da Köpek'in, karşılaştığı, köşeye sıkıştırdığı, yalvardığı, meraka sürüklediği ve nihayet yemek ya da çay-bisküvi için eve getirdiği herhangi bir dost ya da tanıdık; Bay Jackson, Bayan Gillespie, Bay Smith, Bayan Holmes.

Sesleri dinleyen Martin, aşağıda, arkasında hafif bir yağmur gibi adımların geldiği Köpek'in sesini duydu. Aşağı katın zili çaldı, anne kapıyı açtı, hafif sesler fısıldaştı. Martin doğruldu, gözleri ışıl ışıl. Merdiven basamakları çatırdadı. Genç bir kadın sesi sessizce güldü. Tabii ki Bayan Haight, okulun öğretmeni!

Yatak odasının kapısı açıldı.

Martin'in misafiri vardı.

***

Sabah, öğleden sonra, akşam, gündoğumu ve günbatımı, güneş ve ay geldi geçti, Köpek de çayır ve havanın sıcaklığını, toprağın ve ağacın rengini, sis ve yağmurun tutarlılığını sadakatle bildiriyor ama en önemlisi, tekrar tekrar Bayan Haight'ı geri getiriyordu.

Cumartesi, pazar ve pazartesileri Martin'e portakallı çörekler pişiriyor, kütüphaneden dinozorlar ve mağara adamları hakkında kitaplar getiriyordu. Salı, çarşamba ve perşembeleri her nedense kadını dominoda yeniyor, kadın her nasılsa damada yeniliyor ve bir süre sonra, kadının yakındığı gibi, Martin onu satrançta fena halde yeniyordu. Cuma, cumartesi ve pazar günleri, konuşuyor, hiç durmadan konuşuyorlardı, kadın o kadar genç, güleç ve güzeldi ve saçları da pencerenin dışındaki mevsim gibi yumuşak, parlak bir kahverengiydi ve berrak, temiz, hızlı adımlarla yürüyordu ki, onu duymak, acı öğleden sonralarında sıcak bir kalp atışı gibi geliyordu. Ve hepsinden önemlisi, işaretlerin sırrına vakıftı, Köpek'i ve mucizevi parmaklarıyla kürkünden arayıp çıkardığı simgeleri yorumlayabiliyordu. Gözleri kapalı, yavaşça gülerek, bir çingenenin sesiyle, elindeki hazinelerden dünyadan haberler veriyordu.

Ve pazartesi öğleden sonra, Bayan Haight ölmüştü.

Martin yatağında yavaşça doğruldu.

"Öldü mü?" diye fısıldadı.

Öldü, dedi annesi, evet, öldü, kentin bir buçuk kilometre kadar dışında, bir araba kazasında. Öldü, evet öldü, bu da Martin için soğuk anlamına geliyordu, sessizlik ve beyazlık ve zamanından çok önce gelen kış anlamına geliyordu. Ölü, sessiz, soğuk, beyaz. Düşünceler dolandı da dolandı, söndü ve fısıltıyla yerleşti.

Martin Köpek'i tuttu, düşünüyordu; duvara dönmüştü. Sonbahar rengi saçlı kadın. Çok nazik, hiç alay etmeyen gülüşü ve söylediğiniz her şeyi duymak için ağzınıza bakan gözleri olan kadın. Dünya hakkında, Köpek'in söylemediklerini söyleyen, sonbaharın diğer yarısı kadın. Gri öğleden sonrasının sessizliğindeki kalp atışı. Solan kalp atışı.

"Anne? Mezarlıkta ne yaparlar, anne, toprağın altında? Öylece yatarlar mı?"

"Öylece *yatarlar*."

"Öylece yatarlar mı? Tüm yaptıkları bu mu? Pek eğlenceli gibi gözükmüyor."

"Tanrı aşkına, eğlenceli olsun diye olmuyor ki."

"Orada yatmaktan sıkılırlarsa, neden dışarı zıplayıp ara sıra etrafta koşmuyorlar? Tanrı çok saçma..."

"Martin!"

"Eh, insanlara temelli orada yatmalarını söyleyeceğine daha iyi davranmasını beklersin. Bu imkânsız. Bunu kimse yapamaz! Bir kere denedim. Köpek deniyor. Ona diyorum ki, 'Ölü, Köpek!' ve bir süreliğine ölü taklidi yapıyor, sonra gına geliyor, kuyruğunu sallıyor ya da gözlerinden birini açıp sıkkın sıkkın bana bakıyor. Aman, bazen mezarlıklardaki insanların da aynısını yaptıklarını düşünüyorum, değil mi Köpek?"

Köpek havladı.

"Böyle konuşmayı bırak!" dedi anne.

Martin havalara baktı.

"Bence hepsi tam da böyle yapıyor," dedi.

***

Sonbahar ağaçları yakıp çıplak bıraktı ve Köpek'i daha uzaklara sürükledi, dereleri aştı, âdeti olduğu üzere mezarlıkları dolaştı ve günbatımında da, nereye dönerse pencereleri sallayacak şekilde havlama salvoları fırlatarak geri döndü.

Ekimin son günlerinde, Köpek sanki rüzgâr değişmiş de garip bir ülkeden esiyormuş gibi davranmaya başladı. Aşağıda, eşikte titreyerek duruyordu. Gözlerini kasabanın ötesindeki boş araziye dikmiş, inliyordu. Martin'e hiç ziyaretçi getirmedi. Her gün saatlerce, sanki tasması bağlanmış gibi titreyerek duruyor, sonra atılıp gidiyordu, sanki birisi çağırmış gibi. Her gece geç saatte geliyordu, peşinde kimse olmadan. Her gece, Martin yastığına batıyor da batıyordu.

"Eh, insanlar meşgul," diyordu annesi. "Köpek'in taşıdığı levhaya dikkat edecek vakitleri yok. Ya da gelmeye niyetleniyorlar ama unutuyorlar."

Ama bundan fazlası da vardı. Köpek'in gözlerindeki ateşli parlama ve gecenin geç bir saatinde, kendi özel rüyasındaki inlemeli tikleri. Karanlıkta, yatağın altında titremeleri. Kimi zaman, gecenin yarısında dikilip sanki büyük ve olanaksız bir sırra vakıfmış da bunu

kuyruğunu sertçe yere vurmak ya da sonsuz daireler çizerek dönüp durmak dışında anlatamıyormuş gibi Martin'e bakması.

Ekimin otuzunda, Köpek koşarak çıktı ve akşam yemeği sonrasında, Martin anne babasının onu defalarca çağırdığını duymasına karşın, bir daha dönmedi. Geç oldu, sokaklar ve kaldırımlar boşaldı, evin çevresindeki hava soğudu ama hiçbir şey, ama hiçbir şey yoktu.

Gece yarısını hayli geçmişti, Martin yattığı yerden soğuk, berrak pencere camlarının ardındaki dünyayı seyrediyordu. Şimdi artık sonbahar bile kalmamıştı çünkü bunu içeri taşıyacak Köpek yoktu. Kış da olmayacaktı, ellerinde erisin diye kim ona kar getirecekti ki? Babası, Annesi? Hayır, aynı şey değildi. Özel sırları ve kurallarıyla, sesleri ve pantomimleriyle oyunu oynayamazlardı. Mevsim kalmamıştı, zaman kalmamıştı. Aracı, elçi, uygarlığın kalabalığında kaybolmuştu, zehirlenmiş, çalınmış, araba çarpmış, bir yerlerde bir hendekte atılmıştı...

Martin, hıçkırarak ağlayıp yüzünü yastığa kapattı. Dünya camın ardında, dokunulmaz bir resimdi. Dünya ölüydü.

***

Martin yatağında büzüldü ve üç gün içinde cadılar bayramının balkabakları çöplerde çürümüş, çiğnenmiş kâğıttan kurukafalar ve cadılar ateşlerde yakılmış ve hayaletler, diğer çarşaflarla birlikte ertesi yıla kadar dolaplara kaldırılmıştı.

Martin için, cadılar bayramı soğuk sonbahar yıldızlarının altında teneke boruların öttüğü, çocukların goblen yapraklar gibi sert kaldırımlarda uçuştuğu, kafalarını ya da lahanalarını kapı eşiklerinde salladıkları, sabunla adlarını ya da benzer sihirli simgeleri buğulu pencerelere yazdıkları bir akşamın ötesinde bir anlam ifade etmiyordu. Hepsi uzaklarda, erişilmez ve kilometrelerce uzaktan sesi, anlamı erişmediği için kâbus gibi gözüken bir kukla tiyatrosu gibiydi.

Kasımda üç gün boyunca Martin tavanında ışıkla gölgenin dönüşerek geçişlerini seyretti. Ateş yarışması ebediyen sona ermişti; sonbahar soğuk küller halinde yatıyordu. Martin daha derine battı,

yatağın beyaz, mermer tabakalarının daha da derinlerine, hareketsiz, dinleyerek, hep dinleyerek...

***

Cuma akşamı, anne babası ona hoşça kal öpücüğü verip akşam havasına, sinemaya çıktılar. Yan komşu Bayan Tarkins, Martin seslenip uykusunun geldiğini söyleyene kadar aşağıda holde oturmuş, sonra örgüsünü alıp evine yollanmıştı.

Martin sessizlikte yatmış, ay ışığının aydınlattığı berrak gökteki yıldızların görkemli hareketini seyrediyor, önünde, arkasında, çevresinde Köpek'le kasabayı katettiği, yeşil örtüyle kaplı uçurumu izlediği, dolunayda süt gibi görünen uykulu dereleri aştığı, mermerin üzerinde yazan isimleri mırıldanarak mezar taşlarının üzerinde sektiği, tek hareketin yıldızların göz kırpması olduğu biçilmiş çayırları hızla, hızla geçip, gölgelerin sizin için bir kenarda durmayıp kilometrelerce kaldırımları doldurduğu sokaklara geçtiği geceleri anımsadı. Koş, haydi koş! Kovala, acı duman, sis, pus, zihnin hayaleti, anıların korkusu seni kovalasın; sonra ev, güvenlik, sağlam, keyifli sıcaklık, uyku...

Saat dokuz.

Çan sesi. Aşağıdaki derin merdiven boşluğundaki uyuşuk saat. Çan sesi.

Köpek, eve gel ve seninle dünyayı koş. Köpek, üzerinde kırağıyla bir deve dikeni getir ya da yalnızca rüzgâr getir. Köpek, neredesin? Dinle beni, sesleneceğim.

Martin nefesini tuttu.

Uzaklarda bir yerlerde, bir ses.

Martin titreyerek doğruldu.

İşte gene, o ses.

O kadar kısık bir ses ki, kilometreler, kilometrelerce ötede göğe saplanan sivri bir iğne ucu kadar da keskin.

Havlayan bir köpeğin rüya gibi yankısı.

Tarlaları ve çiftlikleri aşan bir köpeğin sesi, toprak yolları ve tavşan izlerini aşan, koşan da koşan, geceyi yaran güçlü havlamalarla.

Daireler çizen, gelen ve giden, yükselip uzaklaşan, açılıp kapanan, ilerleyen, gerileyen bir köpek, sanki muazzam uzun bir zincirin ucundaki birisi tarafından dizginlenen. Sanki köpek koşar, birisi, kestane ağaçlarının, düz gölgelerin, zifiri gölgelerin, ayın gölgelerinin altında yürüyen, ıslık çalar ve köpek, geri dönüp sonra yeniden eve doğru atılır.

Köpek! diye düşündü Martin, ah köpek, gel oğlum! Dinle, ah, dinle, neredeydin? Gel oğlum, kaç kurtul!

Beş, on, on beş dakika; yakın, çok yakın, havlama, ses. Martin haykırdı, ayağını yataktan attı, pencereye doğru eğildi. Köpek! dinle oğlum! Köpek! Köpek! Arka arkaya tekrarladı. Köpek! Köpek! Hain Köpek, kaçtın ve o kadar gün gelmedin! Kötü Köpek, iyi Köpek, eve oğlum, acele et ve ne olursa getir!

Artık yakında, yakında, sokakta, havlıyor, evlerin ahşap cephelerini sesle çarpıyor, ay ışığında damlardaki demir horozları döndürüyor, salvolar atıyor... Köpek! Şimdi aşağıda, kapıda....

Martin ürperdi.

Koşmalı, Köpek'i içeri almalı mı, yoksa anneyle babayı mı beklemeli? Beklemek? Ah, Tanrım, beklemek? Ama ya Köpek yeniden kaçarsa? Hayır, aşağıya inecek, kapıyı yakalayıp ardına kadar açacak, haykıracak, Köpek'i içeri çekecek ve yukarıya öyle bir hızlı koşacaktı ki, gülerek, ağlayarak, sıkıca tutarak, ki...

Köpek havlamayı bıraktı.

Hey! Pencereye asılan Martin az kalsın kırıyordu onu.

Sessizlik. Sanki biri Köpek'e sus demiş gibi, sus, sus.

Tam bir dakika geçti. Martin yumruklarını sıktı.

Aşağıda, kısık bir inleme.

Sonra, yavaşça, aşağıdaki ön kapı açıldı. Birisi Köpek için kapıyı açma nezaketini göstermişti. Köpek Bay Jacobs'ı, ya da Bay Gillespie'yi, ya da Bayan Tarkins'i, ya da...

Aşağıdaki kapı kapandı.

Köpek yukarı koştu, inleyerek kendini yatağa attı.

"Köpek, Köpek, neredeydin, ne yaptın! Köpek, Köpek!"

Ve Köpek'i sıkıca kendine çekti, bir taraftan da ağlıyordu. Köpek,

Köpek. Güldü ve haykırdı. Köpek! Ama bir an sonra, aniden gülmesi ve ağlaması kesildi.

Hayvanı itti. Elleriyle kavrayıp fal taşı gibi açılmış gözlerle ona baktı.

Köpekten gelen koku farklıydı.

Yabancı bir toprak kokusuydu gelen. Gece içinde gece kokuyordu, gölgelerden, derinlerden, çoktandır saklanmış ve çürümüş şeylerle haşır neşir olmuş yerlerden kazılmış toprağın kokusu. Köpek'in ağzından ve pençelerinden kokuşmuş, bozulmuş toprak parçaları dökülüyordu. Derin kazmıştı. Gerçekten çok derin kazmıştı. Buydu, değil mi? Değil mi? Buydu!

Köpek nasıl bir mesaj getirmişti? Böyle bir mesaj ne anlama gelebilirdi? Koku; taze ve korkunç mezarlık toprağı...

Köpek kötü bir köpekti, kazmaması gereken yeri kazmıştı. Köpek iyi bir köpekti, hep arkadaşlar edinirdi. Köpek insanları severdi. Köpek onları eve getirirdi.

Ve şimdi, karanlık merdivenlerden, aralıklı olarak, ayak sesleri geliyordu, bir ayak diğerinin ardından sürükleniyordu, zorlukla, yavaş, yavaş.

Köpek silkelendi. Yabancı gece toprağı karma karışık yatağa yağdı.

Köpek döndü.

Yatak odasının kapısı içeri doğru fısıldadı.

Martin'in misafiri vardı.

Ateşe Tutulmuş

Kavurucu güneşin altında uzun süredir duruyor, eski moda demiryolcu saatlerinin parlak kadranlarını gözlüyorlardı. Sallanan gövdelerinin altında gölgeleri titriyor, delikli hasır şapkalarının altından terler akıyordu. Buruşuk ve pembeleşmiş alınlarını silmek için şapkalarını arkaya ittiklerinde, yıllardır güneş görmemiş gibi beyaz ve tamamen ıslanmış saçları ortaya çıktı. Adamlardan biri ayaklarını kavrulmuş iki somun ekmek gibi hissettiğini söyledi ve sıcak bir iç çekişten sonra ekledi:

"Bunun doğru apartman olduğundan emin misin?"

Adı Foxe olan ikinci adam, sanki sürtünmeden alev almaktan korkar gibi yavaşça başını yukarı aşağı salladı. "Bu kadını üç gün boyunca her gün gördüm. Gelecektir. Yani hâlâ hayattaysa tabii. Onu görene kadar bekle Shaw. Tanrım, ne vaka."

"Ne garip iş," dedi Shaw. "İnsanlar bilse, bizim röntgenci, sarsak ihtiyarlar olduğumuzu düşünür. Tanrım, burada dikilmiş halimle kendimi pek utangaç hissediyorum."

Foxe bastonuna dayandı. "Bırak ben konuşayım, eğer... dur! İşte orada!" Sesini alçalttı. "Çıkarken, kadına hissettirmeden bak."

Apartmanın ön kapısı şiddetle çarpıldı. Tıknaz bir kadın, apartman girişinin on üç basamağının tepesinde durmuş, gözlerini öfkeyle hareket ettirerek onlardan yana bakıyordu. Şişman elini çantasına soktu, birkaç buruşuk dolar aldı, basamakları kabaca indi ve sokaktan aşağıya doğru hızla harekete geçti. Arkasında, apartmanın kapısını vurması üzerine yukarıdaki pencerelerden birçok kafa sarkmıştı.

"Gel," dedi Foxe. "Kasaba gidiyoruz."

***

Kadın bir kasap dükkânının kapısını açtı ve içeri daldı. İki yaşlı adam bir an için kabaca ruj sürülmüş bir ağız gördüler. Kaşları, şaşı, hep kuşkulu bakan gözlerinin üzerinde bıyık gibi duruyordu. Kasabın hizasına geldiklerinde, içeriden bağırışları duyulmaya başlamıştı bile.

"Güzel bir et parçası istiyorum. Bakalım evine götürmek için tezgâh altına neler sakladın!"

Kasap, kanlı parmak izleriyle lekelenmiş önlüğünün içinde, elleri boş, sessizce duruyordu. İki yaşlı adam kadının ardından içeri girdiler ve taze çekilmiş bir sığır kıyması parçasına bakar gibi yaptılar.

"Şu pirzolalar kötü gözüküyor," diye bağırdı kadın. "Beyin kaça?"

Kasap alçak, kuru bir sesle yanıt verdi.

"Peki, bana yarım kilo ciğer tart," dedi kadın. "Başparmaklarına hâkim ol!"

Kasap eti yavaşça tarttı.

"Acele et!" diye bağırdı kadın.

Kasap şimdi elleri tezgâhın altında görünmeyecek bir şekilde duruyordu.

"Bak," diye fısıldadı Foxe. Shaw tezgâhın arkasını görebilmek için biraz geriye eğildi.

Kasabın kanlı, evvelce boş olan ellerinin biri gümüşi bir et baltasını kavramış, bir sıkıyor, bir gevşetiyordu. Bir sıkıyor, bir gevşetiyor. Kasabın gözleri beyaz porselen tezgâhın üzerinde mavi ve tehlikeli bir şekilde sakindi, bu arada kadın da bu gözlere ve kendisine hâkim olan pembe surata karşı bağırıp duruyordu.

"Şimdi inandın mı?" diye fısıldadı Foxe. "Kadının gerçekten bize ihtiyacı var."

Uzun süre kırmızı çiğ et parçalarına baktılar, çelik bir satır tarafından onlarca kere vurulmuş minik çentik ve işaretleri fark ettiler.

***

Şamata bakkalda ve milyoncuda da devam etti. Yaşlı adamlar da temkinli bir uzaklıktan izliyordu.

"Bayan Ölüm Arzusu," dedi sakince Bay Foxe. "Savaş alanında

gezinen iki yaşında bir çocuğu izler gibiyiz. Her an, dersin ki bir mayına basacak; bum! Hava yeteri kadar ısınsın, rutubet yükselsin, herkes kaşınır, terler, diken üzerindedir. Ve bu hanımefendi gelir, bağırır, çağırır. Ve güle güle. Eh, Shaw, işe başlıyor muyuz?"

"Yani kadına gidelim mi demek istiyorsun?" Shaw, kendi önerisine kendisi şaşmıştı. "Of, ama bunu gerçekten yapmayacağız değil mi? Ben bunu bir tür hobi gibi görmüştüm. İnsanlar, alışkanlıklar, âdetler falan Eğlenceliydi. Ama işe karışmak? Yapacağımız daha iyi şeyler var."

"Var mı?" Foxe kadının arabaların önüne atladığı, onları fren gıcırtıları, korna sesleri ve küfürler içinde durmaya zorladığı yere doğru bir bakış attı. "Biz Hıristiyan mıyız? Onun kendisini bilinçaltında aslanlara atmasına seyirci mi kalacağız? Yoksa onu döndürecek miyiz?"

"Döndürmek?"

"Sevgiye, sükûnete, daha uzun bir yaşama. Bak ona. Artık yaşamak istemiyor. İnsanları bilerek kızdırıyor. Er ya da geç birisi onun istediğini yapacak, bir çekiçle ya da zehirle. Şimdi üçüncü kez çok aşağıya iniyor. Boğuluyorsan, kötü huylu olursun, insanları yakalar, bağırırsın. Yemek yiyelim sonra da bu işe bir el atalım ha? Yoksa kurbanımız katilini bulana kadar ortalıkta gezecek."

Shaw kendisini kaynar beyaz kaldırıma doğru sürükleyen güneşin altında durdu, bir an için sokak düşey hale gelmiş, kadının cayır cayır yanan bir göğe doğru düştüğü bir uçuruma dönüşmüş gibi oldu. En sonunda kafasını iki yana salladı.

"Haklısın," dedi. "Vicdanımda onun yükünü istemem."

***

Öğleden sonra, güneş apartmanların cephesindeki boyayı kavurur, havayı çiğ bir beyaza dönüştürür ve mazgallardaki suları bile buharlaştırırken, uyuşmuş ve kurumuş yaşlı adamlar baştan sona fırına gibi fırın havası üfleyen bir evin koridorunda duruyorlardı. Konuştuklarında, ağızlarından çıkan, saunalardaki anlamsızca yorgun ve mesafeli insanların dalgın, boğuk konuşmasıydı.

Ön kapı açıldı. Foxe ezik bir somun ekmek taşıyan bir oğlanı durdurdu. "Evlat, dışarı çıkarken kapıyı okkalı bir şekilde çarpan bir kadını arıyoruz."

"Ha, o mu?" Oğlan bağırarak üst kata koştu. "Bayan Shrike!"

Foxe, Shaw'un kolunu yakaladı. "Tanrım, Tanrım! Olamaz!"

"Eve dönmek istiyorum," dedi Shaw.

"Ama işte burada," dedi inanmaz bir ifadeyle Foxe, bastonunu girişteki listeye vuruyordu. "Bay ve Bayan Alfred Shrike, üst kat, 331 numara! Kocası liman işçisi, iri yarı kaba saba bir adam, eve döndüğünde kirlidir. Onları pazar günü gördüm, kadın söyleniyor, adam hiç konuşmuyor, kadına hiç bakmıyordu. Hadi ama Shaw."

"Hiçbir yararı yok," dedi Shaw. "Onun gibi insanları, kurtarılmayı istemiyorlarsa kurtaramazsın. Zihinsel sağlığın ilk kuralı budur. Bunu sen de biliyorsun, ben de biliyorum. Eğer yoluna çıkarsan, seni çiğner. Aptallık etme."

"Peki, ama onun ve onun gibilerin adına kim konuşacak? Kocası mı? Ya da arkadaşları? Bakkal, kasap? Cenazesinde şarkı söylerler! Bir psikiyatriste ihtiyacı olduğunu ona söylerler mi? Biliyor mu? Hayır. Kim biliyor? Biz. O zaman böylesi yaşamsal bir bilgiyi kurbandan saklayamazsın değil mi?"

Shaw ıslak şapkasını çıkarıp boş boş içine baktı. "Bir keresinde, uzun zaman önceki bir biyoloji dersinde öğretmenimiz bir bisturiyle bir kurbağanın içinden tüm sinir sitemini çıkarıp çıkaramayacağımızı sormuştu. Tüm o narin, antene benzer yapıyı, tüm dikenleri ve neredeyse görünmez düğümleriyle. Tabii ki olanaksız. Sinir sistemi kurbağanın o kadar ayrılmaz bir parçası ki bir eli yeşil bir eldivenin içinden çıkarır gibi ayırmanın yolu yoktur. Bunu yaparken, kurbağayı tahrip edersin. İşte Bayan Shrike. Ağrılı bir sinir düğümü ameliyat edilmez. Safra, onun deli fil gözlerinin camsı salgısıdır. Ağzındaki salyayı ebediyen kaldırmaya çalışabilirsin de. Çok üzücü. Ama sanırım artık çok ileri gittik."

"Doğru," dedi Foxe, sabır ve ciddiyetle başını sallayarak. "Ama tüm yapmak istediğim, bir uyarı mesajı bırakmak. Bilinçaltına minik bir tohum bırakmak. Ona, 'Siz bir maktulsünüz, öldürüleceği yeri

arayan bir kurban,' demek. Kafasına minik bir tohum yerleştirmek ve çiçek açacağını ummak istiyorum. Çok geç olmadan cesaretini toplayıp gidip bir psikiyatristle konuşması için çok hafif, çok zayıf bir umut!"

"Hava konuşulmayacak kadar sıcak."

"Harekete geçmek için bir neden daha! En çok cinayet otuz dört derecede işleniyor. Otuz sekizin üzeri, hareket edilemeyecek kadar sıcak. Otuz ikinin altı yaşanacak kadar serin. Ama tam otuz dört derecede öfkelenebilirliğin zirvesi bulunur, her şey kaşınır, saçlar, ter, pişmiş domuz. Beyin kıpkırmızı ısınmış bir labirentte koşuşturan bir fareye döner. En küçük şey, bir sözcük, bir bakış, bir ses, bir parça saç ve... öfke cinayeti. Öfke cinayeti seni dehşete düşürecek bir cümledir. Şu dereceye bak, otuz bir derece. Otuz ikiye doğru sürünüyor, otuz üçe doğru tırmanıyor, bir iki saat sonra, otuz dörde doğru terleyecek. İşte ilk basamaklar. Her sahanlıkta dinleniriz. Hadi çıkalım!"

***

İki yaşlı adam üçüncü katın karanlığında ilerliyordu.

"Numaralara bakma," dedi Foxe. "Hangi dairede oturduğunu tahmin edelim."

En sondaki kapının ardında bir radyo patladı, eskimiş boya pul pul olup ayaklarının altındaki eski halıya döküldü. Adamlar tüm kapının menteşelerinin üzerinde titrediğini gördüler.

Birbirlerine baktılar ve acı acı baş salladılar.

Başka bir ses, duvara saplanmış bir balta gibi onlara ulaştı; bir kadın, kentin diğer ucundaki birine telefonda bağırıyordu.

"Telefona gerek yok. Pencereyi açıp bağırsa yeter."

Foxe hafifçe kapıyı vurdu.

Radyo şarkısının geri kalanını savurdu, ses böğürdü. Foxe yeniden vurdu ve kapı kulpunu denedi. Dehşet içindeki bakışlarının altında, kapı elinden kurtuldu ve aniden içeri doğru dönerek, onları perdenin erken kalkmasıyla sahnede hazırlıksız yakalanan oyuncular gibi ortada bıraktı.

"Yo, hayır!" diye bağırdı Shaw.

Bir ses sağanağına gömülmüşlerdi. Bir barajın karşısında durup kapakları açmak gibi bir şeydi. İhtiyarlar refleks olarak ellerini kaldırdılar ve sanki ses gözlerini yakan saf güneş ışığıymış gibi ürktüler.

Kadın (bu gerçekten de Bayan Shrike'tı!) bir duvar telefonunun önünde duruyor, ağzından inanılmaz bir tempoda tükürükler fırlıyordu. Konuşurken tüm dişleri görünüyor, burun delikleri gerilmiş, ıslak alnında bir damar kabarmış, atıyor, serbest eli bükülüp düzeliyordu. Bağırırken gözlerini kapamıştı:

"O lanet olası damadıma söyle, onu görmeyeceğim, kendisi tembel bir süprüntünün teki!"

Aniden, kadın gözlerini açıverdi, duymuş ya da görmüş değil, içeri gelenleri hayvani bir içgüdüyle hissetmişti. Bir yandan telefona bağırmasını sürdürürken, bir yandan da çelik gibi soğuk bakışlarla, delecek gibi ziyaretçilerine bakıyordu. Tam bir dakika daha bağırdı, sonra da ahizeyi yerine koydu ve hiç nefes almadan sordu: "Eee?"

Adamlar korunmak için birbirlerine sokuldu. Dudakları hareket etti.

"Konuşun!" diye bağırdı kadın.

"Lütfen," dedi Foxe, "radyoyu kapatabilir misiniz?"

Dudak okumayla "radyo" sözcüğünü yakaladı. Güneş yanığı suratıyla hâlâ onlara bakarken, hiç bakmadan, bütün gün bağıran ve yaşamın unsurlarından biri haline gelmiş olan bir çocuğu tokatlar gibi radyoyu tokatladı. Radyo sustu.

"Hiçbir şey satın almam!"

Ucuz bir sigara paketini sanki üzerinde et olan bir kemikmişçesine yırttı, bir tanesini kirli ağzına yerleştirdi ve yaktı, dumanı ihtirasla içine çekti, dumanla kaplı bir odada karşılarına çıkmış bir ejderha haline gelene kadar da burun deliklerinden püskürttü. "İşim var. Ne söyleyecekseniz söyleyin!"

Marley zeminde parlak renkli balıklar gibi duran dergilere, kırık sallanan iskemlenin yanındaki kirli kahve fincanına, yamulmuş, yağlı parmak izleriyle dolu lambalara, is lekeli camlara, sürekli damlayan da damlayan musluğun altına dizilmiş tabaklara, tavanın

köşelerinde ölü deriler gibi uçuşan örümcek ağlarına ve hepsinin üzerinde, kapalı pencerelerle, çok fazla, çok uzun yaşanmış yaşamın ağır kokusuna baktılar.

Duvardaki termometreyi gördüler.

Derece: Otuz iki.

Birbirlerine hafif şaşkın birer bakış attılar.

"Ben Bay Foxe, bu da Bay Shaw. Biz emekli sigorta satıcısıyız. Emekli maaşımızı desteklemek üzere hâlâ ara sıra satıyoruz. Ama çoğunlukla rahatımıza bakıyoruz ve..."

"Bana sigorta mı satmaya çalışıyorsunuz!" Sigara dumanının arasından başını onlara doğru uzattı.

"Hayır, bu işin parayla ilgisi yok."

"Anlatmaya devam edin," dedi kadın.

"Nereden başlayacağımı bilemiyorum. Oturabilir miyiz?" Etrafına baktı ve odada üzerine oturmaya cesaret edebileceği bir şey olmadığına karar verdi. "Her neyse." Kadının yeniden bağırmaya başlayacağını sezdi ve hemen devam etti. "Diyebilirim ki, beşikten mezara insanları kırk yıl boyunca gördükten sonra emekli olduk. Bu arada bazı görüşler oluşturduk. Geçen yıl, parkta oturmuş konuşurken, ikiyle ikiyi topladık. Birçok kişinin o kadar da erken ölmesinin gerekmediğine karar verdik. Doğru bir soruşturmayla, sigorta şirketleri yan hizmet olarak yeni bir Müşteri Bilgisi türü sağlayabilir..."

"Ben hasta değilim," dedi kadın.

"Yo, hastasınız!" diye haykırdı Bay Foxe, sonra da kederle iki parmağını ağzına kapattı.

"Bana ne olduğumu söylemeyin!" diye haykırdı kadın.

Foxe bodoslamadan daldı. "Şunu açıkça söyleyeyim. İnsanlar her gün psikolojik açıdan ölüyor. Bazı parçaları yoruluyor. Ve bu yorgun parça, tüm kişiyi öldürmeye çalışıyor. Mesela..." Etrafına bakınıp rahatlamış bir şekilde ilk kanıtına sarıldı. "Şurada! Banyodaki şu ampul, hani küvetin tam üzerinde, aşınmış kabloya bağlı olan. Bir gün, ayağınız kayacak, yakalayacaksınız ve... püffff!"

Bayan Albert J. Shrike banyodaki ampule yan yan baktı. "Yani?"

"İnsanlar..." Bay Foxe konuyu derinleştiriyordu, bu arada Bay

Shaw huylanmış, yüzü bir kızarıp bir solarken kapıya doğru yaklaşıyordu. "İnsanların, otomobiller gibi, frenlerini kontrol etmek gerekir; duygusal frenlerini, anlıyor musunuz? Işıklarının, akülerinin, yaşama yaklaşımları ve yanıtlarının."

Bayan Shrike homurdandı. "İki dakikanız doldu. Bir şey öğrenmedim."

Bay Foxe gözünü kırpıştırdı. Önce kadına, sonra da tozlu camlardan acımasızca yakan güneşe. Ter, yüzünün ince hatlarından akıyordu. Duvardaki termometreye şöyle bir baktı.

"Otuz üç," dedi.

"Derdin ne babalık?" diye sordu Bayan Shrike.

"Özür dilerim." Odanın diğer tarafındaki küçük cam çerçeveyi yakan ateş kırmızısı cıva çizgisine büyülenmiş gibi bakıyordu. "Bazen... bazen hepimiz yanlış bir dönüş yaparız. Evleneceğimiz eşimiz. Yanlış bir iş. Parasızlık. Hastalık. Migren ağrıları. Salgı kusurları. Düzinelerce küçük, rahatsız edici şey. Farkına bile varmadan, her yerde herkesin üzerine boşaltırsınız."

Kadın sanki yabancı bir dil konuşuyormuş gibi adamın ağzına bakıyordu; suratını astı, gözlerini kıstı, başını yana eğdi, sigarası tombul elinde tütüyordu.

"Etrafta bağırarak, düşmanlar edinerek dolanıyoruz." Foxe yutkundu ve bakışlarını kadından kaçırdı. "İnsanların bizi bitmiş, hasta, hatta ölü görmek istemelerini sağlarız. İnsanlar bize vurmak, bayıltmak, silahla vurmak ister. Ama bunlar bilinçdışıdır. *Anlıyor* musunuz?"

Tanrım, burası ne kadar da sıcak, diye düşündü. Hiç olmazsa pencerelerden biri açık olsaydı. Yalnızca biri. Yalnızca bir açık pencere.

Bayan Shrike'ın gözleri açılıyordu, sanki her söylediğini almak istermiş gibi.

"Kimi insanlar yalnızca kazaya yatkın olmaz, yani yalnızca bazı suçlardan, genellikle de küçük, uzun süredir unuttuklarını sandıkları bir kabahatten dolayı kendi kendilerini cezalandırmak istemezler. Ayrıca bilinçaltları onları tehlikeli durumlara sokar, yanlış ışıkta

geçmelerini sağlar, onların..." Tereddüt etti, ter çenesinden damlıyordu. "...Banyo küvetlerindeki sıyrılmış elektrik kablolarını gözden kaçırmalarını sağlar; bunlar olası kurbanlardır. Suratları işaretlidir, bunlar gizlidir, diyelim ki derinin dışına değil de içine kazınmış dövmeler gibi. Kazaya yatkın olanların, ölümün peşinden koşanların yakınından geçen bir katil bu görünmez işaretleri fark eder, döner onları içgüdüsel olarak en yakın ara sokağa kadar izler. Şansı varsa, bir olası kurban bir olası katille yolları kesişmeden elli yıl geçirebilir. Sonra, bir öğleden sonra... kader! Bu insanlar, ölüme yatkın olanlar, gelip geçen yabancıların hep yanlış damarına basarlar; hepimizin bağrındaki cinayete dokunurlar."

Bayan Shrike sigarasını yavaşça bir fincanın içinde ezdi.

Foxe bastonunu bir titreyen elinden diğer titreyen eline geçirdi. "Böylece, bir yıl önce yardıma ihtiyacı olan insanları bulmaya karar verdik. Bunlar hep yardıma ihtiyaçları olduğunu bile bilmeyen insanlardı, asla bir psikiyatriste gitmeyi aklının ucundan bile geçirmeyenler. Başlangıçta, dedim ki, deneme çalışmaları yapalım. Shaw zaten baştan beri, bunun bir hobi, kendi aramızdaki zararsız, sessiz, vakit geçirmek için küçük bir şey dışına çıkmasına karşı oldu. Sanırım benim bir aptal olduğumu düşüneceksiniz. İşte, bir yıllık deneme çalışmasını tamamladık. İki adamı gözlemledik. Saygılı bir uzaklıktan çevre koşullarını, işlerini, evliliklerini inceledik. Ne üstünüze vazife diyeceksiniz değil mi? Ama her seferinde adam kötü bir sona uğradı. Biri bir bar odasında öldürüldü. Diğeri bir pencereden dışarı atıldı. İncelediğimiz bir kadını tramvay ezdi. Tesadüf mü? Kazara zehirlenen yaşlı adama ne demeli? Bir akşam banyoda ışıkları yakmamış. Işıkları yakmamasına neden olacak ne düşünüyordu? Karanlıkta ilerleyip, karanlıkta ilaç içip ertesi gün hastanede ölmek istemediğini haykırarak ölmesine ne sebep oldu? Kanıt, kanıtımız var, evet var. İki düzine vaka. Bu sürede neredeyse yarısının tabutuna çivi çakıldı. Artık deneme çalışması yok; eyleme geçmenin zamanı, eldeki veriyi önleyici şekilde kullanmanın zamanı. İnsanlarla çalışmanın, cenazeci arka kapıdan süzülmeden dost edinmenin zamanı."

Bayan Shrike adam sanki aniden, koca bir ağırlıkla kafasına vurmuş gibi durdu. Sonra çarpık dudakları oynadı. "Ve *buraya* mı geldiniz?"

"İşte..."

"Beni gözlüyor muydunuz?"

"Biz yalnızca..."

"İzliyor muydunuz?"

"Amacımız..."

"Defolun!" dedi.

"Biz..."

"Defolun!" dedi.

"Söyleyeceklerimizi dinlerseniz..."

"Ah, böyle olacağını söylemiştim," diye fısıldadı Shaw, gözlerini kapamıştı.

"Pis ihtiyarlar, defolun!" diye bağırdı.

"Para söz konusu değil."

"Sizi dışarı atacağım, dışarı atacağım!" diye bir çığlık attı kadın, yumruklarını sıkmış, dişlerini gıcırdatıyordu. Suratı anında renklenmişti. "Siz de kim oluyorsunuz pis kocakarılar, buraya gelip casusluk ediyorsunuz, sizi gidi çatlaklar!" diye bağırdı. Bay Foxe'un kafasındaki hasır şapkayı kapmıştı; adam bağırdı; kadın küfrederek şapkanın şeridini yırttı. "Defolun, defolun, defolun, defolun!" Şapkayı yere fırlattı. Bir topuğunu ortasına sapladı. Tekmeledi. "Defolun, defolun!"

"Ah, ama bize ihtiyacınız var!" Kadın sert bir dille, yakıcı, havada meşaleler gibi uçuşan küfürlerle kendisine söverken, Foxe inanmaz gözlerle şapkasına bakıyordu. Kadın tüm dilleri ve tüm dillerdeki tüm kelimeleri biliyordu. Ateş, alkol ve dumanla konuşuyordu.

"Kim olduğunuzu sanıyorsunuz? Tanrı mı? Tanrı ve Kutsal Ruh, insanları gözlemek, izlemek, röntgenlemek, sizi gidi ihtiyar sapıklar, sapık fikirli kocakarılar! Siz, siz..." Onlara başka isimler de taktı, onları şokta, kapıya doğru geriletecek isimler. Nefes bile almadan onlara uzun ve iğrenç bir isim listesi sıraladı. Sonra durdu, öksürdü, titredi, derin bir nefes aldı ve daha beter onlarca isim saydı.

"Buraya bak!" dedi dikilen Foxe.

Shaw kapının dışında, ortağına gelmesi için yalvarıyor, işin bittiğini, tahmin ettiği gibi sonuçlandığını, aptal olduklarını, kadının olduklarını söylediği her şey olduklarını söylüyordu, Tanrım, ne kadar da utanç verici!

"Kocakarı!" diye bağırdı kadın.

"Uygar bir dil kullanırsanız, müteşekkir olurum."

"Kocakarı, kocakarı!"

Bir şekilde, bu tüm diğerlerinden daha kötü bir sözdü.

Foxe sallanıyor, ağzı açılıyor, kapanıyor, açılıyor, kapanıyordu.

"Yaşlı karı!" diye bağırdı kadın. "Karı, karı, karı!"

Foxe cayır cayır yanan bir ormandaydı. Oda ateş almış onu sıkıştırıyor, mobilyalar sanki oraya buraya hareket ediyordu, güneş ışığı sıkı sıkıya kapatılmış pencereden giriyor, tozları ateşe veriyor, tozlar da, nereden çıktığı belli olmayan bir sinek oraya buraya uçarken, kızgın kıvılcımlar gibi uçuşuyordu; kadının ağzı, kırmızı vahşi bir şey, bir yaşam boyu hemen ardında topladığı tüm o müstehcen sözcüklerle havayı yalıyordu ve kadının ötesinde, o pişmiş kahverengi duvar kâğıdının üzerinde termometre otuz dört diyordu ve adam bir kez daha bakıyor ve gene otuz dört diyordu ve kadın hâlâ geniş, demir bir dönemeçten dönen bir trenin, karatahtadaki tırnakların ve mermerin üzerindeki çeliğin gacırtısıyla bağırıyordu. "Kocakarı! Kocakarı! Kocakarı!"

Foxe kolunu çok yukarı kaldırdı, bastonu elindeydi ve vurdu.

Shaw, kapının ağzında, "Hayır!" diye haykırdı.

Ama kadın kaymış ve yana düşmüştü, bir yandan bir şeyler gevelerken, yere tutunmuştu. Foxe suratında ciddi bir inanmazlıkla, tepesinde dikilmişti. Her tarafını kaplayan görünmez, cayır cayır sıcak kristal bir duvarın ardından koluna, yumruğuna, eline ve parmaklarına, sırayla hepsine teker teker baktı. Sanki olmadık bir yerden odanın ortasına fırlamış, kolayca görülebilir ama inanılmaz ünlem işaretiymişçesine bastonuna baktı. Ağzı açık kaldı, toz zerreleri, ölmüş, sessizce yere döküldü. Kanının suratından, midesine küçük bir kapı açılmış gibi aktığını hissetti. "Ben..."

Kadın köpürdü.

Sanki her parçası başka bir hayvanmışçasına eşelenip duruyordu. Kolları ve bacakları, elleri, kafası, her biri vahşice kendine dönmeye çalışan ama bu dönüşü yapacak hareketten habersiz bir yaratığın sarkmış bir parçası gibiydi. Ağzı, hâlâ yakından uzaktan kelime bile olmayan kelimelerle hastalığını kusuyordu. Bu onda uzun zamandır, çok uzun zamandır vardı. Foxe, kendisi de şokta, kadına bakıyordu. Bugünün öncesinde, zehrini burada, orada, başka bir yerde kusmuştu. Şimdi tüm bir yaşamın ketlerini Foxe çözmüş ve bunların altında boğulma tehlikesi yaşamıştı. Birisinin ceketini çekiştirdiğini hissetti. Kapı eşiğinin iki yanından geçtiğini gördü. Bastonun ince bir kemik gibi tangırdayarak, korkunç, görünmez bir arının soktuğu elinden uzaklara düştüğünü duydu. Ve sonra dışarıdaydı, kavrulan binanın içinde, kavrulan duvarlarının arasında mekanik hareketlerle yürüyordu. Kadının sesi merdivenlerden aşağı bir giyotin gibi indi. "Defol! Defol! *Defol!*"

Bir kuyunun karanlığına atılmış birinin çığlığı gibi azalarak.

Son basamağın dibinde, sokak kapısının yakınlarında, Foxe diğer adamın elinden kurtuldu ve uzunca bir süre duvara yaslandı, gözleri kapalı, inlemekten başka bir şey yapamayarak. Bu sırada, elleri kaybettiği bastonu yakalamak ister gibi hareket ediyor, kafasına getiriyor, şaşkın bir şekilde nemli gözkapaklarına dokunuyor ve titriyordu. Alt holün basamaklarında on dakika kadar sessizce oturdular, her nefesle ciğerlerine sükûnet geliyordu. Nihayet Bay Foxe tüm o on dakika boyunca ona hayret ve korkuyla bakmış olan Bay Shaw'a baktı.

"Ne yaptığımı gördün mü? Of, ucuz kurtuldum. Ucuz, çok ucuz." Başını iki yana salladı. "Ben bir aptalım. O zavallı kadın, haklıydı."

"Yapılabilecek hiçbir şey yok."

"Bunu şimdi anlıyorum. Benim başıma gelecekti."

"Al, yüzünü sil. Bak böyle daha iyi."

"Sence Bay Shrike'a bizden söz eder mi?

"Hayır, hayır."

"Sence..."

"Onunla konuşabilir miyiz?"

Bunu düşündüler ve başlarını iki yana salladılar. Ön kapıyı bir fırına doğru açtılar ve neredeyse aralarına dalan iri yarı bir adama çarpıyorlardı.

"Önünüze baksanıza!" diye bağırdı adam.

Döndüler ve adamın amansız karanlıkta ağır ağır, basamakları teker teker çıkarak apartmana girmesini seyrettiler. Bir mamutun göğüs kafesine, uzun yeleli bir aslanın başına sahip olan, kocaman adaleli kollu, rahatsız edecek kadar kıllı, acı verecek kadar güneş yanığı bir yaratık. Yanlarından geçerken bir anlık gördükleri suratı terli, güneşten şişmiş domuz gibi bir surattı, kıpkırmızı gözlerinin altındaki tuz damlaları çenesinden damlıyordu; geniş ter lekeleri koltuk altlarını lekelemiş, tişörtünü beline kadar karartmıştı.

Binanın kapısını yavaşça kapadılar.

"İşte o," dedi Bay Foxe. "Bu kocası."

***

Binanın karşısındaki dükkânda oturuyorlardı. Saat beş buçuk olmuş, güneş gökyüzünde devrilmeye başlamış, etraftaki ağaçların altında ve geçitlerde gölgeler oluşmaya başlamıştı.

"Kocasının arka cebinden sarkan neydi?"

"Liman işçisi kancası. Çelik. Keskin, ağır görünüyor. Yıllar önce tek kollu adamların kullandıkları şeylerden."

Bay Foxe konuşmadı.

"Kaç derece?" diye sordu bir dakika sonra Bay Foxe, başını çevirip bakamayacak kadar yorgun gibiydi.

"Dükkânın termometresi otuz dört diyor. Tamı tamına otuz dört."

Foxe bir kolinin üzerine oturdu, elindeki portakallı gazozu tutmak için gerekli asgari hareketleri yapıyordu. "Sakinleş," dedi. "Evet, şu anda fena halde portakallı gazoz istiyorum."

Orada, fırında oturmuş, uzun uzun binanın belli bir penceresine bakarak beklediler, beklediler, beklediler...

Küçük Katil

Öldürülmekte olduğu fikrinin aklına ne zaman takıldığını bilmiyordu. Geçen ay boyunca küçük, müphem işaretler, küçük kuşkular olmuştu; içinde, denizdeki gelgit dalgaları kadar derin bir şeyler, tıpkı sakin bir tropik deniz gibi, girip yıkanmak istersiniz ama akıntı sizi sürüklerken, yüzeyin hemen altında dolanan canavarlar, görünmez, kabaran, çok kollu, keskin yüzgeçli, kötü ve kurtulamayacağınız şeyler bulursunuz.

Çevresinde bir oda, kötü kokulu bir isteri deryası gibi onu sarıyordu. Keskin aletler uçuşuyordu, sesler ve steril, beyaz maskeler giymiş insanlar vardı.

Adım, diye düşündü, adım neydi?

Alice Leiber. Aklına geldi. David Leiber'ın eşi. Ama bu onu rahatlatmadı. Bu sessiz, fısıldayan beyaz insanların arasında yalnızdı ve içinde büyük bir acı, bulantı ve ölüm korkusu vardı.

Gözlerinin önünde katlediliyorum. Bu doktorlar, bu hemşireler başıma ne saklı şeylerin geldiğinin farkında değiller. David bilmiyor. Benden başka kimse bilmiyor, bir de... katil, küçük cani, ufak suikastçı.

Ölüyorum ve artık onlara anlatamam. Gülerler ve bana hezeyandasın derler. Katili görecek, ellerinde tutacaklar ama onun ölümümden sorumlu olduğunu hiç düşünmeyecekler. Ama işte buradayım, Tanrı'nın ve herkesin önünde, ölüyorum, öyküme inanacak kimse yok, herkes benden kuşkulanacak, beni yalanlarla teselli edecek, arkamdan ağlayacak ve beni yok edeni kurtaracaklar.

David nerede? diye merak etti. Bekleme odasında, bir sigarayı

söndürüp diğerini yakarak, o çok yavaş saatin uzun tik taklarını mı dinliyor?

Ter, bütün vücudundan birden fışkırdı ve beraberinde de dehşet içinde bir çığlık. Şimdi. Şimdi! Dene de öldür beni, diye haykırdı. Dene, dene ama ölmeyeceğim! Ölmeyeceğim!

Bir boşluk oldu, içi çekildi. Aniden acı kayboldu. Bitkinlik ve günbatımı. Geçmişti. Ah, Tanrım! dibe daldı ve kara bir hiçliğe çarptı, sonra gene hiçlik ve başka biri ve gene başkası...

***

Ayak sesleri. Nazik, yaklaşan ayak sesleri.

Uzaklardan bir ses, "Uyuyor," dedi. "Rahatsız etmeyin."

Yünlü kumaş, pipo, belli bir tıraş losyonu kokusu. David başında dikiliyordu. Ve onun ötesinde, Dr. Jeffers'ın kusursuz kokusu.

Gözlerini açmadı. "Uyanığım," dedi sakince. Konuşabilmek, ölmemiş olmak bir sürprizdi, rahatlamaydı.

"Alice," dedi birisi ve kapalı gözlerinin ötesinde, yorgun ellerini tutan David'di bu.

Katille tanışmak ister misin, David? diye düşündü. Onu görmek istediğini söyleyen sesini duyuyorum. Bana tek kalan, onu sana göstermek.

David yanında duruyordu. Gözlerini açtı. Odanın görüntüsü netleşti. Titrek bir eli hareket ettirerek örtüsünü kaldırdı.

Katil David Leiber'a küçük, kırmızı suratı, mavi gözleriyle baktı. Gözleri derin ve parlaktı.

"Vay," dedi David Leiber, gülümseyerek. "Güzel bir bebek!"

***

David Leiber karısı ve yeni çocuğunu evlerine götürmek üzere geldiğinde, Dr. Jeffers onu bekliyordu. Leiber'ı ofisinde bir koltuğa oturttu, ona bir puro ikram etti, kendisi de bir tane yaktı, masasının köşesine tünedi ve bir süreliğine vakurca dumanını üfledi. Sonra boğazını açtı, doğrudan David Leiber'a baktı ve "Karın çocuğu sevmedi Dave," dedi.

"Ne?"

"Bu onun için zor oldu. Önümüzdeki yıl çok sevgiye ihtiyaç duyacak. O zaman pek bir şey söylemedim ama doğum odasında isterikti. Söylediği garip laflar... Sana bunları tekrar etmeyeceğim. Tek söyleyeceğim, kendisini çocuğa yabancı hissediyor. Şimdi, bu bir iki soruyla açıklığa kavuşturabileceğimiz bir şey olabilir." Sigarından bir nefes daha aldı ve sordu: "Bu 'istenen' bir çocuk muydu?"

"Niye soruyorsun?"

"Çok önemli."

"Evet. Evet, bu 'istenen' bir çocuk. Birlikte planladık. Bir yıl önce Alice çok mutlu olmuştu..."

"Hımm, bu işleri zorlaştırıyor. Çünkü çocuk planlanmamış olsaydı, bu basit bir annelik fikrinden nefret eden kadın vakası olurdu. Bu Alice'e uymuyor." Dr. Jeffers purosunu ağzından aldı, eliyle çenesini ovuşturdu. "O zaman başka bir şey olmalı. Belki de çocukluğundan kalma, derinlere gömülmüş ama şimdi yüzeye çıkan bir şey. Ya da Alice'in yaşadığı gibi olağandışı acı ve yakın-ölüm deneyimi yaşayan her annenin içine düştüğü basit geçici kuşku ve güvensizlik. Öyleyse, biraz zaman bunu onarır. Ama bunu sana söylemem gerektiğini düşündüm Dave. Eğer çocuğun ölü doğmuş olmasını arzulamak gibi bir şeyler söylerse, ona karşı sakin ve hoşgörülü olmalısın. Ve işler iyi gitmezse, üçünüz bana gelin. Eski dostları görmek beni hep mutlu eder, değil mi? İşte, al bir puro daha... bebek için."

***

Parlak bir bahar öğleden sonrasıydı. Arabaları geniş, iki tarafı ağaçlıklı bulvarda mırıltıyla ilerliyordu. Mavi gök, çiçekler, ılık bir rüzgâr. Dave çok konuşuyor, purosunu yakıyor, daha da çok konuşuyordu. Alice doğrudan, sakince yanıt veriyor, yolculuk ilerledikçe daha da rahatlıyordu. Ama bebeği, David'in zihnindeki acayip sızıyı geçirecek kadar sıkı, sıcak ya da annece tutmuyordu. Sanki porselen bir bebek taşır gibiydi.

"Peki," dedi sonunda gülümseyerek. "Adını ne koyacağız?"

Alice Leiber akıp giden yeşil ağaçlara bakıyordu. "Daha karar

vermeyelim. İstisnai bir ad bulana kadar bekleme taraftarıyım. Suratına duman üfleme." Cümleleri ardı ardına, bir ton değişikliği olmadan sıralanıyordu. Son cümlede annece bir sitem, ilgi ya da rahatsızlık yoktu. Ağzından çıkmış ve o da söylemiş olmuştu.

Kocası huzursuz bir şekilde puroyu pencereden attı. "Özür dilerim," dedi.

Bebek annesinin kolunun çukurunda duruyor, güneşin ve ağaç gölgelerinin izi, ifadesini değiştiriyordu. Mavi gözleri taze, mavi bahar çiçekleri gibi açılmıştı. Minik, pembe, esnek ağzından ıslak sesler geliyordu.

Alice bebeğine hızlı bir bakış attı. Kocası titremesini hissetti.

"Üşüdün mü?" diye sordu.

"Ürperdim. İyisi mi pencereyi kapa, David."

Ürpertinin ötesinde bir şeydi. Yavaşça pencereyi kapadı.

***

Yemek zamanı.

David bebeği çocuk odasından getirmiş, birçok yastığın desteğiyle, yeni satın alınan mama iskemlesine garip bir açıyla oturtmuştu.

Alice hareket halindeki çatalıyla bıçağını izliyordu. "Mama iskemlesi boyunda değil daha," dedi.

"Ama onun burada olması eğlenceli," dedi keyfi yerinde olan Dave. "Her şey eğlenceli. Ofiste de. Burama kadar siparişlere battım. Kendimi kollamazsam, bu yıl bir on beş bin daha yapacağım. Hey, ufaklığa bakar mısın? Salyası çenesinden akıyor!" Bebeğin ağzını peçetesiyle silmek için uzandı. Gözünün ucuyla Alice'in bakmadığını gördü. İşini bitirdi.

"Sanırım çok da ilginç değildi," dedi, yemeğine dönerek. "Ama bir annenin kendi çocuğuna ilgi duyacağı düşünülür!"

Alice'in çenesi seğirdi. "Böyle konuşma! Onun önünde yapma! İstiyorsan, daha sonra."

"Daha sonra!" diye haykırdı. "Önünde, arkasında, ne fark eder?" Aniden sustu, üzgünce yutkundu. "Peki, olur. Nasıl olduğunu anlıyorum."

Yemekten sonra, kadın kocasının bebeği üst kata taşımasına izin verdi. Söylemedi; sadece izin verdi.

Aşağıya indiğinde adam onu radyonun başında, duymadığı müziği dinler buldu. Gözleri kapalı, tüm duruşu kuşkulu, kendi kendisini sorgular gibiydi. Adam göründüğünde irkildi.

Aniden, adamın üzerindeydi, yaslanmış, yumuşak, hızlı; aynısı. Dudakları adamı buldu, tuttu. Adam şaşırmıştı. Bebek gitmiş, yukarıda, odanın dışındayken, kadın yeniden nefes almaya, yaşamaya başlamıştı. Özgürdü. Hızla, durmadan fısıldıyordu.

"Teşekkürler, teşekkürler sevgilim. Hep kendin olduğun için. Güvenilir, o kadar güvenilirsin ki!"

Adam güldü. "Babam demişti ki, 'Evlat, ailene bak!'"

Yorgunca, esmer, parlak saçlarını adamın boynuna dayadı. "Fazlasını yaptın. Bazen istiyorum ki, ilk evlendiğimizde neysek, gene öyle olalım. Sorumluluk yok, kendimizden başka bir şey yok. Bebek yok."

Adamın ellerini avuçlarına sıkıştırdı, yüzünde doğaüstü bir beyazlık oluşmuştu.

"Ah, Dave, bir zamanlar yalnızca sen ve ben vardık. Birbirimizi koruyorduk, şimdi de bebeği koruyoruz ama karşılığında bir koruma almıyoruz. Anlıyor musun? Hastanede yatarken birçok şeyi düşünmeye vaktim oldu. Dünya kötü..."

"Öyle mi?"

"Evet. Öyle. Ama yasalar bizi bundan koruyor. Ve yasalar yokken de sevgi aynı işi görüyor. Seni benim vereceğim zarardan aşkım koruyor. Tüm insanların içinde, sen benim vereceğim zarara açıksın ama sevgi seni koruyor. Ben senden korkmuyorum çünkü sevgi tüm rahatsızlıklarını, doğa dışı güdülerini, nefretini ve çiğliklerini önlüyor. Ama bebek ne olacak? O sevgiyi bilmeyecek kadar küçük, ya da sevginin yasasını, ya da biz öğretene kadar herhangi bir şeyi. Ve bu arada, onun verebileceği zarara açığız."

"Bebeğin vereceği zarar mı?" Kadını kendinden uzaklaştırdı ve nazikçe güldü.

"Bir bebek doğruyla yanlışın farkını bilir mi?"

"Hayır ama öğrenecek."

"Ama bir bebek o kadar yeni, ahlaktan, vicdandan yoksun ki." Durdu. Kolları adamdan kurtuldu ve kadın hızla geri döndü. "Bu ses? Nedir o?"

Leiber etrafına bakındı. "Bir şey duymadım..."

Kadın kütüphane kapısına doğru baktı. "Orada," dedi yavaşça.

Leiber oraya gitti, kapıyı açtı ve kütüphanenin ışıklarını açıp kapadı. "Bir şey yok." Kadının yanına döndü. "Yorgunsun. Yatağa, hemen."

Birlikte ışıkları söndürüp sessiz merdivenleri yavaşça, hiç konuşmadan çıktılar. Yukarıda, kadın özür diledi. "Çılgınca konuşuyorum sevgilim. Özür dilerim. Yorgunum."

Anlıyordu ve bunu söyledi.

Çocuk odasının kapısında, kadın kararsızca durakladı. Sonra sertçe pirinç kapı koluna parmağıyla vurdu ve içeri girdi. Adam kadının beşiğe dikkatlice yaklaşmasını, içeri bakmasını ve suratına bir tokat yemiş gibi doğrulmasını gözledi. "David!"

Leiber ileri atılıp beşiğin yanına gitti.

Bebeğin suratı parlak kırmızı ve çok nemliydi; minik pembe ağzı açılıp kapanıyor, açılıp kapanıyordu; gözleri harlı bir maviydi. Elleri havada çırpınıp duruyordu.

"Ah," dedi Dave, "ağlıyor."

"Öyle mi?" Alice Leiber dengesini bulmak için beşiğin parmaklığına yaslandı. "Duymadım."

"Kapı kapalıydı."

"Bu kadar zor nefes alması, suratının kırmızılığı bundan mı?"

"Tabii. Zavallıcık. Karanlıkta yapayalnız ağlıyor. Bu gece bizim odada yatabilir, bakarsın gene ağlar."

"Şımartacaksın," dedi karısı.

Leiber beşiği kendi odalarına götürürken kadının gözlerinin kendisini izlediğini hissetti. Sessizce soyundu, yatağın kenarına oturdu. Aniden başını kaldırdı, fısıltıyla sövdü, parmaklarını şaklattı. "Lanet olsun! Sana söylemeyi unuttum. Cuma günü Chicago'ya gitmeliyim."

"Ah, David." Sesi odada kaybolup gitti.

"Bu yolculuğu iki aydır erteliyordum, şimdi de durum kritik, gitmem şart."

"Yalnız kalmaktan korkuyorum."

"Cuma günü yeni aşçı başlayacak. Hep burada olacak. Ben de sadece birkaç gün yokum."

"Korkuyorum, neden bilmem. Söylesem de inanmazsın. Sanırım çıldırıyorum."

Adam yatağa girmişti. Kadın ışığı kapattı; adam onun yatağı dolandığını, örtüyü açıp içeri kaydığını işitti. Yanında onun ılık kadın kokusunu hissetti. "Birkaç gün beklememi istersen," dedi, "belki..."

"Hayır," dedi kadın, kararsızca. "Sen git. Önemli olduğunu biliyorum. Yalnızca sana söylediğimi düşünüp duruyorum. Yasalar, sevgi ve koruma. Sevgi seni benden koruyor. Ama bebek..." Derin bir nefes aldı. "Seni ondan koruyan ne, David?"

Adam daha yanıt vermeden, daha bunun, bebekler söz konusuysa ne kadar aptalca olduğunu söyleyemeden, kadın aniden başucu lambasını açtı.

"Bak," dedi parmağıyla göstererek.

Bebek beşiğinde uyanık yatıyor, derin, keskin mavi gözlerle doğrudan ona bakıyordu.

Işıklar gene söndü. Kadın ona yaslanmış, titriyordu.

"Doğurduğun şeyden korkmak hoş değil." Kadının fısıltısı zayıfladı, hırçın, öfkeli ve hızlıydı. "Beni öldürmeye kalkıştı! Orada yatıyor, konuşmalarımızı dinliyor, senin gitmeni bekliyor ki, beni öldürmeyi bir daha denesin! Yemin ederim!" Hıçkırıklar başladı.

"Lütfen," dedi adam, onu yatıştırmak için, "dur, lütfen, lütfen dur."

Kadın karanlıkta uzun süre ağladı. Çok geç bir saatte rahatladı, titreyerek ona yaslandı. Nefesi sakin, ılık ve düzenliydi, bedeni de yorgun reflekslerini gevşetti ve uykuya daldı.

Adam da uyukluyordu.

Tam gözkapakları bitkin, kapanır ve onu giderek uykunun derinliklerine sürüklerken, odada garip bir bilinç ve uyanıklık sesi duydu.

Küçük, ıslak, pembe elastik dudaklar.

Bebek.

Sonra da... uyku.

***

Sabah, güneş parlıyor, Alice de gülümsüyordu.

David Leiber saatini beşiğin üzerinde salladı. "Bebek, görüyor musun? Parlak bir şey. Güzel bir şey. Tabii. Tabii. Parlak bir şey. Güzel bir şey."

Alice gülümsedi. Ona gitmesini, Chicago uçağına binmesini söylemişti, çok cesur olacaktı, endişelenmeye gerek yoktu. Bebekle ilgilenecekti. Yaa, ilgilenecekti tabii ki.

Uçak doğuya doğru yola çıktı. Gökyüzü ile güneş kocamandı, çok bulut vardı ve Chicago ufukta yaklaşıyordu. Dave sipariş, planlama, iş yemeği, telefon ve konferans tartışmaları trafiğine kapıldı. Ama her gün Alice'e ve bebeğe mektuplar yazıp telgraflar gönderdi.

Evden uzakta geçirdiği altıncı günün akşamı, şehirlerarası bir telefon aldı. Los Angeles.

"Alice?"

"Hayır Dave, Ben Doktor Jeffers."

"Doktor!"

"Toparla kendini evlat. Alice hasta. İlk uçakla geri dönsen iyi edersin. Zatürre olmuş. Elimden geleni yapacağım evlat. Doğumdan hemen sonra olmasa iyiydi. Gücünü toparlamaya ihtiyacı var."

Leiber ahizeyi yerine bıraktı. Kalktı, ayakları, elleri ve bedeni yoktu sanki. Otel odası bulanıklaştı ve dağıldı.

"Alice," dedi körlemesine ve kapıya doğru atıldı.

***

Pervaneler yavaşladı, titreşti, sarsıldı ve durdu; zaman ve mekân arkada kaldı. David elinin altında kapı kolunun döndüğünü hissetti; ayağının altında zemin gerçeklik kazandı, çevresinde bir yatak odasının duvarları aktı ve akşamüstü güneşinde Dr. Jeffers duruyor, dışarı bakarken dönüyor, Alice yatağında yatıyordu, kardan oyulmuş

gibi. Sonra Dr. Jeffers konuşuyor, sürekli, nazikçe konuşuyor, sesi lambanın ışığının ardından yükselip alçalıyordu, hafif bir titreme, beyaz bir mırıltı gibi.

"Karın çok iyi bir anne, Dave. Kendinden çok çocuk için endişelendi..."

Alice'in yüzünün solukluğunun bir yerlerinde, gerçekleşemeden yumuşayan ani bir büzülme oldu. Sonra, yavaşça, yarım bir gülümsemeyle, konuşmaya başladı ve o zaman da bir anne gibi, bebek evi âlemiyle ve bu âlemin minyatür yaşamıyla ince ayrıntılarıyla ilgilenen bir annenin dakika dakika ve saat saat raporlarıyla şundan bundan söz etti. Ama duramıyordu; yay kurulmuştu ve sesi öfke, korku ve belli belirsiz bir tiksinmede dolaştı, bu Dr. Jeffers'ın yüz ifadesini etkilemedi ama Dave'in yüreğinin, hızlanan ve durmak bilmeyen bu konuşmanın ritmine uymasını sağladı:

"Bebek uyumak bilmiyordu. Hasta olduğunu sandım. Beşiğinde öylece yatıyor, bakıyordu ve geç saatlerde de ağlıyordu. O kadar yüksek sesle ağlıyordu ki ve bütün gece, bütün gece ağlıyordu. Onu sakinleştiremedim ve dinlenemedim."

Dr. Jeffers usul usul başını yukarı aşağı salladı. "Zatürre oluncaya kadar yoruldu. Ama şimdi sülfa yüklü ve artık güvende."

David kendini kötü hissediyordu. "Bebek, bebek ne oldu?"

"Zımba gibi; başı dik!"

"Teşekkürler doktor."

Doktor odadan çıkıp merdivenlerden indi, sokak kapısını yavaşça açtı ve gitti.

"David!"

Adam kadının dehşet dolu fısıltısını duyup döndü.

"Gene bebek." Adamın elini yakaladı. "Kendi kendime yalan söylemeye çalıştım, bir aptal olduğumu söyledim ama bebek benim hastaneden güçsüz geldiğimi biliyordu, bu yüzden her gece, bütün gece ağladı ve ağlamadığı zaman da çok sessizdi. Işığı yakarsam orada olacağını, gözlerini bana dikeceğini biliyordum."

David vücudunun bir yumruk gibi kapandığını hissetti. Bebeği gördüğünü, hissettiğini anımsadı, karanlıkta, uyanık, bebeklerin

uyuyor olması gereken geç saatlerde, uyanık. Uyanık ve orada yatar vaziyette, ama sessiz, ağlamadan, onu beşiğinden seyrettiğini. Bu düşünceyi bir kenara attı. Deliceydi bu.

Alice devam etti. "Bebeği öldürecektim. Evet, öldürecektim. Sen yolculuğa gideli yalnızca bir gün olmuştu, odasına gittim ve ellerimi boğazına koydum; oracıkta, uzun bir süre, düşünerek, korku içinde durdum. Sonra örtüyü suratına kapadım ve onu yüzüstü çevirdim, bastırdım, sonra onu öylece bırakıp odadan kaçtım."

Adam onu durdurmaya çalıştı.

"Hayır, bırak bitireyim," dedi kadın, boğuk bir sesle, duvara bakarak. "Odasından çıktığımda, düşündüm. Basit. Her gün bebekler boğuluyor. Kimse bilemez. Ama onu ölü olarak görmeye geri döndüğümde, David, yaşıyordu! Evet, canlı, sırtüstü dönmüş, gülümser ve nefes alır halde. Sonra ona dokunamadım. Onu orada bıraktım ve bir daha gitmedim, ne yedirmeye, ne bakmaya ne de başka bir şey yapmaya. Belki aşçı ona baktı, bilmiyorum. Tek bildiğim, ağlaması beni uyanık tutuyordu ve tüm gece boyunca düşündüm ve odalarda dolaştım ve şimdi artık hastayım." Bitirmek üzereydi. "Bebek orada yatıyor ve beni nasıl öldüreceğini düşünüyor. Basit yollar. Çünkü onun hakkında çok şey bildiğimi biliyor. Ona bir sevgim yok; aramızda koruma yok; hiç de olmayacak."

Bitirmişti. İçine kapandı ve sonunda uyuya kaldı. David Leiber uzun süre başında durdu, kıpırdayamıyordu. Kanı damarlarında donmuştu, hiçbir yerinde, hiçbir hücresi kıpırdayamıyordu.

***

Ertesi sabah yapılabilecek bir tek şey kalmıştı. O da yaptı. Dr. Jeffers'ın ofisine gitti, her şeyi anlattı ve doktorun hoşgörülü yanıtlarını dinledi:

"Bu işi aceleye getirmeyelim evlat. Annelerin çocuklarından nefret etmesi, bazen normaldir. Bunun bir de adı var: Ambivalans. Severken nefret edebilme. Sevgililer sık sık birbirlerinden nefret eder. Çocuklar annelerinden tiksinir..."

Leiber onun lafını kesti. "Ben annemden hiç nefret etmedim."

"Doğaldır ki, bunu kabul etmezsin. İnsanlar sevdiklerinden nefret ettiklerini kabul etmekten hoşlanmaz."

"Yani Alice bebeğinden nefret mi ediyor?"

"Bir takıntısı olduğunu söylemek daha doğru olur. Dosdoğru, sıradan Ambivalansın ötesine geçmiş. Bir Sezaryen ameliyatı bu çocuğu dünyaya getirdi ve neredeyse Alice'i alıyordu. Yakın-ölüm deneyimi ve zatürre yüzünden çocuğu suçluyor. Sıkıntılarını yansıtıyor, bunlarla ilgili suçlamak için de elindeki en uygun suçlama hedefine odaklanıyor. *Hepimiz* bunu yaparız. Bir iskemleye takılır ve kendi sakarlığımıza değil, mobilyalara küfrederiz. Golf atışını ıskalar, çimi, sopayı ya da topun markasını suçlarız. İşimiz kötü giderse, tanrıları, hava durumunu, şansımızı suçlarız. Sana yalnızca evvelce söylediğimi söyleyebilirim. Sev onu. Dünyanın en iyi ilacı. Sevgini gösterecek küçük şeyler bul, ona güven ver. Ona çocuğun ne kadar zararsız ve masum olduğunu göstermenin yollarını bul. Bebeğin bu riske değeceğini hissetmesini sağla. Bir süre sonra durulacak, ölümü unutacak ve çocuğu sevmeye başlayacaktır. Önümüzdeki ay falan toparlanmazsa, beni ara. İyi bir psikiyatrist öneririm. Git şimdi, suratındaki şu ifadeden de kurtul."

***

Yaz gelince işler yatışır, kolaylaşır gibi oldu. Dave çalışıyordu, işteki ayrıntılara boğulmuştu ama karısıyla geçirecek zaman da buluyordu. Kadın da uzun yürüyüşlere çıkıyor, güçleniyor, ara sıra hafif bir badminton oynuyordu. Artık çok nadiren patlıyordu. Korkularından kurtulmuş gibiydi.

Yalnızca, bir gece yarısı, ani bir yaz rüzgârı, ılık ve hızlı, evin çevresinde esip ağaçları bir sürü parlak trampet gibi salladığında işler değişti. Alice titreyerek uyandı, kocasının kollarının altına kaydı, onu teselli edip ne olduğunu sormasını bekledi.

"Odada bir şeyler var, bizi gözlüyor," dedi.

Adam ışığı açtı. "Gene rüya gördün," dedi. "Ama daha iyisin. Uzun süredir sıkıntı yaşamadın."

Işığı düğmesine bir kez daha basarken, kadın da iç çekti ve der-

hal uyudu. Yarım saat boyunca, onun ne kadar güzel ve garip bir şey olduğunu düşünerek, kadını kollarında tuttu.

Yatak odası kapısının birkaç santim aralandığını duydu.

Kapıda kimse yoktu. Açılması için bir neden de yoktu. Rüzgâr dinmişti.

Bekledi. Neredeyse bir saat boyunca, karanlıkta sessizce yattı.

Sonra, çok uzaklarda, sanki uzayın karanlık girdabında ölüp giderken inleyen bir küçük göktaşı gibi, bebek çocuk odasında ağlamaya başladı.

Yıldızların, karanlığın, kollarındaki kadının nefes alışlarının ve ağaçların arasından yeniden esmeye başlayan rüzgârın ortasında, minik, yalnız bir sesti.

Leiber yavaşça yüze kadar saydı. Ağlama devam ediyordu.

Yavaşça Alice'in kollarından kurtulup yataktan indi, terlikleriyle sabahlığını giydi ve yavaşça odadan çıktı.

Aşağıya inerim, diye düşünüyordu, biraz ılık süt hazırlar, getirir ve...

Karanlıkta dengesini kaybetti. Ayağı kaydı ve düştü. Yumuşak bir şeye basmıştı. Boşluğa daldı.

Ellerini açtı, panik halinde parmaklığa sarıldı. Vücudunun düşüşü durdu. Tutundu. Küfretti.

Ayağının kaymasına neden olan "yumuşak bir şey" haşırdadı ve birkaç basamak düştü. Kulakları ötüyordu, kalbi gırtlağının dibinde, ağır ve acılı, küt küt atıyordu.

Dikkatsiz insanlar neden ortalığa bir şeyler saçıyordu ki? El yordamıyla onu neredeyse kafa üstü merdivenlerden aşağıya düşürecek olan şeyi araştırdı.

Şaşkınlıkla eli donup kaldı. Nefesi kesildi, kalbi bir iki vuruşluğuna durdu sanki.

Elinde tuttuğu bir oyuncaktı. Büyük, hantal, kumaştan bir bebek, bunu şaka olsun diye...

Bebeğe almıştı.

***

Ertesi gün işe giderken, arabayı Alice sürüyordu.

Yarı yolda arabayı yavaşlattı; arabayı kenara çekti ve durdu. Sonra durup döndü ve kocasına baktı.

"Tatile gitmek istiyorum. Sen de gelebilir misin bilmiyorum sevgilim ama olmazsa, lütfen bırak gideyim. Eminim ki çocuğa bakacak birisini bulabiliriz. Ama benim uzaklaşmam lazım. Bu duygudan kurtulacağımı sanıyordum. Ama olmadı. Onunla aynı odada olmaya dayanamıyorum. O da benden nefret edermiş gibi bakıyor. Tam nedir söyleyemiyorum; tek bildiğim, bir şeyler olmadan uzaklaşmak istediğim."

Adam kendi kapısını açıp çıktı, arabayı dolandı, kadına kenara kaymasını işaret etti, arabaya bindi. "Yapman gereken tek şey, iyi bir psikiyatriste görünmek. Ve o bir tatil önerirse, o zaman tamam. Ama bu böyle devam edemez; midem sürekli kasılma halinde." Arabayı çalıştırdı. "Bundan sonrasını ben kullanacağım."

Kadın başını eğmiş, gözyaşlarına engel olmaya çalışıyordu. Adamın işyerine geldiklerinde başını kaldırdı. "Tamam, randevu al. Kiminle istersen konuşurum David."

Adam kadını öptü. "Şimdi mantıklı konuştun hanımefendi. Eve kadar arabayı kullanabilir misin?"

"Tabii ki, şapşal."

"Akşam yemeğinde görüşürüz o zaman. Dikkatli sür."

"Her zaman öyle yapmıyor muyum? Hoşça kal."

Kaldırımda durdu, kadının uzaklaşmasını seyretti, rüzgâr uzun, siyah, parlak saçlarını savuruyordu. Bir dakika sonra, üst katta, Jeffers'a telefon etti ve güvenilir bir nöropsikiyatristle randevu ayarladı.

İş günü rahatsız geçti. İş sisle kaplıydı ve o sisin içinde yolunu kaybetmiş, ona seslenen Alice'i gördü durmaksızın. Korkusu o kadar ona taşınmıştı ki. Kadın çocuğun bir şekilde normal olmadığına onu gerçekten de ikna etmişti.

Uzun, yavan mektuplar yazdırdı. Alt katta kimi sevkiyatları kontrol etti. Asistanlara sorular sorulup devam edildi. Günün sonunda yorulmuştu, başı ağrıyordu ve eve döndüğü için mutluydu.

Asansörden inerken, merak etti, acaba Alice'e bir gece önce

merdivenlerden inerken takıldığı bez bebekten söz etmeli miydi? Tanrım, bu onu geriye götürmez miydi? Hayır, ona bundan hiç söz etmeyeceğim. Kaza dediğin, kazadır işte.

Taksiyle eve dönerken, gün ışığı kayboluyordu. Evin önünde şoföre parasını ödedi ve beton yolda yavaşça ilerledi. Hâlâ göğü ve ağaçların tepesini aydınlatan ışığın keyfini çıkarıyordu. Binanın beyaz, kolonyal cephesi olağandışı sessiz ve boş görünüyordu, sonra, günlerden perşembe olduğunu anımsadı, zaman zaman başvurdukları yardımcıların hepsi gitmişti.

Derin bir nefes aldı. Evin arkasından kuş sesi geliyordu. Bir sokak öteden trafiğin sesi duyuluyordu. Anahtarı kilide sokup çevirdi. Parmaklarının altında, kilit yağlı, sessizce döndü.

Kapı açıldı. İçeri girdi, şapkasını çantasıyla birlikte iskemlenin üzerine koydu, paltosunu çıkarmaya başlamıştı ki yukarı baktı.

Akşamüstü güneşi tepeye yakın bir yerdeki pencereden merdivenlere süzülüyordu. Güneş ışığının eriştiği yerde, merdivenlerin dibinde bez bebeğin parlak renkleri fark ediliyordu.

Ama o oyuncağa dikkat etmedi.

Sadece bakabiliyor ama kıpırdayamıyordu, sonra gene Alice'e baktı.

Alice, ince vücuduyla kırılmış, garip, donuk bir pozda ve açıda merdivenlerin dibinde yatıyordu. Artık hiç oynamak istemeyen örselenmiş oyuncak bir bebek gibiydi.

Alice ölmüştü.

Ev sessizdi, adamın kalbinin atışları dışında.

Kadın ölmüştü.

Başını ellerinde tuttu, parmaklarını hissediyordu. Vücudunu tuttu. Ama yaşamayacaktı. Yaşamaya çalışmayacaktı bile. Adını söyledi, yüksek sesle, birçok kez ve bir kez daha, onu kendine çekerek, kaybettiği sıcaklığın bir kısmını ona vermeye çalıştı ama faydası yoktu.

Ayağa kalktı. Telefon etmesi gerekiyordu. Anımsamıyordu. Kendisini aniden üst katta buldu. Çocuk odasının kapısını açtı ve içeri girip boş boş beşiğe baktı. Midesi kötüydü. Pek iyi göremiyordu.

Bebeğin gözleri kapalıydı ama suratı kırmızıydı ve terden ıslanmıştı, sanki uzun süre yüksek sesle ağlamış gibi.

"Öldü," dedi Leiber bebeğe. "Öldü."

Sonra uzun bir süre kısık, yumuşak ve sürekli bir şekilde güldü, ta ki Dr. Jeffers gecenin ortasında odaya girip suratını defalarca tokatlayana kadar.

"Bırak şunu! Toparla kendini!"

"Merdivenlerden düştü doktor. Bez bir bebeğe takılıp düştü. Geçen gece de ben neredeyse aynısına takılıp düşüyordum. Şimdi de..."

Doktor onu sarsıyordu.

"Doktor, doktor, doktor," dedi Dave, hafifçe. "Garip şey. Garip. Nihayet bebek için bir isim düşünmüştüm."

Doktor yanıt vermedi.

Leiber başını yeniden titreyen ellerinin arasına aldı ve konuştu. "Önümüzdeki pazar adını takdis ettireceğim. Ne isim vereceğim biliyor musun? Ona Lucifer diyeceğim."

***

Gecenin on biriydi. Bir sürü yabancı adam eve gelip gitmiş, ilk kıvılcımı götürmüşlerdi; Alice'i.

David Leiber kütüphanede, doktorun karşısında oturuyordu.

"Alice deli değildi," dedi yavaşça. "Bebekten korkmak için sağlam nedenleri vardı."

Jeffers derin bir nefes verdi. "Onun peşinden gitme! O hastalığı için çocuğu suçladı, şimdi de sen onun ölümü için suçluyorsun. Bir oyuncağa takıldı, bunu unutma. Çocuğu suçlayamazsın."

"Lucifer'ı mı demek istiyorsun?"

"Ona böyle demekten vazgeç!"

Leiber başını iki yana salladı. "Alice geceleri koridorda dolaşan bir şeyler duyuyordu. Bu sesleri neyin çıkardığını bilmek ister misin doktor? Bunları bebek çıkarıyordu. Dört aylık, karanlıkta dolaşıyor, bizim konuşmalarımızı dinliyordu. Her kelimesini dinliyordu!" Koltuğun kollarını yakaladı. "Ve ben ışıkları yakarsam, bir bebek o kadar küçüktür ki. Bir koltuğun, bir kapının arkasına, duvarın dibine, göz hizasının altına saklanabilir."

"Buna bir son vermeni istiyorum!" dedi Jeffers.

"Bırak ne düşündüğümü söyleyeyim, yoksa çıldıracağım. Chicago'ya gittiğimde, Alice'i uyanık tutup zatürre olana kadar yorulmasına kim neden oldu? Bebek! Ve Alice ölmeyince, o zaman beni öldürmeyi denedi. Basit bir iş; merdivenlerde bir oyuncak bırak, baban sütünü almak için alt kata gidip yuvarlanana kadar ağla. Kaba bir numara ama etkili. Beni yakalayamadı. Ama Alice'i öldürdü."

David Leiber bir sigara yakacak kadar durdu. "Yakalamalıydım. Birçok gece, gecenin yarısı ışıkları yaktım ve bebek gözlerini kocaman açmış, orada yatıyordu. Bebeklerin çoğunluğu hep uyur. Bu değil. Uyanık kalıp düşünüyordu."

"Bebekler düşünmez."

"O zaman, uyanık kalıp beyniyle ne *yapabiliyorsa* onu yapıyordu. Bebeklerin zihni konusunda ne biliyoruz ki? Alice'ten nefret etmek için birçok nedeni vardı; Alice ondan kuşkulanıyordu. Kesinlikle normal bir çocuk değil. Bebekler hakkında ne biliyorsun, doktor? Genelgeçer olanlar, evet. Kuşkusuz, bebeklerin doğumda annelerini nasıl öldürdüğünü biliyorsunuz. Neden? Böylesi kötü bir dünyaya gelmek zorunda bırakılmaktan doğan kızgınlık olabilir mi?"

Leiber doktora doğru eğildi, yorgundu. "Parçalar yerine oturuyor. Varsayalım ki doğan milyonlarca bebekten birkaçı derhal hareket etme, görme, duyma, düşünme becerisine sahip olsunlar, tıpkı birçok hayvan ve böcekte olduğu gibi. Böcekler kendi kendilerine yeterli doğar. Memelilerin çoğu ve kuşlar birkaç haftada uyum sağlar. Ama çocuklar konuşmak ve cılız bacakları üzerinde sendelemeyi öğrenmek için yıllar geçirir."

"Ama varsayalım ki milyarda bir çocuk... garip olsun? Son derece bilinçli, içgüdüsel olarak düşünebiliyor olsun. Mükemmel bir düzen olmaz mı, bebeğin yapmak isteyebileceği her şey için mükemmel bir paravan? Sıradan, güçsüz, ağlayan, bilgisiz taklidi yapabilir. Biraz çabayla, karanlık bir evde emekleyerek gezinip dinleyebilir. En üst basamağa bir engel yerleştirmek ne kadar da kolay olur. Bütün gece ağlayıp bir anneyi yorgunluktan zatürreye sevk etmek. Daha doğarken, birkaç marifetli hareketle peritonite neden olacak kadar anneye yakın olmak!"

"Tanrı aşkına!" Jeffers ayağa kalkmıştı. "Bu söylediğin iğrenç bir şey!"

"İğrenç bir şeyden söz ediyorum. Kaç anne çocuklarının doğumunda öldü? Kaç tanesi öyle ya da böyle ölüme neden olan minik olanaksızlıkları emzirdi? Tahmin edemeyeceğimiz kadar kanlı bir karanlıkta çalışan beyinleriyle garip, kırmızı küçük yaratıklar. Kendini koruma içgüdüsü dışında bir düşüncesi olmayan, ırksal hafıza, nefret ve ham acımasızlığa sahip saf küçük beyinler. Ve bu durumda, kendini koruma içgüdüsü, nasıl bir dehşet doğurduğunu fark eden anneyi saf dışı bırakmaktan oluşuyor. Sorarım sana doktor, dünyada bir bebekten daha bencil ne var? Hiçbir şey!"

Jeffers çaresizce suratını asıp başını salladı.

Leiber sigarasını bıraktı. "Çocukta büyük bir güç olduğunu iddia etmiyorum. Yalnızca, programın birkaç ay öncesinde, biraz emekleyecek kadar. Hep dinleyebilecek kadar. Gecenin geç saatlerinde ağlayabilecek kadar. Bu yeter, çok bile."

Jeffers işi mizaha vurmaya çalıştı. "Buna cinayet de o zaman. Ama cinayet için gerekçe lazım. Çocuğun gerekçesi ne?"

Leiber'ın yanıtı hazırdı. "Doğmamış çocuk kadar huzurlu, rüyalarından hoşnut, rahat, dinlenmiş, doymuş, rahatlatılmış, rahatsız edilmeyen birisi var mı? Yok. Uykulu, zaman dışı bir sessizlik ve beslenme harikasında yüzüyor. Sonra, aniden, yatağından vazgeçmesi isteniyor, çıkmaya zorlanıyor, gürültülü, bakımsız, bencil bir dünyaya fırlatılıyor ve burada yer değiştirmesi, avlanması, bu avla beslenmesi, bir zamanlar sorgusuz sahibi olduğu uzaklaşan bir sevginin peşinde koşması, iç sessizlik ve muhafazakâr pinekleme yerine karışıklıkla yüzleşmesi isteniyor! Ve çocuk buna *içerliyor*! Soğuk havaya, muazzam boşluğa, aşina şeylerden aniden uzaklaşmaya içerliyor. Ve o minik beyin dokusunda, çocuğun bildiği tek şey bencillik ve nefret, çünkü büyüsü kaba bir şekilde bozulmuş. Büyünün bozulmasından, kabaca ortadan kaldırılmasından kim sorumlu? Anne. Bu yüzden, yeni çocuk tüm o mantıksız aklıyla nefret edeceği birine sahip oluyor. Anne onu dışarı atmış, reddetmiş. Baba da daha iyi değil, onu da öldür! O da kendi çapında sorumlu!"

Jeffers sözünü kesti. "Dediğin doğru olsaydı, dünyadaki her kadın çocuğuna korkulacak, endişe duyulacak bir şeymiş gibi bakardı."

"Neden olmasın? Çocuğun kusursuz bir kanıtı yok mu? Bin yıllık kabul görmüş tıp inancı onu koruyor. Bütün doğal hesaplara göre, o çaresiz, sorumsuz. Çocuk nefretle doğuyor. Ve işler düzeleceğine, kötüleşiyor. Başlangıçta bebek belli bir dikkat ve anneliğe hedef oluyor. Ama zaman geçtikçe işler değişiyor. Çok yeniyken, bebeğin ağladığında ya da aksırdığında anne babasına aptalca şeyler yaptırma, bir ses çıkardığında zıplatma gücü var. Yıllar geçtikçe, bebek bu küçük gücün bile ellerinden kayıp gittiğini, ebediyen kaybolup kesinlikle geri gelmediğini hissediyor. Sahip olabileceği tüm güce neden sarılmasın? Bütün avantajlara sahipken, neden konumu için mücadele etmesin? Sonraki yıllarda nefretini ifade etmesi için çok geç olacak. Şimdi, saldırma zamanı."

Leiber'ın sesi çok yumuşak, çok alçaktı.

"Benim minik oğlum, geceleri beşiğinde suratı ıslak, kırmızı, nefes nefese yatıyor. Ağlamaktan mı? Hayır. Yavaşça beşiğinden dışarı tırmanıp karanlık koridorlarda uzaklara emeklemekten. Benim minik oğlum. Onu öldürmek istiyorum."

Doktor ona bir bardak su ve bazı haplar verdi. "Kimseyi öldürmüyorsun. Yirmi dört saat uyuyacaksın. Uyku fikrini değiştirtecek. İç şunları."

Leiber hapları içti, sonra bir taraftan ağlarken, bıraktı onu yukarı, yatak odasında götürsünler, sonra da yatağa yatırıldığını hissetti. Doktor o derin bir uykuya dalana kadar bekledi, sonra evden ayrıldı.

Leiber, yalnız başına, derinlere daldı da daldı.

Bir ses duydu. "Ne, nedir bu?" diye sordu, zayıfça.

Koridorda bir şeyler hareket ediyordu.

David Leiber uyudu.

***

Ertesi sabah, Dr. Jeffers erkenden eve geldi. Güzel bir sabahtı ve buraya Leiber'ı dinlenmesi için kırlara götürmeye gelmişti. Leiber

hâlâ yukarıda uyuyor olmalıydı. Jeffers onu en azından on beş saat devirecek kadar yatıştırıcı vermişti.

Kapıyı çaldı. Yanıt yok. Hizmetçiler herhalde daha gelmemişti. Jeffers ön kapıyı yokladı, baktı ki açık, içeri girdi. Doktor çantasını en yakın iskemleye bıraktı.

Merdivenlerin tepesinde uzaklaşan beyaz bir şeyler gözüne çarptı. Buna pek önem vermedi.

Evde gaz kokusu vardı.

Jeffers üst kata koştu, Leiber'ın yatak odasına daldı.

Leiber yatakta hareketsiz yatıyordu ve oda, kapıya yakın bir vanadan tıslayarak çıkan gazla doluydu. Jeffers vanayı kapattı, tüm pencereleri sonuna kadar açtı ve Leiber'ın bedenine koştu.

Vücut soğuktu. Öleli birkaç saat olmuştu.

Sertçe öksüren doktor, gözleri yaşla dolu, odadan çıktı. Leiber gazı kendisi açmamıştı. Açmış *olamazdı*. Yatıştırıcılar onu devirmişti, öğleye kadar uyanamazdı. Bu bir intihar değildi. Acaba en küçük bir olasılık da yok muydu?

Jeffers beş dakika koridorda bekledi. Sonra çocuk odasının kapısına yöneldi. Kapı kapalıydı. Kapıyı açtı. İçeri girdi, beşiğe yöneldi.

Beşik boştu.

Yarım dakika kadar beşiğin başında dikildi, sonra ortaya bir şeyler söyledi.

"Çocuk odasının kapısı çarptı. Güvenli beşiğe geri dönemedin. Kapının çarpmasını hesaplamamıştın. Bir kapının çarpması gibi basit bir şey, en iyi planları bile bozabilir. Evin içinde bir yerlerde seni bulacağım, saklanan, olmadığın bir şeymiş gibi davranan seni." Doktor sersemlemiş gibiydi. Elini başına koydu ve solgun solgun gülümsedi. "Şimdi de Alice ile David gibi konuşuyorum. Ama işi şansa bırakamam. Hiçbir şeyden emin değilim ama işi şansa bırakamam."

Alt kata indi, iskemlenin üzerindeki çantasını açtı, buradan bir şey çıkarıp elinde tuttu.

Koridorun dibinde bir şey hışırdıyordu. Çok küçük ve çok sessiz bir şey. Jeffers hızla döndü.

Seni bu dünyaya getirmek için bir ameliyat yaptım, diye düşündü. Sanırım şimdi de seni götürmek için yapacağım.

Koridorda yarım düzine yavaş, emin adım attı. Elini güneş ışığına doğru kaldırdı.

"Bak, bebek! Parlak bir şey, güzel bir şey!"

Bir neşter.

Kalabalık

Bay Spallner elleriyle yüzünü kapadı.

Uzamda hareket hissi, muhteşem ıstırap çığlığı, arabanın duvara çarpıp takla atması, duvarı aşıp bir oyuncak gibi devrilmesi ve kendisinin dışarı fırlaması. Sonra... sessizlik.

Kalabalık koşarak geldi. Yattığı yerden, belli belirsiz, koştuklarını duydu. Yaz otlarının, taş kaldırımın, asfalt caddenin üzerinde ve tekerlekleri anlamsız bir merkezkaçla hâlâ dönen arabasının yarıya kadar gece semasına asılı kaldığı dağınık tuğlaların arasında yürüyen sayısız ayağın sesinden yaşlarını ve boylarını tahmin edebiliyordu.

Kalabalığın nereden çıktığını bilmiyordu. Bilinçli kalmaya çalıştı ve sonra kalabalığın, dalları yerlere sarkan ağaçların yaprakları gibi üzerine eğilen çehreleri, çevresinde fısıldaşmaya başladı. Üzerine eğilmiş, kayan, değişen, sıkışan yüzlerden oluşan bir çember vardı, aşağı bakıyor, bakıyor, yüzünden yaşamının ya da ölümünün zamanını okuyor, yüzünü burnundan yanaklarına düşürdüğü gölgelerle nefes alıp almadığını belirleyen bir ay saatine çeviriyorlardı.

Bir kalabalık ne kadar da çabuk toplanıyor, diye düşündü, yoktan var olan bir gözbebeğinin büyüyüp küçülmesi gibi.

Siren sesi. Bir polisin sesi. Hareket. Dudaklarından kan sızıyor, ambülansa götürülüyor. Birisi soruyor: "Ölmüş mü?" Bir başkası da yanıtlıyor: "Hayır, ölmemiş." Bir üçüncüsü de diyor ki, "Ölmeyecek, hayır, ölmeyecek." Gece karanlığında, ötesinde kalabalığın suratlarını görüyor ve ifadelerinden anlıyor ki ölmeyecek. Ama bu garip. Bir adamın suratını görüyor, ince, parlak, solgun; adam yutkunup

dudaklarını ısırıyor. Çok hasta. Küçük de bir kadın var, kızıl saçlı, yanakları ve dudakları çok fazla kırmızı. Ve çilli suratlı bir oğlan. Başka suratlar. Üst dudağı kırışık yaşlı bir adam, çenesinde beni olan yaşlı bir kadın. Hepsi gelmiş... nereden? Evler, arabalar, yollar, yakındaki, kazanın şokunu yaşayan dünyadan. Yollardan, otellerden, tramvaylardan ve olmadık yerlerden gelmişler.

Kalabalık ona baktı, o da kalabalığa baktı ve onları hiç de beğenmedi. Onlarda yaygın bir yanlışlık vardı. Tam olarak ne olduğunu söyleyemiyordu. Başına gelen bu makine eseri işten çok daha kötüydüler.

Ambülansın kapıları çarptı. Pencereden, içeri bakan, habire bakan kalabalığı gördü. Hep çabucak, garip bir şekilde çabucak gelen, bir daire oluşturan, aşağı bakan, gözleyen, boş boş bakan, sorgulayan, işaret eden, rahatsız eden, bir insanın ıstırabının mahremiyetini, samimi meraklarıyla ihlal eden kalabalık.

Ambülans hareket etti. O da yattı ama gözleri kapalıyken bile, suratına bakan suratları görüyordu.

***

Zihninde, arabanın tekerlekleri günlerce döndü. Bir tekerlek, dört tekerlek, döndü, döndü, vınlayarak döndü de döndü.

Bu işte bir yanlışlık olduğunu biliyordu. Tekerleklerle, tüm kazayla, koşan ayaklarla ve merakla ilgili bir yanlışlık. Kalabalığın suratları karıştı ve tekerleklerin çılgınca dönüşlerine eklendi.

Uyandı.

Güneş ışığı, bir hastane odası, nabzına bakan bir el.

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz," dedi doktor.

Tekerlekler silindi. Bay Spallner etrafına baktı.

"İyiyim, sanırım."

Sözcükler bulmaya çalıştı. Kaza hakkında. "Doktor?"

"Evet?"

"O kalabalık... dün akşam mıydı?"

"İki gün önce. Perşembeden beri buradasınız. Ama iyisiniz. İyiye gidiyorsunuz. Doğrulmaya kalkışmayın."

"O kalabalık. Tekerlekler konusunda da bir şeyler. Kazalar insanları, şey, biraz... raydan çıkarır mı?"

"Geçici olarak, bazen."

Yattığı yerden doktora baktı. "Zaman mefhumunuzu da zedeler mi?"

"Panik bazen buna neden olur."

"Bir dakikanın bir saat gibi hissedilmesine ya da bir saatin bir dakika gibi?"

"Evet."

"O zaman size şunu söyleyeceğim." Altındaki yatağı, yüzündeki güneşi hissediyordu. "Deli olduğumu düşünebilirsiniz. Çok hızlı sürüyordum, biliyorum. Şimdi pişmanım. Kaldırıma çıkıp duvara çarptım. Yaralı ve uyuşmuştum, biliyorum, ama gene de bir şeyler anımsıyorum. Çoğunlukla da... kalabalığı." Bir an bekledi ve sonra devam etmeye karar verdi çünkü kendisini rahatsız edenin ne olduğunu biliyordu. "Kalabalık çok çabuk toplandı. Çarpışmadan otuz saniye sonra hepsi tepemde dikilmiş, bana bakıyordu... gecenin o saatinde, o kadar hızlı koşmaları hiç de mantıklı değil..."

"Siz yalnızca otuz saniye olduğunu düşünüyorsunuz," dedi doktor. "Muhtemelen üç ya da dört dakikadır. Duyularınız..."

"Evet, biliyorum... duyularım, kaza. Ama bilincim yerindeydi! Her şeyi yerine oturtup garipleştiren bir şey anımsıyorum, Tanrım, çok garip. Baş aşağı duran arabamın tekerlekleri. Kalabalık oraya geldiğinde, tekerlekler hâlâ dönüyordu!"

Doktor gülümsedi.

Yataktaki adam devam etti. "Kesinlikle eminim! Tekerlekler hızla dönüp duruyordu... ön tekerlekler! Tekerlekler çok uzun süre dönmez, sürtünme onları durdurur. Ve bunlar gerçekten de dönüyordu!"

"Kafanız karışmış," dedi doktor.

"Kafam karışmadı. Sokak boştu. Tanrı'nın kulu yoktu. Sonra kaza ve hâlâ dönen tekerlekler ve tepemde toplanmış o suratlar, çabucak, hiç vakit geçirmeden. Ve bana bakışları, ölmeyeceğimi *biliyordum*..."

"Basit şok," dedi doktor, uzaklaşıp güneş ışığına yönelirken.

***

İki hafta sonra onu hastaneden taburcu ettiler. Evine taksiyle döndü. Sırtüstü yattığı iki haftalık sürede insanlar onu ziyarete gelmiş, o da hepsine öyküsünü anlatmıştı, kazayı, dönen tekerlekleri, kalabalığı. Hepsi de buna onunla birlikte gülmüş ve konuyu geçiştirmişlerdi.

Öne eğilip taksinin ara camına vurdu.

"Ne oldu?"

Şoför arkasına baktı. "Kusura bakmayın. Burası hiç de araba kullanılacak bir kent değil. İleride bir kaza var. Dolaşmamı ister misiniz?"

"Evet. Yok. Hayır! Bekle. İlerle. Hadi, bir bakalım."

Taksi kornasını çalarak ilerledi.

"Garip şey," dedi şoför. "Hey, sen! Çek o hurdayı yolumdan!" Daha sessizce, "Garip şey, bir sürü insan. Gürültücü insanlar," diye ekledi.

Bay Spallner başını eğdi ve dizlerine dayadığı, titreyen parmaklarına baktı. "Sen de mi fark ettin?"

"Tabii," dedi şoför. "Hep. Hep bir kalabalık toplanır. Dersin ki, ölen kendi anaları."

"Ne kadar hızlı koşup geliyorlar," dedi taksinin arka koltuğundaki adam.

"Yangın ya da patlama olduğunda da aynı şey. Ortalıkta kimseler yok. Buum. Etrafta bir sürü adam. Bilmiyorum."

"Hiç gece bir kaza gördün mü?"

Taksi şoförü başını salladı. "Tabii. Bir şey fark etmez. Hep bir kalabalık toplanır."

Enkaz göründü. Kaldırımda bir vücut yatıyordu. Görmeseniz de bir vücut olduğunu anlardınız. Kalabalık yüzünden. Taksinin arka koltuğunda oturan adama kalabalığın arkası dönüktü. Arkaları ona dönüktü. Pencereyi açtı ve neredeyse haykırmaya başlayacaktı. Ama cesaret edemedi. Haykırsa, geri dönebilirlerdi.

Ve suratlarını görmeye korkuyordu.

***

Ofisinde, "Sanki kazalara bir yatkınlığım var," diyordu. Akşamüstüydü. Arkadaşı masanın diğer tarafında oturmuş, onu dinliyordu. "Bu sabah hastaneden çıktım ve eve giderken ilk iş bir enkazın etrafını dolandık."

"Geldi mi üst üste gelir," dedi Morgan.

"Sana geçirdiğim kazayı anlatayım."

"Duydum, hepsini duydum."

"Ama garipti, kabul etmen gerekir."

"Kabul etmem gerekir. Bir şeyler içelim mi?"

Yarım saat kadar konuştular. Onlar konuşurken, Spallner'ın beyninin arkasında küçük bir saat tik-tak ediyordu, hiç kurulması gerekmeyen bir saat. Bu birkaç şeyin anısıydı. Tekerlekler ve suratlar.

Yaklaşık beş buçukta, sokaktan sert bir metal sesi geldi. Morgan başını yukarı aşağı salladı ve pencereden aşağıya baktı. "Ne dedim sana? Üst üste gelir. Bir kamyon bir de krem rengi Cadillac. Evet, evet."

Spallner pencereye yaklaştı. Çok soğuktu, orada durdu, saatine baktı, saniye koluna. Bir, iki, üç, dört, beş saniye, insanlar koşuyor... sekiz, dokuz, on on bir, on iki... her yandan, insanlar koşarak geliyor... on beş, on altı, on yedi, on sekiz saniye... daha çok insan, daha çok araba, daha çok korna. Garip bir şekilde ilgisiz, Spallner sahneyi tersine bir patlama gibi seyrediyordu, patlamanın parçaları patlamanın merkezine doğru çekiliyordu. On dokuz, yirmi, yirmi bir saniye ve kalabalık oradaydı, Spallner sesini çıkarmadan onlara doğru bir el işareti yaptı.

Kalabalık o kadar çabuk toplanmıştı ki.

Kalabalık onu yutmadan hemen önce, bir kadın vücudu gördü.

Morgan, "Kötü görünüyorsun. Al. İçkini bitir," dedi.

"Ben iyiyim, iyiyim. Beni boş ver. Ben iyiyim. O insanları görüyor musun? Herhangi birini görüyor musun? Daha yakından görmeyi isterdim."

Morgan arkasından bağırdı. "Ne cehenneme gidiyorsun?"

Spallner, arkasında Morgan, kapıdan çıkmış, merdivenleri iniyordu, olabildiğince hızlı. "Gel ve acele et."

"Yavaş ol, daha iyileşmedin!"

Dışarı, sokağa çıktılar. Spallner insanları iterek ilerliyordu. Dudaklarında ve yanaklarında çok fazla kırmızı olan kızıl saçlı bir kadını görür gibi oldu.

"İşte!" Deli gibi Morgan'a döndü. "Kadını gördün mü?"

"*Kimi* gördüm mü?"

"Kahretsin; gitti. Kalabalık kapandı!"

Kalabalık etrafını sarmıştı, nefes alıyor, bakıyor, dolanıyor, karışıyor, mırıldanıyor ve ilerlemek istediğinde onun yolunu kesiyordu. Anlaşılan kızıl saçlı kadın geldiğini görmüş ve kaçmıştı.

Başka bir aşina yüz gördü! Küçük bir çilli oğlan. Ama dünyada çok fazla çilli oğlan vardı. Zaten faydası yoktu çünkü Spallner ona ulaşamadan küçük çocuk koşarak uzaklaşıp kalabalığın içinde kaybolmuştu.

"Ölmüş mü?" diye sordu bir ses. "Ölmüş mü?"

"Ölüyor," diye yanıt verdi bir başkası. "Ambülans gelene kadar ölmüş olacak. Yerinden oynatmamaları gerekirdi. Oynatmamaları gerekirdi."

Tüm kalabalığın suratları... hem tanıdık hem de yabancı, eğilen, aşağıya bakan, aşağıya bakan suratlar.

"Hey beyim, itmesene."

"Sen kimi itiyorsun?"

Spallner dönüp kalabalıktan çıktı ve Morgan onu yere düşmeden yakaladı. "Seni aptal. Hâlâ hastasın. Ne halt etmeye buraya indin?" diye sordu Morgan.

"Bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum. Hareket ettirdiler, Morgan, birileri kadını hareket ettirdi. Trafik kazası geçirenleri kesinlikle hareket ettirmemen gerekir, öldürür bu onları, öldürür."

"Ya, insanlar böyle işte. Aptallar."

***

Spallner gazete kupürlerini dikkatle düzenliyordu.

Morgan onlara baktı. "Nedir bu? Kazandan beri her trafik kargaşasını kendi parçan gibi görüyorsun. Nedir bunlar?"

"Araba kazaları ve fotoğrafları. Bak şunlara. Arabalara değil," dedi Spallner, "arabaların etrafındaki kalabalıklara bak." İşaret etti. İşte, Wilshire Mahallesi'ndeki bu enkazla Westwood'dakine bak. Benzerlik yok. Ama şimdi bu Westwood fotoğrafını al ve gene Westwood Mahallesi'nde on yıl önce çekilen şu fotoğrafla karşılaştır." Gene işaret etti. "Şu kadın iki resimde de var."

Tesadüf. Kadın hem 1936'da hem de 1946'da oradaymış.

Bir kez tesadüf, belki. Ama on yıllık bir dönem zarfında, on iki kez, kazalar da birbirlerinden beş kilometreye kadar uzaklıkta olmuşken, hayır. İşte." On iki fotoğraf çıkardı. "Kadın *hepsinde* var!"

"Belki sapıktır."

"Daha da ötesi. Her kazadan sonra bu kadar çabuk nasıl geliyor? Üstelik on yıl zarfında çekilen tüm fotoğraflarda neden üzerinde aynı kıyafet var?"

"Lanet olsun, gerçekten de öyle."

"Ve son olarak, neden, iki hafta önceki benim kazamda da tepemde dikiliyordu?"

***

Birer içki aldılar. Morgan dosyaları gözden geçirdi. "Ne yaptın, daha hastanede yatarken senin için gazeteleri geriye doğru tarasınlar diye bir medya takibi mi ayarladın?" Spallner başını yukarı aşağı salladı. Morgan içkisini yudumladı. Geç oluyordu. Ofisin önündeki sokakta ışıklar yanmaya başlıyordu. "Tüm bunlardan ne sonuç çıkıyor?"

"Bilmiyorum," dedi Spallner. "Yalnızca, kazalar hakkında evrensel bir yasa var. *Kalabalık toplanıyor*. Hep toplanıyor. Ve seninle benim gibi, insanlar yıllar yılı, bunların neden bu kadar çabuk toplandığını merak etti ve de nasıl? Yanıtı biliyorum. İşte burada!"

Kupürleri savurdu. "Bu beni korkutuyor."

***

"Bu insanlar... bunlar heyecan heveslisi, kan ve felaket açlığı çeken, sansasyon peşinde sapıklar olamaz mı?"

Spallner omuzlarını silkti. "Her kaza yerinde olmalarını bu açık-

lar mı?" Dikkat et, bazı bölgelere bağlılar. Brentwood'daki kazalar bir grubu çekiyor. Huntington Parkı'ndakiler başkasını. Ama çehreler için bir norm var. Her kazada belli bir yüzdesi geliyor."

Morgan, "*Hepsi* de aynı insanlar değil, değil mi?" dedi.

"Tabii ki hayır. Kazalar, zaman içinde normal insanları da çekiyor. Ama bunlar, benim belirlediğime göre, kaza mahalline *ilk* gelenler oluyor."

"Kim bunlar? Ne istiyorlar? Bir şeyler ima ediyorsun ama söylemiyorsun. Yüce Tanrım, bir fikrin olmalı. Kendin korktun, şimdi de beni korkutuyorsun."

"Onlara ulaşmaya çalıştım ama hep birilerine takıldım, hep geç kalıyorum. Kalabalığa karışıp kayboluyorlar. Kalabalık bazı mensuplarına koruma sağlıyor gibi. Geldiğimi görüyorlar."

"Bir ekip işi gibi gözüküyor."

"Bir ortak noktaları var, hep birlikte geliyorlar. Bir yangın, patlama ya da bir savaşın cephe gerisinde, ölüm denilen bu şeyin her türlü kamusal gösterisinde. Akbabalar, sırtlanlar ya da azizler, hangisi olduklarını bilmiyorum, hiç bilmiyorum. Ama bu akşam elimdekilerle polise gideceğim. Çok uzadı. Bugün onlardan biri o kadının vücudunu oynattı. Dokunmamaları gerekirdi. O yüzden öldü."

Kupürleri bir çantaya doldurdu. Morgan kalktı ve paltosunu giydi. Spallner çantayı kapattı. "Ya da, düşünüyorum da..."

"Ne?"

"Belki onun ölmesini *istediler*."

"Neden?"

"Kimbilir. Geliyor musun?"

"Kusura bakma. Geç oldu. Yarın görüşürüz. Şansın açık olsun." Birlikte çıktılar. "Polislere benden selam söyle. Sana inanacaklarını düşünüyor musun?"

"Ah, tabii ki inanacaklar. İyi akşamlar."

***

Spallner kent merkezine doğru yavaşça gidiyordu.

"Oraya," dedi kendi kendine, "canlı varmak istiyorum."

Kamyon sokağın birinden çıkıp doğrudan üzerine doğru gelince şoke oldu ama nedense şaşırmadı. Tam da ince gözlem yeteneği yüzünden kendi kendini tebrik edip polise ne diyeceğini düşünüyordu ki kamyon arabasına bindirdi. Aslında bu kendi arabası da değildi, moral bozucu olan da buydu. Önce bir yana, sonra diğer yana savrulurken, benim arabam tamir edilene kadar Morgan gitmiş, yedek arabasını bana ödünç vermişti, diye bir yandan düşünüyordu, şimdi de olanlara bak. Ön cam suratına çarptı, birkaç çok hızlı hareketle ileri geri savruldu. Sonra tüm hareket, tüm ses durdu ve yalnızca içini dolduran acı kaldı.

Koşan, koşan, habire koşan ayak seslerini duydu. Arabanın kapısını kurcaladı. Açıldı. Sarhoş gibi kaldırıma düştü ve kulağı asfalta yapışık yatıp yaklaşmalarını dinledi. Büyük bir yağmur fırtınası gibiydi, küçüklü büyüklü birçok damla toprağa çarpıyordu sanki. Birkaç saniye bekledi ve yaklaşmalarını, varışlarını dinledi. Sonra, zayıfça, beklentiyle, kafasını çevirip baktı.

Kalabalık oradaydı.

Nefeslerini, bir insanın ihtiyaç duyduğu tüm havayı içine çeken, çeken birçok insanın karışık kokusunu hissetti. Üşüştüler, itiştiler ve çevresindeki, ulaşabileceği tüm havayı içlerine çektiler de çektiler, sonunda geri çekilmelerini söylemeye çalıştı, ona nefes alacak hava bırakmamışlardı. Başı çok fena kanıyordu. Hareket etmeye çalıştı ve omuriliğinde bir gariplik olduğunu fark etti. Çarpışma anında pek bir şey hissetmemişti ama omuriliği zedelenmişti. Hareket edemezdi.

Konuşamıyordu. Ağzını açtı ama gevelemeden başka bir ses çıkmadı.

Birisi konuştu, "Yardım edin. Onu çevirip daha rahat bir pozisyona getirelim."

Spallner'ın beyni patlar gibi oldu.

Hayır! Beni kıpırdatmayın!

"Kıpırdatalım," dedi ses, rahatça.

Aptallar, beni öldüreceksiniz, yapmayın!

Ama bunun hiçbirini yüksek sesle söyleyemiyordu. Yalnız düşünebiliyordu.

Eller onu kavradı. Onu kaldırmaya başladılar. Çığlık attı ve bulantı onu susturdu. Onu acı içinde dümdüz yatırdılar. Bunu yapan iki kişiydi. Biri ince, parlak, soluk, atak, genç bir adamdı. Diğer adam çok yaşlıydı ve üst dudağı kırışıktı.

Suratlarını evvelce görmüştü.

Aşina bir ses sordu: "Ölmüş mü?"

Başka bir ses, anımsanası bir ses yanıt verdi: "Hayır. Daha değil. Ama ambülans gelmeden ölmüş olacak."

Çok aptalca, çılgınca bir komploydu. Tüm kazalar gibi. Katı surat duvarına doğru isterik bir çığlık attı. Hepsi çevresindeydi, suratlarını daha önce gördüğü o yargıçlar ve jüri üyeleri. Acısının arasında suratları sıraladı.

Çilli çocuk. Üst dudağı kırışık yaşlı adam.

Kızıl saçlı, kırmızı yanaklı kadın. Çenesinde ben olan yaşlı bir kadın.

Neden burada olduğunuzu biliyorum, diye düşündü. Bütün kazalarda olduğu gibi, buradasınız. Doğru insanın ölüp doğru insanın kurtulmasını sağlamaya geldiniz. Beni bu yüzden kaldırdınız. Beni öldüreceğini biliyordunuz. Beni rahat bırakırsanız yaşayacağımı biliyordunuz.

Ve zamanın başlangıcından, kalabalıklar toplandığından beri bu böyleydi. Böylece çok daha kolay öldürüyorsunuz. Deliliniz sağlam; yaralı bir adamı kıpırdatmanın tehlikeli olduğunu bilmiyordunuz. Ona zarar vermeye niyetiniz yoktu.

Onlara baktı, tepesinde dikilenlere ve denizin altından, bir köprüden aşağısını seyredenlere bakan bir adam gibi meraklıydı. Siz kimsiniz? Nereden geliyorsunuz ve buraya bu kadar çabuk nasıl geliyorsunuz? Hep araya giren, ölmekte olan bir adamın ciğerlerinin ihtiyaç duyduğu temiz havayı çeken, yalnız başına yatması gereken mekânı işgal eden kalabalıksınız. Ölmelerini sağlamak için insanlara müdahale eden sizsiniz. *Hepinizi* tanıyorum.

Kibar bir monolog gibiydi. Bir şey söylemediler. Suratlar. Yaşlı adam. Kızıl saçlı kadın.

Birisi çantasını aldı. "Bu kimin?"

Benim! Sizin aleyhinizde delillerle dolu!

Gözler, tepesinde tersine dizili. Karışık saçların ya da şapkaların altındaki gözler.

Suratlar.

Bir yerlerde, bir siren. Ambülans geliyordu.

Ama, suratlara, yapıya, kadroya, suratların biçimine bakan Spallner çok geç olduğunu gördü. Suratlarında okudu. *Biliyorlardı.*

Konuşmaya çalıştı. Çok azı ağzından çıkabildi:

"Anlaşılan... sizlere katılacağım. Sanırım... sizin ekibin... üyelerinden biri olacağım.

Sonra, gözlerini kapadı ve adli tabibin gelmesini beklemeye koyuldu.

Kutudaki Kukla

Elinde kutudaki kuklayla pencereden soğuk sabahı seyrediyor, oyuncağın paslı kapağını kurcalıyordu. Ama ne kadar uğraşırsa uğraşsın, kukla bir çığlık atarak, kadife eldivenlerini çırparak ya da bir düzine yöne çılgınca, binbir renkli gülümseyişini göstererek fırlamayacaktı. Kapağın altında, hapishanesinde ezilmiş, yayları üst üste binmiş duruyordu. Kulağınızı kapağına dayadığınızda, altındaki basıncı, kapana kısılmış oyuncağın korku ve paniğini hissedebilirdiniz. Elinizde birisinin kalbini tutmak gibiydi. Edwin kutunun mu titreştiğini yoksa kendi kalbinin mi kapağa dayanıp attığını ayırt edemiyordu.

Kutuyu yere atıp pencereden baktı. Pencerenin dışında ağaçlar, Edwin'i çevreleyen evi çevreliyordu. Onların ötesinde başka bir dünya bulmaya kalkışsa, ağaçlar onun merakını kesmek, gözlerini durdurmak üzere rüzgârın yardımıyla kalın bir duvar örüyordu.

"Edwin!" Arkasında, sabah kahvesini sinirle içen Anne bekliyordu. "Bırak seyretmeyi. Gel yemeğini ye."

"Hayır," diye fısıldadı.

"Ne?" Sert bir hışırtı. Dönmüş olmalıydı. "Hangisi önemli, kahvaltı mı, pencere mi?"

"Pencere..." diye fısıldadı ve bakışlarını, on üç yıldır denediği güzergâhlar ve yollarda gezdirdi. Ağaçların on bin kilometre boyunca hiçliğe doğru aktığı doğru muydu? Bilemiyordu. Bakışı, yenilgiye uğramış, bahçeye, merdivenlere geri döndü, elleri pervazda titriyordu.

Tatsız kayısıları yemek üzere geri döndü, geniş ve yankılı kahvaltı

odasında annesiyle yapayalnızdı. Bu masada, bu pencerede geçirilmiş beş bin sabah ve ağaçların ötesinde bir tek hareket yok.

İkisi sessizce yemeklerini yediler.

Kadın, her sabah altıda, her akşamüstü dörtte, her gece dokuzda ve aynı zamanda gece yarısını bir dakika geçerken eski kır evlerinin dördüncü katındaki pencerede yalnızca kuşların gördüğü soluk tenli kadındı, orada, kulesinde, sessiz ve beyaz, yüksekte, yalnız ve sessiz oturuyordu. İçinde yalnızca son bir beyaz yabani goncanın başını ay ışığına kaldırdığı terk edilmiş bir seradan geçmeye benziyordu.

Ve oğlu Edwin, devedikeni mevsiminde bir rüzgâr esintisinin söküvereceği bir devedikeni. Saçları ipek gibi, gözleri de sabit ve ateşli bir maviydi. Usanmış bir havası vardı, sanki iyi uyuyamamış gibi. Bir kapı çarptığında, bir demet maytap gibi patlayabilirdi.

Annesi konuşmaya başladı, yavaşça ve dikkatlice, sonra daha hızlı, sonra hiddetle ve en sonunda neredeyse tükürür gibi.

"Neden her sabah itaatsizlik ediyorsun? Pencereden bakmandan hoşlanmıyorum, duyuyor musun? Ne istiyorsun? Onları görmek mi istiyorsun?" diye bağırdı, parmakları titreyerek. Alazlı bir güzelliği vardı, kızgın, beyaz bir çiçek gibi. "Patikalardan gelip insanları böğürtlen gibi ezen Canavarları mı görmek istiyorsun?"

Evet, diye düşündü oğlan, Canavarları görmek istiyorum, ne kadar korkunç da olsalar.

"Oraya çıkmak mı istiyorsun?" diye haykırdı kadın, "babanın yaptığı gibi, sen doğmadan önce; sonra da onun gibi öldürülmek, yoldaki o Dehşetlerden biri tarafından çarpılmak, bunu mu istiyorsun?"

"Hayır..."

"Baba'nın katledilmesi yetmez mi? Neden o Canavarları düşünüyorsun ki?" Ormana doğru bir hareket yaptı. "Peki, madem o kadar ölmek istiyorsun, git bakalım!"

Sakinleşti ama parmakları masa örtüsünün üzerinde açılıp kapanmayı sürdürüyordu. "Edwin, Edwin, baban bu dünyanın büyük bölümünü inşa etti, onun için çok güzeldi, senin için de olmalı. Bu

ağaçların ötesinde ölümden başka hiçbir şey, hiçbir şey yok; Seni yakınına bile göndermeyeceğim! Dünya burası. Düşünmeye değer başka bir şey yok."

Oğlan perişan bir halde başını yukarı aşağı salladı.

"Şimdi gülümse ve ekmeğini ye," dedi kadın.

Yavaşça yemeğini yedi, pencere gizli gizli gümüş kaşığından yansıyordu.

"Anne...?" Söyleyemedi. "Ölmek... ne demek? Hep bundan söz ediyorsun, bir duygu mu?"

"Birisinin ardından yaşamak zorunda olanlar için, evet, kötü bir duygu." Aniden ayağa kalktı. "Okula geç kaldın! Koş!"

Kitaplarını alırken annesini öptü. "Hoşça kal!"

"Öğretmene selam söyle!"

***

Tabancadan çıkan bir mermi gibi annesinin yanından ayrıldı. Sonu gelmez merdivenlerden yukarı, koridorlardan, salonlardan, karanlık koridorlardaki, beyaz şelalelere benzeyen pencerelerin önünden. Yukarı, hep yukarı, aralarında Şark halıları, tepelerinde de parlak şamdanlar bulunan kat kat dünyalardan.

En üstteki basamaktan aşağıya, dört Evren katmanına göz attı.

Mutfağın, yemek odasının, oturma odasının bulunduğu Altdiyarlar. Müzik, oyunlar, resimler ve kilitli, yasak odaların bulunduğu İki Orta Ülke. Ve burada -bir tur attı- piknik, macera ve öğrenmenin olduğu Üstdiyarlar. Burada, okula giden dolambaçlı yolculuk sırasında dolaşıyor, avarelik ediyor ve yalnız çocuk şarkıları söylüyordu.

Yani, burası Evrendi. Baba (ya da Anne'nin sık sık dediği gibi, Tanrı) uzun zaman önce duvar kâğıdı kaplı dağlarını dikmişti. Burası Baba-Tanrı'nın yaratısıydı, bir düğmeye basınca, üzerinde yıldızlar parlardı. Ve Güneş, Anne'ydi ve Anne Güneşti, tüm dünyalar etrafında döner, dolaşırdı. Ve Edwin, küçük, karanlık bir göktaşı, uzayın koyu renk kilimleri ve parlayan duvar halılarının arasında dolaşırdı. Onun yükseldiğini, geniş kuyrukluyıldız merdivenlerinde, yürüyüşlerde, keşiflerde kaybolduğunu görürdünüz.

Bazen annesiyle Üstdiyarlar'da piknik yapardı, solgun yüzlü yabancıların pul pul dökülen portrelerinin yemek yiyip eğlenmelerini manidar bakışlarla seyrettikleri, serin, kar gibi keten örtüler örttükleri kırmızı kireçtaşı İran çimenlerinde, dünyaların zirvesindeki havası incelmiş platodaki kızıl çayırlarda. Gizli taş kaplı oyuklardaki gümüş musluklardan su alır, çığlıklar atıp kadehlerini ocak taşında kırarlardı. Büyülü Üst Ülkeler'de, bilinmeyen, vahşi ve saklı topraklarda saklambaç oynarlardı, annesi onu kadife bir perdeye mumya gibi sarınmış ya da rüzgârdan korunmak üzere saklanmış gibi tabaka tabaka mobilyanın arasında bulurdu. Bir keresinde kaybolmuş, saatlerce toz ve yankılardan oluşan, dolaplardaki çengellerle askılarda yalnızca gecenin asılı olduğu çılgınca dağ eteklerinde dolaşmıştı. Ama annesi onu bulmuş, onu ağlar halde aşağıya, Evrenin katmanlarından oturma odasına, kesin ve tanıdık toz zerrelerinin, güneşin aydınlattığı havada kıvılcım yağmuru gibi döküldüğü yere getirmişti.

Bir merdiven yukarı koştu.

Burada hepsi kilitli ve yasak binlerce kapıya vurdu. Burada Picasso hanımlar ve Dali beyler, tuval tımarhanelerinden sessizce çığlıklar atıyor, o oyalandıkça altın gözleri yanıyordu.

Annesi, "Bu Şeyler *orada* yaşıyor," demişti, Dali-Picasso ailelerini göstererek. Şimdi aralarından hızla koşarken, onlara dil çıkarıyordu.

Birden durdu.

Yasak kapılardan biri açıktı.

Açıklıktan güneş ışığı sızıyor, onu heyecanlandırıyordu.

Kapının ötesinde, bir merdiven dönerek sessizce, güneşe doğru kıvrılarak yükseliyordu.

Soluk soluğa durdu. Yıllarca kapıları denemiş, hep kilitli olduklarını görmüştü. Şimdi bunu sonuna kadar açar ve merdivenlerden çıkarsa, ne olurdu? Tepede bir Canavar bekliyor olabilir miydi?"

"Merhaba!"

Sesi, kıvrımlı güneş ışığını dolandı. "Merhaba..." diye kısık, tembelce bir yankı, yukarıda, çok yukarıda fısıldadı.

Kapıdan girdi.

"Lütfen, lütfen, canımı yakma," diye yüksek, güneşin aydınlattığı yere fısıldadı.

Tırmandı, her basamakta duraklayıp bir tövbekâr gibi gözlerini yumup cezasını bekliyordu. Daha hızlı, dolanarak çıktı da çıktı, ta ki dizleri acıyana, nefesi körük gibi inip çıkana ve kafası bir çan gibi ötene kadar, nihayet tırmanışın korkunç doruğuna erişti ve açık, güneş altındaki kulede durdu.

Güneş gözlerine bir darbe vurdu. Hiç, hiç bu kadar güneş olmamıştı! Demir parmaklığa tutundu.

"Orada!" Ağzı bir yönden diğerine açıldı. "Orada!" Koşarak bir daire çizdi. "Orada!"

Kasvetli ağaç duvarının üzerindeydi. İlk kez olarak rüzgârlı kestanelerin ve karaağaçların yukarısında duruyordu ve göz alabildiğine yeşil çimen, yeşil ağaç ve üzerlerinde böceklerin koştuğu beyaz kurdeleler vardı ve dünyanın diğer yarısı mavi ve sonsuzdu, güneş de inanılmaz mavi bir odada uzaklarda kayboluyordu ve oda o kadar genişti ki içine düşeceğini hissetti, çığlık attı ve kulenin kenarına tutundu, ağaçların ötesinde, böceklerin koşuşturduğu beyaz kurdelelerin ötesinde yukarı fırlayan parmak gibi şeyler gördü ama Dali-Picasso dehşetlerini görmedi, yalnızca büyük beyaz direklerde salınan küçük kırmızı beyaz ve mavi mendiller gördü.

Aniden kendini kötü hissetti; gene kötüleşmişti.

Geri döndü ve neredeyse merdivenlerden aşağı yüzüstü düşecekti.

Yasak kapıyı arkasından çarptı ve kapıya yaslandı.

"Kör olacaksın." Elleriyle gözlerini kapattı. "Görmemen gerekirdi, görmemeliydin, görmemeliydin!"

Dizlerinin üzerine düştü, kıvrılıp yere kapandı. Bir an beklemeliydi, körlük gelecekti.

Beş dakika sonra, ayağa kalkmış sıradan bir Üstdiyarlar penceresinden kendi tanıdık Bahçe Dünyası'na bakıyordu.

Bir kez daha karaağaçları, ceviz ağaçlarını ve taş duvarı gördü ve kendisinin de sonsuz olduğunu düşündüğü, ötesinde karabasan hiçliğinden, sisten, yağmurdan ve ebedi geceden başka bir şey ol-

madığını varsaydığı o ormanı. Şimdi artık kesindi, Evren ormanda bitmiyordu. Üstdiyar ya da Altdiyar'dakinden başka dünyalar da vardı.

Yasak kapıyı tekrar denedi. Kilitliydi.

Gerçekten yukarı çıkmış mıydı? Gerçekten de o yarı yeşil, yarı mavi sonsuzluğu keşfetmiş miydi? Tanrı onu görmüş müydü? Edwin titredi. Tanrı, esrarlı siyah pipolar içen ve sihirli bastonlar kullanan Tanrı. Hâlâ onu seyrediyor olabilecek Tanrı!

Edwin soğuk suratına dokunarak mırıldandı.

"Hâlâ görebiliyorum. Teşekkürler, teşekkürler. *Hâlâ* görebiliyorum!"

***

Dokuz buçukta, yarım saat geç, okulun kapısına vardı.

"Günaydın öğretmenim!"

Kapı açıldı. Öğretmen uzun, gri, kalın keşiş entarisi içinde onu bekliyordu, başlığı yüzünü gizliyordu. Her zamanki gümüş gözlüklerini takmıştı. Gri eldivenli elleri ona işaret etti.

"Geç kaldın."

Ardında kitaplar diyarı ocağın parlak renkleriyle yanıyordu. Ansiklopedilerin tuğlalar gibi dizildiği duvarlar, bir de başınızı vurmadan içinde ayakta durabileceğiniz bir şömine vardı. Bir kütük şiddetle yanıyordu.

Kapı kapandı ve ılık bir sessizlik oldu. Orada, bir zamanlar Tanrı'nın oturduğu masa vardı, şu halıda yürümüş, piposunu kokulu tütünlerle doldurmuş ve o geniş, renkli camlı pencereden dışarıyı seyretmişti. Oda, Tanrı, sürtülmüş odun, tütün, deri ve gümüş para kokuyordu. Burada, öğretmenin sesi ulu bir arp gibi ötüyor, Tanrı'yı, eski günleri ve Tanrı'nın kararlılığıyla sarsıldığı, iradesiyle titrediği, dünyanın Tanrı'nın elinin altında bir yapı, bir plan, bir çağrı, yükselen ağaç olduğu zamanların dünyasını anlatıyordu. Tanrı'nın parmak izi hâlâ kilitli cam bir vitrindeki bir düzine sivriltilmiş kurşun kalemin üzerinde yarı erimiş kar taneleri gibi duruyordu. Onlara hiç ama hiç dokunulmaması gerekiyordu, yoksa ebediyen erirlerdi.

Burada, burada, Üstdiyarlar'da, öğretmenin yumuşak sesiyle, Edwin ondan ve bedeninden bekleneni öğrendi. Büyüyüp bir Mevcudiyet olacak, Tanrı'nın kokularına ve gür sesine uyacaktı. Günün birinde bu yüksek pencereden, dünyaların kirişlerindeki tozları silkelemek üzere dik duracak ve soluk ateşle yanacaktı; Bizzat Tanrı olacaktı! Bunu hiçbir şey engellememeliydi. Ne gök, ne ağaçlar ne de ağaçların ötesindeki Şeyler.

Öğretmen odada buhar gibi dolaşıyordu.

"Neden geç kaldın, Edwin?"

"Bilmiyorum."

"Bir kez daha soracağım. Edwin, neden geç kaldın?"

"Yasak kapılardan biri açıktı..."

Öğretmenin nefesinin fısıltısını duydu. Yavaşça geriye gittiğini ve geniş, el yapımı iskemleye çöktüğünü, karanlık tarafından yutulduğunu, gözlük camlarının kaybolmadan önce ışık çaktığını gördü. Gölgenin içinden ona baktığını hissetti ve sesi o kadar çaresizdi ki geceleri duyduğu bir sese benziyordu, bir karabasandan sonra uyandığında duyduğu, kendi ağlayan sesine. "Hangi kapı? Nerede?" dedi. "Ah, kilitli olmalıydı!"

Panik halinde, "Dali-Picasso insanlarının yanındaki kapı," dedi. O ve öğretmen hep dost olmuşlardı. Bu şimdi sona mı ermişti? İşleri berbat mı etmişti? "Merdivenlerden çıktım. Çıkmalıydım, çıkmalıydım! Özür dilerim, özür dilerim. Lütfen, anneme söylemeyin."

Öğretmen kendini kaybetmiş derin koltukta, derin başlığın altında oturuyordu. Yalnız başına çekildiği kuyuda gözlük camları zayıf ateşböceği ışıkları çıkarıyordu. "Peki yukarıda ne gördün?" diye fısıldadı.

"Büyük bir mavi oda!"

"Öyle mi?"

"Ve bir tane de yeşil ve üzerinde böceklerin koşuştuğu kurdeleler, ama çok, çok durmadım, yemin ederim, yemin ederim!"

"Yeşil oda, kurdeleler, evet kurdeleler ve üzerlerinde koşuşturan küçük böcekler, evet," dedi kadın ve sesi oğlanı hüzünlendirdi.

Kadının eline uzandı ama eli kucağına düştü ve karanlıkta, göğsüne yükseldi. "Hemen aşağı indim, kapıyı kilitledim, bir daha bakmaya gitmeyeceğim, hiç!" diye yakardı.

Kadının sesi o kadar kısıktı ki, söylediklerini zor duyuyordu. "Ama artık gördün ve bir daha görmek isteyeceksin ve artık hep merak edeceksin." Başlık yavaşça ileri-geri hareket etti. Derinliği ona doğru döndü, sorarak. "Gördüğünden *hoşlandın* mı?"

"Korktum, büyüktü."

"Büyük, evet, çok büyük. Geniş, geniş, çok geniş, Edwin. Bizim dünyamız gibi değil. Büyük, geniş, belirsiz. Ah, bunu neden yaptın! Yanlış olduğunu biliyordun!"

Kadın yanıtı beklerken ocaktaki ateş küllenip soldu, sonunda, o yanıt veremeyince, kadın, sanki dudakları ancak hareket edebiliyorlarmış gibi dedi ki, "Sorun annen mi?"

"Bilmiyorum!"

"Sinirli mi, kötü mü davranıyor, seni tersliyor mu, çok mu sıkı tutuyor, yalnız kalmak mı istiyorsun, öyle mi, öyle mi, öyle mi?"

"Evet, evet!" Çılgınca içini çekti.

"O yüzden mi kaçtın, tüm zamanını, tüm düşüncelerini istiyor mu?" Sesi, yitik ve hüzünlü, "Söyle bana..."

Elleri gözyaşlarından yapış yapış olmuştu. "Evet!" Parmaklarını ve elinin arkasını ısırdı. "Evet!" böyle şeyleri kabul etmek zordu, ama onun şimdi bunları söylemesi gerekmiyordu, kadın söylemişti, söylemişti ve tüm yapması gereken onaylamak, başını sallamak, yumruklarını ısırmak, hıçkırıklar içinde ağlamaktı.

Öğretmen bir milyon yaşındaydı.

"Öğreniyoruz," dedi, bıkkınca. İskemlesinden kalktı, gri eteklerin yavaş bir salınımıyla masaya doğru ilerledi, burada eldivenli elleri uzun süre kalem ve kâğıt aradı. "Öğreniyoruz, Tanrım, ama yavaşça ve acıyla, öğreniyoruz. Doğru yaptığımızı sanıyoruz ama hep, hep Planı öldürüyoruz..." Hırıltıyla nefes aldı, kafasını aniden kaldırdı. Titreşen kukuleta tamamen boş görünüyordu.

Kâğıda bir şeyler yazdı.

"Bunu annene ver. Burada, her öğleden sonra kendine ayıracak,

istediğin yerde geçirebileceğin iki saatinin olması gerektiği yazıyor. Herhangi bir yerde, *orası* dışında. Dinliyor musun, çocuk?"

"Evet." Yüzünü kuruladı. "Ama..."

"Git."

"Anne bana *orası* hakkında yalan mı söyledi, ya Canavarlar?"

"Bana bak," dedi kadın. "Ben senin hep arkadaşın oldum, seni hiç dövmedim, annenin bazen yapmak zorunda kaldığı gibi. Hepimiz senin anlamana ve büyümene yardımcı olmak için buradayız, Tanrı gibi yok edilmeyesin diye."

Kalktı ve kalkarken, kukuletayı öyle bir çevirdi ki, ocağın rengi yüzünü yaladı. Aniden, ateşin ışığı suratındaki birçok kırışığı siliverdi.

Edwin yutkundu. Kalbi aniden çarptı. "Ateş!"

Öğretmen donup kaldı.

"Ateş!" Edwin önce ateşe, sonra da kadının yüzüne baktı. Kukuleta görüşünden çıktı, surat derinlerde kaybolup gitti. "Suratın," dedi Edwin, uyuşmuşça. "Anneme benziyorsun!"

Kadın hızla kitaplara doğru ilerledi, birini aldı. Yüksek, şarkı söyler gibi, monoton sesiyle raflarla konuştu. "Kadınlar birbirlerine benzer, bunu biliyorsun! Unut bunu! İşte, işte!" Ve ona bir kitap verdi. "İlk bölümü oku! Günlüğü oku!"

Edwin kitabı aldı ama elinde ağırlığını hissetmedi. O okumaya başlayınca ateş gürüldedi ve bacadan yukarı parıldayarak emildi ve o okudukça öğretmen iskemlesine gömüldü, duruldu, sakinleşti ve o daha da okudukça gri kukuleta öne eğildi ve huzura kavuştu ve suratı da çanın içinde kaybolan tokmağı gibi heybet kazandı. O okudukça ateşin ışığı raflardaki kitapların altın hayvansı harflerini aydınlatıyordu ve o sözcükleri söylüyor, ama aslında sayfaları kesilmiş, çıkarılmış, kimi satırları silinmiş, bazı resimleri yırtılmış, kimisinin deriden ağızları tutkallanmış, kimileri de onu uzak tutmak için ağızları kuduz köpekler gibi bronz bağlarla bağlanmış kitapları düşünüyordu. Tüm bunları, dudakları ateşin sessizliğinde hareket ederken düşünüyordu:

"Başlangıçta, Evreni ve Evrenin içindeki Dünyaları, Dünyaların

içindeki kıtaları, kıtaların içindeki ülkeleri yaratan Tanrı vardı ve o, kendi zihninden ve eliyle Kendi sevgili karısını ve zamanı geldiğinde kendisi de Tanrı olacak olan bir çocuğu şekillendirdi..."

Öğretmen yavaşça başını yukarı aşağı salladı. Ateş sakince közlenen kömürlere dönüştü. Edwin okumayı sürdürdü.

***

Merdiven tırabzanında, nefes nefese, oturma odasına kaydı. "Anne, Anne!"

Kadın kestane rengi dolgun bir koltukta, sanki o da uzun bir mesafe koşmuş gibi nefes nefese oturuyordu.

"Anne, Anne, sırılsıklamsın!"

"Öyle mi?" dedi kadın, sanki kadının koşuşturmasının nedeni oğlanmış gibi. "Evet, öyleyim, öyleyim." Derin bir nefes aldı ve iç çekti. Sonra oğlanın ellerini aldı ve ikisini de öptü. Gözleri kısılarak ona sabit bir şekilde baktı. "Şimdi, dinle beni, sana bir sürprizim var! Yarın ne oluyor biliyor musun? Tahmin edemezsin! Doğum günün!"

"Ama yalnızca on ay geçti!"

"Yarın! Bize çok iyi gelecek, derim. Ve öyle olduğunu söylediğim her şey, *gerçekten* öyledir, canım."

Güldü.

"Başka bir gizli oda daha mı açacağız?" Şaşkındı.

"Evet, on dördüncü oda! Gelecek yıl on beşinci, on altıncı, on yedinci ve böylece yirmi birinci doğum gününe kadar, Edwin. O zaman, ah, o zaman, en önemli odanın üç kilitli kapısını açacağız ve sen Evin Adamı, baba, Tanrı, Evrenin Hükümdarı olacaksın!"

"Oley," dedi. Ve "Oley!" Kitapları havaya fırlattı. Islık çalan bir sürü güvercin gibi uçuştular. Güldü. Kadın da güldü. Kahkahaları uçuştu ve kitaplarla birlikte yere indi. Tırabzandan çığlık atarak inmek için koştu.

Merdivenin dibinde, annesi kollarını açmış, onu yakalamak için bekliyordu.

***

Edwin ay ışığının altındaki yatağında yatmış, parmakları kutudaki kuklayı kurcalıyor ama kapak açılmıyordu; elinde körlemesine döndürdü ama eğilip de bakmadı. Yarın, doğum günü; ama neden? *O kadar* iyi miydi? Hayır. O zaman, neden doğum günü bu kadar erken gelsindi ki? Sadece durum... hangi sözcük uygundu? Gergin? Evet, işler gece olduğu kadar gündüz de parıldamaya başlamıştı. Beyaz sarsıntının, ay ışığının annesinin yüzündeki görünmez bir kardan aşağıya, aşağıya kaydığını görmüştü. Onu yeniden sakinleştirmek için başka bir doğum günü daha gerekmişti.

"Doğum günlerim," dedi tavana, "artık daha çabuk gelecek. Biliyorum, biliyorum. Annem o kadar kuvvetli, o kadar fazla gülüyor ki, gözleri de bir garip..."

Öğretmen partiye davet edilecek miydi? Hayır. Anne ve öğretmen hiç karşılaşmamıştı. "Neden olmasın?" "İşte," dedi Anne. "Annemle tanışmak *istemez* misin, öğretmenim?" "Günün birinde," dedi öğretmen, zayıfça, salondaki örümcek ağlarını üfler gibi. "Günün... birinde..."

Peki, öğretmen geceleri nereye gidiyordu? Toz yüzünden avizelerin köreldiği, ayın yakınlarındaki yükseklerde bulunan ülkelerdeki gizli dağlara mı çekiliyordu, yoksa ağaçların ötesindeki ağaçların ötesindeki ağaçların ötesinde dolanıyor muydu? Hayır, hiç de değil!

Terli ellerinde oyuncağı döndürdü. Geçen yıl, nesneler titreyip sarsılmaya başladığında, Anne gene doğum gününü aylarca erkene çekmemiş miydi? Evet, ah, evet, evet.

Başka şeyler düşün. Tanrı. Soğuk gece yarısı mahzenini, güneşte pişen tavan arasını ve aradaki tüm mucizeleri yapan Tanrı. Duvarın ötesinde, dev gibi bir böcek tarafından ezilip öldüğü saati düşün. Ah, O geçerken dünyalar nasıl da sarsılıyor olmalıydı!

Edwin kutudaki kuklayı suratına yaklaştırıp kapağına fısıldadı. "Hey! Hey! Hey, hey..."

Sıkı sıkı bağlanmış yayın gerilimi dışında yanıt yok. Seni dışarı çıkaracağım, diye düşündü Edwin. Bekle, bekle. Acı verebilir ama yalnızca bir yolu var. İşte, işte...

Yataktan inip pencereye gitti ve çok ileri sarkıp aşağıya, ay ışığı

altındaki mermer yola baktı. Kutuyu yükseğe kaldırdı, koltuk altında terin aktığını, parmaklarının sıkıldığını, kolunun savrulduğunu hissetti. Bağırarak, kutuyu ileri fırlattı. Kutu soğuk havada aşağı doğru süzüldü. Mermer zemine çarpması uzun sürdü.

Edwin, nefes nefese, daha da sarktı.

"Eeee?" diye haykırdı, "Eeee?" ve gene, "Sen, oradaki!" ve "Sen!"

Yankılar dağıldı. Kutu ormanın gölgelerinde yatıyordu. Düşünce kapağı açılmış mıydı, göremiyordu. Kuklanın gülümseyerek korkunç hapishanesinden çıkıp çıkmadığını ya da rüzgârda, şimdi oraya buraya gümüş çanları yavaşça şıngırdayarak eğilip selam verip vermediğini göremiyordu. Dinledi. Pencerede bir saat boyunca bakarak, dinleyerek bekledi ve sonunda yatağına döndü.

***

Sabah. Yakında ve uzakta, Mutfak Dünyası'nın içinde ve dışında canlı sesler hareket ediyordu. Edwin gözlerini açtı. Kimin sesi, bunlar kimlerin sesleri olabilirdi? Tanrı'nın işçilerinden bazıları mı? Dali insanları? Ama Anne onlardan nefret ediyordu; hayır. Sesler mırıltılı bir homurtuyla azaldı. Sessizlik. Ve çok uzaktan, bir koşu, koşu giderek yükseldi ve sonunda kapı açıldı.

"Doğum günün kutlu olsun!"

Dans ettiler, kurabiye yediler, limonlu dondurma yediler, pembe şarap içtiler, sonra üzerinde pudra kardan adı yazılı pasta ortaya çıktı ve Anne piyanoyu bir ses sağanağına dönüştürüp şarkı söylemek için ağzını açtı ve onu yakalayıp daha fazla çilek, şarap ve avizeleri titrek yağmur yağdıracak kadar sallayacak kadar çok kahkahaya götürmek üzere yakaladı. Sonra, gümüş bir anahtar ortaya çıkınca, on dördüncü yasak kapıyı açmak için yarıştılar.

"Hazır! Bekle!"

Kapı ıslık çalarak duvarın içine doğru döndü.

"Ah," dedi Edwin.

Çünkü hayal kırıklığına yol açacak şekilde, on dördüncü oda yalnızca tozlu, donuk kahverengi bir dolaptı. Diğer doğum günlerindeki odaların verdiklerinin hiçbirisini vaat etmiyordu! Altıncı

doğum günü hediyesi, Üstdiyarlar'daki okul olmuştu. Yedinci doğum gününde Altdiyarlar'daki oyun odasını açmıştı. Sekizincide, müzik odasını; dokuzuncuda mucizevi cehennem ateşiyle mutfağı! Onuncu, sakin bir rüzgârda şarkı söyleyen hayaletlerin sürekli nefes alıp vermeleriyle tıslayan gramofonların olduğu odaydı. On birinci taranacağına kesilmesi gereken halısıyla Bahçe'nin geniş yeşil elmas odası!

"Ah, hayal kırıklığına uğrama; yürü!" Anne, gülerek, onu dolabın içine doğru itti. "Ne kadar sihirli olduğunu görene kadar bekle! Kapıyı kapat!"

Duvara gömülü kırmızı bir düğmeye bastı.

Edwin çığlık attı. "Hayır!"

Çünkü oda, onları demir çenesiyle tutan bir ağız gibi titriyor, işliyordu; oda hareket etti, duvar aşağıya doğru kaydı.

"Ah, sus canım," dedi kadın. Kapı zemine doğru indi ve uzun, anlamsızca boş bir duvar, durmadan tıslayan bir yılan gibi kayarak, başka bir kapı, bir kapı daha ortaya çıkarıp, Edwin haykırıp annesinin bileğini sıkarken, durmadan ilerledi. Oda bir yerde inleyip boğazını temizledi; sarsıntı sona erdi, oda sabitleşti. Edwin yeni, garip bir kapıya bakakaldı ve annesinin hemen gidip açmasını söylediğini duydu. Ve yeni kapı başka bir esrara açıldı. Edwin gözlerini kırpıştırdı.

"Üstdiyarlar! Burası Üstdiyarlar! Buraya nasıl geldik? Oturma Odası nerede anne, nerede Oturma Odası?"

Annesi onu kapıdan geçirdi. "Doğrudan buraya atladık ve uçtuk. Haftada bir, uzun yoldan merdivenleri çıkacağına, okula uçacaksın!"

Hâlâ hareket edemiyordu ama yalnızca Diyar'ın yerini başka Diyar'ın, Ülkenin yerini daha yüksek, ilerideki Ülke'nin almasının esrarına bakakalmıştı.

"Ah, anne, anne..." dedi.

***

Bahçenin uzun çimlerinin üzerinde keyifle zaman harcadıkları, dirsekleri kırmızı ipek yastıklarda, ayakkabılarını çıkarmış, topuk-

ları ekşi hindibalara, tatlı yoncalara dayanmış, koca elma şarabı kadehlerini yudumladıkları tatlı, uzun bir zaman geçirdiler. Anne, canavarların ormanın ötesinde kükrediklerini duyduğunda, iki kez yerinden fırlamıştı. Edwin onu yanağından öptü. "Yok bir şey," dedi, "seni koruyacağım."

"Biliyorum," dedi kadın ama dönüp sanki her an dışarıdaki kaos bir darbeyle ormanı yarıp, dev adımını üstlerine basıp onları toz edecekmiş gibi ağaçlara bakıyordu.

Uzun, mavi öğleden sonrasının geç bir saatinde, kuşa benzer parlak metalik bir şeyin ağaçların arasındaki parlak bir açıklıkta, yüksekten ve gürültüyle uçtuğunu gördüler. Sesin kör edici bir sağanakla onları ıslatacağı hissine kapılıp, yeşil bir yıldırım ve yağmur fırtınası öncesindeki gibi başlarını eğip, Oturma Odası'na koştular.

Çatır, çatır... doğum günü yanıp selofan bir hiçlikte yok oldu. Günbatımında, loş, yumuşak Oturma Odası Diyarı'nda, anne minik filiz burun delikleri ve soluk yaz gülü ağzıyla şampanya içti ve mayışmış vaziyette Edwin'i odasına götürüp kapattı.

Edwin yavaşça, şaşkınlıkla soyundu, düşünüyordu, bu yıl, ertesi yıl, peki iki yıl, üç yıl sonra, hangi odalar? Canavarlar, Yaratıklar ne olacaktı? Ya ezilme ve Tanrı'nın öldürülmesi? Ne öldürülmüştü? Ölüm neydi? Ölüm bir duygu muydu? Tanrı'nın çok mu hoşuna gitmişti de geri dönmemişti? O zaman Ölüm bir yolculuk muydu?

Koridorda, aşağıya inerken, anne bir şampanya şişesi düşürdü. Edwin duydu ve buz gibi oldu çünkü aklına gelen düşünce, annenin sesinin böyle olacağıydı. Eğer düşerse, eğer kırılırsa, sabah bir milyon parça bulurdunuz. Gündoğumunda tek göreceğiniz, parkenin üzerinde parlak kristal ve berrak şarap olurdu.

***

Sabah, asmaların, üzümlerin ve yosunların kokusu vardı odasında, gölgeli bir serinlik kokusu. Alt katta, muhtemelen soğuk masada bir parmak şaklatmasıyla kahvaltı hazırlanıyordu.

Edwin kendini iyi hissederek kalktı, yıkandı ve giyindi. Şimdi en azından bir ay boyunca her şey taze ve yeni olacaktı. Bugün, her

gün olduğu gibi, kahvaltı, okul, öğle yemeği, müzik odasında şarkılar, elektrikli oyunlarda bir iki saat, sonra da Dışülke'de, ışıltılı çimenlerde çay. Sonra yeniden yukarı, bir saat kadar o ve öğretmenle birlikte sansürlü kütüphanede dolaşacakları ve onun *oradaki*, onun gözlerinden esirgenen o dünya üzerine sözcükler ve düşüncelere şaşıracağı okula.

Öğretmenin notunu unutmuştu. Şimdi, onu anneye vermeliydi.

Kapıyı açtı. Koridor boştu. Aşağıdan, dünyaların derinliklerinden, hafif bir sis hiçbir ayak sesinin bozmadığı sessizlikte yükseliyordu; tepeler sakindi; gümüş harfler güneşin ilk ışıklarında kıpırdamıyor ve sislerden yukarı doğru yükselen tırabzan, odasını gözleyen tarihöncesi bir canavardı. Bu yaratıktan uzaklaştı, aşağıdaki akıntılarda ve dumanlarda sürüklenen beyaz bir tekne gibi, Anne'yi bulmaya çıktı.

Orada yoktu. "Anne!" diye seslenerek suskun diyarları aceleyle katetti.

***

Kadını Oturma Odası'nda, parlak altın-yeşil parti giysileri içinde, bir elinde şampanya kadehi, yere yığılmış durumda buldu, halı cam kırıklarıyla doluydu.

Bariz bir şekilde uykudaydı, bu yüzden sihirli kahvaltı masasına oturdu. Gözlerini kırpıştırarak boş, beyaz örtüye ve parlayan tabaklara baktı. Yiyecek bir şey yoktu. Tüm yaşamı boyunca burada onu hep muhteşem yemekler karşılamıştı. Ama bugün değil.

"Anne, uyan!" Kadına doğru koştu. "Okula gideyim mi? Yemek nerede? Uyan!"

Merdivenlerden yukarı koştu.

Üstdiyarlar soğuk ve gölgeliydi ve beyaz cam güneşler bu kasvetli, sisli günde tavanda parlamıyordu. Karanlık koridorlarda, loş sessizlik kıtalarında, Edwin koştu. Okulun kapısına vurdu da vurdu. Kapı kendiliğinden, gıcırdayarak açıldı.

Okul boş ve karanlıktı. Ocakta, kirişli tavana gölge yapacak ateş yanmıyordu. Ne bir çıtırtı ne de bir fısıltı vardı.

Düz, soğuk odanın ortasında dikildi.

"Öğretmen!" diye haykırdı.

Perdeleri bir yana itti; renkli camlardan zayıf bir güneş ışığı sızıyordu.

Edwin eliyle bir hareket yaptı. Ateşin ocakta bir patlamış mısır tavası gibi parlamasını buyurdu. Açılıp canlanmasını buyurdu! Öğretmene belirme fırsatı vermek için gözlerini kapattı. Gözlerini açtı ve masanın üzerinde gördükleri onu şaşkınlığa uğrattı.

Düzgün bir şekilde katlanmış olarak kukuleta ve cübbe duruyordu, üzerlerinde de gümüş gözlük parlıyordu, bir tek de gri eldiven vardı. Onlara dokundu. Bir gri eldiven gitmişti. Cübbenin üzerinde bir yağlı kozmetik tebeşir parçası vardı. Onu deneyince, ellerinde koyu renk çizgiler oluştu.

Geri çekilip öğretmenin boş cübbesine, gözlüğe, yağlı tebeşire baktı. Eli hep kilitli duran bir kapının tokmağına gitti. Kapı yavaşça sonuna kadar açıldı. Karşısında küçük, kahverengi bir dolap vardı.

"Öğretmen!"

Koşarak içeri girdi, kapı hızla kapandı, kırmızı bir düğmeye bastı. Oda aşağı çöktü, onunla birlikte, yavaş, ölümcül bir soğukluk da çöktü. Dünya sessiz, sakin ve serindi. Öğretmen gitmişti, Anne de uyuyordu. Oda, demir çenesiyle birlikte aşağıya doğru düştü.

Mekanizmalar çatırdadı. Bir kapı açıldı. Edwin koşarak çıktı.

Oturma Odası!

Arkasında bir kapı değil, içinden çıktığı meşe bir pano vardı.

Anne soğukça, uyur durumda yatıyordu. Altına sıkışmış, kadını çevirdiğinde ancak görülebilen, öğretmenin yumuşak gri eldivenlerinden biri duruyordu.

Onun yanında, inanılmaz eldiven elinde, uzun süre durdu. Nihayet, inlemeye başladı.

Koşarak Üstdiyarlar'a çıktı. Ocak soğuk, oda boştu. Bekledi. Öğretmen gelmedi. Gene aşağıya, vakur Altdiyarlar'a döndü, masanın dumanı tüten tabaklarla dolmasını buyurdu! Hiçbir şey olmadı. Annesinin yanına oturdu, onunla konuştu, yalvardı, dokundu, kadının elleri soğuktu.

Saat tik-tak etti ve gökteki ışık değişti ama kadın hareket etmedi ve onun karnı açtı, havada, tüm dünyalardan sessiz toz yağıyordu. Öğretmeni düşündü, o tepelerin ve dağların hiçbirinde değilse, olabileceği bir tek yer vardı. Yanlışlıkla, Dışülkeler'e çıkmış, birisi onu bulana kadar, kaybolmuştu. Bu yüzden dışarı çıkmalı, ona seslenmeli, annesini uyandırması için onu geri getirmeliydi, yoksa annesi orada ebediyen yatacak, büyük karanlık mekânlarda da tozlar yağacaktı.

Mutfaktan arkaya çıktı, akşamüstü güneşini gördü, dünyanın sınırının ötesinde uzaktan Canavarların bağırtısı duyuluyordu. Bahçe duvarına tutunmuş, bırakmaya cesaret edemiyordu; uzakta, gölgelerin içinde, pencereden attığı kırılmış kutuyu gördü. Titreşen ince güneş ışığı huzmeleri kırık kapağın üzerinde oynaşıyor ve dışarı fırlamış, kolları başının üzerinde ebedi bir özgürlük ifadesiyle duran Kuklanın yüzünü arka arkaya aydınlatıyordu. Güneş ağzının üzerinde göz kırptıkça, bebek gülümsedi-gülümsemedi, gülümsedi-gülümsemedi ve Edwin, hipnotize olmuş gibi, üzerinde ve ötesinde durdu. Bebek kollarını gizli ağaçların arasında uzaklaşan yola doğru açmıştı, Canavarlardan damlayan yağlarla lekelenmiş yasak yola. Ama yol sessizdi ve güneş Edwin'i ısıtıyordu, rüzgârın yavaşça ağaçların dallarında estiği duyuluyordu. Sonunda, bahçe duvarını bıraktı.

"Öğretmen?"

Yolda birkaç adım ilerledi.

"Öğretmen!"

Ayakkabıları hayvan dışkılarında kaydı, hareketsiz tünelin ötelerine körlemesine baktı. Yol altında, ağaçlar tepesinde ilerliyordu.

"Öğretmen!"

Yavaş ama düzenli bir şekilde ilerledi. Döndü. Arkasında kendi dünyası ve yepyeni sessizliği uzanıyordu. Azalmıştı, küçücüktü! Olduğundan daha küçük görmek ne garipti. Hep ve her zaman o kadar büyük görünmüştü. Kalbinin durduğunu hissetti. Geri döndü. Ama o zaman, dünyadaki o sessizlikten ürküp yeniden önündeki yola döndü.

Önündeki her şey yeniydi. Kokular burun deliklerini dolduruyor, renkler, acayip şekiller, inanılmaz boyutlar gözlerini dolduruyordu.

Ağaçların ötesine geçersem, ölürüm, diye düşündü, çünkü Anne öyle demişti. Ölürsün, ölürsün.

Ama ölüm nedir? Başka bir oda mı? Mavi bir oda, yeşil bir oda, şimdiye kadarki tüm odalardan daha büyük bir oda! Ama anahtarı nerede? Orada, çok uzakta, büyük, yarı açık demir kapı, dövme demir bir kapı. Gökyüzü kadar geniş, ağaçlar ve çimenlerle yemyeşil bir odanın ötesinde! Ah, anne, öğretmenim...

Koştu, tökezledi, düştü, ayağa kalktı, gene koştu, altındaki uyuşmuş bacakları o tepenin birinden düşüp dururken geride kalmış, yol gitmişti, sızlanıp ağlıyordu, sonra sızlama da ağlama da bitti, ama yeni sesler çıkardı. Büyük, paslı, gacırdayan demir kapıya vardı, dışarı atıldı; Evren arkasında ufaldı, eski dünyalarına dönüp bakmadı, onlar silinip yok oldukça, o koştu.

***

Polis memuru kaldırımda durmuş, sokağın ötesine bakıyordu.

"Bu çocuklar yok mu. Hiçbir zaman anlayamayacağım."

"Nasıl yani?" diye sordu kaldırımdaki yaya.

Polis memuru bir daha düşünüp kaşlarını çattı. "Birkaç saniye önce, küçük bir çocuk koşarak geçti. Gülüp ağlıyor, hem gülüyor hem de ağlıyordu. Hoplayıp zıplıyor, her şeye dokunuyordu. Lamba direği, telefon direği, yangın musluğu, köpekler, insanlar gibi şeylere. Kaldırımlar, hendekler, kapılar, arabalar, vitrin pencereleri, berberlerin tabelaları. Hatta yakalayıp bana da baktı, sonra gökyüzüne baktı, gözyaşlarını görmeliydiniz, sürekli garip şeyler haykırıp duruyordu."

"Ne diye haykırıyordu?" diye sordu yaya.

"Şöyle haykırıyordu: 'Ben öldüm, ben öldüm, öldüğüme memnunum, öldüm, öldüm, öldüğüme memnunum, öldüm, öldüm, ölmek *güzel*!'" Polis memuru yavaşça çenesini kaşıdı. "Şu yeni çocuk oyunlarından biri olmalı, sanırım."

Tırpan

Birdenbire, ortada yol kalmadı. Herhangi bir yol gibi vadiden aşağıya inmiş, çıplak, taşlı yamaçların, meşe ağaçlarının arasından geçmiş, sonra, vahşi toprakların ortasında tek başına duran buğday tarlasını geçmişti. Buğday tarlasına ait küçük, beyaz evin yanına gelmiş ve yol artık ona artık gerek kalmamış gibi yok oluvermişti.

Çok da önemli değildi çünkü tam orada, benzinin son damlası da bitmişti. Drew Ericson fren yapıp eski arabayı durdurdu ve sesini çıkarmadan, kocaman, çiftçi ellerine bakarak orada oturdu.

Molly, onun yanındaki köşede oturduğu yerden hiç kıpırdamadan konuştu. "Arkalarda bir yerlerde çatalın yanlış yönüne sapmış olmalıyız."

Drew başını yukarı aşağı salladı.

Molly'nin dudakları neredeyse suratı kadar beyazdı. Ama dudakları kuru, cildi ise terden sırılsıklamdı. Sesi ifadesiz, dümdüzdü.

"Drew," dedi. "Drew, şimdi ne... ne yapacağız?"

Drew ellerine bakakaldı. Bir çiftçinin elleri, kuru ve aç rüzgârın hiçbir zaman yiyecek bereketli topraklara sahip olamamış bir çiftliği altından üfürüp aldığı eller.

Arka koltuktaki çocuklar uyandı ve tozlu denk ile şilte yığınının arasından çıktılar. Koltuğun arkasından başlarını uzatıp dediler ki:

"Neden durduk baba? Yemek yiyecek miyiz baba? Baba, çok açız. Şimdi yiyebilir miyiz baba?"

Drew gözlerini kapattı. Ellerinin görünümünden nefret ediyordu.

Molly'nin parmakları bileğine dokundu. Hafif, yumuşak. "Drew, şu evdekilerin belki bize verecek fazla yiyecekleri vardır?"

Adamın ağzının çevresinde beyaz bir çizgi belirdi. "Dilenmek," dedi sertçe. "Hiçbirimiz daha önce dilenmedi. Hiçbir zaman da dilenmeyecek."

Molly'nin eli bileğini sıktı. Adam döndü ve kadının gözlerini gördü. Ona bakan Susie'nin ve küçük Drew'un gözlerini gördü. Yavaşça, boynundaki ve sırtındaki sertlik kayboldu. Suratı gevşedi ve çok uzun zaman, çok fazla dövülmüş bir nesne gibi, şekilden çıktı. Arabadan indi ve evin yoluna çıktı. Kararsız adımlarla yürüdü, hasta ya da yarı kör bir adam gibi.

Evin kapısı açıktı. Drew üç kez vurdu. İçeride sessizlikten ve sıcak havada yavaş yavaş salınan beyaz perdelerden başka bir şey yoktu.

Bunu daha eve girmeden biliyordu. Evde ölüm olduğunu biliyordu. Bu, işte öyle bir sessizlikti.

Küçük, temiz bir oturma odasını ve ufak holü aştı. Hiçbir şey düşünmüyordu. Düşünmenin ötesine geçmişti. Mutfağa doğru gidiyordu, sorgulamadan, bir hayvan gibi.

Sonra, açık bir kapıdan bakıp ölü adamı gördü. Yaşlı bir adamdı, temiz, beyaz bir yatakta yatıyordu. Öleli çok olmamıştı; o son, sessiz huzur bakışını henüz kaybetmemişti. Öleceğini biliyor olmalıydı çünkü mezar giysilerini giymişti; eski, siyah bir takım elbise, fırçalanmış ve düzgün temiz beyaz bir gömlekle siyah bir kravat.

Yatağın yanında, duvara dayanmış bir tırpan duruyordu. Yaşlı adamın ellerinin arasında, hâlâ taze bir buğday başağı vardı. Olgun bir başak, altın rengi ve ağır püsküllü.

Drew yavaşça yürüyerek yatak odasına gitti. İçinde bir soğukluk vardı. Eski, tozlu şapkasını çıkarıp, yatağın yanında durup baktı.

Kâğıt, yastığın üzerinde, yaşlı adamın başının yanında duruyordu. Okunmak için konmuştu. Belki cenaze için bir istek ya da akrabalara bir çağrı. Drew sözcükleri heceledi, kuru, solgun dudakları oynuyordu.

***

Ölüm döşeğimde benim yanımda duran kişiye:

Aklım başımda olarak ve dünyada tek başıma karar vererek, ben,

John Buhr, bu çiftliği, tüm ekleriyle birlikte, gelecek olan adama veriyor ve vasiyet ediyorum. Adı ve kökeni ne olursa olsun, önemli değil. Bu çiftlik, buğday, tırpan ve beraberinde takdir edilen görev onundur. Bunları özgürce ve sorgulamadan alsın ve hatırda tutsun ki, ben vericiyim, takdir eden değil. Buna elimi basıyor ve 1938 yılının Nisan ayının üçüncü günü imzalıyorum.

İmza: John Buhr. *Kyrie eléison!*

***

Drew evi katetti ve tel kapıyı açtı. "Molly, gel buraya. Çocuklar, arabada kalın," dedi.

Molly içeri girdi. Adam onu yatak odasına götürdü. Kadın vasiyetnameye, tırpana, dışarıdaki sıcak rüzgârda dalgalanan buğday tarlasına baktı. Beyaz suratı gerildi, dudaklarını ısırdı ve adama yaslandı. "Gerçek olamayacak kadar güzel. Bunda bir iş olmalı."

Drew, "Şansımız dönüyor, o kadar," dedi. "Çalışacak işimiz, yiyecek yemeğimiz, başımızın üzerinde yağmuru durduracak bir damımız olacak." Tırpana dokundu. Yarım ay gibi parlıyordu. Ağzına sözcükler kazınmıştı: BENİ TUTAN, DÜNYAYI TUTAR! Ona bir şey ifade etmemişti o an için.

"Drew," dedi Molly, yaşlı adamın sıkılmış ellerine bakarak, "neden, neden o buğday sapını parmaklarının arasında öyle sıkı sıkıya tutuyor?"

Tam o sırada, ağır sessizlik ön verandaya çıkan çocukların sesiyle dağıldı. Molly yutkundu.

***

Evde yaşadılar. Yaşlı adamı bir tepeye gömdüler, ardından birkaç söz söylediler ve geri dönüp evi süpürdüler, arabayı boşalttılar ve yemek yediler çünkü mutfakta yiyecek vardı, hem de bol bol. Üç gün boyunca, evi tamir edip, toprağa bakıp, güzel yataklarda yatmaktan başka bir şey yapmadılar, sonra da her şeyin böyle olması, midelerinin dolması ve hatta akşamları tüttürecek bir puronun bile olması karşısında şaşkınlıkla birbirlerine baktılar.

Evin arkasında küçük bir ahır ve ahırda bir boğayla üç inek vardı; bir kuyu köşkü, bir de serin kalması için büyük ağaçların altına yapılmış kaynarca köşkü vardı. Ve kuyu köşkünün içinde büyük sığır, domuz ve koyun etleri vardı, onlarınkinin beş katı bir aileyi bir, iki, belki de üç yıl besleyecek kadar. Bir yayık, bir kutu peynir ve büyük, metal süt kapları da vardı.

Dördüncü sabah, Drew yattığı yerden tırpana baktı ve çalışma vaktinin geldiğini anladı çünkü uzun tarlada olgun ürün vardı; gözleriyle görmüştü ve hamlaşmak da istemiyordu. Herhangi birisine üç gün oturmak yeterdi. Şafağın ilk taze kokusuyla kalktı ve tırpanı alıp önünde tutarak tarlaya doğu ilerledi. Ellerinde kaldırıp yere doğru savurdu.

Büyük bir tarlaydı. Bir kişinin bakamayacağı kadar büyük, ama bir adam bakmıştı.

İlk çalışma gününün sonunda, omzunda tırpanla yavaşça dönüyordu, suratında şaşırmış bir adamın ifadesi vardı. Hiç görmediği gibi bir buğday tarlasıydı. Her biri birbirinden farklı ayrı kümeler halinde olgunlaşıyordu. Buğdayın böyle yapmaması gerekiyordu. Bunu Molly'ye söylemedi. Tarla hakkındaki diğer şeyleri de söylemedi. Örneğin, kesildikten sonra birkaç saat içinde buğdayın nasıl çürüdüğünü. Buğdayın bunu da yapmaması gerekiyordu. Çok da endişelenmedi. Ne de olsa ellerinde yiyecek vardı.

Ertesi sabah, kesip çürümeye bıraktığı buğday tutmuş, taze köklerle yeniden doğup yeşil filizler vermişti.

Drew Erickson çenesini ovuşturdu neden, nasıl, niçin böyle davrandığını ve bunun ona ne yararının olacağını düşündü; bunu satamazdı ki. Gün boyu birkaç kez tepelere, yaşlı adamın mezarının bulunduğu yere çıktı, yalnızca orada olup olmadığına bakmaya, belki orada tarla hakkında bir fikir edineceğine dair bir mefhuma sahipti. Aşağıya baktı ve ne kadar bir toprağa sahip olduğunu gördü. Buğday dağlara doğru beş kilometre boyunca gidiyordu, yaklaşık iki dönüm genişliğindeydi, kimi parçaları tohumda, kimisi altın rengi, kimisi yeşil, kimisi de onun elinden yeni biçilmiş. Ancak yaşlı adam bunlarla ilgili bir şey söylemiyordu, şu anda suratı taş ve çamurla

kaplıydı. Mezar güneşin, rüzgârın ve sessizliğin altındaydı. Böylece, Drew Erickson aşağıya inip tırpanı eline aldı, meraklıydı, keyif de alıyordu çünkü bunun önemli olduğunu düşünüyordu. Nedenini bilmiyordu ama öyleydi işte. Çok, çok önemli.

Buğdayı öylece bırakamazdı, hep olgunlaşan yeni parçalar olacaktı ve yüksek sesle, kendi kendine söylendi. "Önümüzdeki on yıl boyunca, olgunlaştıkça buğdayı biçsem, sanmam ki aynı yerden iki kez geçeyim. O kadar büyük bir tarla ki." Başını iki yana salladı. "Bu buğday öylesine olgunlaşıyor. Hiçbir zaman bir güne biçemeyeceğim kadar çok yer olgunlaşmıyor. Geride yalnız yeşil başaklar kalıyor. Ve ertesi sabah, kesinlikle başka bir olgun parça..."

Yere düşer düşmez çürürken, buğdayı biçmek aptalcaydı. Haftanın sonunda birkaç günlüğüne kendi haline bırakmaya karar verdi.

Geç vakte kadar yataktan çıkmadı, yalnızca evin sessizliğini dinledi. Bu ölü bir sessizlik de değildi, yalnızca iyi ve mutlu yaşayanların sessizliği.

Kalktı, giyindi ve yavaşça kahvaltısını etti. Çalışmayacaktı. Dışarı, inekleri sağmaya çıktı, verandada durup bir sigara içti, arka bahçede biraz yürüdükten sonra içeri girdi ve Molly'ye kendisinin neden dışarı çıktığını sordu.

"İnekleri sağacaktın," dedi Molly.

"Ah, evet," dedi ve yeniden dışarı çıktı. İnekleri hazır ve yüklü buldu, onları sağdı ve süt güğümlerini kaynarca köşküne götürdü ama başka şeyler düşünüyordu. Buğday, Tırpan.

Tüm sabah hurda verandada oturup sigara sardı. Küçük Drew için oyuncak bir tekne yaptı, bir tane de Susie için, sonra sütün bir kısmını tereyağına dönüştürdü ve ayranı ayırdı, ama güneş tepesindeydi, acıtıyordu. Canını yakıyordu. Öğlen aç değildi. Durmadan buğdaya bakıyor, rüzgâr da eğiyor, büküyor, dalgalandırıyordu. Kolları kasıldı, verandada otururken dizlerine dayanmış parmakları kaşınarak havada bir şeyler yakalarmış gibi yaptı. Avuç içleri kaşınıp yanıyordu. Ayağa kalkıp ellerini pantolonuna sürttü ve oturup bir sigara daha sarmaya çalıştı ama elindeki tütüne kızdı ve homurdanarak hepsini fırlatıp attı. Sanki üçüncü bir kolu varmış da kesilip

atılmış gibi bir duyguya kapılmıştı ya da içinden bir şeyler kaybetmiş gibi. Elleri ve kollarıyla ilgili olmalıydı.

Rüzgârın tarlada ıslık çaldığını duyuyordu.

Saat birde eve girip çıkıyor, ayak altında dolaşıyor, bir sulama hendeği kazmayı düşünüyordu ama aslında tüm düşündüğü buğday ve ne kadar olgun ve güzel olduğu, biçilmeyi beklediğiydi.

"Cehenneme kadar yolu var!"

Yatak odasına koştu, duvara asılı tırpanı aldı. Elinde tırpanla durdu. Serinliği hissetti. Ellerinin kaşınması geçmişti. Başı artık ağrımıyordu. Üçüncü kol geri dönmüştü. Gene eksiksizdi.

Bu içgüdüydü. Yıldırımın çarpıp acıtmaması gibi. Her gün, ürün biçilmeliydi. Biçilmeliydi. Neden? İşte, olmalıydı, o kadar. Koca ellerindeki tırpana güldü. Sonra, ıslık çalarak tırpanı aldı ve olgun, bekleyen tarlaya gidip işini yaptı. Biraz deli olduğunu düşünüyordu. Lanet olsun, aslında bu yeteri kadar sıradan bir buğday tarlasıydı, değil mi? Neredeyse.

***

Günler sakin atlar gibi ilerleyip geçti.

Drew Erickson işini bir tür müzmin ağrı, açlık ve gereksinim gibi görüyordu. Kafasında bir şeyler oluşuyordu.

Bir öğlen, babaları mutfakta yemek yerken, Susie ve küçük Drew gülüşüp tırpanla oynuyorlardı. Adam onları duydu. Dışarı çıkıp tırpanı ellerinden aldı. Onlara bağırmadı. Yalnızca çok kaygılı görünüyordu ve ondan sonra, kullanmadığı zaman tırpanı kilitlemeye başladı.

Bir gün bile tırpanlamaya ara vermedi.

Yukarı. Aşağı. Yukarı, aşağı ve karşıya. Geriye, yukarı ve aşağı ve karşıya. Biçme. Yukarı. Aşağı.

Yukarı.

Yaşlı adamı ve ölürken elinde duran buğdayı düşün.

Aşağı.

Ölü toprağı, üzerinde yaşayan buğdayı düşün.

Yukarı.

Çılgınca olgun ve yeşil buğday sıralarını düşün, nasıl büyüdüğünü!

Aşağı.

Düşün...

Buğday sapsarı bir gelgit dalgası gibi bileklerinin çevresinde dönüp duruyordu. Gök karardı. Drew Erickson tırpanı düşürdü ve eğilip karnını tuttu, görmeyen gözlerinden yaşlar akıyordu. Dünya dönüyordu.

"Birisini öldürdüm!" Yutkundu, boğulur gibi göğsünü tuttu, tırpanın yanında dizlerinin üzerine çöktü. "Birçoklarını öldürdüm..."

Gökyüzü Kansas'taki panayırda gördüğü mavi dönme dolap gibi dönmeye başladı. Ama müzik yoktu. Yalnızca kulaklarında bir çınlama.

Arkasında tırpanı sürükleyerek mutfağa daldığında, Molly mavi mutfak masasında oturmuş, patates soyuyordu.

"Molly!"

Sulanan gözlerinde onun kendine doğru yüzdüğünü gördü.

Orada oturmuş, ellerini iki yanından sarkıtmış, adamın lafını bitirmesini bekliyordu.

"Eşyalarımızı topla!" dedi adam, yere bakarak.

"Neden?"

"Gidiyoruz," dedi ifadesizce.

"Gidiyor muyuz?"

"O yaşlı adam. Burada ne yaptığını biliyor musun? Buğday ve tırpan, Molly. Tırpanı buğdaylara her vurduğunda bin kişi ölüyor. Onları biçiyorsun ve..."

Molly kalktı, bıçağı ve patatesleri bir kenara bıraktı ve anlayışla, "Çok yolculuk ettik, geçen aya kadar doğru dürüst yemek yemedik ve sen her gün çalışıyorsun ve yorgunsun..."

"Sesler, hüzünlü sesler duyuyorum orada. Buğdayda," dedi adam. "Durmamı söylüyor. Onları öldürmememi söylüyor."

"Drew!"

Kadını duymuyordu. "Tarla çarpık, deli gibi, çılgın bir şey gibi büyüyor. Sana söylemedim. Ama bu yanlış."

Kadın ona bakakaldı. Adamın gözleri boş bakıyordu.

"Deli olduğumu düşünüyorsun," dedi, "ama sana anlatana kadar bekle. Ah, Tanrım, Molly, bana yardım et; daha yeni annemi öldürdüm!"

"Dur!" dedi kadın, kararlılıkla.

"Bir sap buğday kestim ve onu öldürdüm. Öldüğünü hissettim, işte böyle anladım..."

"Drew!" Kadının sesi suratında bir tokat gibiydi, artık kızgın ve korkulu. "Sus!"

Mırıldandı. "Ah, Molly..."

Tırpan elinden düştü, yerde tangırdadı. Kadın hiddetle bunu yerden aldı ve bir köşeye koydu. "On yıldır seninle birlikteyim," dedi. "Bazen ağzımıza koyacak dua ve tozdan başka bir şey olmadı. Şimdi, şans bizden yana ve sen altından kalkamıyorsun!"

Oturma odasından İncil'i getirdi.

Karıştırdığı sayfalardan küçük, tatlı bir rüzgârla salınan buğdayı hatırlatan bir ses çıkıyordu. "Otur ve dinle," dedi kadın.

Güneş ışığından bir ses geldi. Çocuklar, evin yanındaki büyük meşe ağacının altında gülüşüyordu.

Kadın İncil okudu, ara sıra başını kaldırıp Drew'un suratında neler olduğuna bakıyordu.

Daha sonra, her gün İncil'den parçalar okudu. Ertesi çarşamba, bir hafta sonra, Drew uzaktaki kente mektup var mı diye bakmaya gittiğinde, bir mektup buldu.

Eve geldiğinde, iki yüz yaşındaymış gibi duruyordu.

Mektubu Molly'ye uzattı ve neler yazdığını soğuk, monoton bir sesle söyledi.

"Annem ölmüş, salı öğleden sonra saat birde, kalpten..."

***

Drew Erickson'un tek söylediği, "Çocukları arabaya bindir," oldu, "yiyecek doldur, California'ya gidiyoruz."

"Drew," dedi karısı, elinde mektup.

"Sen de biliyorsun," dedi adam, "burada toprak güçsüz. Ama

bak, ne kadar olgun oluyorlar. Sana her şeyi söylemedim. Parça parça oluyor, her gün birazı. Bu doğru değil. Ve biçtiğimde çürüyor! Ve ertesi sabah, hiçbir şey yapılmadan, yeniden büyüyor! Geçen salı, bir hafta önce, ürünü biçtiğimde kendi etimi keser gibi oldum. Birisinin bağırdığını duydum. Şey gibi geldi... Ve şimdi, bugün, bu mektup."

"Burada kalıyoruz," dedi kadın.

"Molly."

"Burada kalıyoruz, karnımızın doyduğu, uyuduğumuz ve insan gibi, uzun yaşayacağımız yerde. Bir daha çocuklarımı aç bırakmayacağım, hiçbir zaman!"

Pencereden mavi gök görünüyordu. Güneş içeri girdi, Molly'nin sakin yüzünün yarısını aydınlattı, gözlerinden birini masmavi parlattı. Dört ya da beş damla su, mutfak musluğundan sarktı ve düştü, yavaşça, pırıl pırıl, sonra Drew içini çekti. İç çekişi kısık, kabullenmiş ve yorgundu. Başka taraflara bakıp başını salladı. "Peki," dedi. "Kalıyoruz."

Yavaşça tırpanı aldı. Metalin üzerindeki sözcükler parlıyordu.

BENİ TUTAN, DÜNYAYI TUTAR!

"Kalıyoruz..."

***

Ertesi sabah, yaşlı adamın mezarına gitti. Ortasında büyüyen tek bir buğday filizi vardı. Adamın haftalar önce elinde tuttuğu, yeniden doğan aynı filiz.

Bir yanıt alamadan adamla konuştu.

"Ömür boyu tarlada çalıştın çünkü öyle *gerekiyordu* ve bir gün orada büyüyen kendi yaşamınla karşılaştın, senin olduğunu biliyordun. Kestin onu. Ve eve döndün, mezar giysilerini giydin, kalbin teslim oldu ve öldün. Böyle oldu değil mi? Ve toprağı bana devrettin, ben de öldüğümde, başka birisine devredeceğim."

Drew'un sesinde huşu vardı. "Bu kaç zamandır sürüyor? Bu tarla ve ne işe yaradığını, elinde tırpan olan adamdan başkası bilmeden..."

Birdenbire kendini çok yaşlı hissetti. Vadi ona kadim, mumya-

lanmış, gizemli, kuru, çarpık ve güçlü göründü. Yerliler çayırda dans ederken, bu tarla buradaydı. Aynı gök, aynı rüzgâr, aynı buğday. Ya Yerlilerden önce? Bir Cro-Magnon yamru-yumru, keçe saçlı, elinde belki de ilkel, tahta bir tırpan, canlı buğdayları biçiyordu.

Drew çalışmaya döndü. Yukarı, aşağı. Yukarı, aşağı. Tırpanın tutucusu olma takıntısıyla. O, kendisi! Üzerine çılgınca bir kuvvet ve dehşet sağanağıyla çullandı.

Yukarı! BENİ TUTAN! Aşağı! DÜNYAYI TUTAR!

İşi bir çeşit felsefeyle kabul etmek zorundaydı. Bu yalnızca kendisi ve ailesi için yiyecek ve barınak temin etmenin yoluydu. Doğru dürüst beslenip yaşama hakları vardı, bu kadar yıldan sonra.

Yukarı ve aşağı. Her tohum dikkatle ikiye kestiği bir yaşam. Eğer dikkatli planlarsa, buğdaya baktı, neden olmasın, o, Molly ve çocuklar ebediyen yaşayabilirdi!

Bir kez Molly, Susie ve küçük Drew olan başakları buldu mu, orayı hiç biçmezdi.

Ve sonra, bir işaret gibi, sessizce geliverdi.

İşte orada, önünde.

Bir tırpan darbesi daha ve onları kesmiş olacaktı.

Molly, Drew, Susie. Bu kesindi. Titreyerek, eğildi ve o birkaç buğday tanesine baktı. Dokununca parladılar.

Rahatlayarak inledi. Ya fark etmeden kesseydi? Nefesini bıraktı, doğruldu, tırpanı aldı ve buğdaydan uzaklaşıp uzun süre oraya baktı.

Eve erken dönüp durup dururken onu yanağından öpünce, Molly bunun çok garip olduğunu düşündü.

***

Yemekte, "Bugün erken paydos ettin, buğday hâlâ dökülünce çürüyor mu?" diye sordu Molly.

Adam başını yukarı aşağı salladı ve biraz daha et aldı.

"Tarımcılara yazıp, gelip bakmalarını söylemelisin," dedi kadın.

"Hayır," dedi adam.

"Öylesine söyledim," dedi kadın.

Gözleri kısıldı. "Hayatım boyunca burada kalmam lazım. Başka kimse bu buğdaya karışamaz; neresini biçip neresini biçmeyeceklerini bilemezler. Yanlış yerleri kesebilirler."

"Hangi yanlış yerler?"

"Yok bir şey," dedi adam, yavaşça yemeğini çiğnerken. "Yok bir şey."

Çatalını sertçe masaya vurdu. "Kimbilir ne yapmaya kalkışacaklar! O devlet memurları! Hatta bütün tarlayı sürmek de isteyebilirler!"

Molly başını yukarı aşağı salladı. "Gereken de bu," dedi. Ve hepsine yeniden başlamak, yeni tohumlarla."

Yemeğini bitirmedi. "Devlete yazmıyorum ve bu tarlayı biçilmek üzere bir yabancıya da vermiyorum, işte bu kadar!" dedi, tel kapı arkasından çarptı.

***

Karısıyla çocuklarının yaşamının güneşin altında büyüdüğü yerin etrafını dolaştı ve tırpanı hata yapmayacağını bildiği, tarlanın uzak ucunda kullandı.

Ama artık işten hoşlanmıyordu. Bir saatin sonunda, Missouri'deki üç eski ve sevdiği arkadaşına ölüm getirdiğini biliyordu. Kesilmiş saplarda onların adlarını gördü ve devam edemedi.

Tırpanı bodruma kilitledi ve anahtarı başından attı. Biçme işi bitmişti, tamamen.

***

Akşam piposunu ön verandada içti ve çocuklara onları güldürecek öyküler anlattı. Ama pek de gülmediler. İçlerine kapanık, yorgun ve bir garip görünüyorlardı, sanki artık onun çocukları değillermiş gibi.

Molly başının ağrıdığından yakındı, evde biraz dolandı ve yatıp derin bir uykuya daldı. Bu da garipti. Molly hep geç saate kadar otururdu ve aksi olurdu.

Buğday tarlası ay ışığında dalgalanıyor, denize benziyordu.

Biçilmek istiyordu. Bazı parçaların şimdi biçilmesi gerekiyordu.

Drew Erickson oturdu, sessizce yutkundu, bakmamaya çalışıyordu.

Bir daha tarlaya hiç gitmezse, dünyaya neler olurdu? Ölmesi gereken insanlar, tırpanın gelmesini bekleyenler ne olurdu?

Bekleyip görecekti.

Gaz lambasına üfleyip yatağa girdiğinde Molly hafifçe nefes alıyordu. Uyuyamadı. Buğdayın üzerinde esen rüzgârı duyuyor, kollarında ve parmaklarında çalışma açlığını hissediyordu.

Gecenin yarısında kendini, elinde tırpan, tarlada yürür buldu. Deli gibi yürüyordu, yürüyor ve korkuyordu, yarı uyanık. Bodrum kapısının kilidini açtığını, tırpanı çıkardığını hatırlamıyordu ama işte orada, ay ışığında, buğdayların içinde yürüyordu.

Bunlar arasında, birçoğu yaşlı ve yorgundu, uyumayı çok istiyorlardı. Uzun, sakin, ay ışığından yoksun uykuyu.

Tırpan onu tutmuş, ellerinde büyümüş, onu yürümeye zorlamıştı.

Bir şekilde, debelenip ondan kurtuldu. Yere attı, buğdayın içine girdi, orada durup diz çöktü.

"Artık öldürmek istemiyorum," dedi. "Tırpanla çalışırsam, Molly ve çocukları öldürmem gerekecek, benden bunu isteme!"

Gökyüzünde sadece yıldızlar oturmuş, parlıyordu.

Arkasında, boğuk bir gümbürtü duydu.

Tepenin üzerinde göğe bir şey fırlamıştı. Canlı, kırmızı kolları olan, yıldızları yalayan bir şey. Yüzüne kıvılcımlar düştü. Beraberinde ateşin kalın, sıcak kokusu geldi.

Ev!

Çığlık atarak, ağır ağır, umutsuzca ayağa kalktı, büyük yangına baktı.

Küçük beyaz ev, yanında meşelerle bir tek vahşi ateş topu gibi gürüldüyordu. Sıcaklık tepeyi aştı, o da bunun içine daldı, içinde yüzdü, aşağı indi; tökezliyor, tepesine kadar, boğuluyordu.

Tepeden aşağıya indiğinde, evin alev almamış bir tek köşesi, penceresi, çivisi kalmamıştı. Kabaran, çatırdayan sesler çıkarıyordu.

İçeride kimse bağırmıyordu. Etrafta koşuşturup çığlık atan da yoktu.

Avluda bağırdı. "Molly! Susie! Drew!"

Cevap alamadı. Gözkapakları kuruyup cildi yanan, sertleşen sık bukleler halinde kıvrılan kâğıt gibi olana kadar yaklaştı.

"Molly! Susie!"

Yangın yayılıp devam ediyordu. Drew birçok kez evin etrafını dolaşıp içeri girmeye çalıştı. Sonra, ateşin bedenini kavurduğu bir yerde oturdu ve duvarlar gümbürtüyle içeri çöküp son tavan parçası yıkılıp yerleri erimiş sıva ve kavrulmuş dilmelerle kaplayana kadar bekledi. Alevler sönüp duman azalana ve gün yavaşça ağarana kadar; geriye közlenen küller ve için için yanan parçalar kalmıştı.

Drew yerle bir olan ahşaplardan çıkan sıcaklığa aldırmadan yıkıntıya girdi. Hâlâ pek bir şey görülemeyecek kadar karanlıktı. Terleyen boğazında kırmızı bir ışık parlıyordu. Yeni, farklı bir ülkedeki bir yabancı gibi orada durdu. Orada, mutfakta. Kavrulmuş masalar, iskemleler, demir kuzine, dolaplar. Orada, holde. Orada, oturma odasında, sonra yatak odalarının olduğu tarafta...

Molly'nin hâlâ hayatta olduğu yerde.

Devrilmiş kerestelerin ve kızgın renkli tel, yay ve metalin arasında uyuyordu.

Hiçbir şey olmamış gibi uyuyordu. Kıvılcımlarla lekelenmiş küçük beyaz elleri iki yanında yatıyordu. Sakin çehresi, bir yanağının üzerinde yanan bir tahtayla uyuyordu.

Drew durdu ve inanamadı. Dumanları tüten yatak odasının yıkıntıları arasında, pırıl pırıl bir kıvılcım yatağında yatıyordu, cildi sağlam, göğsü inip kalkıyor, nefes alıyordu.

"Molly!"

Yangından sonra hayatta ve uykudaydı, duvarlar gümbürtüyle devrildikten, tavanlar üzerine çöktükten ve etrafında çepeçevre ateş yandıktan sonra.

Dumanı tüten döküntüleri itelerken ayakkabılarından duman çıkıyordu. Ateş ayaklarını bileklerine kadar dağlasa, farkına varmayacaktı.

"Molly..."

Üzerine eğildi. Hareket etmedi, duymuyordu ve konuşmadı da.

Ölmüş değildi. Canlı değildi. Oracıkta yatıyor, etrafında yangın, ona dokunmuyor, hiçbir şekilde zarar vermiyordu. Pamuklu geceliği küllerden lekelenmiş ama yanmamıştı. Kumral saçları akkor kömürlerin üzerindeydi.

Yanağına dokundu, soğuktu, cehennemin ortasında, soğuk. Minik nefesle yarı gülümser dudaklarını hareket ettiriyordu.

Çocuklar da oradaydı. Dumandan bir tülün ardında, daha küçük iki şekil büzülmüş, küller içinde uyuyordu.

Üçünü de buğday tarlasının kıyısına taşıdı.

"Molly. Molly, uyan! Çocuklar! Çocuklar, uyanın!"

Nefes alıyor, hareket etmiyor ve uyumayı sürdürüyorlardı.

"Çocuklar, uyanın! Anneniz..."

Ölü? Hayır, ölü değil. Ama...

Sanki kabahat onlardaymış gibi çocukları sarstı. Aldırmadılar; rüyalarıyla meşguldüler. Onları yere bıraktı ve suratı asık, onlara bakakaldı.

Yangın boyunca neden uyuduklarını ve şimdi neden uyumayı sürdürdüklerini biliyordu. Molly'nin neden orada öylece, bir daha gülmeyi istemeden yattığını biliyordu.

Buğdayla tırpanın gücü.

Dün, 30 Mayıs 1938'de sona ermesi gereken yaşamları, başakları kesmeyi reddetmesi yüzünden uzamıştı. Yangında ölmeleri gerekirdi. Böyle olması gerekirdi. Ama tırpanı kullanmadığı için hiçbir şey onlara zarar veremezdi. Ev yanmış ve yıkılmıştı ama onlar hâlâ hayattaydı, yarı yolda yakalanmışlardı, ne ölü ne de diri. Yalnızca bekliyorlar. Ve tüm dünyada, gene onlar gibi binlerce kaza, yangın, hastalık, intihar kurbanı da bekliyordu, Molly ve çocuklar gibi uyuyarak. Ölemiyor, yaşayamıyorlardı. Hepsi bir adam olgun başakları biçmekten korktuğu için. Bir adam tırpanla çalışmaya son verip bir daha tırpanla hiç çalışmamayı başarabileceğini düşündüğü için.

Eğilip çocuklara baktı. İş her gün, her gün yapılmalı, hiçbir zaman durmadan, hiç ara vermeden, hep hasat, hep, hep, hep.

Peki, diye düşündü. Peki. Tırpanı kullanacağım.

Ailesine veda etmedi. Yavaşça artan bir hiddetle döndü, tırpanı aldı ve hızla yürüdü, sonra koşar adım, sonra uzun adımlarla koşarak tarlaya daldı, buğday bacaklarına sürtünürken, kollarında çılgınca bir açlık hissetti. Bağırarak içinden geçti. Durdu.

"Molly!" diye haykırdı ve tırpanı kaldırıp savurdu.

"Susie!" diye haykırdı. "Drew!" Ve tırpanı yeniden savurdu.

Birisi bağırdı. Alevlerin harap ettiği eve bakmak için dönmedi.

Ve sonra, çılgınca hıçkırarak başakların üzerine kalktı da kalktı ve tırpanı sağa sola savurdu, sağa, sola, sonra gene sağa, gene sola. Ardı ardına, ardı ardına! Yeşil buğdayda ve olgun buğdayda büyük yarıklar açarak, umursamadan, ayırt etmeden, arka arkaya lanetleyerek, söverek, kahkahalar atarak, tırpan güneşin altında yükselip, güneşin altında indi, şarkı gibi bir ıslık sesiyle! Aşağı!

Bombalar Londra, Moskova, Tokyo'ya düştü.

Tırpan delice savruldu.

Belsen ve Buchenwald'ın fırınları alevlendi.

Tırpan şarkısını söyledi, ıslak, kırmızı.

Ve mantarlar White Sands, Hiroshima, Bikini'de ve yukarıda, Sibirya göklerinde kör güneşler kustular.

Başaklar yeşil yağmur gibi ağladılar, döküldüler.

Kore, Hindiçin, Mısır, Hindistan titredi, Asya karıştı, Afrika gece uyandı...

Ve tırpan, o kadar, o kadar çok şey yitirdiği için artık dünyaya ne ettiğine aldırmayan bir adamın şiddetiyle yükselmeye, inmeye, biçmeye devam etti.

Anayolun birkaç kilometre içinde, California yolundaki trafikle yüklü anayolun birkaç kilometre yakınında, hiçbir yere gitmeyen toprak yolun sonunda.

Uzun yıllar boyunca, arada külüstür bir araba anayoldan ayrılır, dumanlar çıkararak toprak yolun sonundaki küçük beyaz evin isli kalıntılarının önünde, hemen ötede gördükleri, çılgınca, vahşice, hiç durmadan, gece gündüz, sonu gelmez buğday tarlasında çalışan çiftçiden yolu sormak üzere durur.

Ama yardım ve yanıt alamazlar. Tarladaki çiftçi bütün bu yıl-

lardan sonra çok meşguldü~~t, olgunların yerine yeşil başakları ez~~ip biçmekle çok meşgul.

Ve Drew Erickson tırpanıyla devam eder, kör güneşlerin ışığı ve hiç uyumayan gözlerindeki beyaz ateşle, biçer de biçer...

Einar Amca

"Sadece bir dakikanı alır," dedi Einar Amca'nın tatlı karısı.

"Reddediyorum," dedi adam. "Ve bu yalnızca bir *saniyemi* alır."

"Bütün sabah çalıştım," dedi kadın, ince beline dayanarak, "ve sen yardım etmiyor musun? Yağmur geliyor."

"Gelsin," diye bağırdı, huysuz huysuz. "Senin elbiselerini havalandırmakla bana yıldırım çarpmaz."

"Ama o kadar çabuksun ki."

"Bir kez daha, reddediyorum." Geniş muşamba kanatları öfkeli sırtında asabi bir şekilde vızıldadı.

Karısı ona üzerine dört düzine yeni yıkanmış çamaşır bağlı ince bir ip uzattı. Adam bunu tiksintiyle parmaklarında çevirdi. "Demek iş sonunda buna geldi," diye homurdandı acı acı. "Buna, buna, buna." Neredeyse kızgın, öfkeli gözyaşları dökecekti.

"Ağlama, onları yeniden ıslatacaksın," dedi kadın. "Zıpla şimdi, koştur onları."

"Koştur onları." Sesi yapmacık, derin ve çok yaralıydı. "Derim ki, Gök gürlesin, sağanak yağsın!"

"Eğer güzel, güneşli bir gün olsaydı, istemezdim," dedi karısı, mantıklıca. "Eğer bunu yapmazsan, yıkadığım çamaşırlar boşa gidecek. Evin içinde asılı kalacaklar..."

Bu *işe yaradı*. Ne de olsa, evin her yerinde çamaşırların asılı olmasından ve bir odadan diğerine giderken eğilip bükülmek zorunda kalmaktan nefret ediyordu. Zıpladı. Geniş, yeşil kanatları açıldı. "Yalnızca çayırın çitine kadar!"

Dönüş: Yukarı atıldı, kanatları serin havayı yalayıp yuttu. Siz

daha Einar Amca'nın Yeşil Kanatları Var, demeden o, geniş, çırpıntılı bir yay boyunca, peşinde kanatlarının dümen suyunun sarsıntısına kapılmış giysilerle çiftliği katetmişti.

"Yakala!"

Geri dönmüş, kupkuru giysileri karısının bu iş için yere serdiği bir dizi temiz battaniyenin üzerine bırakmıştı.

"Teşekkürler!" dedi kadın.

"Ahh!" diye bağırdı adam ve tefekküre dalmak üzere elma ağacının altına doğru uçtu.

***

Einar Amca'nın güzel, ipeksi kanatları arkasında deniz yeşili yelkenler gibi sarkıyor, aksırdığında ya da hızla döndüğünde vınlayıp ıslık çalıyordu. Aile içinde becerisi görünür olan birkaç kişiden biriydi. Tüm karanlık kuzenleri, yeğenleri ve kardeşleri bütün dünyadaki küçük kasabalara saklanmışlar, zihinsel şeyler, büyücü parmaklarıyla ve beyaz dişleriyle bir şeyler yapmışlar ya da göklerden alev yaprakları üflemişler, ormanlarda ay ışığında gümüşi kurtlar gibi koşuşturmuşlardı. Normal insanlardan görece güvende yaşamışlardı. Büyük yeşil kanatları olan biri bunu yapamazdı.

Kanatlarından nefret ettiğinden değildi. Tam tersine! Gençliğinde, hep geceleri uçmuştu çünkü geceler kanatlı insanlar için ender zamanlardı! Gün ışığı tehlikeler arz ediyordu, hep etmişti, hep edecekti; ama geceler, ah, geceler, bulut adalarının üzerinde ve yaz göğü denizinde uçmuştu. Kendisi için bir tehlike doğmadan. Zengin, doyurucu ve heyecan verici olmuştu.

Ama artık geceleri uçamazdı.

Mellin Town, Illinois'daki (birkaç yıl önceki) bir aile toplantısından Avrupa'daki yüksek bir dağ geçidindeki evine dönüşünde çok fazla güçlü kırmızı şarap içmişti. Mellin Town'un ötesindeki ay ışığının aydınlattığı tepelerde sabahyıldızının altında yol alırken, kendi kendine, belli belirsiz, "Bir şey olmaz," demişti. Sonra, birdenbire karşısına çıkıvermişti.

Yüksek gerilim hattı direği.

Ağa takılmış bir ördek gibi! Büyük bir cızırtı! Tellerden çıkan mavi kıvılcımla suratı siyaha boyanmış, elektriğin şiddetiyle kanatlarını çarpmış ve düşmüştü.

Direğin dibindeki ay ışığıyla aydınlanan otlağa düşüşü, gökten düşen bir telefon rehberi gibi ses çıkarmıştı.

Ertesi sabahın erken bir saatinde, çiyle ıslanmış kanatları sertçe titreyerek kalkmıştı. Hâlâ karanlıktı. Doğuda ince bir gündoğumu şeridi uzanıyordu. Yakında şerit büyüyecek ve tüm uçuşlar kısıtlanacaktı. Ormana sığınıp en derin yerinde günün geçmesini ve başka bir gecenin kanatlarına gökyüzünde gözlerden ırak bir hareket sağlamasını beklemekten başka çaresi yoktu.

Bu şekilde eşiyle tanışmıştı.

Illinois eyaletindeki bir kasım ayı için hayli ılık olan gün boyunca, hayli genç Brunilla Wexley kayıp bir ineği sağmak üzere dışarı çıkmıştı, bir elinde gümüş bir kap, fundalıkların arasında ürkek ürkek dolaşıyor, ortalıkta görünmeyen ineğe lütfen eve dönmesi, yoksa memelerinin sağılmamış sütten patlayacağı yolunda akıllıca öğütler veriyordu. Memelerinin sağılma ihtiyacı doğduğunda ineğin zaten eve dönecek olduğu olgusu Brunilla Wexley'yi ilgilendirmiyordu. Ormanda dolaşmak, diken üflemek ve çiçek çiğnemek için uygun bir bahaneydi bu; Einar Amca'ya rastladığında, Brunilla da tam bunları yapıyordu.

Bir çalılığın dibinde uyuyan Einar, yeşil bir barınağın altındaki bir adam gibi duruyordu.

"Ah," dedi Brunilla, heyecanla, "bir adam, kamp çadırında."

Einar Amca uyandı. Kamp çadırı arkasında geniş, yeşil bir yelpaze gibi açıldı.

"Ah," dedi inek arayan Brunilla, "kanatlı bir adam."

Olayı böyle karşılamıştı. Evet, şaşırmıştı ama hayatında hiç örselenmediği için kimseden korkmuyordu, kanatlı bir adam görmek de ilginç bir şeydi ve onunla karşılaştığı için gurur duymuştu. Konuşmaya başladı. Bir saat içinde eski dost gibi olmuşlardı, iki saat içinde de arkasında kanatları olduğunu Brunilla unutmuştu bile. Ve adam da ormanda neden bulunduğunu itiraf etmişti.

"Evet, hırpalandığını fark etmiştim," dedi kadın. "Şu sağ kanat epey kötü duruyor. En iyisi bırak da seni evime götürüp iyileştireyim. Zaten bununla Avrupa'ya kadar uçamazsın. Üstelik bugünlerde, kim Avrupa'da yaşamak ister ki?"

Teşekkür etti, ama nasıl kabul edeceğini de bilmiyordu.

"Ama ben yalnız yaşıyorum," dedi kadın. "Çünkü gördüğün gibi, hayli çirkinim."

Adam kadının öyle olmadığında ısrar etti.

"Ne kadar da naziksin," dedi kadın. "Ama öyleyim, kendimi kandırmamın âlemi yok. Ailem öldü. Bir çiftliğim var, büyük bir çiftlik, hepsi benim, Mellin Town'dan hayli uzakta ve konuşacak birilerine ihtiyacım var."

Ama korkmamış mıydı, diye sordu adam.

"Gurur duyduğumu ve kıskandığımı söylemek daha doğru olur," dedi kadın. "İzin verir misin?" Ve dikkatli bir imrenmeyle geniş, yeşil damarlı tüllerini okşadı. Adam bu dokunuş karşısında ürperdi ve dilini ısırdı.

Böylece, ilaçlar ve merhemler için kadının evine gitmekten başka çıkar yol kalmıyordu ve Tanrım! Neydi o suratındaki, gözlerinin altındaki yanık! "Kör olmadığın için şanslısın," dedi kadın. "Nasıl oldu?"

"Şey..." dedi adam ve çiftliğe varmışlardı bile, birbirlerine bakarak bir buçuk kilometre yürüdüklerini fark etmemişlerdi bile.

Bir gün geçti, bir gün daha ve adam kadına kapıda teşekkür edip gitmesi gerektiğini, merhemlerden, bakımdan, evini ona açmasından dolayı müteşekkir olduğunu söyledi. Günbatımıydı ve saat altıyla ertesi sabah beş arasında bir okyanus ve bir kıta aşması gerekiyordu. "Teşekkürler, hoşça kal," dedi, gün batarken uçmaya başladı ve bir akçaağacın ortanca yerine bindirdi.

"Ah," diye bağırdı kadın ve adamın baygın bedenine doğru koştu.

Bir saat sonra uyandığında, adam artık karanlıkta hiç uçamayacağını anlamıştı. Yolunun üzerindeki kulelerin, ağaçların, evlerin ve tepelerin nerede olduklarını ona haber veren kanatlı telepati, or-

manların, dağların ve bulutların labirentinde ona rehberlik eden o hassas berrak görüş, suratına yediği o darbe, o mavi elektrikli kızartı ve cızırtı sırasında ebediyen kaybolmuştu.

"Nasıl," diye inledi, "nasıl giderim ben Avrupa'ya? Gündüz uçarsam görülürüm -ve sefil şaka- belki de vurulurum, ya da belki bir hayvanat bahçesine kapatılırım. Ne hayat olur ama! Brunilla, söyle, ne yapacağım şimdi?"

"Ah," diye fısıldadı kadın, ellerine bakarak. "Bir şeyler düşüneceğiz..."

***

Evlendiler.

Aile düğüne geldi. Akçaağaç, firavuninciri, meşe, karaağaç yaprağından ibaret büyük bir sonbahar çığı altında tıslayıp hışırdadılar, bir atkestanesi sağanağı gibi döküldüler, kış elmalarının yere düşmesi gibi gümbürdediler, üşüşmelerinin rüzgârında her tarafa bir yaza veda kokusu saçtılar. Seremoni? Seremoni siyah bir mumun yakılıp üflenmesi ve dumanının havada asılı kalmasıyla çabucak bitiverdi. Kısalığı, karanlığı, baş aşağı ve tersyüz niteliği, yalnızca tören bitirilirken tepelerinde Einar Amca'nın kanatlarının hafifçe mırıltısının akışını dinleyen Brundilla'ya hitap etmedi. Einar Amca'ya gelince, burnunu kateden yarası neredeyse iyileşmişti ve Brunilla'nın elini tutarken, Avrupa'nın uzaklarda silikleşip eridiğini hissediyordu.

Dimdik yukarı uçmak ya da doğrudan aşağıya inmek için iyi görmesine gerek yoktu. Bu düğün gecesinde de Brunilla'yı kollarına alıp dosdoğru göğe yükselmesi çok doğaldı.

Sekiz kilometre uzaktaki bir çiftçi gece yarısı alçaktaki bir buluta baktı ve hafif parlamalar ve çatırtılar gördü.

"Yıldırım," dedi ve yatmaya gitti.

Sabah çiy yağana kadar dönmediler.

***

Evlilik tuttu. Brunilla'nın yalnızca ona bakması yetiyordu ve bu da onu kendisinin dünyada kanatlı bir adamla evli tek kadın olduğunu

düşünmesine yol açıyordu. "Bunu başka kim iddia edebilir?" diye soruyordu aynasına. Ve yanıt, "Hiç kimsel" oluyordu.

Diğer taraftan, Einar Amca kadının yüzünün gerisinde büyük bir güzellik, büyük bir şefkat ve anlayış buldu. Kadının düşünüşüne uymak için diyetini değiştirdi ve ev içinde kanatlarına dikkat etti; kırılan porselenler ve devrilen lambalar sinir bozucuydu, bunlardan uzak duruyordu. Artık geceleri uçamadığı için uyku alışkanlıklarını da değiştirdi. Kadın da adam kanatlarıyla rahat etsin diye iskemleleri ayarladı, minderleri değiştirdi ve söylediği şeyler de adamın onun hakkında sevdiği şeylerdi. "Biz hepimiz kozalarımızın içindeyiz. Ne kadar çirkin olduğumu görüyor musun?" diyordu. "Ama bir gün kozamı kıracağım, seninkiler kadar güzel ve şık kanatlarım olacak."

"Sen onu kıralı çok oldu," dedi adam.

Kadın düşündü. "Evet," diyerek kabul etmek zorunda kaldı. "Tam hangi gün olduğunu biliyorum. Ormanda, bir inek ararken çadır bulduğum günl" Güldüler ve adam onu kollarında tutarken, kendisini o kadar güzel hissetti ki, evliliklerinin onu, kınından çıkan parlak bir kılıç gibi çirkinliğinden çıkardığını anladı.

Çocukları oldu. Önce, adam onların da kanatlı doğacağından endişe etti.

"Saçma, buna bayılırımI" dedi kadın. "Ayak altından uzak olurlar."

"O zaman da," dedi adam, "saçlarına dolanırlarl"

"Ayl" dedi kadın.

Dört çocukları oldu, üç oğlan bir kız ve enerjilerine bakılırsa, kanatlı gibiydiler. Birkaç yılda mantar gibi bittiler ve sıcak yaz günlerinde babalarının elma ağacının dibinde oturup onları kanatlarıyla yelpazelemesini ve onlara bulutlu adalardan, okyanus göklerinden, sislerin ve rüzgârın dokusundan söz eden yıldızlı öyküleri, ağzınızda eriyen yıldızın tadının nasıl olduğunu, soğuk dağ havasının nasıl içileceğini ya da Everest'in tepesinden atılan bir çakıl taşı olmanın, yeşil bir goncaya dönüşmenin ve tam yere düşecekken kanatlarını açmanın nasıl bir duygu olduğunu anlatmasını istediler.

Evliliği böyleydi işte.

Ve bugün, altı yıl sonra, Einar Amca orada oturuyor, elma ağacının altında doluyor, sabırsız ve tahammülsüz hale geliyordu; böyle arzuladığından değil ama o kadar bekledikten sonra hâlâ geceleri gökyüzünde uçamıyor olmaktan. Üstün özelliği hiç geri gelmemişti. Orada umutsuzca oturuyor, yeşil ve bir kenara atılmış, bir zamanlar şeffaf gölgesinin altına sığınmış olan densiz tatilcilerin sezon sonu terk ettiği yazlık bir güneş şemsiyesinden başka bir şey olamıyordu. Burada ebediyen oturacak mıydı, birileri görür korkusuyla gündüzleri uçamadan? Tek uçuşu karısının çamaşırlarını kurutmak ya da sıcak ağustos öğlenleri çocuklarını serinletmek için mi olacaktı? Bir meşgalesi her zaman için fırtınadan da hızlı, aile ziyaretlerine uçmak olmuştu. Bir bumerang gibi tepelerin ve vadilerin tepesinden geçer ve bir devedikeni gibi konardı. Hep parası olmuştu; ailenin kanatlı adama yaptıracak çok işi vardı! Ama şimdi? Umutsuzluk! Kanatları titreşti, havada çırpındı ve tutsak bir gök gibi gürledi.

"Baba," dedi minik Meg.

Çocuklar düşüncelerin kararttığı babalarının suratına bakıyordu.

"Baba," dedi Ronald. "Daha fazla gök gürültüsü yap!"

"Soğuk bir mart günü," dedi Einar Amca, "yakında yağmur ve bol bol gök gürültüsü olacak.

"Bizi seyretmeye gelecek misin," diye sordu Michael.

"Gidin, gidin! Bırakın babanız düşünsün!"

Sevgiye kapanmıştı, çocukların sevgisine, sevginin çocuklarına. Yalnızca gökyüzünü, gece ya da gündüz, yıldızlı, aylı ya da güneşli, bulutlu ya da açık, ama hep, havada süzülürken önünüzde akıp giden göğü ve ufukları düşünüyordu. Ama işte buradaydı, çayırı arşınlıyor, görülme korkusuyla yükselemiyordu.

Derin bir kuyudaki sefillik!

"Baba, gel bizi seyret; marttayız!" diye haykırdı Meg. "Kasabanın tüm çocuklarıyla tepeye gidiyoruz!"

Einar Amca homurdandı. "Ne tepesiymiş o?"

"Uçurtma tepesi tabii ki," diye hep bir ağızdan şakıdılar.

Şimdi, onlara bakıyordu.

Her birinin elinde birer geniş, kâğıt uçurtma vardı, suratları terlemiş, beklenti ve hayvansı bir ışıkla parlıyordu. Minik parmaklarında beyaz sicim topları sarılıydı. Kırmızı, mavi, sarı ve yeşil renkli uçurtmalardan, pamuk ve ipekli kuyruk uzantıları sallanıyordu.

"Uçurtmalarımızı uçuracağız!" dedi Ronald. "Gelmez misin?"

"Hayır," dedi hüzünle. "Kimsenin beni görmemesi lazım, yoksa sorun çıkar."

"Ormanda saklanıp oradan seyredebilirsin," dedi Meg. "Uçurtmalarımızı kendimiz yaptık, nasıl yapılacağını biliyoruz."

"Nasıl biliyorsunuz?"

"Sen bizim babamızsın!" diye bir çığlık patladı. "İşte ondan!"

Uzun uzun çocuklarına baktı. İçini çekti. "Uçurtma festivali ha?"

"Evet efendim!"

"Kazanacağım," dedi Meg.

"Hayır, ben!" diye itiraz etti Michael.

"Ben, ben!" diye atıldı Stephen.

"Hey koca Tanrım!" diye kükredi Einar Amca, kulakları sağır eden bir takırtıyla yükselmişti. "Çocuklar, çocuklar, sizi çok seviyorum!"

"Baba, ne oldu?" dedi Michael, gerileyerek.

"Yok bir şey, yok, yok!" dedi, şarkı söylercesine Einar. Kanatlarını en hızlı haline getirdi. Vaam! Çan gibi öttüler. Çocuklar sırtüstü devrildi! "Oldu işte, oldu işte! Gene özgürüm! Ocakta alev, rüzgârda tüy! Brunilla!" Einar eve doğru seslendi. Karısı gözüktü. "Özgürüm!" diye haykırdı, yüzü kızarmış, ayak parmakları üzerinde dikilmişti. "Dinle Brunilla, artık geceye ihtiyacım yok! Gündüz de uçabilirim! Geceye ihtiyacım yok! Şimdiden başlayarak *her* gün, yılın *herhangi* bir günü uçacağım ama Tanrım, konuşmakla zaman kaybediyorum. Bak!"

Ve ailenin endişeli bakışları altında, küçük uçurtmalardan birinin pamuk kuyruğunu aldı, kemerinin arkasına bağladı, sicim yumağını kaptı, bir ucunu dişlerinin arasına aldı, diğer ucunu da çocuklarına verdi ve hoop, havaya yükseldi ve mart rüzgârıyla uçmaya başladı!

Çayırlarda ve çiftliklerin üzerinde, çocuklar güneşin aydınlattı-

ğı gökyüzüne ipi salıverip, zıplayıp tökezleyerek koştular ve Brunilla da çiftliğin avlusunda durup olan biteni görünce elini salladı ve kahkahalar attı; çocukları da uzaktaki uçurtma tepesine gittiler, dördü birden durup, hevesli, gururlu ellerinde tutup, hepsi birden çekiştirip, yönlendirip çektiler. Ve Mellin Town'un çocukları da ellerinde rüzgâra salacakları küçük uçurtmalarıyla koşarak geldiler ve gökyüzünde hoplayıp zıplayan büyük yeşil uçurtmayı görüp bağırdılar:

"Of, of, ne uçurtma ama! Of, ben de böyle bir uçurtma isterim! Nereden, nereden buldunuz bunu?"

"Babamız yaptı," dedi Meg, Michael, Stephen ve Ronald, sicimi coşkuyla çektiler, mırıldanıp gümbürdeyen uçurtma da dalıp yükseldi ve bulutlarda sihirli bir ünlem işareti çizdi!

Rüzgâr

O akşam saat beş buçukta telefon çaldı. Aylardan aralıktı ve Thompson telefonu açtığında, hava çoktan kararmıştı.

"Alo."

"Alo, Herb?"

"Ah, sen misin, Allin."

"Karın evde mi, Herb?"

"Tabii, neden?"

"Kahretsin."

Herb Thompson ahizeyi sakince tuttu. "Ne oldu? Sesin garip geliyor."

"Bu akşam bana gelmeni isteyecektim."

"Misafirimiz var."

"Geceyi bende geçirmeni isteyecektim. Karın ne zaman gidiyor?"

"Gelecek hafta," dedi Thompson. "Dokuz gün kadar Ohio'da olacak. Annesi hasta. O zaman gelirim."

"Bu akşam gelmeni isterdim."

"Ben de isterdim. Misafirler falan. Karım beni öldürür."

"Gelmeni isterdim."

"Ne oldu? Gene mi rüzgâr?"

"Yo, hayır. Hayır."

"Rüzgâr mı?" diye sordu, Thompson.

Telefondaki ses tereddüt etti. "Evet. Evet, rüzgâr."

"Hava açık bu gece, pek rüzgâr da yok."

"Yeteri kadar var. Pencerelere geliyor ve perdeleri birazcık oynatıyor. Bana anlatacak kadar."

"Bak, neden gelip geceyi burada geçirmiyorsun?" dedi Herb Thompson, aydınlık hole bakarken.

"Yok, hayır. Bunun için geç oldu. Beni yolda yakalayabilir. Çok uzun bir yol. Cesaret edemem. Ama gene de teşekkürler. Elli kilometre ama teşekkürler."

"Bir uyku hapı yut."

"Bir saattir kapıda duruyorum, Herb. Batıda toplandığını görüyorum. Orada bazı bulutlar var ve bir tanesinin bölündüğünü gördüm. Tamam, rüzgâr geliyor."

"Peki, iyi bir uyku hapı iç. Beni de istediğin zaman arayabilirsin. Bu akşam daha geç vakitte, istersen."

"Ne zaman olsa?" dedi telefondaki ses.

"Tabii."

"Bunu yaparım ama gelmeni isterdim. Fakat zarar görmeni istemem. Sen en iyi arkadaşımsın ve bunu istemem. Belki de bunu tek başıma karşılasam daha iyi olur. Rahatsız ettiğim için özür dilerim."

"Eh, arkadaşlar ne işe yarar? Ne yapacağını söyleyeyim, bu akşam otur ve bir şeyler yaz," dedi Herb Thompson, bir yandan da ağırlığını bir ayağından diğerine aktarıyordu. "Himalayalar'ı, Rüzgâr Vadisi'ni ve fırtınalar ve tayfunlarla olan o meşguliyetini unutursun. Bir sonraki gezi kitabından bir bölüm daha yaz."

"Olabilir. Belki yaparım, bilmiyorum. Belki yaparım. Yapabilirim. Rahatsız etmeme izin verdiğin için teşekkür ederim."

"Teşekkürü boş ver. Kapat şimdi telefonu. Karım yemeğe çağırıyor."

Herb Thompson telefonu kapattı.

Gidip sofraya oturdu, karısı da karşısına oturdu. "Allin miydi?" diye sordu. Adam başını yukarı aşağı salladı. "O ve şu rüzgârları, yukarı esen, aşağı esen rüzgârlar, sıcak esen ve soğuk esen rüzgârlar," dedi karısı, bir taraftan da yemek dolu tabağını uzatırken.

"Savaş sırasında Himalayalar'da vakit geçirmişti," dedi Herb Thompson.

"O vadi hakkında söylediklerine inanmıyorsun, değil mi?"

"İyi bir öykü olur."

"Oraya buraya tırmanmak. Neden insanlar dağlara tırmanıp kendi kendilerini korkuturlar ki?"

"Kar yağıyordu," dedi Herb Thompson.

"Öyle mi?"

"Ve yağmur yağıyor, dolu yağıyor ve rüzgâr esiyor ve hepsi birlikte geliyordu o vadide. Allin bunu bana birçok kez söyledi. İyi anlatıyor. Epey yükseğe çıkmıştı. Bulutlar filan. Vadi bir ses çıkarıyordu."

"*Kesin* çıkarıyordur," dedi kadın.

"Bir tek değil de birçok rüzgâr varmış gibi. Bütün dünyadan rüzgârlar." Ağzına bir lokma attı. "Allin öyle diyor."

"En başta oraya gidip bakmaması gerekirdi," dedi kadın. "Gider burnunu sokarsın ve ilk iş aklına bir şeyler gelir. Sen girdiğin için rüzgârlar hiddetlenir ve seni takip ederler."

"Alay etme, o benim en iyi arkadaşım," diye tersledi Thompson.

"Hepsi çok aptalca!"

"Gene de başına gelmeyen kalmadı. Bombay'daki o fırtına, daha sonra, ondan iki ay sonra Yeni Gine açıklarındaki tayfun. Ve sonra, Cornwall'da."

"Sürekli fırtınalar ve tayfunlarla karşılaşan, sonunda bu yüzden takip edilme kompleksine kapılan birisine sempati duyamam."

Tam o sırada telefon çaldı.

"Cevap verme," dedi kadın.

"Belki önemlidir."

"Gene Allin'dir."

Orada oturdular ve telefon dokuz kere çaldı, onlar da bakmadılar. Sonunda, sustu. Yemeklerini bitirdiler. Mutfakta, penceredeki perdeler aralık bir pencereden giren esinti yüzünden hafifçe sallanıyordu.

Telefon yine çaldı.

"Çalmasını dinleyemem," dedi ve yanıtladı. "Ah, alo Allin."

"Herb! Burada! Buraya geldi!"

"Telefona çok yakınsın, biraz uzaklaş."

"Açık kapının önünde durdum ve onu bekledim. Anayoldan geldiğini gördüm, teker teker tüm ağaçları sallıyordu, sonunda evin hemen dışındaki ağacı salladı ve ben de içeri dalıp kapıyı yüzüne kapattım!"

Thompson sesini çıkarmadı. Karısı kapı aralığından onu izlerken aklına söylenebilecek bir şey gelmiyordu.

"Ne kadar ilginç," dedi sonunda.

"Evin çevresinde, Herb. Artık dışarı çıkamam. Bir şey yapamam. Ama onu kandırdım, beni ele geçirdiğini sanmasını sağladım ve tam içeri girerken, kapıyı çarpıp kilitledim! Buna hazırdım, haftalardır hazırlanıyordum."

"Öyle mi, anlat bana Allin, dostum." Karısının gözlediği Herb Thompson telefonda neşeyle konuşuyordu ama ensesi terlemeye başlamıştı.

"Altı hafta önce başladı..."

"Ya? Bak, bak."

"...Onu alt ettiğimi sanmıştım. Beni izlemekten ve yakalamaya çalışmaktan vazgeçtiğini sanmıştım. Ama sadece bekliyormuş. Altı hafta önce rüzgârın dışarıda, evimin köşelerinde güldüğünü ve fısıldadığını duydum. Sadece bir saat boyunca, ne çok uzun ne de çok güçlü. Sonra gitti."

Thompson başını yukarı aşağı salladı. "Bunu duyduğuma sevindim, sevindim." Karısı gözlerini ona dikmişti.

"Ertesi gece, geri geldi. Panjurları çarpıp bacadan kıvılcımlar çıkardı. Üst üste beş gece geldi, her seferinde biraz daha güçlü. Ön kapıyı açtığımda, içeri girdi ve beni dışarı çekmeye çalıştı ama yeterince güçlü değildi. Bu gece güçlü."

"Kendini daha iyi hissettiğine sevindim," dedi Thompson.

"Daha iyi değilim, senin neyin var? Karın bizi mi dinliyor?"

"Evet."

"Ah, anlıyorum. Aptal gibi duruyorum değil mi?"

"Hiç de değil. Devam et."

Thompson'ın karısı mutfağa döndü. Adam rahatlamıştı. Telefonun yanındaki küçük koltuğa oturdu. "Devam et Allin, içini dök, daha rahat uyursun."

"Artık evin etrafını sardı, sanki tüm pencere pervazlarına yapışmış emen bir elektrik süpürgesi gibi. Çevredeki ağaçları sallıyor."

"Garip, *burada* hiç rüzgâr yok, Allin."

"Tabii ki olmaz, onun derdi seninle değil, benimle."

"Sanırım bu da bir açıklama."

"O bir katil, Herb, av peşine düşmüş en büyük, en belalı tarih öncesi katil. Koklayan büyük bir av köpeği, benim kokumu almaya, bulmaya çalışıyor. Büyük, soğuk burnunu eve dayamış, havayı çekiyor ve oturma odasında beni bulduğunda, baskısını oraya uyguluyor, ben mutfağa gittiğimdeyse o tarafa yöneliyor. Pencereleri zorlamaya çalışıyor ama ben onları güçlendirdim, kapılara da yeni menteşeler ve kilitler taktırdım. Bu sağlam bir ev. Eski zamanlarda evleri güçlü yaparlarmış. Şimdi evdeki tüm ışıkları açtım. Ev aydınlık, parlak. Işıkları açarken rüzgâr beni oda oda izledi, tüm pencerelerden içeri baktı. Ah!"

"Ne oldu?"

"Öndeki tel kapıyı söktü!"

"Keşke geceyi burada geçirsen, Allin."

"Gelemem! Tanrım, bu evden çıkamam. Bir şey yapamam. Bu rüzgârı biliyorum. Tanrım, o büyük ve akıllı. Bir dakika önce bir sigara yakmayı denedim, küçük bir esinti kibriti söndürdü. Rüzgâr oyun oynamayı seviyor, benimle alay etmeyi seviyor, acele etmiyor; bütün gece vakti var. Ve şimdi! Tanrım, tam da şimdi, kütüphane masasının üzerinde duran eski yolculuk kitaplarımdan biri, görmeni isterdim. Evdeki kimbilir hangi küçük delikten giren küçük bir esinti, o küçük esinti... sayfaları birer birer çeviriyor. Görmeni isterdim. İşte benim girişim. Tibet hakkındaki kitabımın girişini hatırlıyor musun, Herb?"

"Evet."

"Bu kitap elementler oyununu kaybedenlere ithaf edilmiştir, onları görmüş ama hep kaçabilmiş birisi tarafından yazılmıştır."

"Evet, hatırlıyorum."

"Işıklar gitti!"

Telefon çatırdadı.

"Elektrikler şimdi gitti. Orada mısın, Herb?"

"Seni hâlâ duyabiliyorum."

"Rüzgâr evimdeki tüm bu ışıkları beğenmiyor, elektrik hatlarını

koparttı. Ardından da herhalde telefon gidecek. Ah, bu gerçek bir parti, rüzgârla aramızdaki, söyleyeyim sana! Bir saniye."

"Allin?" Sessizlik. Herb ahizeye doğru eğildi. Karısı mutfaktan ona bakıyordu. Herb Thompson bekledi. "Allin?"

"Buradayım," dedi telefondaki ses. Kapıdan bir cereyan oldu, ben de ayağıma esmesin diye kapının altına bir şeyler tıktım. Gelmediğine sevindim, Herb, senin bu hengâmeye girmeni istemezdim. Bak! Oturma odası pencerelerinden birini şimdi kırdı ve sıradan bir esinti eve girdi, duvardaki resimleri deviriyor! Duyuyor musun?"

Herb Thompson dinledi. Telefondan çılgınca bir siren sesi, ıslık ve patırtı geliyordu. Arada Allin bağırdı. "Duyuyor musun?"

Herb Thompson yutkundu. "Duyuyorum."

"Beni canlı istiyor, Herb. Evi tek bir darbeyle yıkmaya cesaret edemiyor. Bu beni öldürür. Beni canlı istiyor ki, beni parça parça etsin, parmaklarımı teker teker kopartsın. İçimde ne varsa, onu istiyor. Zihnimi, beynimi. Yaşam gücümü istiyor, psişik kuvvetimi, egomu. Akıl istiyor."

"Karım çağırıyor, Allin. Bulaşıkları kurulamam lazım."

"Bu büyük bir buhar bulutu, tüm dünyadan rüzgârlar. Bir yıl önce Celebes'i parçalayan aynı rüzgâr, Arjantin'i öldüren pampero, Hawaii'den beslenen tayfun, bu yılın başlarında Afrika kıyısını deviren kasırga. Bu tüm o kurtulduğum fırtınaların parçası. Himalayalar'dan beri beni izledi çünkü toplanıp yıkımını planladığı Rüzgâr Vadisi üzerine öğrendiklerimi bilmemi istemedi. Uzun zaman önce, bir şeyler yaşam istikametinde bunu başlattı. Beslenme alanlarını biliyorum, nerede doğduğunu ve parçalarının nerede sonlandığını biliyorum. Bu nedenle, benden nefret ediyor ve nasıl yenileceğini anlatan kitaplarımdan. Artık anlatmamı istemiyor. Beni o muazzam gövdesine katmak, ona bilgi katmak istiyor. Beni kendi yanında istiyor!"

"Kapatmam lazım, Allin. Karım..."

"Ne?" Bir duraklama, telefondan, uzaklardaki rüzgârın sesi duyuluyor. "Ne dedin?"

"Bir saat sonra ara beni, Allin."

Kapattı.

Bulaşıkları kurulamaya gitti. Karısı ona baktı, o da bulaşıklara baktı, bir havluyla silmeye başladı.

"Dışarısı nasıl?" diye sordu.

"Güzel. Çok serin değil. Yıldızlı," dedi karısı. "Neden?"

"Yok bir şey."

Bir saat içinde telefon üç kez çaldı. Saat sekizde misafirler geldi, Stoddard ve karısı. Sekiz buçuğa kadar oturdular, sonra oyun masasını kurup poker oynamaya başladılar.

Herb Thompson kartları şakırdatarak arka arkaya karıştırdı ve teker teker diğer üç oyuncunun önüne attı. Karşılıklı konuştular. Bir puro yaktı ve ucunda gri, pudra gibi bir kül oluşturdu, kartlarını elinde dizdi, ara sıra da başını kaldırıp dışarısını dinledi. Evin dışından ses gelmiyordu. Karısı bunu görünce, hemen kesti ve yere bir sinek valesi attı.

Purosunun dumanını yavaşça üfledi ve hepsi de sakince, ara sıra kahkahalar atarak konuştular ve holdeki saat hafifçe dokuzu çaldı.

"İşte hep bir aradayız," dedi Herb Thompson, purosunu ağzından çıkarıp düşünceli düşünceli seyrederken. "Ve hayat kuşkusuz bir garip."

"Ne?" dedi Bay Stoddard.

"Yok bir şey, yalnızca, biz burada hayatlarımızı yaşıyoruz ve diğer taraftan, dünyanın başka yerlerinde milyarlarca insan kendi hayatlarını yaşıyor."

"Bu hayli sıradan bir laf oldu."

"Hayat," dedi, purosunu yeniden dudaklarının arasına yerleştirdi, "yalnız yaşanan bir şey. Evli insanlar için bile. Bazen birisinin kolundayken bile ondan milyonlarca kilometre uzakta olduğunuzu hissedebilirsiniz."

"Bunu sevdim," dedi karısı.

"Öyle demek istemedim," diye açıkladı, acele etmeden; suçluluk hissetmediği için uzatıyordu. "Demek istediğim, hepimiz neye inanıyorsak ona inanıyoruz ve kendi hayatlarımızı yaşıyoruz ama bu arada başka insanlar tamamen farklı hayatlar yaşayabiliyor. Demek

istiyorum ki, biz burada otururken, binlerce insan ölüyor. Kimisi kanserden, kimisi zatürreden, kimisi de veremden. Düşünüyorum da Birleşik Devletler'de şu anda birisi araba kazasında ölüyor."

"Bu pek de teşvik edici bir konuşma değil," dedi karısı.

"Demek istiyorum ki, hepimiz yaşıyoruz ve başka insanların nasıl düşündüğünü, hayatlarını nasıl yaşadıklarını ve öldüklerini düşünmüyoruz. Ölüm bize gelene kadar bekliyoruz. Söylemek istediğim şu ki, biz burada, kendinden emin kalça kemiklerimizin üzerinde otururken, elli kilometre ötede, büyük bir evde, gece ve kimbilir neyle tamamen kuşatılmış durumda, dünyadaki en nitelikli insanlardan biri..."

"Herb!"

Bir nefes çektiği purosunun ucunu çiğnedi ve görmeyen gözlerle kartlarına baktı. "Özür dilerim." Gözlerini kırpıştırıp purosunu ısırdı. "Benim sıram mı?"

"Senin sıran."

Masadaki oyun devam etti, kart sesleri, mırıltılar ve konuşmalarla. Herb Thompson koltuğuna daha da gömüldü, iyi görünmüyordu.

Telefon çaldı. Thompson fırlayıp telefona koştu ve ahizeyi kaldırdı.

"Herb! Seni aradım da aradım. Senin evde durum nasıl, Herb?"

"Durum nasıl ne demek?"

"Misafirler geldi mi?"

"Ha, evet, geldi..."

"Konuşup, gülüşüp kâğıt mı oynuyorsunuz?"

"Tanrım, evet, bunun ne ilgisi var?"

"On sentlik purolarından mı içiyorsun?"

"Kahretsin, evet, ama..."

"Kıyak iş," dedi telefondaki ses. "Hakikaten kıyak iş. Orada olmak isterdim. Bildiğim şeyleri bilmemeyi isterdim."

"İyi misin?"

"Şimdilik idare ediyorum. Mutfağa kapandım. Evin ön duvarının bir kısmı çöktü. Ama geri çekilmemi planlamıştım. Mutfak kapısı git-

tiğinde, bodruma gidiyorum. Şansım varsa, sabaha kadar dayanırım. Bana ulaşmak için tüm bu kahrolası evi yıkmak zorunda ve bodrumun zemini de hayli güçlü. Bir küreğim var, daha derine de kazabilirim..."

Telefonda birçok başka ses varmış gibiydi.

"Bu da ne?" Herb Thompson ürpermişti.

"Bu mu?" diye sordu telefondaki ses. "Bunlar tayfunda ölen on iki bin kişinin, kasırgada ölen yedi bin kişinin bir siklonda gömülen üç bin kişinin sesleri. Seni sıkıyor muyum? Rüzgâr işte bu. Birçok ölü insan. Rüzgâr onları öldürdü, zihinlerini alıp kendi zekâsını güçlendirdi. Hepsinin sesini alıp tek bir ses haline getirdi. Son on bin yılda ölen tüm o milyonlar, eziyet edilen, musonların ve hortumların sırtında ve karınlarında kıtadan kıtaya sürüklenen insanlar. Tanrım, bundan ne şiir çıkar ama!"

Telefon sesler, çığlıklar ve inlemelerle yankılanıp öttü.

"Gel buraya Herb," dedi oyun masasındaki karısı.

"Rüzgâr işte böyle her yıl daha akıllanıyor, beden beden, hayat hayat, ölüm ölüm kendine ekliyor."

"Seni bekliyoruz," dedi karısı.

"Lanet olsun!" Döndü, neredeyse hırlayarak, "Biraz bekle, olmaz mı!" diye bağırdı ve tekrar telefona döndü. "Allin, eğer oraya gelmemi istersen, şimdi gelirim! Daha önce gelmeliydim..."

"Sanmam. Bu bir kan davası, şimdi yanımda olmanın bir yararı olmaz. Kapatsam iyi olur. Mutfak kapısı iyi gözükmüyor; bodruma inmem gerekecek."

"Sonra beni ara, olur mu?"

"Belki, şansım varsa. Başaracağımı sanmıyorum. O kadar kez sıyrılıp kurtuldum ama sanırım bu kez beni yakaladı. Seni fazla rahatsız etmedim umarım, Herb."

"Lanet olsun, kimseyi rahatsız etmedin. Ara beni."

"Deneyeceğim..."

Herb Thompson oyun masasına geri döndü. Karısı ona bakıyordu. "Arkadaşın Allin nasıl?" diye sordu. "Ayık mı?"

"Hayatı boyunca hiç içmedi," dedi Thompson, somurtup otururken. "Saatler önce oraya gitmeliydim."

"Ama altı haftadır her gece arıyor ve en azından on gece oraya gidip kaldın ve bir şey olmadı."

"Yardıma ihtiyacı var. Kendine zarar verebilir."

"İki gece önce oradaydın, hep onun peşinde koşamazsın."

"Sabah ilk iş onu bir kliniğe yatıracağım. İstemiyordum. Normalde o kadar mantıklı gözüküyor ki."

On buçukta kahve ikram edildi. Herb Thompson kahvesini yavaşça, sessizce içti, bir yandan da telefona bakıyordu. Şimdi acaba bodrumda mı, diye düşünüyordu.

Herb Thompson telefona gitti, şehirlerarasını aradı, numarayı verdi.

"Üzgünüm," dedi santral. "O bölgede hatlar arızalı. Hatlar onarıldığında, sizi bağlayacağız."

"Demek telefon hatları kesik," diye bağırdı Thompson. Telefonu yere düşürdü. Döndü, dolabı açıp ceketini aldı. "Ah, Tanrım," dedi. "Ah Tanrım, Tanrım," dedi, şaşkın misafirlerle elinde kahve kabıyla dikilen karısına. "Herb!" diye bağırdı karısı. "Oraya gitmeliyim," dedi, ceketini giyerken.

Kapıda hafif, yumuşak bir tıkırtı vardı.

Odadaki herkes gerilip dikildi.

"Bu kim olabilir?" dedi karısı.

Hafif tıkırtı devam etti, yavaşça.

Thompson aceleyle koştu, sonra durdu, tetikte.

"Aman Tanrım," dedi Thompson. Elini kapının koluna koydu, mutlu bir şaşkınlıkla ve rahatlamış. "Bu gülüşü nerede olsa tanırım. Bu Allin. Arabasıyla geldi demek sonunda. Karışık öykülerini anlatmak için sabahı bekleyemedi." Thompson zayıfça gülümsedi. "Muhtemelen başka arkadaşlarını da getirmiştir. Kalabalık var gibi..."

Ön kapıyı açtı.

Veranda boştu.

Thompson şaşkınlık belirtisi göstermedi; suratı eğlenmiş gibi ve sinsiydi. Güldü. "Allin? Bırak numarayı! Hadi ama." Verandanın ışığını açtı ve dışarıya, etrafa bir göz attı. "Neredesin Allin? Hadi artık."

Yüzüne bir esinti çarptı.

Thompson bir an bekledi. Birdenbire iliklerine kadar ürpermişti. Verandaya çıktı ve dikkatle, tedirginlikle etrafa baktı.

Ani bir rüzgâr esti, ceketinin yakalarını kaldırdı ve saçlarını karıştırdı. Gene bir kahkaha duyduğunu sandı. Rüzgâr bütün evi sardı, aynı anda her yönden birden baskı yaptı ve sonra, bir dakika estikten sonra geçiverdi.

Hüzünlü, yüksek ağaçlarda ağıt yakan rüzgâr yatıştı, denizlere, Celebes'e, Fildişi Sahili'ne, Sumatra'ya ve Horn Burnu'na, Cornwall'a ve Filipinler'e geri döndü. Uzaklaştı, uzaklaştı, uzaklaştı.

Thompson orada buz gibi dikilmiş kalmıştı. İçeri girdi ve kapıyı kapayıp arkasına yaslandı, gözleri kapalı, hareketsiz duruyordu.

"Ne oldu?" diye sordu karısı.

Üst Kattaki Adam

Büyükannenin nasıl dikkatle ve ustaca tavuğun iç organlarını okşadığını ve içindeki harikaları çıkardığını hatırlıyordu; bağırsağın ıslak, parlak, et kokulu kıvrımları, yüreğin adaleli yumrusu, içinde birikmiş tohumlarla taşlık. Büyükannenin nasıl da düzgünce ve kibarca tavuğun karnını açtığını ve onu madalyalarından mahrum bırakmak için tombul parmaklarını nasıl içeri soktuğunu. Bunlar ayrılacak, kimisi su dolu kaplara, kimisi de belki daha sonra köpeğe atılmak üzere, kâğıtların içine konacaktı. Sonra da doldurma süreci, hayvanın içine ıslatılmış, baharatlanmış ekmek tıkmak ve sivri, parlak bir iğneyle ameliyat yapmak, dikiş üzerine dikiş atmak.

Bu Douglas'ın on bir yıllık yaşamının önde gelen heyecanlarından biriydi.

Yumuşak başlı, nazik, beyaz saçlı, yaşlı bir cadı olan büyükannenin mucizeleri için alet-edevat sağladığı sihirli mutfak masasının çeşitli gıcırtılı çekmecelerinde tastamam yirmi bıçak saymıştı.

Douglas sessiz olmalıydı. Masada büyükannenin karşısında oturabiliyordu, çilli burnu masanın kenarından taşmış, seyrediyordu ama herhangi bir çocukça laf büyüyü bozabilirdi. Büyükannenin kuşun üzerinde gümüş tuzluklar sallaması bir harikaydı, bunlar, dişsiz nefesinin mırıldandığı mistik mısralar eşliğinde sözümona mumya tozu ve çekilmiş Amerikan yerlisi kemiklerini yağdırıyordu.

"Büyükanne," dedi Douglas sonunda sessizliği bozarak. "Benim içim de böyle mi?" Tavuğu gösteriyordu.

"Evet," dedi büyükanne. "Biraz daha doğru düzgün ama hemen hemen aynı..."

"Ve daha fazlası!" dedi iç organlarıyla gurur duyan Douglas.

"Evet," dedi büyükanne. "Daha fazlası."

"Büyükbabada benden de fazlası var. Önden dışarı uzanıyor ki dirseklerini dayayabilsin."

Büyükanne gülüp başını salladı.

Douglas devam etti. "Ve Lucie Williams, sokağın aşağısındaki, o da..."

"Sus çocuk!" diye haykırdı büyükanne.

"Ama onda..."

"Boş ver onda olanı! O farklı."

"Ama o neden farklı?"

"Dikiş iğneli bir yusufçuk bir gün gelip senin o ağzını dikecek," dedi ciddi ciddi büyükanne.

Douglas biraz durdu, sonra da sordu. "Benim içimin de böyle olduğunu nereden biliyorsun büyükanne?"

"Aman, git başımdan!"

Ön kapının zili çaldı.

Koridorda koşarken, Douglas ön kapının camında bir hasır şapka gördü. Zil arka arkaya çaldı. Douglas kapıyı açtı.

"Günaydın evlat, evin hanımı evde mi?"

Uzun, yumuşak, esmer bir yüzdeki soğuk, gri gözler Douglas'a bakıyordu. Uzun, ince bir adamdı ve bir çanta, bir bavul, koltuğunun altında bir şemsiye taşıyordu, ince parmaklarında pahalı, kalın, gri eldivenler, başında da fena halde yeni bir hasır şapka vardı.

Douglas geri çekilip, "Meşgul," dedi.

"Üst katındaki odayı kiralamak istiyorum, ilandakini."

"On kiracımız var ve oda tutuldu; git!"

"Douglas!" Büyükanne aniden arkasında belirmişti. "Nasılsınız?" dedi yabancıya. "Çocuğa aldırmayın."

Gülümsemeyen adam, dimdik, içeri girdi. Douglas onların merdivenlerden çıkıp yukarıda kaybolmalarını izledi. Büyükannenin yukarıdaki odayla ilgili bilgileri sıraladığını duydu. Kısa süre sonra aceleyle aşağıya inip çarşaf dolabından bir tomar çarşaf çıkarıp Douglas'ın kucağına verdi ve onu yukarıya gönderdi.

Douglas kapının eşiğinde durakladı. Yabancı orada bir an geçirmiş olmasına karşın, oda garip bir şekilde değişmişti. Hasır şapka kırılgan ve fena halde yatağın üzerinde duruyordu, kanatları katlanmış ölü bir yarasaya benzeyen şemsiye de kazık gibi bir duvara yaslanmıştı.

Douglas şemsiyeye bakıp gözlerini kırpıştırdı.

Yabancı odanın ortasında, uzun, upuzun duruyordu.

"İşte!" Yatağın üzerini malzemeyle doldurdu. "Tam on ikide yemek yeriz, geç kalırsanız çorba soğur. Büyükanne böyle ayarlar, o yüzden, her seferinde, soğuk!"

Uzun garip adam on bakır peni saydı ve Douglas'ın gömlek cebine doldurdu. "Dost olacağız," dedi, sertçe.

Garip olan, adamda yalnızca peni olmasıydı, ne gümüş dolar, ne onluk ne de çeyreklik, yalnızca peni.

Douglas asık suratla ona teşekkür etti. "Bunları bir onluğa çevirtip onluk kumbarama atacağım. Ağustostaki kamp tatilim için onluk olarak altı dolar elli sentim var."

"Şimdi yıkanmam lazım," dedi uzun, garip adam.

Bir keresinde, gece yarısı, Douglas dışarıda bir fırtınanın sesiyle uyanmıştı: evi sarsan soğuk, sert rüzgâr ve pencereye çarpan yağmurla. Sonra pencerenin dışına sert, korkunç bir darbeyle bir yıldırım düşmüştü. O ani ışıkta acayip ve korkunç görünen odasına bakarken yaşadığı korkuyu hatırladı.

Şimdi de, bu odada. Durup yabancıya baktı. Bu oda artık aynı değildi çünkü bu adam, yıldırım gibi hızlı, ışığını yaymış ve odayı tarif edilemeyecek bir şekilde değiştirmişti. Yabancı ilerlerken, Douglas yavaşça geri çekildi.

Kapı suratına kapandı.

***

Tahta çatal içi patates püresiyle yükselip boş olarak indi. Bay Koberman, adamın adı buydu, büyükanne yemeğe çağırdığında tahta çatal, kaşık ve bıçağı getirmişti.

"Bayan Spaulding," dedi sakince, "benim çatal bıçağım; lütfen

bunları kullanın. Bugün öğle yemeği yiyeceğim ama yarından itibaren, yalnızca kahvaltı ve akşam yemeği."

Büyükanne içeri-dışarı koşuşturuyor, yeni kiracıyı etkilemek için, çorba, fasulye ve patates püresi dolu kâseler taşıyordu. Bu arada Douglas da çatal bıçağıyla tabağına vurup duruyordu çünkü bunun adamı sinirlendirdiğini fark etmişti.

"Bir numara biliyorum," dedi Douglas. "Seyret." Tırnağıyla çatalın bir dişini yakaladı. Bir sihirbaz gibi, masanın değişik yerlerine doğru tuttu. Nereye doğrultsa, metalik, büyüleyici bir sesle titreşen çatal dişi duyuluyordu. Basit bir numaraydı tabii ki. Çatalın sapını gizlice masanın üzerine dayıyordu. Titreşim ahşaptan bir yansıtıcı gibi geliyordu. Büyülü gibiydi. "İşte, işte, işte!" diye haykırdı Douglas, çatala neşeyle asılırken. Bay Koberman'ın çorbasına da yöneltti ve ses çorbadan çıktı.

Bay Koberman'ın esmer suratı sert, sıkı ve korkunçtu. Çorba kâsesini sertçe itti, dudakları titriyordu. Sandalyesine oturdu.

Büyükanne ortaya çıktı. "Ne oldu Bay Koberman?"

"Bu çorbayı içemem."

"Neden?"

"Çünkü doydum ve daha fazla yiyemeyeceğim. Teşekkür ederim."

Bay Koberman dik dik bakarak odadan çıktı.

Büyükanne, "Ne yaptın sen şimdi?" diye sertçe Douglas'a sordu.

"Hiçbir şey. Büyükanne, neden tahta kaşıkla yiyor?"

"Senin üzerine vazife değil! Sen ne zaman okula gideceksin?"

"Yedi hafta sonra."

"Aman Tanrım!" dedi Büyükanne.

***

Bay Koberman geceleri çalışıyordu. Her sabah sekizde esrarengiz bir şekilde eve geliyor, az bir kahvaltı ediyor, sonra da tüm kiracılarla birlikte o büyük akşam yemeğine kadar sıcak gün boyunca sessizce uyuyordu.

Bay Koberman'ın uyku alışkanlıkları, Douglas'ın sessiz olma-

sını gerektiriyordu. Bu tahammül edilemez bir şeydi. Bu yüzden, ne zaman büyükanne sokağın aşağısına misafirliğe gitse, Douglas merdivenlerde bir aşağı bir yukarı davul çalarak, golf toplarını zıplatarak koşturuyor, Bay Koberman'ın odasının kapısında üç dakika bağırıyor ya da sifonu yedi kez üst üste çekiyordu.

Bay Koberman hiç hareket etmiyordu. Odası sessiz ve karanlıktı. Şikâyet etmiyordu. Hiç ses çıkarmıyordu. Uyuyor da uyuyordu. Çok garipti bu.

Douglas akkor bir nefret ateşinin içinde düzenli, titremeyen bir güzellikle yandığını hissediyordu. Şimdi o oda Koberman âlemiydi. Bayan Sadlowe orada yaşarken, çiçeksi bir parlaklığı vardı. Şimdi sade, çıplak, soğuk, temiz, her şeyin yerli yerinde olduğu, yabancı ve kırılgan bir yerdi.

Dördüncü sabah Douglas üst kata çıktı.

İkinci kata çıkan yolun yarısında, geniş, güneş ışığı alan, on beşer santimlik turuncu, mor, mavi kırmızı ve bordo camları olan bir pencere vardı. Güneşin merdiven sahanlığına düşüp tırabzandan aşağı kaydığı, sabahın o sihirli erken saatlerinde, Douglas bu pencerenin büyüsüne kapılıp çok renkli pencereden dünyaya bakıyordu.

Şimdi, mavi bir dünya, mavi gök, mavi insanlar, mavi otobüsler ve gezinen mavi köpekler vardı.

Öbür cama geçti. Şimdi, amber rengi bir dünya! Fu Mançu'nun kızlarına benzeyen iki limoni kadın kayarak geçti! Douglas kıkırdadı. Bu cam güneş ışığını bile daha bir altın rengi yapıyordu.

Saat sekiz. Bay Koberman aşağıda, kaldırımda ilerliyor, gece işinden dönüyordu, bastonu dirseğine takılmış, hasır şapkası parlak yağla kafasına yapışmış.

Douglas gene cam değiştirdi. Bay Koberman kırmızı ağaçları ve kırmızı çiçekleri olan kırmızı bir dünyada kırmızı bir adamdı ve... bir de.

Bay Koberman'da bir gariplik...

Douglas gözlerini kıstı.

Kırmızı cam Bay Koberman'a bir şey yapmıştı. Suratı, elbisesi, elleri. Elbiseleri erir gibiydi. Douglas neredeyse, korkunç bir an için,

Bay Koberman'ın *içini* görebildiğini sandı. Ve gördüğü şey onun gözlerini kırparak çılgınca kırmızı cama doğru eğilmesine neden oldu.

Tam o sırada Bay Koberman yukarı baktı, Douglas'ı gördü ve şemsiye-bastonunu kızgınlıkla, sanki vuracakmış gibi kaldırdı. Aceleyle kırmızı bahçeden geçip ön kapıya geldi.

"Genç adam!" diye haykırdı, merdivenleri koşarak çıkarken. "Ne yapıyorsun?"

"Sadece bakıyorum," dedi Douglas, şaşkınca.

"O kadar mı?" diye bağırdı Bay Koberman.

"Evet efendim. Tüm camlardan bakıyorum. Türlü türlü dünya. Maviler, kırmızılar, sarılar. Hepsi farklı."

"Türlü türlü dünya, evet!" Bay Koberman küçük camlara baktı, yüzü solgundu. Kendine hâkim oldu. Bir mendille yüzünü sildi ve gülermiş gibi yaptı. "Evet, türlü türlü dünya, hepsi farklı." Odasının kapısına doğru yürüdü. "Git bakalım, oyna," dedi.

Kapı kapandı. Koridor boşalmıştı. Bay Koberman içeri girmişti.

Douglas omuzlarını silkip yeni bir cam buldu.

"Ah, her şey mor!"

***

Yarım saat sonra, evin arkasındaki kum havuzunda oynarken, Douglas kırılma sesi ve şangırtıyı duydu. Ayağa fırladı.

Bir an sonra, büyükanne arka verandada belirdi, eski ustura kayışı elinde titriyordu.

"Douglas! Sana kaç kere basketbol topunu eve doğru fırlatma demedim mi! Ah, ağlayabilirim!"

"Ben burada oturuyordum," diye itiraz etti.

"Gel de ne yaptığına bak, seni yaramaz çocuk!"

Büyük pencerenin renkli camları gökkuşağı bir karmaşa halinde merdiven sahanlığına yayılmıştı, ortalarında da basketbol topu vardı.

Douglas daha masum olduğunu söylemeye başlamamıştı ki poposuna bir sürü acı darbe yedi. Çığlık çığlığa nereye kaçsa, ustura kayışı onu buluyordu.

Daha sonra, zihnini bir devekuşu gibi kum havuzuna gömen Douglas, çektiği feci acıları idare etti. Basketbol topunu kimin attığını biliyordu. Hasır şapkalı, dik şemsiyeli ve soğuk, gri bir odası olan adam. Evet, evet, evet. Gözü yaşlandı. Bekle bakalım. *Bekle.*

Büyükannenin kırık camları süpürdüğünü duydu. Dışarıya götürüp çöp tenekesine boşalttı. Mavi, pembe, sarı camdan göktaşları parlayarak döküldü.

Kadın gittiğinde, Douglas o inanılmaz camdan üç parça kurtarmak üzere inleyerek oraya doğru sürüklendi. Bay Koberman renkli pencerelerden hoşlanmıyordu. Bunları -camları parmağında döndürdü- kurtardığına değecekti.

***

Büyükbaba her akşam, diğer kiracılardan hemen önce, saat beşte gazetedeki işinden dönerdi. Yavaş, ağır bir ayak sesi antreyi doldurup, kalın, maun baston baston kovasına düşünce, Douglas o geniş karnı kucaklamaya koşar ve büyükbaba akşam gazetesini okurken, onun dizine otururdu.

"Merhaba, büyükbaba!"

"Sana da merhaba!"

"Büyükanne bugün gene tavuk kesti, seyretmesi eğlenceli," dedi Douglas.

Büyükbaba okumayı sürdürdü. "Bu hafta ikinci tavuk bu. O tavukçu bir kadın. Onları kesmesini seyretmeyi seviyorsun demek? Seni gidi soğukkanlı bibercik! Hah!"

"Merak ediyorum, o kadar."

"Ediyorsun," diye kaşlarını çatıp homurdandı. "O genç kadının tren istasyonunda öldürüldüğü günü hatırlıyor musun? Oraya gidip ona bakmıştın, kanlar filan." Güldü. "Garip ördek. Öyle kal. Kendi yaşamında bile, hiçbir şeyden korkma. Sanırım bunu babandan almışsın, askerlik falan, geçen yıl gelip burada yaşamaya başlayana kadar, çok yakındınız." Büyükbaba gazetesine döndü.

Uzun bir ara. "Büyükbaba?"

"Evet?"

"Ya bir adamın kalbi, ciğeri ya da midesi yoksa ama yine de ortalıkta, canlı, dolaşıyorsa?"

"Bu," diye homurdandı büyükbaba, "bir mucize olur."

"Ben mucizeden söz etmiyorum. Diyorum ki, ya içi tamamen *farklıysa*? Benim gibi değilse?"

"Eh, o zaman pek insan olmaz, değil mi, evlat?"

"Sanırım olmaz. Büyükbaba, senin kalbin ve ciğerin var mı?"

Büyükbaba kıkırdadı. "Eh, doğrusunu istersen, bilmiyorum. Hiç görmedim. Hiç röntgen çektirmedim, doktora da gitmedim. Patatese benziyor olabilir."

"Benim midem var mı?"

"Senin kesinlikle var!" diye haykırdı büyükanne oturma odasının kapısından. "Çünkü ben besliyorum! Ciğerlerin de var, öyle bir bağırıyorsun ki ölüleri bile uyandırırsın. Ellerin de kirli, git yıka bakalım! Yemek hazır, büyükbaba, gel hadi. Douglas, fırla!"

Aşağıya inen kiracıların telaşında, büyükbaba, bu garip konuşma konusunda Douglas'ı sorgulamaya niyeti varsa bile, fırsatı kaçırdı. Akşam yemeği bir an bile gecikse, büyükanne ve patatesler beraberce yumrular oluşturabilirdi.

***

Masada gülüşüp konuşan kiracılar -Bay Koberman aralarında sessiz ve somurtkan, oturuyordu- büyükbaba gırtlağını temizleyince sustu. O da birkaç dakika siyasetten söz etti ve sonra son zamanlarda kasabada yaşanan garip ölümlere döndü.

"Yaşlı bir gazete editörünün kulaklarını dikmesi için yeterli," dedi, hepsine birden bakarak. "Şu geçidin öte yanından genç Bayan Larson, örneğin. Üç gün önce, belli bir neden olmadan ölü bulundu, yalnızca her yanında garip dövmeler ve suratında Dante'yi bile korkutacak bir ifade. Ya diğer genç kadın, adı neydi? Whitely mi? Kayboldu ve bir daha görülmedi."

Bir garajda tamirci olarak çalışan Bay Britz, "Böyle şeyler oluyor," dedi, bir taraftan lokmasını çiğnerken. "Kayıp insanlar bürosunun

dosyalarına hiç baktınız mı? Şu kadar." Eliyle işaret etti. "Çoğuna *ne* olduğu bilinmiyor."

"İçinden isteyen var mı?" Büyükanne tavuğun içinden irice porsiyonlar dağıtıyordu. Douglas seyrediyor, bu tavuğun nasıl iki türlü içi olduğunu düşünüyordu, biri Tanrı işi, biri insan işi.

Eh, üç çeşit içe ne dersiniz?

Ha?

Neden olmasın?

Konuşma onun bunun esrarlı ölümü üzerine devam etti ve evet, bir hafta önce, Marion Barsumian'ın kalp yetmezliğinden öldüğünü hatırlıyor musunuz ama belki bir bağlantısı yoktur? Yoksa var mıdır? Sen delirmişsin! Unut bunu, sofrada konuşacak başka şey mi kalmadı? Falan, filan.

"Hiç bilemezsiniz," dedi Bay Britz. "Belki de kasabada bir vampir vardır."

Bay Koberman yemeğe ara verdi.

"1927'de mi?" dedi büyükanne. "Vampir? Hadi canım."

"Tabii," dedi Bay Britz. "Onlar gümüş kurşunla öldürülür. Aslında gümüş herhangi bir şey. Vampirler gümüşten *nefret* eder. Bir zamanlar bir yerlerde okumuştum. Tabii, okudum."

Douglas tahta çatal kaşıkla yiyen ve cebinde yalnızca bakır para taşıyan Bay Koberman'a baktı.

"Bir şeylere ad vermek," dedi büyükbaba, "sağlıklı değil. Ne tür bir cin, vampir ya da yer cücesiyle karşı karşıya olduğumuzu bilmiyoruz. Birçok şey olabilir. Onları kategorilere ayırıp, etiketleyip şöyle ya da böyle davranacaklarını söyleyemezsiniz. Bu aptalca olur. Bunlar insan. Bir şeyler yapan insanlar. Evet, böyle demek lazım: Bir şeyler *yapan* insanlar."

"Özür dilerim," dedi işine gitmek için akşam yürüyüşünü yapmak üzere ayağa kalkan Bay Koberman.

***

Yıldızlar, ay, rüzgâr, tik-tak eden saat ve saatin gündoğumuna doğru ilerleyişi, güneşin yükselişi ve işte başka bir sabah, başka bir gün ve

kaldırımda yürüyen Bay Koberman'ın o geceki işinden dönüşü. Douglas vızıldayan ve dikkatli, mikroskobik gözleriyle etrafı gözetleyen küçük bir mekanizma gibiydi.

Öğleyin, büyükanne alışveriş için bakkala gitti.

Büyükannenin gittiğinde âdeti olduğu üzere, Douglas tam üç dakika Bay Koberman'ın odasının dışında bağırdı. Her zamanki gibi, bir yanıt çıkmadı. Sessizlik korkunçtu.

Aşağı koştu, her kapıyı açan anahtarı, gümüş bir çatal ve kırılan pencereden kalan üç parça camı aldı. Anahtarı kilide soktu ve yavaşça kapıyı açtı.

Perdelerin kapalı olduğu oda yarı karanlıktı. Bay Koberman, üzerinde pijamalarıyla yatak örtüsünün üzerinde yatmıştı, yavaşça nefes alıyordu, aşağı-yukarı. Hareket etmiyordu. Yüzü sabitti.

"Merhaba Bay Koberman!"

Renksiz duvarlarda adamın düzenli nefes alışı yankılanıyordu.

"Bay Koberman, merhaba!"

Bir golf topunu zıplatan Douglas ilerledi. Çığlık attı. Gene yanıt yok. "Bay Koberman!"

Bay Koberman'ın üzerine eğilen Douglas, gümüş çatalın dişlerini uyuyan adamın suratına değdirdi.

Bay Koberman ürktü, titredi. Acı acı inledi.

Tepki. Güzel. Kıyak.

Douglas cebinden mavi bir cam parçası çıkardı. Mavi cam parçasının arkasından bakınca, karşısında bildiği dünyadan farklı mavi bir dünyada mavi bir oda gördü. Kırmızı dünya kadar farklı. Mavi mobilyalar, mavi yatak, mavi tavan ve duvarlar, mavi büronun üzerinde mavi ahşap yemek aletleri ve Bay Koberman'ın yüzünün ve kollarının koyu kasvetli mavisi ve inip kalkan mavi göğsü. Aynı zamanda...

Bay Koberman'ın gözleri açıktı ve aç bir karanlıkla ona bakıyordu.

Douglas geri çekildi, mavi camı gözünden çekti.

Bay Koberman'ın gözleri kapalıydı.

Gene mavi cam, açık. Mavi camı kaldır, kapalı. Gene mavi cam,

açık. Kaldır, kapalı. Garip. Douglas, titreyerek denedi. Camdan, Bay Koberman'ın gözleri, gözkapaklarının içinden aç ve hevesli bakar görünüyordu. Mavi cam olmadan, sıkı sıkı kapalıydılar.

Ama Bay Koberman'ın gövdesinin gerisi...

Bay Koberman'ın pijamaları üzerinde eriyordu. Bunun mavi camla bir ilgisi vardı. Ya da belki pijamalar, Bay Koberman'ın üzerindeyken. Douglas bir çığlık attı.

Bay Koberman'ın midesinin duvarından doğrudan *içine* bakıyordu!

Bay Koberman katıydı.

Ya da hiç olmazsa hemen hemen.

İçinde garip şekiller ve boyutlar vardı.

Douglas şaşkınlıkla, merdivendeki büyük beyaz penceredeki renkli camlar gibi birlikte, yan yana yaşayan mavi dünyalar, kırmızı dünyalar, sarı dünyaları düşünerek, orada beş dakika durmuş olmalıydı. Yan yana, renkli camlar, farklı dünyalar; Bay Koberman'ın kendisi de öyle demişti.

Renkli pencere bu yüzden kırılmış olmalıydı.

"Bay Koberman, uyanın!"

Yanıt yok.

"Bay Koberman, geceleri nerede çalışıyorsunuz? Bay Koberman, nerede çalışıyorsunuz?"

Zayıf bir esinti mavi perdeleri salladı.

"Kırmızı bir dünyada mı, yeşil bir dünyada mı yoksa sarı olanında mı, Bay Koberman?"

Her şeyin üzerinde mavi camdan bir sessizlik hâkimdi.

"Bekleyin burada," dedi Douglas.

Mutfağa indi, gıcırdayan büyük çekmeceyi açtı ve en keskin, en büyük bıçağı seçti.

Sakince koridoru aştı, yeniden merdivenleri çıktı, Bay Koberman'ın odasının kapısını açtı, içeri girdi, elinde keskin bıçağı tutuyordu.

***

Büyükanne bir kaba kek hamuru yerleştiriyordu ki, Douglas mutfağa girip masaya bir şey koydu.

"Büyükanne, nedir bu?"

Kadın gözlüklerinin üzerinden şöyle bir baktı. "Bilmem."

Bir kutu gibi dört köşe ve elastikti. Rengi parlak turuncuydu, dört mavi kare tüp bağlıydı, garip kokuyordu.

"Hiç böyle bir şey gördün mü büyükanne?"

"Hayır."

"Ben de öyle düşünmüştüm."

Douglas onu orada bıraktı, mutfaktan çıktı. Beş dakika sonra başka bir şeyle döndü. "*Buna* ne dersin?"

Masaya ucunda mor bir üçgen olan parlak, pembe bir zincir koydu.

"Beni meşgul etme," dedi büyükanne. "Bu sadece bir zincir."

Bir dahaki sefere iki eli de dolu döndü. Bir çember, bir kare, bir üçgen, bir piramit, bir dikdörtgen ve başka şekiller. Hepsi de bükülebilir, dayanıklıydı ve jelatinden yapılmış gibiydiler. "Bu kadar da değil," dedi Douglas, onları masaya bırakırken. "Geldikleri yerde daha var."

Büyükanne, "Evet, evet," dedi, dalgın dalgın. Meşguldü.

"Yanılıyorsun büyükanne."

"Hangi konuda?"

"Herkesin içinin aynı olduğu konusunda."

"Bırak saçmalamayı."

"Domuzcuk kumbaram nerede?"

"Şöminenin üzerinde, bıraktığın yerde."

"Teşekkürler."

Oturma odasına koştu, kumbarasına uzandı.

Büyükbaba saat beşte işten geldi.

"Büyükbaba, üst kata gel."

"Olur evlat. Neden?"

"Göstereceğim bir şey var. Güzel değil ama ilginç."

Büyükbaba Bay Koberman'ın odasına doğru torununu izlerken kıkırdıyordu.

"Büyükanne bunu bilmemeli; hoşuna gitmez," dedi Douglas. Kapıyı itip açtı. "İşte."

Büyükbaba yutkundu.

***

Douglas bunu izleyen birkaç saati hayatı boyunca unutmadı. Bay Koberman'ın çıplak bedeninin başında adli tabip ve yardımcıları. Büyükanne, alt katta birilerine, "Orada ne oluyor?" diye soruyor ve büyükbaba, sarsılmış bir halde, "Douglas'ı uzun bir tatile götüreceğim ki bu ürkütücü işi unutsun. Ürkütücü, ürkütücü iş!" diyor.

Douglas, "Neden kötü olsun? Ben kötü bir şey görmüyorum. Kötü hissetmiyorum," dedi.

Adli tabip titreyerek, "Koberman gerçekten ölmüş," dedi.

Yardımcısı terliyordu. "Su kaplarında ve paket kâğıtlarındaki o şeyleri gördünüz mü?"

"Ah Tanrım, Tanrım, evet, gördüm."

"Tanrım."

Adli tabip Bay Koberman'ın bedeninin üzerine bir kez daha eğildi. "En iyisi bu işi gizli tutmak, çocuklar. Bu cinayet değil. Çocuk insafla davranmış. Tanrı bilir yapmasaydı ne olurdu."

"Koberman neydi? Vampir mi, canavar mı?"

"Belki. Bilmiyorum. Bir şey... insanlık dışı." Adli tabip elini körlemesine dikişlerin üzerinde gezdirdi.

Douglas yaptığı işten gurur duyuyordu. Çok uğraşmıştı. Büyükanneyi dikkatle izlemiş ve aklında tutmuştu. İğne, iplik falan. Eninde sonunda, Bay Koberman büyükannenin cehenneme gönderdiği herhangi bir tavuk kadar temiz bir işti.

"Çocuğun, içinden bu şeyler çıktıktan sonra bile Bay Koberman'ın yaşadığını söylediğini duydum." Adli tabip su kaplarında yüzen üçgenlere, zincirlere ve piramitlere baktı. "*Yaşamayı* sürdürmüş. Tanrım."

"Bunu çocuk mu söyledi?"

"Evet."

"O zaman, Koberman'ı ne öldürdü?"

Adli tabip dikişlerden birkaçını söktü.

"Bu..." dedi.

Güneş ışığı yarı yarıya ortaya çıkan hazinenin üzerinde soğuk soğuk parlıyordu; Bay Koberman'ın göğsünün içindeki altı dolar yetmiş sent değerinde gümüş onluk.

"Sanırım Douglas akıllıca bir yatırım yapmış," dedi adli tabip, "dolgu"nun üzerindeki dikişleri aceleyle dikerken.

"Hayır, tartışmanın âlemi yok. Ben kararımı verdim. Aptal hasır sepetinle koştur bakalım. Tanrım, bu fikirlere nereden kapılıyorsun? Gir buradan; beni rahatsız etme, benim örgüm mörgüm var ve uzun boylu, siyah kıyafetli, çetrefilli fikirleri olan beyefendilere de hiç aldırmıyorum."

Uzun boylu, siyahlı genç adam hareket etmeden, sessizce duruyordu. Tildy Teyze aceleyle konuşmasına devam etti.

"Ne dediğimi duydun! Aklında benimle konuşmak varsa, iyi konuş bakalım ama arada inşallah kendime bir kahve koymama bir şey demezsin. İşte. Daha kibar olsaydın, sana da ikram ederdim, ama buraya afra tafrayla daldın ve kapıya filan vurmadın. Sanki burası seninmiş gibi."

Tildy Teyze kucağını düzeltti. "Bak, bana sayıyı şaşırttın! Kendime bir battaniye örüyorum. Bu kışlar hayli soğuk olmaya başladı ve külüstür bir evde kendini ısıtmadan oturmak pirinç kâğıdı gibi kemikleri olan bir hanımefendiye göre değil."

Uzun, siyahlı adam oturdu.

"O antika bir iskemle, onun için nazik davran," diye uyardı Tildy Teyze. "Baştan başla, söyleyeceğin şeyleri söyle, saygıyla dinleyeceğim. Ama sesini yükseltme ve bana gözlerinde o garip ışıltıyla bakma. Mideme ağrılar giriyor."

Şöminenin üzerindeki kemik rengi porselen saat üçü çaldı. Holde, hasır bir sepetin etrafına toplaşmış dört adam sessizce, donmuş gibi bekliyordu.

"Şimdi, şu hasır sepete gelelim," dedi Tildy Teyze. "Boyu iki met-

renin üzerinde ve görünüşe bakılırsa, çamaşır değil. Ve beraberinde gelen şu dört adam, sepeti taşımak için onlara ihtiyacın yok, yani, hafif, değil mi, ha?"

Siyahlı genç adam antika iskemlede öne eğilmişti. Yüzündeki ifade, bir süre sonra sepetin o kadar da hafif olmayacağını anlatıyordu.

"Hah," dedi Tildy Teyze. "Böyle bir hasırı evvelce nerede görmüştüm? Sanki yalnızca birkaç yıl önceydi. Sanırım... Hah! Şimdi hatırladım. Komşu Bayan Dwyer öldüğündeydi."

Tildy Teyze kahve fincanını sertçe bıraktı. "Demek maksadın *bu*, ha? Bana bir şeyler satmaya çalıştığını sanıyordum. Benim küçük Emily'm bu öğleden sonra kolejden gelene kadar bekle! Geçen hafta ona yazdım. Kendimi pek de iyi hissetmediğimden söz etmedim tabii ki ama aradan haftalar geçtiğini ve onu görmek istediğimi ima ettim. New York'ta oturuyor. Emily benim kızım sayılır."

"O senin icabına bakar, genç adam. Seni bu oturma odasından öyle bir kovalar ki..."

Siyahlı genç adam Tildy Teyze'ye sanki kadın yorgunmuş gibi baktı.

"Hayır, *değilim*," diye kesti attı kadın.

Adam iskemlesinde ileri geri sallanıyordu, gözlerini yarı kapatmış, dinleniyordu. Ah, dinlenmek istemez mi, diye mırıldanıyordu sanki. Dinlen, dinlen, güzelce dinlen...

"Gilberry Dike'taki Goshen'in büyük oğulları! Bu parmaklar, sıska da olsa, yüz battaniye, iki yüz kazak ve altı yüz tutacak ördül Git, işim bittiğinde gel, belki o zaman seninle konuşurum." Tildy Teyze konuyu değiştirdi. "Sana Emily'den söz edeyim, tatlı, iyi çocuğum."

Tildy Teyze düşünceli düşünceli başını yukarı aşağı salladı. Sarı mısır püskülü gibi, yumuşak ve ince saçlarıyla Emily...

"Yirmi yıl önce annesinin ölüp Emily'yi benim evime bıraktığı günü çok iyi hatırlıyorum. Bu yüzden sana ve hasırlarına falan çok kızdım. İnsanların iyi bir nedenle öldüğü nerede görülmüş? Genç adam, bundan hoşlanmadım. Hatırlıyorum da..."

Tildy Teyze durakladı; kalbine kısa, acılı bir anı dokunmuştu. Yirmi beş yıl önce, babasının sesi akşamüstü titreşiyordu:

"Tildy," diye fısıldamıştı, "hayatta ne *yapacaksın*? Böyle yaparsan, erkekler seninle fazla vakit geçirmez. Öpüşüp kaçıyorsun. Neden durulup, evlenip çocuk sahibi olmuyorsun?"

"Baba," demişti Tildy de, "gülmek, oynamak, şarkı söylemekten hoşlanıyorum. Evlenecek insan değilim. Bu felsefeyle bir erkek bulamam, baba."

"Ne felsefesiymiş o?"

"Ölüm gülünç! Ona en çok ihtiyaç duyduğumuz sırada, annemi alıp kaçtı. Buna akıllıca mı diyorsun?"

Babanın gözleri yaşlandı, karardı ve durgunlaştı. "Hep haklısın Tildy. Ama ne yapabiliriz? Ölüm herkese gelir."

"Savaş!" diye haykırdı. "Belden aşağı vur! İnanma ona!"

"Bu yapılamaz ki," dedi baba hüzünle. "Hepimiz dünyada tek başımızayız."

"Bir ara bir değişiklik olması lazım, baba. Şimdi, burada, kendi felsefemi başlatıyorum! İnsanların birkaç yıl yaşayıp sonra yaş tohumlar gibi bir deliğe atılmaları aptalca değil mi; ama hiçbir şey filizlenmiyor. Ne yararları oluyor ki? Orada bir milyon yıl yat, kimseye faydan olmasın. Birçoğu da iyi, düzgün insanlar ya da en azından olmaya çalışıyorlar."

Ama baba dinlemiyordu. Soldu, yok oldu, tıpkı güneşte bırakılmış bir fotoğraf gibi. Onu vazgeçirmeye çalıştı ama gene de öldü. Döndü ve kaçtı. Adam soğuduğunda artık orada duramadı çünkü soğukluğu felsefesine aykırıydı. Cenazeye de katılmadı. Yıllarca, eski bir evin önünde bu antikacı dükkânını açıp tek başına yaşamak dışında bir şey yapmadı, yani Emily gelene kadar. Tildy kızı eve almak istemedi. Neden mi? Çünkü Emily ölüme inanıyordu. Ama annesi eski bir dosttu ve Tildy yardım sözü vermişti.

"Emily," diye Tildy Teyze siyah kılıklı adama anlatmayı sürdürdü, "tüm o yıllardan sonra bu evde benimle yaşayan ilk kişiydi. Ben hiç evlenmedim. Bir adamla yirmi otuz sene yaşayıp sonra adamın ölüp kalması fikrinden korkuyordum. Bu inanışlarımı iskambilden bir ev gibi yıkardı. Dünyadan kendimi ayırdım. Ölümden söz ederlerse insanlara bağırdım."

Genç adam sabırla, nezaketle dinledi. Sonra elini kaldırdı. Gözlerindeki kara, soğuk parıltıyla, o daha söylemeden her şeyi biliyor gibiydi. Kadını ve II. Dünya Savaşı'nı, radyoyu ebediyen kapatışını ve gazete almayı bırakışını, çıkarma kumsallarını, ayın sessiz ışığı altında ölülerin uzun, yavaş akıntısını anlatmakta ısrar eden adamı şemsiyeyle dükkândan kovalayışını, hep biliyordu.

Evet, diye siyahlı genç adam antika sallanan iskemleden gülümsedi, Tildy Teyze'nin nasıl da plaklara dadandığını biliyordu. "Roamin' in the Gloamin'" şarkısını söyleyen Harry Lauder'ı ve Madam Schumann-Heink ve ninnilerini. Kesinti olmadan, yabancı felaketler, cinayetler, zehirlenmeler, araba kazaları ve intiharlar olmadan. Müzik her gün aynıydı. Böylece yıllar geçti ve Tildy Teyze, Emily'ye felsefesini öğretmeye çalıştı. Emily'nin aklı faniliğe takılmıştı. Ama Tildy Teyze'nin düşünce tarzına saygı duyuyor ve ebediyetten hiç söz etmiyordu.

Tüm bunları genç adam biliyordu.

Tildy Teyze burnunu çekti. "Tüm bunları nereden biliyorsun? Peki, eğer beni şu aptal hasır sepete girmeye ikna edebileceğini sanıyorsan, aklını kaçırmışsın. Bana dokunursan, tam suratının ortasına tükürürüm!"

Genç adam gülümsedi, Tildy Teyze gene burnunu çekti.

"Hasta bir köpek gibi aptal aptal sırıtma. Ben aşk yaşını geçirdim. Yıllarca bir kenarda bırakılmış eski bir tüp boya gibi kupkuruyum."

Bir gürültü oldu. Şöminenin üzerindeki saat üçü çalmıştı. Tildy Teyze gözlerini kırpıştırarak baktı. Garip. Beş dakika önce üçü çalmamış mıydı? Kemik beyazı saatin sayıların yerinde çıplak gezinen altın meleklerini ve katedral çanları gibi yumuşak, uzak sesini beğeniyordu.

"Orada oturup duracak mısın, genç adam?"

Duracaktı.

"O zaman, bir şekerleme yapmama izin ver. Bak şimdi, o iskemlenin tepesinde kıpırdanıp durma. Etrafımda uğursuz uğursuz dolanma. Bir anlığına gözlerimi kapayacağım. İşte böyle, işte böyle..."

Günün güzel, sakin ve dinlendirici saati. Sessizlik. Yalnızca, or-

mandaki karıncalar gibi meşgul saatin tik-takları. Yalnızca cilalı maun, koltuktaki yağlı deri ve raflarda dik dik duran kitap kokan eski oda. O kadar güzel, o kadar...

"İskemleden kalkmıyorsun değil mi bayım? Kalkmasan iyi edersin. Bir gözüm sende. Evet, bakıyorum. Evet. Ah, hımmm."

O kadar yumuşak. Tüy gibi. Derin. Neredeyse suyun altında. Ah, o kadar güzel.

Gözlerim kapalıyken, etrafta, karanlıkta kim dolaşıyor? Yanağımdan öpen kim? Emily, sen misin? Hayır, hayır. Sanırım düşüncelerim. Yalnızca rüya görüyorum. Tabii, evet, bu. Kayıyorum, kayıyorum.

***

AAA? NE DEDİN? OF!

"Bekle de gözlüklerimi takayım. İşte!"

Saat gene üçü çaldı. Yazık, eski saat, yazık. Tamir ettirmeli.

Siyahlı genç adam kapının yanında duruyordu. Tildy Teyze başını salladı.

"Hemen mi gidiyorsun genç adam? Vazgeçmek zorunda kaldın değil mi? Beni ikna edemedin; hayır, ben katır gibi inatçıyım. Beni bu evden çıkaramazsın, o yüzden zahmet edip bir daha denemeye gelme!"

Genç adam ağır bir vakarla eğildi.

Bir daha gelmeye hiç niyeti yoktu.

"İyi," dedi Tildy Teyze. "Babama kazanacağımı hep söyledim! İşte, bu pencerede önümüzdeki bin yıl örgü öreceğim. Beni buradan çıkarmak için etrafımdaki duvarları yıkmaları gerekecek."

Siyahlı genç adam gözlerini kırpıştırdı.

"Kanarya yutmuş kedi gibi bakmaktan vazgeç," diye bağırdı Tildy Teyze. "Şu aptal külüstür hasırı da götür!"

Dört adam güçlükle ön kapıya doğru ilerliyordu. Tildy boş ama ağırlığı altında sendeledikleri sepeti taşımalarını seyretti.

"Hey, bakın!" Kızgınlıkla doğruldu. "Antikalarımı mı çaldınız? Kitaplarımı? Saatleri? Hasırın içinde ne var?"

Siyahlı genç adam neşeyle ıslık çaldı, arkasını kadına dönmüş,

sendeleyen dört adamın peşinden yürüyordu, kapıda hasırı işaret etti ve kapağını Tildy Teyze'ye gösterdi. El kol işaretleriyle kapağını açıp içine bakmak isteyip istemediğini sordu.

"Merak, ben mi? Hah, hayır. Çıkın dışarı!" diye bağırdı Tildy Teyze.

Siyahlı genç adam başına bir şapka geçirdi ve kadını selamladı.

"Güle güle!" Tildy Teyze kapıyı çarptı.

İşte, işte. Bu daha iyi. Gittiler. Abuk sabuk fikirli aptal herifler. Hasır umurunda değildi. Bir şeyler çalmış olsalar da umurunda değildi, yeter ki onu rahat bıraksınlar.

"Bak." Tildy Teyze gülümsedi. "İşte Emily, kolejden geliyor. Tam zamanında. Sevimli kız. Bak nasıl da yürüyor. Ama baksanıza, bugün solgun ve garip gözüküyor, ne kadar da yavaş yürüyor. Acaba neden. Endişeli görünüyor. Zavallı kız. Biraz kahve ve bir tepsi kurabiye hazırlayayım."

Emily ön kapının basamaklarını çıktı. Etrafta koşuşturan Tildy Teyze yavaş, kararlı adımları duyabiliyordu. Neydi bu kızı rahatsız eden? Baca kertenkelesi kadar bile cesareti yok gibiydi. Ön kapı açıldı. Emily holde durmuş, kapının pirinç kulpuna tutunuyordu.

"Emily?" diye seslendi Tildy Teyze.

Emily başı eğik oturma odasına doğru yöneldi.

"Emily, seni bekliyordum! Burada elinde hasırla aptal bir adam vardı. Bana istemediğim bir şey satmaya çalışıyordu. Eve geldiğine sevindim. Ev daha sıcak oluyo..."

Tildy Teyze bir dakikadır Emily'nin bakakaldığını fark etti.

"Emily, ne oldu? Bırak bakmayı. Bak, sana bir fincan kahve getirdim. İşte!

"Emily, neden benden uzaklaşıyorsun?

"Emily, bırak çığlık atmayı evladım. Çığlık atma Emily! Yapma! Böyle çığlık atarsan çıldırırsın. Emily, yerden kalk, duvardan uzaklaş! Emily! Korkma çocuğum. Sana zarar vermem!

"Tanrım, hep de beni bulur.

"Emily, çocuğum, ne oldu?"

Emily yüzüne kapattığı ellerinin arasından inliyordu.

"Çocuğum, çocuğum," diye fısıldadı Tildy Teyze. "Al, iç şu suyu. İç, Emily, işte."

Emily gözlerini fal taşı gibi açtı, bir şey gördü, yeniden kapattı. Titreyerek, geri çekildi. "Tildy Teyze, Tildy Teyze, Tildy..."

"Dur!" diye tokatladı onu Tildy. "Seni rahatsız eden ne?"

Emily kendisini yeniden bakmaya zorladı.

Parmaklarını uzattı. Tildy Teyze'nin içinde kayboldular.

"Ne aptalca şey!" diye haykırdı Tildy Teyze. "Çek ellerini! Çek diyorum!"

Emily yana devrildi, başını iki yana salladı, altın saçları parıl parıl titreşiyordu. "Burada değilsin, Tildy Teyze. Hayal görüyorum. Sen öldün!"

"Hşşt, bebeğim."

"Burada *olamazsın*."

"Goshen diyarı, Emily..."

Emily'nin eline uzandı. Eli doğrudan içinden geçti. Anında, Tildy Teyze dimdik doğruldu, ayağını yere vurdu.

"Neden, neden!" diye kızgınca haykırdı. "Şu yalancı! Şu sinsi hırsız!" İnce elleri sırım gibi, sert yumruklara dönüştü. "Şu kara, kapkara iblis; çaldı onu! Kaçırdı onu, yaptı evet, yaptı! Neden, ben..." Öfkesi kabarıyordu. Soluk mavi gözleri ateş gibiydi. Bir şeyler geveleyerek bir süre sessiz kaldı. Sonra Emily'ye döndü. "Çocuk, kalk! Sana ihtiyacım var!"

Emily yere yatmış, titriyordu.

"Bir kısmım burada!" diye ilan etti Tildy Teyze. "Ama Harry Hazretleri adına, kalan da bir süreliğine idare etmek zorunda. Şapkamı al!"

Emily itiraf etti. "Korkuyorum."

"Herhalde, Tanrım, herhalde benden değil, değil mi?"

"Evet."

"Neden, ben hayalet değilim ki! Hayatının büyük bir bölümünde beni tanıdın! Şimdi ağlayıp sızlanmanın sırası değil. Kendini toparla yoksa burnundan tokatlarım seni!"

Emily hıçkırarak kalktı, köşeye kıstırılmış gibi dikildi, hangi yöne döneceğine karar vermeye çalışıyordu.

"Araban nerede Emily?"

"Garajda, hanımefendi."

"İyi!" Tildy Teyze onu dış kapıya doğru sürükledi. "Şimdi..." Keskin gözleri sokağın iki yanını gözledi. "Morg ne tarafta?"

Emily güçbela merdiven tırabzanına tutundu. "Ne yapacaksın, Tildy Teyze?"

"Ne mi yapacağım?" diye haykırdı, arkasından gelen, gerdanı hiddetle tiril tiril titreyen Tildy Teyze. "Tabii ki vücudumu geri alacağım! Vücudumu geri alacağım! Yürü!"

***

Araba gürlüyor, Emily, direksiyona yapışmış, gözleri dimdik ileride, virajlı, yağmurun ıslattığı yollarda ilerliyordu. Tildy Teyze şemsiyesini salladı.

"Acele et, çocuk, acele, o işgüzar cenaze levazımatçıları âdetleri olduğu üzere vücudumun sularını çektirip doğramadan önce oraya varalım. Kesip biçiyorlar ki bir daha kimsenin işine yaramasın!"

"Ah Teyzeciğim, Teyzeciğim, bırak beni, durayım! Bir işe yaramaz, hiçbir işe yaramaz," diye sızlandı kız.

"İşte geldik." Emily arabayı kenara çekti ve direksiyonun üzerine yığıldı ama Tildy Teyze arabadan fırlamış, eteklerini uçurtarak morgun girişine doğru, arkada, parlak siyah arabadan hasır bir sepetin boşaltıldığı yere seğirtmişti bile.

"Siz!" diye yöneldi sepeti taşıyan dört adamdan birine. "Bırakın onu yere!"

Dört adam dönüp ona baktı.

Biri, "Kenara çekil hanımefendi, biz burada işimizi yapıyoruz," dedi.

"Oraya tıkıştırılan benim vücudum!" Şemsiyesini doğrultmuştu.

"Ben onu bilmem," dedi bir diğeri. "Lütfen yolu tıkamayın hanımefendi. Bu ağır bir şey."

"Bayım!" diye haykırdı kadın, "yalnızca elli beş kilo olduğumu bilmenizi isterim."

Adam kayıtsızca ona baktı. "Sizin ağırlığınız beni ilgilendirmiyor,

hanımefendi. Akşam yemeğine eve yetişmem lazım. Geç kalırsam karım beni öldürür."

Dördü birden, Tildy Teyze de peşlerinde, holden ilerlediler ve bir hazırlık odasına girdiler.

Beyaz önlüklü bir adam, uzun, hevesli suratında hayli hoşnut bir gülümsemeyle sepetin gelişini bekliyordu. Tildy Teyze bu suratın hevesi ya da adamın tüm kişiliğiyle ilgilenmedi. Sepet bırakıldı, dört adam uzaklaştı.

Beyaz önlüklü adam Teyze'ye baktı ve dedi ki:

"Bayan, burası kibar bir hanımefendi için uygun bir yer değil."

"Güzel," dedi kadın hoşnut bir halde, "böyle düşündüğüne sevindim. Siyah elbiseli genç adama da tam olarak bunu söylüyordum!"

Cenaze levazımatçısı şaşırdı. "Hangi siyah elbiseli genç adammış bu?"

"Evime gelip karıştıran adam işte."

"Bizde tarif ettiğiniz gibi birisi çalışmıyor."

"Önemli değil. Demin zekice belirttiğiniz gibi, burası bir hanımefendiye uygun bir yer değil. Kendimi burada istemiyorum. Kendimi evde pazar günkü misafirler için yemek pişirirken istiyorum, Paskalya yaklaşıyor, Emily'yi doyurmam lazım, süveterler örmem, saatleri kurmam..."

"Kuşkusuz çok felsefi ve yardımsever birisisiniz, hanımefendi, ama benim işim var. Bir ceset geldi." Bu son lafı açıkça bir keyifle ve bıçaklarını, tüplerini, kavanozlarını ve aletlerini tertipleyerek söylemişti.

Tildy öfkelendi. "Hele bir parmağını bu vücuda dokundur da, ben seni..."

Adam kadını minik bir güveymişçesine bir kenara itti. "George," diye nezaketle seslendi, "bu hanımefendiye dışarıya kadar eşlik et lütfen."

Tildy Teyze yaklaşmakta olan George'u azarladı.

"Dön git de ense tıraşını göreyim!"

George kadının bileklerinden yakaladı. "Bu yandan, lütfen."

Tildy sıyrıldı. Kolayca. Eti, bir şekilde, kaymıştı. Buna kendisi bile şaştı. Bu geç dönemde edinilecek beklenmedik bir beceri.

"Gördün mü?" dedi, becerisinden memnunluk duyarak. "Beni yerimden oynatamazsın. Vücudumu geri istiyorum!"

Cenaze levazımatçısı üstünkörü bir şekilde sepetin kapağını kaldırdı. Sonra, bir dizi gözlemden sonra, içerideki vücudun... görüldüğü kadarıyla... olabilir miydi?... belki... evet... hayır... hayır... bu olamaz, ama..." "Ah," diye aniden nefes verdi. Döndü. Gözleri fal taşı gibiydi, sonra kısılıverdi.

"Hanımefendi," dedi ihtiyatla. "Bu hanım, sizin... akrabanız mı?"

"Çok sevdiğim yakınım. Ona dikkat et."

"Belki de kız kardeşiniz?" Umutla bir mantık kırıntısına sarılıyordu.

"Hayır, aptal. Ben, duydun mu? *Ben*!"

Cenaze levazımatçısı bunu düşündü. "Hayır," dedi. "Böyle şeyler olmaz." Aletlerini karıştırdı. "George, diğerlerinden yardım iste. Burada bir deli varken çalışamam."

Dört adam geri döndü. Tildy Teyze meydan okumayla kollarını açtı. "Kıpırdamayın!" diye haykırdı, adamlar onu bir satranç tahtasındaki piyon gibi hazırlık odasından dinlenme odasına, oradan da hole, bekleme odasına, cenaze odasına sürüklediler, orada kendini salonun tam ortasındaki bir iskemleye attı. Burada gri bir sessizliğe kapılmış sıralar ve çiçek kokuları vardı.

"Lütfen hanımefendi," dedi adamlardan biri. "Yarınki törene kadar cenazeler burada bekliyor."

"Tam burada, istediğimi alana kadar oturacağım."

Orada oturdu, solgun parmakları boynundaki danteli karıştırıyor, düğmeli, yüksek bir ayakkabı asabi bir şekilde yere vuruyordu. Eğer bir adam vuruş mesafesine girerse, bir şemsiye darbesi yiyordu. Ve eğer ona dokunurlarsa, kaymayı hatırlıyordu.

Morg Başkanı Bay Carrington ofisinde kargaşayı duydu ve soruşturmak için apar topar oraya geldi. "Hadi, hadi," diye herkese fısıldadı, parmağı ağzında. "Biraz saygı, biraz saygı. Ne oluyor? Ah, hanımefendi, size yardımcı olabilir miyim?"

Adamı tepeden tırnağa süzdü. "Olabilirsiniz."

"Lütfen, nasıl yardımcı olabilirim?"

"Şu arkadaki odaya gidin," diye talimat verdi Tildy Teyze.

"Ee... Evet."

"Ve o hevesli genç araştırmacıya vücudumu kurcalamaktan vazgeçmesini söyleyin. Ben bakire bir hanımefendiyim. Benlerim, doğum lekelerim, yara izlerim ve diğer ıvır zıvır, bileğimin kıvrımı gibi, benim sırrımdır. Onun bunu gözetlemesini, kurcalamasını, kesmesini ya da herhangi bir şekilde incitmesini istemiyorum."

Bu, daha vücutları karşılaştırmamış olan Bay Carrington için muğlak bir ifadeydi. Boş bir çaresizlikle kadına bakıyordu.

"Beni masasına yatırdı, kesilip doldurulacak bir güvercin gibi!" dedi kadın.

Bay Carrington soruşturmak üzere koşturdu. On beş dakikalık bekleyiş ve kapıların ardında cenaze levazımatçısıyla korkutucu tartışma ve notların karşılaştırılmasının ardından, Bay Carrington beti benzi atmış bir halde geri döndü.

Carrington gözlüklerini düşürdü, sonra onları yerden topladı. "Bizim işimizi zorlaştırıyorsunuz."

"Ben mi?" diye kükredi Tildy Teyze. "Aziz Vitus'un sabahı adına! Bakın buraya, Bay Kan ve kemik ve her neyse, o adama deyin ki..."

"Kanını boşaltmaya başladık..."

"Ne!"

"Evet, evet, sizi temin ederim, evet. Bu yüzden, lütfen gidin şimdi; yapılacak bir şey yok." Sinirli sinirli güldü. "Görevli aynı zamanda ölüm nedenini belirlemek üzere bir de otopsi yapıyor."

Teyze ayağa fırladı, alev, alev.

"Bunu yapamaz, yalnızca adli tabip yetkilidir!"

"Eh, biz de bazen biraz..."

"Doğru oraya gir ve o her şeyi kesen adama tüm o güzel New England mavi kanını o güzel tenli vücuda geri doldurmasını ve herhangi bir şeyi çıkardıysa geri takmasını söyle ki doğru dürüst çalışır hale gelsin, sonra da o vücudu, yepyeni durumda, bana iade edin. Duydun mu!"

"Yapabileceğim hiçbir şey yok. Hiçbir şey."

"Sana şunu söyleyeyim. Önümüzdeki iki yüz yıl boyunca burada duracağım. Duyuyor musun? Ve müşterilerinizden biri her geldiğinde, tam burun deliklerinden içeri ektoplazma tüküreceğim!"

Carrington güçsüzleşen zihninde bu düşünceyi biraz tarttı ve bir inilti koyuverdi. "Beni iflas ettireceksiniz. Bunu yapamazsınız."

Teyze sırıttı. "Yapamaz mıyım?"

Carrington karanlık koridorda koştu. Uzaktan bir telefon numarasını arka arkaya çevirdiği duyuluyordu. Yarım saat sonra morgun önünde araba sesleri duyuldu. Morgun üç başkan yardımcısı, çıldırmış durumdaki başkanlarıyla içeri girdiler.

"Sorun nedir?"

Teyze onlara birkaç iyi seçilmiş cehennemlik lafla derdini anlattı.

Bir toplantı yaptılar, bu arada cenaze levazımatçısına da en azından bir anlaşmaya varılana kadar işine ara vermesini söylediler... Cenaze levazımatçısı odasından çıktı ve dostça gülümseyerek kocaman bir puro içmeye koyuldu.

Teyze puroya baktı.

"Külleri nereye koydunuz," diye dehşet içinde haykırdı.

Cenaze levazımatçısı yalnızca serinkanlılıkla sırıtmakla yetindi ve dumanını üfledi.

Toplantı sona erdi.

"Hanımefendi, doğrusunu söyleyin, sokakta hizmetlerimizi aksatmaya çalışmayacaksınız değil mi?"

Teyze akbabaları süzdü. "Ah, hiç umurumda değil."

Carrington gerdanındaki teri sildi. "Vücudunuzu geri alabilirsiniz."

"Hah!" diye haykırdı Teyze. Sonra, ihtiyatla: "Tamamını mı?"

"Tamamı."

"Formaldehitsiz?"

"Formaldehitsiz."

"İçinde kanıyla?"

"Kan, Tanrım, evet, kan, yeter ki alıp gidin!"

Kibirli bir baş sallama. "Uygundur. Toparlayın. Anlaştık."

Carrington cenaze levazımatçısına parmaklarını şaklattı. "Orada dikilip durma, geri zekâlı. Toparla!"

"Purona da dikkat et!" dedi yaşlı kadın.

***

"Yavaş, yavaş," dedi Tildy Teyze. "Sepeti içine girebileceğim bir yere koyun."

Vücuda fazla bakmadı. Tek yorumu, "Doğal görünüyor," oldu. Kendini sepetin içine bıraktı.

Isıran bir kutup soğuğu onu yakaladı, ardından bir bulantı, sonra da sersemletici bir sarmal. Birleşmeye çalışan iki madde damlası, betona nüfuz etmeye çalışan su gibiydi. Yavaşça. Zor. Atılmış, sert kozasına geri girmeye çalışan bir kelebek gibi!

Başkan yardımcıları Tildy Teyze'yi endişeyle izliyordu. Bay Carrington parmaklarını büktü ve elleriyle kollarının zorlama ve itekleme hareketleriyle ona yardımcı olmaya çalıştı. Açıkça kuşkucu olan cenaze levazımatçısı boş, eğlenen gözlerle seyrediyordu.

Soğuk, uzun granite nüfuz etmek. Donuk ve kadim bir heykele nüfuz etmek. Sonuna kadar sızmak.

"Canlan, lanet olasıca!" diye haykırdı Tildy Teyze kendi kendine. "Biraz doğrul."

Vücut yarı doğruldu, kuru sepetin içinde debeleniyordu.

"Bacaklarını kıvır be kadın!"

Vücut etrafı körlemesine yokluyordu.

"Bak!" diye haykırdı Tildy Teyze.

Örtülü, kör gözlere ışık geldi.

"Hisset!" diye teşvik etti Tildy Teyze.

Vücut odanın sıcaklığını, soluyarak dayanacağı hazırlama masasının ani gerçekliğini hissetti.

"Hareket et!"

Vücut çatırtıyla ağır bir adım attı.

"Duy!" diye bağırdı.

Mekânın sesleri sağır kulaklara erişti. Sarsılmış cenaze levazı-

matçısının sert, beklenti yüklü nefesi; inleyen Bay Carrington; kendi çatırtılı sesi.

"Yürü!" dedi.

Vücut yürüdü.

"Düşün!" dedi.

Yaşlı beyin düşündü.

"Konuş!" dedi.

Vücut, cenazecilere doğru eğilerek, konuştu.

"Müteşekkirim, sağ olun."

"Şimdi," dedi nihayet, "ağla!"

Ve engin mutluluk gözyaşlarıyla ağlamaya başladı.

***

Ve artık, herhangi bir akşamüstü saat dörtten sonra, Tildy Teyze'yi ziyaret etmek isterseniz, antikacı dükkânına gidip kapıyı çalmanız yeterli. Kapıda büyük, siyah bir cenaze çelengi durur. Hiç aldırmayın! Bunu oraya Tildy Teyze bıraktı; onun mizah anlayışı bu. Kapıya vurun. İki sürgülü ve üç kilitlidir, kapıya vurduğunuzda, sesini duyarsınız.

"Sen siyahlı adam mısın?"

Ve sen de güler, hayır, hayır, benim, Tildy Teyze, dersin.

O da güler, "İçeri gir, çabuk!" der, kapıyı açar ve arkandan hemen çarpar ki hiçbir siyahlı adam seninle birlikte içeri sızmasın. Sonra seni oturtur, kahve ikram eder ve son ördüğü süveteri gösterir. Eskisi kadar hızlı değil, pek de iyi görmüyor ama idare ediyor.

"Ve eğer özellikle iyiysen," diye ilan eder Tildy Teyze kahvesini bir kenara bırakırken, "sana küçük bir ikramım olacak."

"Neymiş o?" diye ziyaretçi soracaktır.

"Bu," der Teyze, küçük eşsizliğinden, küçük şakasından duyduğu keyfi göstererek.

Sonra, parmaklarının mütevazı hareketleriyle, boynundaki ve göğsündeki beyaz danteli çözer ve bir anlığına altında yatanı gösterir.

Otopsinin düzgünce dikilmiş olduğu uzun mavi yara izi.

"Bir erkek için hiç de kötü bir dikiş değil," der. "Ah! Biraz daha kahve? İşte!"

Sarnıç

Yağmurlu bir öğleden sonrasıydı, sokak lambaları gri manzarayı aydınlatıyordu. İki kız kardeş uzunca bir süredir oturma odasındaydılar. Biri, Juliet, masa örtüleri işliyordu; genç olanı, Anna, pencerenin yanındaki koltukta sessizce oturuyor, dışarıdaki karanlık sokağı, karanlık gökyüzünü seyrediyordu.

Anna kaşlarını cama dayamıştı ama dudakları oynuyordu. Bir süre düşündükten sonra, "Bunu evvelce hiç düşünmemiştim," dedi.

"Neyi?" diye sordu Juliet.

"Birden aklıma geldi. Aslında kentin altında bir kent var. Ölü bir kent, oracıkta, ayaklarımızın altında."

Juliet iğnesini beyaz kumaşa sokup çıkardı. "Uzaklaş o pencereden. Bu yağmur sana bir şeyler yaptı."

"Yok, değil. Evvelce sarnıçları hiç düşünmedin mi? Tüm kentin altındalar, her sokakta bir tane var, kafanı çarpmadan içlerinde yürüyebilirsin, her yere gidiyorlar ve sonunda denize açılıyorlar," dedi Anna. Dışarıda, asfalta dökülen, gökten yağan ve uzaktaki kavşağın her bir köşesindeki mazgallarda kaybolan yağmurdan büyülenmişti. "Bir sarnıçta yaşamak istemez miydin?"

"İstemezdim!"

"Ama eğlenceli olmaz mıydı, yani esrarlı? Sarnıçlarda yaşamak, mazgallardan insanları seyretmek? Onlar seni görmeden? Tıpkı çocukken saklambaç oynar gibi, hiç kimse seni bulamaz, halbuki hep ortalarındasındır, saklanmış, gizlenmiş, sımsıcak ve heyecanlı? Benim hoşuma giderdi. Sarnıçlarda yaşamak da böyle bir şey olmalı."

Juliet yavaşça işinden başını kaldırıp ona baktı. "Sen benim kar-

deşimsin, değil mi Anna? Doğdun değil mi? Bazen konuştuklarını işittikçe, annemin seni bir ağacın dibinde bulduğunu, eve getirip bir saksıya diktiğini düşünüyorum. Seni bu boyuna kadar büyüttü ve işte sen, hiç değişmeyeceksin."

Anna cevap vermedi, Juliet de işine döndü. Odada renk yoktu; kız kardeşlerin ikisi de odaya renk katmamıştı. Anna başını beş dakika pencereye yasladı. Sonra uzaklara bakarak "Sanırım buna rüya demek lazım," dedi. "Orada olduğum şu son yarım saati demek istiyorum. Düşünüyordum. Evet Juliet, bu bir rüyaydı."

Cevap vermeme sırası bu kez Juliet'teydi.

Anna fısıldadı. "Tüm bu su sanırım beni bir süreliğine uyuttu, o zaman da yağmuru düşünmeye başladım, nereden geldiğini, nereye gittiğini, kaldırımdaki o minicik yarıktan aşağı nasıl aktığını ve o zaman da derinlikleri düşündüm ve birdenbire ortaya çıktılar. Bir adam... ve bir kadın. Aşağıda, sarnıçta, yolun altında."

"Neden oradalar ki?" dedi Juliet.

Anna, "Bir nedeni olması gerekir mi?" dedi.

"Hayır, akıllarını kaçırdılarsa, gerekmez," diye yanıtladı Juliet. "O durumda, hiçbir neden gerekmez. İşte orada, sarnıçtalar, bırak kalsınlar."

"Ama yalnızca sarnıçta değiller ki," dedi Anna, bilgiççe, kafası bir yana eğilmiş, gözbebekleri yarı kapalı gözkapaklarının altında fıldır fıldır. "Hayır, o ikisi âşık."

"Tanrı aşkına," dedi Juliet, "aşk mı onları orada süründürüyor?"

"Hayır, yıllar ama yıllardır oradalar," dedi Anna.

"Yıllardır o sarnıçta, birlikte yaşadıklarını mı söylüyorsun?" diye itiraz etti Juliet.

"Yaşıyorlar mı dedim?" diye şaşkınlıkla sordu Anna. "Hayır efendim. Onlar ölü."

"Of," dedi Juliet.

"Evet," dedi keyifle Anna. "Ölü, adam da ölü, kadın da." Bu onu tatmin etmiş gibiydi; hoş bir buluştu ve Anna bundan gurur duyuyordu. "Çok yalnız, ömrü boyunca hiç seyahat etmemiş bir adama benziyor."

"Nereden biliyorsun?"

"Hep istemiş ama hiç seyahat etmemiş bir adama benziyor. Gözlerinden anlaşılıyor."

"Neye benzediğini biliyor musun yani?"

"Evet. Çok hasta ve çok yakışıklı. Hastalığın yakışıklı yaptığı erkekleri bilir misin? Hastalık yüzdeki kemikleri ortaya çıkarır."

"Ölü mü yani?"

"Beş yıldır." Anna, yavaşça, gözkapaklarını açıp kapayarak konuşuyordu, sanki uzun bir öykü anlatacakmış, ne olduğunu biliyormuş, yavaş yavaş başlayıp sonra öykü onu kapıp götürünceye kadar gözleri açık, dudakları aralık, gittikçe hızlanacakmış gibi. Ama şimdi daha yavaştı, hafifçe anlatıyordu. "Beş yıl önce, bu adam bir sokakta yürüyordu, aynı sokağı birçok gece katettiğini, gene katedeceğini biliyordu, kapaklardan birine gelmişti, hani şu tekerlek şeklindeki büyük demir kapaklardan birine, ayaklarının altında, demir kapağın altında nehrin akışını, denize doğru atılmasını duydu." Anna sağ elini kaldırdı. "Yavaşça eğildi, sarnıcın kapağını kaldırdı ve aşağıya, akan su ve köpüğe baktı ve sevmek istediği ama sevemediği birini düşündü ve kendini demir basamaklara bıraktı, tamamen ortadan kaybolana kadar aşağıya indi..."

"Ya kadın ne oldu?" diye dalgın dalgın sordu Juliet. "O ne zaman öldü?"

"Emin değilim. Kadın yeni. Daha yeni öldü. Ama ölü. Güzel, çok güzel ölmüş." Anna hayalindeki görüntüyü beğenmişti. "Bir kadını gerçekten güzelleştirmek için ölüm gerekli ve en güzeli de boğularak ölmesi. O zaman ondaki tüm katılık yok olur ve saçları suda duman gibi salınır." Neşeyle başını yukarı aşağı salladı. "Dünyanın tüm okulları, terbiyeleri ve öğrenimleri bir araya gelse, bir kadının bu kadar hülyalı, esnek, dalgalı ve ince bir rahatlıkla hareket etmesini sağlayamaz." Anna, geniş, kaba elleriyle ne kadar ince, dalgalı ve zarif olduğunu anlatmaya çalıştı.

"Onu bekliyordu, tam beş yıldır. Ama şimdiye kadar, kadın onun nerede olduğunu bilmiyordu. Artık oradalar, bundan sonra da hep orada olacaklar... yağmur mevsiminde yaşayacaklar. Ama kurak

mevsimlerde –bu bazen aylar sürer– uzun dinlenme dönemleri olacak, küçük gizli oyuklarda yatacaklar, tıpkı Japon suçiçekleri gibi, kuru, toplanmış, yaşlı ve sessiz.

Juliet ayağa kalktı ve yemek odasının köşesinde bir lamba daha yaktı. "Bundan söz etmemiş olmanı yeğlerdim."

Anna güldü. "Ama bırak da bu işin nasıl başladığını anlatayım, hayata nasıl döndüklerini. Hepsini düşündüm." Öne eğildi, dizlerine yaslandı, sokağa, yağmura ve sarnıç ağızlarına bakıyordu. "Orada, aşağıda, kuru ve sessizdiler ve yukarıda, gökyüzü elektriklenip tozlandı." Donuk, kırlaşan saçlarını tek eliyle geriye attı. "Başlangıçta, tüm yukarı dünya top toptu. Sonra yıldırım ve gök gürültüsü geldi, kurak mevsim sona erdi ve küçük topaklar oluklardan aktı, büyüdü ve mazgallardan döküldü. Çiklet kâğıtlarını, tiyatro ve otobüs biletlerini de beraberlerinde götürdüler!"

"Hadi uzaklaş o pencereden."

Anna elleriyle bir kare oluşturdu ve bir şeyler hayal etmeye başladı. "Kaldırımın tam altındaki büyük kare sarnıcın nasıl bir yer olduğunu biliyorum. Muazzam bir yer. Yalnızca güneşin parladığı haftalarda bomboş. Konuşursan yankılanır. Orada durup dinlersen duyacağın tek ses, yukarıdan geçen bir otomobilin sesi. Çok yukarıdan. Tüm sarnıç çölde bekleyip duran kuru, oyuk bir deve kemiği gibi."

Elini kaldırıp uzattı, sanki kendisi de aşağıda, sarnıçta beklermiş gibi. "Şimdi, küçük bir damla. Yere düşüyor. Sanki dış dünyada bir şey yaralanmış, kanıyormuş gibi. Bir gök gürültüsü! Yoksa bir kamyon mu geçti?"

Artık biraz daha hızlı konuşuyordu ama gövdesi sakin, pencereye dayanmış, nefes veriyordu, sözcüklerin gerisi geldi: "Aşağı sızar. Sonra, diğer çukurlara başka sızıntılar gelir. Küçük sicimler ve yılanlar. Tütün lekeli su. Sonra harekete geçer. Diğerleriyle birleşir. Yılanlar oluşturur, sonra da kâğıt gibi yamyassı zeminde yuvarlanan tek bir büyük boa yılanı. Her yerden, kuzeyden ve güneyden, diğer sokaklardan başka sular gelir, birleşirler ve hışırdayan, parlak bir kangal oluşur. Ve su sana sözünü ettiğim iki küçük kuru oyuğa sü-

zülür. Yavaşça bu ikisinin, orada Japon çiçekleri gibi yatan adamla kadının etrafında yükselir."

Parmaklarını teker teker birbirinin arasından geçirerek ellerini yavaş yavaş birleştirdi.

"Su içlerine geçer. Önce, kadının elini kaldırır. Küçük bir hareketle. Elleri onun yaşayan tek parçası. Sonra kolları kalkar ve bir ayağı. Ve saçları..." Omuzlarından sarkarmış gibi kendi saçlarına dokundu "...çözülür, suda bir çiçek gibi açılır. Kapalı gözkapakları mavi..."

Oda gittikçe karardı, Juliet dikişe devam etti ve Anna da konuştu ve zihninde tüm gördüklerini anlattı. Suyun nasıl yükseldiğini ve kadını da beraberinde götürdüğünü, onu nasıl çözüp açtığını ve sarmıcın içinde tamamıyla ayağa kaldırdığını. "Su kadına ilgi duyar ve kadın da onun bildiğini yapmasına izin verir. Uzun bir süre hareketsiz yattıktan sonra, yeniden yaşamaya hazır, suyun ona vereceği herhangi bir yaşamı."

Başka bir yerde, adam da suyun içinde ayağa kalkar. Anna bunu da anlattı, suyun onu nasıl yavaşça götürdüğünü, sürüklediğini ve kadını da sürüklediğini, ta ki birbirlerini bulana kadar. "Su onların gözlerini açar. Artık görebiliyorlar, ama birbirlerini değil. Dolanıyorlar, daha birbirlerine dokunmadan." Anna, gözleri kapalı, başıyla küçük bir hareket yaptı. "Birbirlerini gözlüyorlar. Sanki fosforlu gibi, parlıyorlar. Gülümsüyor... ellerini dokunduruyorlar."

Sonunda Juliet dikildi, işini bir kenara bıraktı ve yağmurun sessizleştirdiği gri odanın diğer yanından kız kardeşine baktı.

"Anna!"

"Akıntı onların dokunmasını sağlıyor. Akıntı geliyor, onları bir araya getiriyor. Bu kusursuz bir aşk, ego yok, yalnızca suyun hareketa geçirdiği iki beden, bu da aşkı temiz ve doğru kılıyor. Bu haliyle, kötülük yok."

"Bunu söylemen kötü!" diye haykırdı kardeşi.

"Hayır, değil," diye ısrar etti, bir an için dönen Anna. "Düşünmüyorlar, değil mi? Yalnızca çok derindeler, sessiz ve umursamaz."

Sağ elini alıp sol elinin üzerinde tuttu, yavaşça, nazikçe, bir araya getirip titreterek. Soluk bahar ışığının girdiği yağmurlu pencere

ışığın ve akan suların hareketini parmaklarına yansıtıyor, suyun altında, gri suların derinliğinde birbirlerinin arasında yüzermiş gibi görünmelerini sağlıyordu ki, o da küçük rüyasını sonlandırdı:

"Adam uzun boylu, sessiz, elleri açık." Bir el hareketiyle adamın suyun içinde nasıl uzun ve rahat olduğunu gösterdi. "Kadın küçük, sessiz ve dingin." Kız kardeşine baktı, elleri öylece kalmıştı. "Onlar ölü, gidecek yerleri yok, nereye gideceklerini söyleyecek kimseleri de yok. Böylece oradalar, uyacakları bir kural, endişelenecekleri bir şey olmaksızın, çok gizli ve yerin altındaki sarnıç sularında saklanmış. Ellerine ve dudaklarına dokunuyorlar ve sarnıcın bir köşe başındaki çıkışına geldiklerinde, akıntı onları birbirlerine doğru itiyor. O zaman, sonradan..." Ellerini ayırdı... "belki birlikte yolculuk ederler, el ele, ağır aksak, süzülerek, tüm sokakların altından, ani dönüşlere geldiklerinde yukarı doğru çılgınca danslar ederek." Ellerini birbiri etrafında döndürdü, bir yağmur sağanağı pencereyi dövüyordu. "Ve sonra da denize ulaşırlar, tüm kenti katederek, her kavşağı, her sokağı geçerek. Genesee Caddesi, Crenshaw, Edmond Meydanı, Washington, Motor City, Okyanus Kıyısı ve sonra da Okyanus. Suyun dünyada onları götürmek istediği her yere giderler sonra da kentin altına süzülerek, bir düzine tütüncü ve dört düzine içki dükkânının, altı düzine bakkalın, on tiyatronun, bir tren makasının, 101 numaralı karayolunun, sarnıcı bilmeyen ya da düşünmeyen otuz bin insanın yürüyen ayaklarının altından gene sarnıcın girişine ulaşırlar."

Anna'nın sesi yeniden rüyalara sürüklendi ve sessizleşti.

"Ve sonra, günler geçer, gök gürültüsü sokakları terk eder. Yağmur durur. Yağmur mevsimi geçer. Tüneller kurur ve durur. Akıntı geçer." Bittiği için hayal kırıklığına uğramış, hüzünlenmiş gibiydi. "Nehir okyanusa dökülüyor. Adam ve kadın suyun onları yavaşça yere bıraktığını hissediyor. Yerleşiyorlar." Sabit, dikkatli bir bakışla seyre daldığı ellerini küçük salınımlarla kucağına indirdi. "Ayakları suyun onlara dışarıdan sağladığı yaşamı yitirir. Şimdi artık su onları yan yana yere yatırmış, uzaklaşmaktadır ve tüneller de kurur. Ve orada öylece yatarlar. Yukarılarda, dünyada, güneş açar. Orada,

karanlıkta, uyuyarak bir dahaki sefere kadar yatarlar. Bir sonraki yağmura kadar."

Elleri artık kucağındaydı, avuçlar açık, yukarı bakar halde. "İyi adam, iyi kadın," diye mırıldandı. Başını avuçlarına yasladı ve gözlerini sıkı sıkı kapadı.

Anna aniden doğruldu ve kız kardeşine baktı. "Adamın kim olduğunu biliyor musun?" diye acıyla haykırdı.

Juliet yanıt vermedi; olayın süregeldiği beş dakika boyunca donakalmış, seyrediyordu. Ağzı büzülmüş ve solgundu. Anna neredeyse bir çığlık attı:

"Adam Frank işte! Kadın da *benim*!"

"Anna!"

"Evet, o Frank, aşağıda!"

"Ama Frank gideli yıllar oldu, kesinlikle de aşağıda değil, Anna!"

Artık Anna hiç kimseyle konuşmuyordu ve de herkesle konuşuyordu, Juliet'le, pencereyle, duvarla, sokakla. "Zavallı Frank," diye haykırdı. "Oraya gittiğini biliyorum. Dünyada hiçbir yerde duramaz. Annesi onu mahvetti! O da sarnıcı gördü ve oranın ne kadar gizli, ne kadar güzel olduğunu da gördü. Ah, zavallı Frank! Ve zavallı Anna, zavallı ben, bir tek kız kardeşim var. Ah Julie, neden buradayken Frank'e tutunmadım? Neden onu annesinden koparıp kazanmak için mücadele etmedim?"

"Şimdi duracaksın, duydun mu, şimdi!"

Anna köşeye, pencerenin önüne çöktü, bir eli pencerede, sessizce inledi. Birkaç dakika sonra kız kardeşinin "Bitirdin mi?" dediğini duydu.

"Ne?"

"Eğer bitirdinse gel de şu işi tamamlamama yardım et, hiç bitmeyecekmiş gibi."

Anna başını kaldırdı ve kız kardeşine doğru kaydı. "Ne yapmamı istiyorsun?" diye içini çekti.

"Şu ve şu," dedi, ona ne yapacağını gösteren Juliet.

"Tamam," dedi Anna, işi aldı ve pencerenin yanına oturup yağmuru seyre koyuldu, elleri iğne ve iplikle hareket ediyordu ama so-

kağın ve odanın artık ne kadar karanlık olduğuna, sarnıcın yuvarlak metal kapağını görmenin ne kadar zorlaştığına bakıyordu; dışarıdaki o siyah, simsiyah öğleden sonrasında gece yarısının ışıkları, parıltıları vardı. Yıldırım gökyüzünde örümcek ağları çiziyordu.

Yarım saat geçti. Odanın diğer ucunda Juliet koltuğunda uyukluyordu, gözlüklerini çıkardı, işinin yanına bıraktı, bir anlığına kafasını arkaya yasladı ve uyukladı. Belki otuz saniye sonra ön kapının sertçe açıldığını duydu, rüzgârın içeri girdiğini, adımların girişten uzaklaştığını, döndüğünü ve karanlık sokakta aceleyle ilerlediğini duydu.

"Ne?" diye sordu Juliet, doğruldu ve gözlüklerine uzandı. "Kim o? Anna, birisi kapıya mı geldi?" Anna'nın az önce önünde durduğu boş pencereye bakakaldı. "Anna!" diye haykırdı. Ayağa fırladı ve antreye koştu.

Ön kapı açık duruyordu ve yağmur, ince bir bulut gibi içeri yağıyordu.

"Bir anlığına gitti," dedi Juliet, orada dikilmiş, ıslak karanlığı bakışlarıyla delmeye çalışıyordu. "Geri dönecek. Döneceksin değil mi Anna? Anna yanıt ver, döneceksin, değil mi kardeşim?"

Dışarıda, sarnıcın kapağı açılıp kapandı.

Yağmur sokakta ıslık çalıyordu ve tüm gece boyunca kapalı kapağın üzerine yağdı.

Eve Dönüş

"İşte geliyorlar," dedi yatağında yüzüstü yatan Cecy.

"Neredeler?" diye haykırdı, kapının ağzındaki Timothy.

"Kimisi Avrupa göklerinde, kimisi de Asya, bazıları Adalar'ın, diğerleri de Güney Amerika'nın üzerinde!" dedi gözleri kapalı, uzun, kumral kirpikleri titreşen Cecy.

Timothy üst kat odasının çıplak döşemelerinin üzerinde ilerledi. "Kimler?"

"Einar Amca ve Fry Amca, Kuzen William da var, Frulda, Helger, Morgiana Teyze ve Kuzen Vivian'ı da görüyorum, Johann Amca'yı da! Hepsi hızla geliyorlar!"

"Hepsi de gökyüzünde mi?" diye haykırdı, küçük gri gözleri parlayan Timothy. Yatağın yanında dururken, on dört yaşından fazlasını göstermiyordu. Dışarıda rüzgâr esiyordu, yalnızca yıldızların aydınlattığı ev de karanlıktı.

"Havadan ve yerden, birçok biçimde geliyorlar," dedi Cecy, uykusunda. Yatakta hareket etmiyordu; kendi içine doğru düşünüyor ve gördüklerini anlatıyordu. "Karanlık bir nehrin üzerinde, sığlıklarda ilerleyen kurt benzeri bir şey görüyorum, çağlayanın hemen üzerinde, yıldız ışığı postunu aydınlatıyor. Göğün yükseklerinde uçan kahverengi bir meşe yaprağı görüyorum. Uçan küçük bir yarasa görüyorum. Birçok başka şey görüyorum, ormanda ağaçların arasında koşan, en yüksekteki dalların arasından sıyrılan ve *hepsi* de buraya doğru geliyor!"

"Yarın akşam burada olurlar mı?" Timothy sıkıca yatak örtülerini yakaladı. Yakasındaki örümcek siyah bir sarkaç gibi salınıyor, heye-

can içinde dans ediyordu. Kız kardeşine doğru eğildi. "Hepsi de Eve Dönüş için zamanında burada olacak mı?"

"Evet Timothy, evet, evet," dedi Cecy. Kasıldı. "Artık bana soru sorma. Git şimdi. Bırak da en sevdiğim yerlerde dolaşayım."

"Teşekkürler Cecy," dedi oğlan. Holde odasına doğru koştu. Aceleyle yatağını düzeltti. Birkaç dakika önce, günbatımında uyanmıştı ve tam da yıldızlar yükseldiğinde, Cecy'yle partinin heyecanını paylaşmaya koşmuştu. Şimdi kız o kadar sakin uyuyordu ki bir tek ses çıkmıyordu. Timothy yüzünü yıkarken, örümcek de onun ince boynundan gümüşi bir kementle sallanıyordu. "Düşünsene Böcü, yarın gece Cadılar Bayramı!"

Kafasını kaldırıp aynaya baktı. Onunki evde izin verilen tek aynaydı. Bu hastalığına annesinin verdiği bir tavizdi. Ah, keşke hastalık bulaşmamış olsaydı! Ağzını açtı, doğanın ona verdiği zayıf, yetersiz dişlere baktı. Mısır tanelerinden başka bir şey değillerdi; çenesinde, yuvarlak, yumuşak ve solgun şeyler. İçindeki hevesin bir kısmı öldü gitti.

Artık tamamen karanlıktı, o da bir mum yaktı. Yorgun hissediyordu. Geçen hafta tüm aile eski düzendeki gibi yaşamıştı. Gündüz uyumuş, günbatımında kalkmış ve harekete geçmişti. Gözlerinin altında mor çöküntüler vardı. "Böcü, ben iyi değilim," dedi küçük yaratığa sakince. "Diğerleri gibi gündüz uyumaya bile alışamıyorum."

Mumluğu eline aldı. Güçlü, çelik kazıklar gibi köpek dişlerine sahip olmak. Hatta güçlü ellere ya da güçlü bir zihne sahip olmak. Ya da zihnini serbest bırakıp Cecy'nin yaptığı gibi dışarıya göndermek. Ama hayır, o kusurlu olan, hasta olandı. Hatta, ürperdi ve mumun alevini yaklaştırdı, karanlıktan korkuyordu. Erkek kardeşleri ona homurdanıyordu. Bion, Leonard ve Sam. Yatakta yattığı için ona gülüyorlardı. Cecy'nin durumu farklıydı; onun yatağı, zihnini avlanmaya göndermek üzere gerekli huzur için sağlanması gereken konforun bir parçasıydı. Ama Timothy, diğerleri için hazırlanan muhteşem cilalı kutularda mı uyuyordu? Hayır! Annesi onun kendi yatağı, odası ve aynası olmasına izin vermişti. Ailenin ondan kutsal bir adamın haçıymış gibi kaçınmasına şaşmamak gerekti. Hiç olmazsa omuz

kemiklerinden kanatlar çıksaydı. Soyunup sırtına baktı. Ve yeniden içini çekti. Olacak şey değil. Hiçbir zaman.

***

Alt kattan, heyecan verici ve esrarlı sesler yükseliyordu. Kaygan siyah süsler tüm hollerde, tavanlarda ve kapılarda yükseliyordu. Tırabzanlı merdivende yanan siyah mumların cızırtısı. Annenin sesi, yüksek ve kararlı. Babanın sesi, rutubetli mahzenden yankılanıyor. Bion eski kır evinin dışından büyük iki galonluk testiler taşıyor.

"Benim partiye katılmam gerekiyor, Böcü," dedi Timothy. Örümcek ipliğinin sonunda dolandı ve Timothy kendini yalnız hissetti. Kasaları parlatacak, mantarları ve örümcekleri getirecek, süs asacak ama parti başladığında görmezden gelinecekti. Kusurlu oğul ne kadar az görülür ve konuşulursa o kadar iyiydi.

Aşağıda, Laura bütün ev boyunca koşuşturuyordu.

"Eve Dönüş," diye neşeyle bağırdı. "Eve Dönüş!" Ayak sesleri her yerde birden duyuluyordu.

Timothy bir daha Cecy'nin odasından geçti, o uyuyordu. Ayda bir alt kata inerdi. Hep yatakta kalırdı. Sevgili Cecy. Ona sorarmış gibi hissetti, "Şimdi neredesin Cecy? Ve kimin içinde? Ve ne oluyor? Tepelerin ötesinde misin? Ya orada ne oluyor?" Ama onun yerine Ellen'ın odasına gitti.

Ellen masasına oturmuş, yirmi kilometre uzakta Mellin kasabasının güzellik salonundaki manikürcülük işinde topladığı çeşit çeşit sarışın, kızıl ve siyah saçlarla minik palalar gibi tırnakları tasnif ediyordu. Bir köşede üzerinde adı yazılı olan sağlam bir maun sandık duruyordu.

"Git," dedi, dönüp bakmadan. "Sen alık alık seyrederken çalışamıyorum."

"Cadılar Bayramı Ellen; düşünsene!" dedi, dostça davranmaya çalışarak.

"Hah!" Küçük beyaz bir keseye bazı tırnaklar koyup etiketledi. "Senin için ne anlamı olabilir ki? Onun hakkında ne biliyorsun? Korkudan ödünü kopartır. Git yatağına yat."

Oğlanın yanakları alev alevdi. "Parlatmaya, çalışmaya ve servise yardım etmem gerekiyor."

"Eğer gitmezsen, yarın yatağında bir düzine çiğ istiridye bulacaksın," dedi öylesine. "Güle güle Timothy."

Kızgınlıkla aşağıya inerken, Laura'yla çarpıştı.

"Önüne baksana," diye dişlerinin arasından azarladı.

Laura kenara çekildi. Oğlan açık mahzen kapısına koştu, buradan yükselen rutubetli toprak havası dalgasının kokusunu aldı. "Baba?"

"Tam zamanında," diye basamaklardan yukarı haykırdı babası. "Acele aşağı in, yoksa biz hazırlanmadan gelmiş olacaklar!"

Timothy sadece evdeki diğer milyonlarca sesi işitecek kadar tereddüt etti. Erkek kardeşler konuşup tartışarak, istasyona uğrayan trenler gibi gelip gitmişti. Bir noktada yeteri kadar durursanız, tüm ev halkı soluk elleri dolu bir şekilde oradan geçerdi. Leonard küçük siyah doktor çantasıyla, Samuel koltuğunun altında büyük, tozlu, abanoz ciltli kitabıyla siyah süsler taşıyarak ve Bion da dışarıdaki arabaya gidip gelip daha fazla sıvı testisi getirerek.

Babası, Timothy'yi azarlamak için cilalamasına ara verdi. Muazzam maun kutuya vurdu. "Gel, parlat şunu da bir yenisine başlayabilelim. At uykuyu üzerinden."

Yüzeyi cilalarken, Timothy içine baktı.

"Einar Amca iri bir adam, değil mi, baba?"

"Hı."

"Ne kadar iri?"

"Kutunun boyundan anlarsın."

"Sordum sadece. İki metre var mı?"

"Sen çok konuşuyorsun."

***

Saat dokuz civarında, Timothy ekim havasında dışarı çıktı. İki saat boyunca, bir ılık bir soğuk esen rüzgârda mantar ve örümcek toplayarak çayırlarda dolaştı. Kalbi gene beklentiyle atmaya başlamıştı. Annesi ne kadar akrabanın geleceğini söylemişti? Yetmiş? Yüz?

Bir çiftliğin yanından geçti. Bizim evde neler olduğunu bir bilseniz, dedi parıldayan pencerelere. Bir tepeye tırmandı ve kilometrelerce ötedeki, uykuya hazırlanan kasabaya baktı, kasaba merkezindeki saat kulesi uzakta yüksek, beyaz ve yuvarlak gözüküyordu. Kasaba da bilmiyordu. Eve testiler dolusu mantar ve örümcek getirdi.

Alt kattaki küçük şapelde kısa bir tören gerçekleştirildi. Yıl boyu görülen tüm diğer ritüeller gibiydi, babası karanlık satırları okuyor, annenin güzel fildişi beyazı elleri tersine kutsama işareti yapıyor ve tüm çocuklar, yukarıda yatağında yatan Cecy dışında toplanıyordu. Ama Cecy mevcuttu. Şimdi Bion'un gözlerinden, sonra Samuel'in ya da annesininkilerden gözlediğini görebilirdiniz ve sonra da bir hareket hissedersiniz, o içinizdedir ve gidivermiştir.

Timothy midesi düğümlenmiş bir şekilde Karanlık Varlık'a dua etti. "Lütfen, lütfen benim de büyümeme yardımcı ol, kardeşlerim gibi olmama yardımcı ol. Farklı olmama izin verme. Hiç olmazsa Ellen gibi saçı plastik resimlere koyabilsem ya da Laura'nın insanlara yaptığı gibi beni sevmelerini sağlayabilsem, Sam'in okuduğu garip kitapları okuyabilsem, Leonard ve Bion gibi saygıdeğer işlerde çalışabilsem. Ya da bir gün, annemle babamın yaptığı gibi bir aile kurabilsem..."

Gece yarısı, bir fırtına evi vurdu. Dışarıda, şaşırtıcı, kar beyazı kıvılcımlarla şimşekler çaktı. Yaklaşan, yoklayan, emen bir kasırga, nemli gece toprağını savurup getiriyordu. Sonra, ön kapı, menteşelerinin yarısından kurtulup kaskatı kesildi ve bir kenarda asılı kaldı ve büyükanneyle büyükbaba doğrudan eski diyardan çıkageldiler!

Ondan sonra, saat başı yeni birileri geldi. Yan pencerelerden birinde bir hışırtı, ön verandada bir tıkırtı, arka kapıda bir darbe oluyordu. Mahzenden acayip sesler geliyordu; sonbahar rüzgârı şömine bacasından şarkı söyleyerek iniyordu. Anne büyük kristal punç kâsesini Bion'un eve taşıdığı testilerdeki kırmızı sıvıyla doldurdu. Baba odadan odaya dolaşıp yeni ince mumlar yaktı. Laura ve Ellen daha fazla kurtboğan dövdüler. Ve Timothy bu çılgın heyecanın ortasında, yüzü ifadesiz, elleri iki yanında titreyerek, oraya buraya bakarak dikiliyordu. Kapıların vurulması, kahkahalar, dökülen sıvı-

ların sesleri, karanlık, rüzgârın sesi, kanatların çarpmaları, ayakların vurulması, kapıda hoş geldin muhabbetleri, kanatlı pencerelerin şeffaf takırtıları, gölgelerin geçmesi, gelmesi, gitmesi, dalgalanması.

"Bak sen, bu Timothy olmalı!"

"Ne?"

Soğuk bir el elini yakaladı. Uzun, kıllı bir surat üzerine eğildi. "İyi bir delikanlı, güzel bir delikanlı," dedi yabancı.

"Timothy," dedi annesi. "Bu Jason Amca."

"Merhaba Jason Amca."

"Ve şurada da..." Annesi, Jason Amca'yı uzaklaştırdı. Jason Amca pelerinli omzunun üzerinden Timothy'ye bakıp göz kırptı.

Timothy tek başına durdu.

Mumlu karanlıklarda bin kilometre uzaktan, yüksek, ince bir ses duyuldu; bu Ellen'dı. "Ve erkek kardeşlerim, onlar akıllıdır. Ne iş yaptıklarını tahmin edebilir misin, Morgiana Teyze?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Kasabadaki cenaze levazımatçısını işletiyorlar."

"Ne!" Bir yutkunma.

"Evet!" Tiz bir kahkaha. "Mükemmel, değil mi!"

Kahkahada bir duraksama. "Annem, babam ve hepimiz için evin geçimini sağlıyorlar," dedi Laura. "Tabii Timothy dışında..."

Rahatsız bir sessizlik. Jason Amca, "Eee? Söyle bakalım. Timothy'ye ne olmuş?" diye sordu.

"Ah, Laura, senin dilin yok mu," dedi annesi.

Laura devam etti. Timothy gözlerini kapattı. "Timothy, şey, işte, kandan *hoşlanmıyor*. Narin."

"Öğrenir, dedi annesi. "Öğrenir," dedi kararlı bir ifadeyle. "O benim oğlum ve öğrenir. Daha on dört yaşında."

"Ama ben de bununla büyüdüm," dedi Jason Amca, sesi bir odadan diğerine geçti. Rüzgâr dışarıdaki ağaçları bir arp gibi çalıyordu. Az bir yağmur pencerelere çarptı... "Bununla büyüdüm." Giderek duyulmaz oldu.

Timothy dudaklarını ısırıp gözlerini açtı.

"Hepsi benim suçum." Annesi şimdi onları mutfağa sokuyordu.

"Onu zorlamaya çalıştım. Çocukları zorlayamazsın, bu yalnızca onları hasta eder, sonra da hiçbir şeyden tat almazlar. Bion'a bakın, on üç yaşına kadar..."

"Anlıyorum," diye mırıldandı Jason Amca. "Timothy düzelecektir."

"Eminim düzelecektir," dedi annesi, meydan okurcasına.

Gölgeler küflü odalarda dolaşırken, mumların alevleri titreşiyordu. Timothy buz gibiydi. Burun deliklerinde sıcak don yağının kokusu vardı, gayrı ihtiyari bir mum yakaladı ve süsleri düzeltme bahanesiyle bütün evi dolaştı.

"*Timothy!*" Birisi desenli bir duvarın arkasından fısıldıyordu, tıslayıp, cazırdayıp uğuldayarak. "*Timothy karanlıktan korkuyor.*"

Leonard'ın sesi. Menfur Leonard.

"Mumları seviyorum, o kadar," dedi Timothy sitemkâr bir fısıltıyla.

***

Daha çok yıldırım, daha çok gök gürültüsü. Kahkaha sağanakları. Darbeler, takırtılar, çığlıklar ve elbise hışırtıları. Rutubetli bir sis ön kapıyı yaladı. Sisin içinden, kanatlarını toparlayan uzun bir adam çıktı.

"Einar Amca!"

Timothy ince bacaklarının üzerinde fırlayıp doğrudan sisin içinden yeşil şeritli gölgelerin altından atıldı. Kendini Einar Amca'nın kollarına attı. Einar onu kaldırdı.

"Kanatların var Timothy!" Çöp gibi hafif çocuğu fırlattı. "Kanatlar, Timothy; uç!" Altında suratlar döndü. Karanlık döndü. Ev küçüldü. Timothy rüzgâr olmuştu sanki. Kollarını çırptı. Einar'ın parmakları onu yakalayıp bir kez daha tavana doğru fırlattı. Tavan yıkılırmışçasına ona yaklaştı. "Uç Timothy!" diye bağırdı Einar, yüksek ve derin. "Kanatlarınla uç, kanatlarınla!"

Köprücük kemiklerinde nefis bir zevk duydu, sanki patlayıp yeni, nemli kanatlar halinde tomurcuklanacak kökler çıkmış gibi. Saçma laflar geveledi; Einar onu bir kez daha yükseklere fırlattı.

Sonbahar rüzgârı evde dalga dalga yükseldi, yağmur sağanağı

geldi, kirişleri sarstı, avizelerin kudurmuş mum ışıklarının sarsılmasına neden oldu. Ve o yüz akraba her kara, sihirli odadan geldiler, her şekil ve boyda, Einar'ın çocuğu bir baston gibi gürleyen yüksekliklerde dengelediği yerde toplaştılar.

"Yeter!" diye haykırdı Einar, nihayet.

Yerdeki ahşap döşemenin üzerine bırakılan Timothy, heyecan ve yorgunlukla Einar Amca'nın üzerine yıkıldı, mutlu mutlu iç çekiyordu. "Amca, amca, amca!"

"Uçmak güzel miydi? Ha Timothy?" dedi Einar Amca, eğilip Timothy'nin başını okşarken. "Güzel, güzel."

***

Şafak yaklaşıyordu. Birçoğu gelmiş, gün ışığı boyunca yatmak, günbatımına kadar ses çıkarmadan, hareketsizce uyumak için hazırdı, günbatımındaysa, maun kutularından eğlence için fırlayacaklardı.

Einar Amca, peşinde düzinelercesiyle, mahzene doğru yöneldi. Anne onları sıra sıra dizilmiş, cilalı kutulara götürdü. Kanatları arkasında deniz yeşili brandalar gibi açılan Einar geçitten garip bir ıslık sesiyle ilerliyordu; kanatlarının değdiği yerden, davula hafifçe vurulan tokmaklarınkine benzer sesler çıkıyordu.

Üst katta, Timothy yorgun bir şekilde yatmış, karanlıktan hoşlanmaya çalışıyordu. Karanlıkta yapabileceğiniz, sizi görmeyecekleri için de insanların eleştiremeyeceği o kadar çok şey vardı ki. Geceden *hoşlanıyordu* ama bu nitelikli bir hoşlanmaydı. Bazen o kadar çok gece oluyordu ki isyanını haykırıyordu.

Mahzende, solgun ellerin çektiği maun kapılar inip kapanıyordu. Köşelerde, kimi akrabalar üç kez dolanıp kafaları pençelerin üzerinde, gözkapakları kapalı, yatıyorlardı. Güneş yükseldi. Uyku vakti.

***

Günbatımı. Bir yarasa yuvasının sarsılıp, tam tekmil dışarı fırlayıp dağılması gibi cümbüş patlak verdi. Kutu kapakları tangırtıyla açıldı. Mahzenin rutubetinden ayak sesleri fırladı. Ön ya da arka kapıyı vuran geç kalmış başka misafirler de içeri alındı.

Yağmur yağıyordu ve sırılsıklam misafirler pelerinlerini, sular damlayan şapkalarını, ıslak şallarını, bunları bir dolaba koyan Timothy'nin üzerine atıyordu. Odalar tıklım tıklımdı. Bir kuzenin odanın birinden çınlayan kahkahası, başka bir odadan yankılanıyor, sekiyor, sıralanıyor ve dördüncü odadan, keskin ve alaycı bir şekilde Timothy'nin kulaklarına erişiyordu.

Bir fare zeminde koştu.

"Seni tanıyorum, Yeğen Liebersrouter!" dedi baba.

Fare üç kadının ayaklarını dolandıktan sonra bir köşede kayboldu. Saniyeler sonra güzel bir kadın yoktan var oldu ve bir köşede, hepsi için bembeyaz bir gülümsemeyle dikiliverdi.

Mutfaktaki ıslak pencereye bir şeyler sürtünüyordu. Cama dayanmış, sürekli bir şekilde iç çekiyor, hıçkırıyor ve vuruyordu ama Timothy bir şey anlamıyor, hiçbir şey görmüyordu. Tahayyülünde, dışarıdan, içeriye bakıyordu. Yağmur üzerindeydi, rüzgâr üzerindeydi ve mumlarla aydınlanmış içerisi davetkârdı. Valslarla dans ediliyor, uzun, ince siluetler yabancı ülkelerin müzikleriyle parmak uçlarında dönüyordu. Kaldırılan şişelerde ışıklar yıldızlar oluşturuyor, kasklardan toprak parçaları dökülüyordu, bir örümcek de yere düşüp sessizce kaçışıyordu.

Timothy ürperdi. Yeniden evin içindeydi. Annesi onu çağırıp oraya buraya koşmasını, hizmet etmesini istiyordu, şimdi mutfağa, onu getir, bunu getir, tabakları taşı, yemekleri topla... Parti etrafında yaşıyordu ama onun için değil. Tepesinden bakan düzinelerce kişi üzerine çıkıyor, onu dirsekliyor ama onu görmezden geliyordu.

Nihayet, döndü ve merdivenlerden yukarı sıvışıverdi.

Yavaşça selendi. "Cecy. Şimdi neredesin, Cecy?"

Cecy onu yanıtlamadan önce uzunca bir süre bekledi. "İmparatorluk Vadisi'nde," diye kısık sesle mırıldandı. "Salton Denizi'nin yanında, çamur havuzlarının ve buharın ve sükûnetin yakınında. Bir çiftçinin karısının içindeyim. Ön verandada oturuyorum. İstersem hareket etmesini sağlarım ya da bir şey yapmasını, düşünmesini. Güneş batıyor."

"Neye benziyor, Cecy?"

"Çamur havuzlarının tısladığını duyabilirsin," dedi yavaşça, sanki bir kilisede konuşuyor gibi. "Minik, gri buhar başları, koyu bir şuruptan baş üzeri yükselen dazlak adamlar gibi çamuru yukarı itip kaynayan kanallara yükseliyor. Gri başlar lastik doku gibi yarılıyor, hareket eden ıslak dudaklar gibi sesler çıkararak çöküyor. Ve tüy gibi buhar dumanları yırtılan dokudan fışkırıyor. Ve havada derin, kükürtlü bir yanma ve kadim zamanların kokusu var. On milyon yıl önce burada dinozorlar dolaşıyordu."

"İşi bitti mi?"

"Evet, bitti. Tamamen bitti." Cecy'nin sakin, uyuyan dudakları döndü. Gevşek sözcükler şekilli ağzından yavaşça döküldü. "Bu kadının kafatasının içindeyim, dışarı bakıyorum, hareket etmeyen denizi seyrediyorum ve ortalık o kadar sakin ki insanın içini korku kaplıyor. Verandada oturmuş, kocamın eve gelmesini bekliyorum. Ara sıra, bir balık atlıyor, suya düşüyor, bu arada yıldızlar onu aydınlatıyor. Vadi, deniz, birkaç otomobil, ahşap veranda, sallanan iskemlem, ben, sessizlik."

"Şimdi ne olacak Cecy?"

"Sallanan iskemlemden kalkıyorum," dedi kız.

"Evet?"

"Verandadan iniyor, çamur havuzlarına doğru yürüyorum. Yukarıdan, tarihöncesi kuşlar gibi uçaklar geçiyor. Sonra sessizlik, büyük sessizlik."

"Onun içinde ne kadar kalacaksın, Cecy?"

"Yeterince dinleyip, bakıp, hissedene kadar, kadının yaşamını bir şekilde değiştirene kadar. Verandadan indim, ahşap döşemelerde yürüyorum. Ayağım tahtalara vuruyor, yorgunca, yavaşça."

"Ya şimdi?"

"Şimdi kükürt dumanları her yanımda. Patlayıp düzelen kabarcıklara bakıyorum. Şakağımdan bağırarak bir kuş dalıyor. Aniden kuşun içindeyim ve uçuyorum! Ve küçük camdan boncuk gibi yeni gözlerimin içinde uçarken, aşağıda, ahşap döşemelerin üzerinde bir kadının çamur havuzların içine doğru bir iki adım attığını görüyorum. Eriyik derinliklere atılan bir kayanın çıkardığına benzer bir ses

duyuyorum. Uçmaya devam ediyor, geri dönüyorum. Gri lav havuzunda örümcek gibi çırpınıp kaybolan beyaz bir el görüyorum. Lav kapanıyor. Şimdi evime uçuyorum, çabuk, çabuk, çabuk!"

Bir şey sertçe cama vurdu, Timothy irkildi.

Cecy gözlerini açtı, parlak, kocaman, mutlu, coşkulu.

"Şimdi *evdeyim*!" dedi.

Bir duraklamadan sonra, Timothy cesaretlendi, "Eve Dönüş başladı. Ve herkes geldi."

"O zaman neden sen buradasın?" Kız onun elini tuttu. "Peki, sor bana." Kurnazca gülümsedi. "Ne sormaya geldinse, sor."

"Hiçbir şey sormaya gelmedim," dedi oğlan. "Eh işte, neredeyse hiçbir şey. Eh, ah, Cecy!" Sözler birdenbire, tek seferde ağzından döküldü. "Partide, bana bakmalarını sağlayacak bir şey yapmak istiyorum, beni onlar kadar iyi yapacak, benim ait olmamı sağlayacak bir şey, ama yapabileceğim hiçbir şey yok ve kendimi gülünç hissediyorum ve düşündüm ki, sen..."

"Ben, yapabilirim," dedi kız, gözlerini kapatıp içinden gülümseyerek. "Dik dur. Çok hareketsiz dur." Oğlan itaat etti. "Şimdi, gözlerini kapat ve düşüncelerini boşalt."

O da çok dik durdu ve hiçbir şey düşünmedi, ya da, en azından hiçbir şey düşünmemeyi düşündü.

Kız iç çekti. "Artık aşağıya inelim mi Timothy?" Eldiven giyen bir el gibi, Cecy onun içindeydi.

"Herkes baksın!" Timothy ılık kırmızı sıvı içeren kadehi eline aldı. Bütün ev dönüp de onu seyretsin diye yukarı kaldırdı. Teyzeler, amcalar, kuzenler, erkek ve kız kardeşler!

Bir dikişte içti.

Kız kardeşi Laura'ya elini uzattı. Bakışını yakaladı, onu sessiz, donuk bırakan hafif bir sesle ona fısıldadı. Kıza doğru yürürken, kendini ağaçlar kadar yüksek hissetti. Parti artık yavaşlamıştı. Onun her bir yanında durdular, seyrettiler. Bütün oda kapılarında yüzler belirdi. Gülmüyorlardı. Annenin yüzü şaşkındı. Baba büyülenmiş gibiydi ama memnundu ve her an daha gururlu oluyordu.

Laura'yı nazikçe, boyun damarından ısırdı. Mum ışıkları sarhoş

gibi sallandı. Dışarıda, rüzgâr damın etrafında yükseliyordu. Akrabalar tüm kapılardan seyrediyordu. Ağzına mantar doldurdu, yuttu ve sonra kollarını iki yanına vurup dolandı. "Bak, Einar Amca! Sonunda uçabiliyorum!" Ellerini çırptı. Ayakları aşağı yukarı pompaladı. Yüzler önünde yanıp sönüyordu.

Merdivenlerin tepesinde çırparken, annesinin çok aşağıdan bağırdığını duydu. "Dur, Timothy!" Timothy, "Hey!" diye bağırdı ve çırpınarak kuyunun tepesinden geçti.

Yarı yolda, sahip olduğunu sandığı kanatlar yok oldu. Çığlık attı. Einar Amca onu yakaladı.

Timothy onu yakalayan kollarda boş boş debeleniyordu. Dudaklarından kontrol edemediği bir ses çıktı. "Ben Cecy! Ben Cecy! Hepiniz gelin beni görün, üst katta, soldan birinci oda!" Peşinden yüksek perdeden bir kahkaha. Timothy onu diliyle engellemeye çalıştı.

Herkes gülüyordu. Einar onu yere bıraktı. Akrabalar tebrik etmek üzere Cecy'nin odasına koşuştururken oluşan kalabalığın karanlığına doğru koşan Timothy, ön kapıyı vurup açtı.

"Cecy, senden nefret ediyorum, nefret ediyorum!"

Firavuninciri ağacının yanında, derin bir gölgeye... Timothy akşam yemeğini oraya çıkardı, acı acı hıçkırdı ve sonbahar yapraklarından oluşan bir yığına gömüldü. Sonra hareketsiz yattı. Gömlek cebinden, gizli yeri olarak kullandığı kibrit kutusunun korumasından, örümcek dışarı çıktı. Böcü, Timothy'nin kolu boyunca ilerledi, kulağına kadar ensesini inceledi, sonra da kulağına gidip gıdıkladı. Timothy başını iki yana salladı. "Yapma Böcü. Yapma."

Kulak zarını yoklayan bu denemelerin tüylü dokunuşları Timothy'nin ürpermesine neden oldu. "Yapma Böcü!" Biraz daha az hıçkırıyordu.

Örümcek yanağından aşağı indi, oğlanın burnunun altında bir yer beğendi, sanki beynini ararmışçasına burun deliklerinden içeri baktı, daha sonra yavaşça burnunun kenarına tırmanıp oturdu ve yeşim gözlerle Timothy'ye bakmaya başladı, ta ki Timothy komik bir şekilde gülmeye başlayana kadar. "Git başımdan Böcü!"

Timothy yaprakları hışırdatarak oturdu. Ortalık ay ışığından pı-

rıl pırıldı. "Ayna, Ayna"nın oynandığı evden belli belirsiz edepsiz laflar duyuluyordu. Aynadaki görüntüleri hiç ama hiç görünmemiş olanlar, kendi yansımalarını tanımaya çalışırken, kazananlar boğuk yankıları duyulan çığlıklar atıyordu.

"Timothy." Einar Amca'nın kanatları açıldı, çırptı ve trampet sesine benzer bir ses çıkardı. Timothy tüy gibi kaldırılıp Einar'ın omuzlarına oturtulduğunu hissetti. "Kendini kötü hissetme, Yeğen Timothy. Herkesinki kendine, herkesin kendi usulü var. Her şey senin için ne kadar iyi. Ne kadar zengin. Dünya bizim için ölü. İnan bana, o kadar çok şey gördük ki. Yaşam en azını yaşayanlar için daha güzel. Gramla daha değerli, Timothy, bunu unutma."

***

Gece yarısından başlayarak, kara sabahın geri kalanı Einar Amca onu evde gezdirdi. Odadan odaya, el sallayıp şarkı söyleyerek. Bir sürü geç gelen misafir çılgınlığı tazeledi. Büyük-büyük-büyük ve bin kez büyük büyük büyükanne de oradaydı, Mısır cenaze giysilerine bürünmüştü. Bir kelime bile etmedi, yalnızca duvara dayalı yanık bir ütü tahtası gibi dimdik yattı, gözleri uzak, bilge, sessiz bir ışığı emiyordu. Saat dörtteki kahvaltıda, bin küsur büyük büyükanne kazık gibi en büyük masanın başına oturtulmuştu.

Sayısız genç kuzen kristal içki kâsesine üşüştü. Parlak zeytuni gözleri, konik, şeytani yüzleri ve kıvırcık bronz saçları içki masasını kaplıyor, sert-yumuşak, yarı kız yarı oğlan bedenleri sevimsizce, somurtkanca sarhoş oldukça, birbirlerinin üzerine yığılıyordu. Rüzgâr arttı, yıldızlar pırıl pırıl parlıyor, gürültü ikiye katlanıyor, danslar hızlanıyor, içmeler daha fazlalaşıyordu. Timothy için duyulup görülecek binlerce şey vardı. Bir sürü karanlık bulanıyor, köpürüyor, birçok çehre geçiyor da geçiyordu.

"Dinleyin!"

Parti nefesini tuttu. Uzaklarda, kasabanın saat kulesi çaldı ve saat altıyı işaret etti. Parti sona eriyordu. Çalan saatin ritmiyle uyumlu olarak, onların yüz bir sesi de dört yüz yıl öncesine giden, Timothy'nin bilemeyeceği şarkıları söylemeye başladı. Kollar birleş-

miş, yavaşça daireler çizerek şarkı söylediler ve sabahın soğuk uzaklıklarının bir yerlerinde, kasabanın saati çalmasını bitirdi ve sustu.

Timothy şarkı söylemeye başladı. Sözleri ya da melodiyi bilmiyordu ama gene de sözler ve melodi yüksek ve güzel çıkmaya başladı. O da merdivenin tepesindeki kapalı kapıya baktı.

"Teşekkürler Cecy," diye fısıldadı. "Affedildin. Teşekkürler."

Sonra rahatladı ve bıraktı sözler hareket etsin, dudaklarından serbestçe çıksınlar, Cecy'nin sesiyle.

Vedalar edildi, büyük bir hışırtı vardı. Anne ve baba kapıda durmuş, yola çıkan her akrabanın sırayla ellerini sıkıp öptüler. Açık kapının ötesinde gökyüzü doğuda renklenmeye başlamıştı. Soğuk bir rüzgâr içeri girdi. Ve Timothy yakalanıp bir bedenden ötekine yerleştirildiğini hissetti, Cecy'nin onu Fry Amca'nın başına bastırdığını hissetti ve buruşuk kayış gibi surattan etrafı seyretti, daha sonra bir yaprak çırpıntısıyla evin üzerine ve uyanmakta olan tepelere yükseldi...

Sonra, Kuzen William'ın içinde, tüylü derisi sabahla uyum halinde, nefes nefese kalmış, toprak bir yoldan aşağı giderken, kızarmış gözlerinin yandığını hissetti.

Einar Amca'nın ağzındaki bir çakıl taşı gibi, Timothy gökyüzünü dolduran kanatlı bir fırtına olarak uçtu. Sonra, geriye, ebediyen kendi bedenine döndü.

Gün doğarken, sona kalan birkaçı da dünyanın nasıl da artık onlara uymaz bir yer haline geldiğini düşünüp, kucaklaşıp ağlaşıyordu. Her yıl buluştukları zamanlar olmuştu ama artık buluşma olmadan on yıllar geçiyordu. "Unutmayın," diye haykırdı birisi, "1970'te Salem'de buluşuyoruz!"

Salem. Timothy'nin uyuşmuş zihni sözcüğü çevirip durdu. Salem, 1970. Ve Fry Amca ve solmuş cenaze giysileri içindeki bin kez büyük büyükanne vardı ve annesi ve babası ve Ellen ve Laura ve Cecy ve tüm geri kalanlar vardı. Ama o orada olacak mıydı? O zamana kadar yaşayacağından emin olabilir miydi?

Son bir soldurucu hamleyle hepsi uzaklaştı, o kadar atkı, o kadar titreşen memeli, o kadar sararmış yaprak, o kadar inleyen ve kümelenen gürültü, o kadar gece yarısı, çılgınlık ve düş.

Annesi kapıyı kapattı. Laura bir süpürge kaptı. "Hayır," dedi annesi. "Bu gece temizleriz. Şimdi uyumamız lazım." Aile mahzenle üst katlarda ortadan kayboldu. Ve Timothy süslerle bezeli holde, başını eğmiş ilerlemeye başladı. Bir parti aynasının önünden geçerken, buz gibi ve titreyen suratının solgun ölümlülüğünü gördü.

"Timothy," dedi annesi.

Gelip elini suratına dokundurdu. "Evlat," dedi, "seni seviyoruz. Bunu unutma. Hepimiz seni seviyoruz. Ne kadar değişik olsan da, bir gün bizi bırakıp gidecek olsan da." Onu yanağından öptü. "Ve eğer bir gün ölürsen, kemiklerin rahatsız edilmeden yatacak, bunu sağlayacağız. Ebediyen rahat yatacaksın. Her Cadılar Bayramı'nda seni ziyaret edeceğim ve daha güvende olacaksın."

Ev sessizdi. Uzaklarda rüzgâr, son yankılanan, gevezelik eden karanlık yarasa yüküyle, bir tepeyi aşıyordu.

Timothy basamakları birer birer çıktı ve yol boyunca kendi kendine ağladı.

Dudley Stone'un Muhteşem Ölümü

"Yaşıyor!"

"Öldü!"

"New England'da yaşıyor, lanet olasıca."

"Yirmi yıl önce öldü!"

"Ver şu şapkayı, kendim gidip kafasını getireceğim!"

O gece konuşmalar böylece sürdü. Bir yabancı, Dudley Stone'un ölümü hakkında bir sürü laf ederek bunu başlatmıştı. Yaşıyor! diye haykırdık. Bilmez miydik? Yirmilerde tütsü yakıp entelektüel adakların ateşiyle aydınlanarak kitaplarını okuyanlardan son kalanlar değil miydik?

O Dudley Stone. O muhteşem üslupçu, edebi aslanların o en gururlusu. Kuşkusuz, yayıncılarına yazdığı şu notun ardından o kafa patlatan, yamaçlardan atlatan, kıyamet gümbürtülerini anımsarsınız:

***

Sayın Baylar: 30 yaşına geldim, alandan çekiliyorum, yazmaktan vazgeçiyorum, tüm işlerimi yakıyorum, son müsveddelerimi çöpe atıyorum, bir selam çakıyor ve sizlere iyilikler diliyorum. Saygılarımla,

Dudley Stone

***

Depremler ve çığlar, arka arkaya.

"Neden?" diye sorduk kendi kendimize yıllarca, bir araya geldiğimizde.

Saygıdeğer beyaz dizi üslubuyla, edebi geleceğini bir kenara atmasını sağlayanın kadınlar olup olmadığını tartıştık. İçki şişesi miydi? Ya da daha gençken onu geçiveren Atlar mı?

Hepimiz de, eğer Dudley Stone hâlâ yazıyor olsaydı, Faulkner, Hemingway ve Steinbeck'in onun lavlarının altında gömülmüş olacağını açık açık kabul etmiştik. En hüzünlü olanı, en büyük eserinin eşiğindeki Stone'un bir gün arkasını dönmüş ve en uygun adı Geçmiş olan denizin kıyısındaki, Unutulmuşluk olarak adlandıracağımız kasabada yaşamaya gitmiş olmasıydı.

"Neden?"

Onun alacalı eserlerinde deha pırıltılarını görenlerimiz için bu soru ebediyen canlı kaldı.

Birkaç hafta önce bir gece, yılların aşındırması üzerine fikir yürütürken, birbirimizin yüzlerinin daha da sarkmış, saçlarımızın daha bariz bir şekilde seyreldiğini fark ederken, ortalama insanın Dudley Stone üzerine cehaletinden dolayı hiddetlendik.

En azından, diye söylendik, Thomas Wolfe burnunu tıkayıp Ebediyetin kıyısından aşağıya atladığında tam bir başarı elde etmişti. En azından, ardında alevler bırakan bir göktaşı gibi karanlığa daldığında, eleştirmenler seyretmek için toplanmıştı. Ama şimdi Dudley Stone'u, çevresini, çılgın hayranlarını kim hatırlıyordu?

"Şapkamı ver," dedim. "Beş yüz kilometre katedeceğim, Dudley Stone'u paçalarından yakalayacağım ve diyeceğim ki: 'Buraya bakın, bay Stone, neden bizi böyle yüzüstü bıraktınız? Neden yirmi beş yıldır bir kitap yazmadınız?'"

Şapkada para vardı; bir telgraf gönderdim ve trene bindim.

***

Ne bekleyeceğimi bilmiyordum. Belki de, denizden gelen rüzgârların dövdüğü istasyon hakkında fısıldayan yaşlı ve çelimsiz bir peygamberdevesi, geceleri uçuşan sazların ve otların sesleriyle bana boğuk boğuk seslenen tebeşir beyazı bir hayalet. Tren istasyona yanaşırken, dehşet içinde dizlerimi sıktım. Denizden bir buçuk kilometre uzakta, ıssız bir kırsal alana kendimi bıraktım, ahmak ve çılgın bir adam gibi, neden buralara geldiğimi düşünerek.

Bilet gişesinin önünde, yıllardır birbiri üzerine iğnelenip birikmiş ve beş on santim kalınlığa erişmiş bir ilan yığınıyla karşılaştım. Antropolojik kâğıt tabakalarını tek tek soyup sonunda aradığımı buldum. Meclis üyesi adayı Dudley Stone, Şerif adayı Dudley Stone, belediye başkan adayı Dudley Stone! Tüm bu yıllar boyunca, güneşin ve yağmurun soldurduğu resmi, ancak tanınır halde, deniz kenarındaki bu dünyanın giderek daha sorumlu mevkilerine getirilmeyi talep ediyordu. Durup bunları okudum.

"Hey!"

Ve Dudley Stone birdenbire istasyon platformunda arkamda belirdi. "Siz misiniz, Bay Douglas!" Bu büyük insanı karşılamak üzere döndüm, iriydi ama hiç de şişman değildi, bacakları muazzam pistonlar gibi onu ileri götürüyordu, yakasında parlak bir çiçek, boynunda parlak bir kravat vardı. Elimi ezdi, Michelangelo'nun, muazzam bir fırça darbesiyle Adem'i yaratan Tanrı'sı gibi bana tepeden baktı. Suratı, eski denizci haritalarında çizilen, kuzeyden ve güneyden o soğuk ya da sıcak rüzgârları üfleyen resimlerdeki suratlardandı. Mısır oymalarında güneşi simgeleyen, alev alev yaşayan surattı bu.

Tanrım! diye düşündüm. Ve bu, yirmi küsur yıldır yazmamış olan adamdı. Olanaksız. O kadar canlıydı ki bu âdeta bir günahtı. Kalbinin atışını duyabiliyordum!

Gözlerim fal taşı gibi orada dikilmiş olmalıyım ki bakışları şaşkın duygularıma nüfuz etmişti.

"Marley'nin* hayaletini bulacağını sanıyordun, değil mi?" diye güldü. "Kabul et."

"Ben..."

"Karım bir New England sebzeli haşlamasıyla bekliyor, ale ve stout** biralarımız da var. Bu sözcüklerin tınısını seviyorum. *Ale* hasta etmez, ruhu canlandırır. Ya *stout*? Sağlıklı bir havası var. Sto-

---

* Charles Dickens'ın "A Christmas Carol" (Bir Noel Şarkısı) adlı romanında, romanın esas karakteri Ebenezer Scrooge'a görünen hayalet Jacob Marley'ye atıfta bulunuyor. *–çn*

** Ale ve stout: Biri tatlımsı, diğeri de çok sert iki bira türü. *–çn*

utl" Ön cebinden, parlak zincirin ucunda altın bir saat fırlayıverdi. Dirseğimi kıstırdı ve beni sürükledi, talihsiz bir tavşanı mağarasına götüren bir sihirbaz gibi. "Seni gördüğüme sevindim! Sanırım, diğerleri gibi, aynı soruyu sormaya geldin, eh! Bu kez, her şeyi anlatacağım!"

Kalbim çarpmaya başladı. "Muhteşem!"

Boş istasyonun arkasında 1927 yapımı üstü açık bir T-Modeli Ford otomobil duruyordu. "Temiz hava. Günbatımında böyle yolculuk edersen, tüm tarlaların, çimenlerin, çiçeklerin sana gelmesini sağlarsın. Umarın çekingenlikten tüm pencereleri kapatan tiplerden değilsindir! Evimiz bir platonun tepesi gibi, bırakıyoruz süpürge işini hava yapsın. Atla!"

***

On dakika sonra, anayoldan yıllardır düzeltilmemiş gibi duran bir yanyola saptık. Stone dosdoğru çukurlardan, tümseklerden geçti, sürekli gülümsüyordu. Bam! Son birkaç metrede vahşi, iki katlı boyasız bir evin önünde durduk. Araba ölümcül bir sessizlikte boğulmaya terk edildi.

"Doğrusunu duymak ister misin?" Stone dönüp suratıma bakarken, içtenlikle elini omzuma attı. "Yirmi beş yıl önce, neredeyse tam bugün, tabancalı bir adam tarafından katledildim."

O arabadan inerken, arkasından bakakaldım. Bir ton kaya kadar sağlamdı, hiç hayalet gibi değildi, ama gene de, bir top mermisi gibi eve doğru atılmadan önce söylediklerinde gerçeklik olduğunu bir şekilde biliyordum.

***

"Bu karım, bu evimiz ve bu da bizi bekleyen akşam yemeği! Manzaraya bak. Oturma odasının üç tarafı pencere, deniz, sahil ve çayır manzaraları. Dört mevsimin üçünde pencereleri açık bırakıyoruz. Yemin ederim, yaz ortasında limon kokusu geliyor, aralık ayında da Antarktika'dan kokular, amonyak ve dondurma. Otur! Lena, onu burada ağırlamak ne *güzel*, değil mi?"

"Umarım New England sebzeli haşlamasını seversin," dedi Lena, bir orada bir burada, uzun boylu, sağlam yapılı bir kadın, Doğu'nun güneşi, Noel Baba'nın kızı, devlerin yumruklarına dayanacak sağlamlıktaki işlevsel tabakları önümüze koyarken masamızı aydınlatan parlak, ışıklı bir çehre. Çatal bıçak takımı bir aslanın dişlerini sökecek kadar sağlamdı. Bir buhar bulutu yükseldi, biz arasından mutlulukla cehenneme inen günahkârlardık. İkinci yemeği üç kez sıyırdım ve ağırlığın önce göğsümde, sonra gırtlağımda ve nihayet kulaklarımda toplandığını hissettim. Stone, söylediğine göre merhamet dilenmiş olan yabani üzümlerden hazırladığı bir içecek ikram etti. Boşalan şarap şişesinin camdan ağzında Stone tek notalık ve çabucak sona eren bir melodi çaldı.

"Eh, seni yeteri kadar beklettim," dedi, içki içmenin yarattığı ve akşamın garip anlarında yakınlığın ta kendisi gibi görünen bir uzaklıktan beni seyrederken. "Cinayetim hakkında konuşacağım. Evvelce kimseye anlatmadım; inan baba. John Oatis Kendall'ı tanıyor musun?"

"Yirmilerdeki önemsiz bir yazardı, değil mi?" diye sordum. "Birkaç kitap. 31'de tükendi. Geçen hafta öldü."

"Huzur içinde yatsın." Bay Stone kısa, özel bir melankoliye kapıldı, sonra, anlatmaya başlayınca yeniden canlandı.

"Evet, John Oatis Kendall, 1931'de tükenmişti, çok potansiyeli olan bir yazardı."

"Sizin kadar büyük değildi," dedim, çabucak.

"Eh, biraz bekle. Çocukluğumuzda beraberdik, John Oatis ve ben, bir meşe ağacının gölgesinin sabahları benim evimi, akşamları da onun evini gölgede bıraktığı bir yerde doğmuştuk, dünyanın tüm derelerinde birlikte yüzdük, ekşi elma ve sigara yüzünden birlikte hasta olduk, aynı genç kızın aynı sarı saçlarında aynı ışığı gördük ve delikanlılığımızda kadere tekme atıp gençliğin dumanını başımızdan çıkarmaya da birlikte gittik. İyi idare ettik, sonra yıllar ilerledikçe ben giderek daha iyi ve daha da iyi oldum. Onun kitabı bir iyi yorum alırsa, benimki altı tane aldı, eğer ben bir kötü eleştiri alırsam, o bir düzine aldı. Halkın vagonlarını ayırdığı bir trendeki iki arkadaş gibiydik.

Arkada kalan son vagonda, 'Kurtar beni! Beni Tank Town, Ohio'da bırakıyorsun; biz aynı hattayız,' diye haykıran John Oatis vardı ve kondüktör de, 'Evet ama aynı *trende* değilsiniz!' diyordu. Ve ben de, 'Sana inanıyorum John, moralini bozma, seni almaya geleceğim,' diye bağırıyordum. Ve son vagon da arkada kırmızı ve yeşil lambaları karanlıkta kiraz ve limon gibi parlayarak geride kalıyor ve biz de birbirimize arkadaşça haykırıyorduk: 'John, moruk!' 'Dudley, eski dost!' Ama bu arada John Oatis gece yarısı teneke bir yükleme barakasının arkasındaki karanlığa yönelirken, benim lokomotifim, bayrakların ve bando mızıkanın eşliğinde, şafağa doğru ilerliyordu."

Dudley Stone durakladı ve benim kafa karışıklığımı fark etti.

"Tüm bunlar benim öldürülmeme yol açtı," dedi. "Çünkü 1930'da, birkaç eski giysi ve kitaplarının artakalan birkaç nüshası karşılığında bir tabanca satın alıp bu evin bu odasına gelen, John Oatis Kendall oldu."

"Ciddi ciddi öldürmeye mi niyetliydi?"

"Ne niyeti! Öldürdü! Bam! Biraz daha şarap alır mısın? Böyle daha iyi."

O benim anlamsız laflarıma gülerken, bir çilekli kek Bayan Stone tarafından masaya bırakılmıştı. Stone bunu üç kocaman dilime bölüp dağıttı, bana da bir sinema oyuncusu bakışı attı.

"John Oatis şuraya oturdu, şimdi senin oturduğun koltuğa. Arkasında, dışarıda, depoda on yedi domuz budu; şarap mahzenimizde en iyisinden beş yüz şişe; pencerenin ötesinde, açık arazi, tüm ihtişamıyla deniz, tepemizde bir tabak krema gibi dolunay, her tarafta tam tekmil ilkbahar, Lena da buradaydı, masanın diğer yanında, rüzgârın salladığı, her söylediğime ya da söylemediğime gülen bir söğüt ağacı ve ikimiz de otuz yaşındayız, dikkatini çekerim, otuz yaşında, hayat muhteşem eğlence kaynağımız, parmaklarımız piyanoda dolaşıyor, kitaplarım iyi satıyor, bembeyaz hayran mektupları düzenli bir şekilde akıyor, ahırda, denizin gece arzulayabileceğimiz her şeyi fısıldayacağı koylara doğru ay ışığı gezileri için atlar bekliyor. Ve John Oatis orada, senin oturduğun yerde oturmuş, sakin sakin cebinden o mavi tabancayı çıkarıyor."

"Güldüm, çakmak filan gibi bir şey olduğunu sanmıştım," dedi karısı.

"Ama John Oatis, gayet ciddi bir şekilde: 'Seni öldüreceğim, Bay Stone,' dedi."

"Sen ne yaptın?"

"Ne mi yaptım? Orada oturdum, donmuş, çakılmış kalmıştım; korkunç bir patırtı! Duydum, suratıma çarpan tabutun sesini! Kara bir delikten dökülen kömürleri duydum; gömülmüş kapımdaki toprağı. Böylesi durumlarda tüm geçmişinin film şeridi gibi aktığı söylenir. Saçmalık. Gelecek akıyor. Kanlı bir bulamaç halindeki suratını görüyorsun. Şuracıkta oturup kalıyorsun, ta ki kekeleyen ağzından şu laflar dökülene kadar: 'Ama neden John, ben sana ne yaptım?'

"'Ne mi yaptın?' diye haykırdı.

"Ve gözleri geniş kitaplığı ve hepsinin sırtında Fas'ın karanlığında parlayan panter gözleri gibi parlayan ismimle hizaya dizilmiş o yakışıklı kitap bölüğünü taradı. 'Ne mi yaptın!' diye haykırdı, ölümcül bir şiddetle. Ve elleri terli altıpatları kaşıdı. 'Bak John,' dedim. 'Ne istiyorsun?'

"'Dünyada her şeyden çok istediğim bir şey var,' dedi. 'Seni öldürüp ünlü olmak. Adımı başlıklara taşımak. Senin kadar ünlü olmak. Ömür boyu ve ötesinde, Dudley Stone'u öldüren adam olarak tanınmak.'

"'Ciddi olamazsın!'

"'Ciddiyim. Çok ünlü olacağım. Şimdi, senin gölgende olduğumdan çok daha ünlü. Ah, dinle beni, dünyada hiç kimse, bir yazar gibi nefret etmesini bilemez. Tanrım, eserlerini ne kadar da çok seviyorum ve Tanrım, o kadar iyi yazdığın için senden ne kadar da nefret ediyorum. Şaşırtıcı kararsızlık. Ama bunu daha fazla kaldıramayacağım, senin kadar yazamamayı; bu yüzden kolay yoldan ünlü olacağım. En verimli haline gelmeden senin önünü keseceğim. Gelecek kitabının en iyisi, en parlak eserin olacağı söyleniyor!'

"'Abartıyorlar.'

"'Bence haklılar!' dedi.

"Omzunun üzerinden korku içinde koltuğunda oturan Lena'ya

baktım, ama o kadar da korkmamış, bu yüzden de çığlık atarak ya da koşarak sahneyi bozup zamanından evvel sona ermesine neden olmamıştı.

"'Sakin ol,' dedim. 'Sükûnet. Otur şuraya John. Sadece bir dakika istiyorum. Sonra tetiği çekersin.'

"'Hayır!' diye fısıldadı Lena.

"'Sakin ol!' dedim, ona da, kendime de, John Oatis'e de.

"Açık pencereden dışarı baktım, rüzgârı hissettim, mahzendeki şarabı, sahildeki koyları, denizi, bir mentol halkası gibi yaz gecelerini serinleten, arkasından sabaha doğru uçuşan bulutları, yıldızları sürükleyen ayı düşündüm. Yalnızca otuz yaşımdaki kendimi, otuzundaki Lena'yı, önümüzdeki bütün yaşamımızı düşündüm. Yükseklere asılmış ve gerçekten ziyafete başlamamı bekleyen hayatı düşündüm! Bir dağa hiç tırmanmamıştım, okyanusa hiç yelken açmamıştım, belediye başkanlığına hiç aday olmamıştım, inci toplamak için dalmamıştım, bir teleskopum hiç olmamıştı, ne bir sahnede rol yapmış, ne bir ev inşa etmiş ne de o kadar okumak istediğim klasikleri okumuştum. Yapılmayı bekleyen tüm o *işler*!

"Böylece, neredeyse bir anda geçiveren o altmış saniyede, sonunda kariyerimi düşündüm. Yazdığım kitaplar, yazmakta olduğum kitaplar, yazmaya niyetlendiğim kitaplar. Eleştiriler, satışlar, bankadaki muazzam hesabımız. Ve ister inan ister inanma, hayatımda ilk kez, hepsinden kurtulmuş oldum. Bir anda, bir eleştirmen oldum. Teraziyi boşalttım. Bir kefeye yanımda hasat tanrıçası Lena'yla birlikte bütün o binmediğim tekneleri, dikmediğim çiçekleri, büyütmediğim çocukları, bakmadığım tüm o tepeleri koydum. Ortaya tabancasıyla John Oatis Kendall'ı koydum, tartıyı belirleyen iğneyi. Karşıdaki boş kefeye de kalemimi, mürekkebimi, boş kâğıtlarımı, bir düzine kitabımı koydum. Bazı küçük ayarlamalar yaptım. Altmış saniye geçiyordu. Tatlı akşam rüzgârı masayı yalıyordu. Lena'nın boynundaki bir saç lülesini okşadım, Of Tanrım, ne kadar, ne kadar da yumuşacıktı...

"Silah bana doğrultulmuştu. Fotoğraflarda aydaki kraterleri görmüştüm ve uzaydaki, büyük Kömür Çuvalı Nebulası adı verilen de-

liği, ama hiçbiri odanın karşı tarafındaki tabancanın namlusunun o deliği kadar kocaman değildi.

"'John,' dedim sonunda, 'benden o kadar mı nefret ediyorsun? Ben şanslıyım, sen değilsin diye?'

"'Evet, lanet olsun!' diye haykırdı.

"Beni o kadar kıskanması neredeyse gülünçtü. Ondan o kadar da daha iyi bir yazar değildim. Bir bilek hareketi, aradaki farkı doğuruyordu.

"'John,' dedim sakince, 'eğer ölmemi istiyorsan, ölürüm. Bir daha hiç yazmamamı mı istiyorsun?'

"'Daha çok isteyeceğim bir şey olamaz!' diye haykırdı. 'Hazır ol!' Kalbime nişan almıştı!

"'Olur,' dedim, 'bir daha hiç yazmayacağım.'

"'Ne?' dedi.

"'Biz eski dostuz, birbirimize hiç yalan söylemedik, değil mi? O zaman sözümü kabul et, bu geceden başlayarak, kalemimi kâğıda değdirmeyeceğim.'

"'Aman Tanrım,' dedi ve aşağılama ve inanmazlıkla güldü.

"'İşte,' dedim, onun yakınındaki çalışma masasını kafamla işaret ederek, 'son üç yıldır üzerinde çalıştığım iki kitabın yegâne kopyaları. Birini senin gözünün önünde yakacağım. Diğerini sen kendin denize atabilirsin. Evi boşalt, edebiyata uzaktan yakından benzeyen her şeyi al, yayımlanmış kitaplarımı da yak. İşte.' Ayağa kalktım. Beni o zaman vurabilirdi ama onu büyülemiştim. Müsveddelerden birini şömineye attım ve bir kibrit yaktım.

"'Hayır!' dedi Lena. Ona döndüm. 'Ne yaptığımı biliyorum,' dedim. Ağlamaya başladı. John Oatis Kendall yalnızca bana bakıyordu, büyülenmiş gibiydi. Ona diğer yayımlanmamış müsveddeyi getirdim. 'İşte,' dedim ve sağ ayağının altına koydum, böylece ayağı bir kâğıt ağırlığı olmuştu. Geri dönüp yerime oturdum. Rüzgâr esiyordu, gece ılıktı ve masanın diğer yanında Lena elma çiçeği gibi bembeyazdı.

"'Bugünden başlayarak, bir daha yazmayacağım,' dedim.

" Sonunda John Oatis konuşmayı başardı, 'Bunu nasıl yapabilirsin?'

"'Herkesi mutlu etmek için,' dedim. 'Seni mutlu etmek için, çünkü eninde sonunda yeniden dost olacağız. Lena'yı mutlu etmek için, çünkü gene yalnızca onun kocası olacağım, herhangi bir ajansın kalemi değil. Ve ben de mutlu olacağım çünkü ölü bir yazar olacağıma yaşayan bir adam olurum. Ölen bir adam hiçbir şey yapamaz, John. Şimdi son romanımı al ve yanında götür.'

"Orada oturduk, üçümüz, tam da bu akşam üçümüzün oturduğumuz gibi. Limon ve kamelya kokuları vardı. Okyanus aşağıdaki kayalık kıyıda gürlüyordu; Tanrım, ay ışığında o ne güzel sesti. Nihayet, müsveddeyi yakalayan John Oatis, benim bedenim gibi onu alıp odadan çıktı. Kapıda durdu ve 'Sana inanıyorum,' dedi. Sonra da gitti. Uzaklaşan arabasının sesini duydum. Lena'yı yatırdım. Bu hayatımda kıyıya yürüdüğüm nadir gecelerden biriydi ama oraya yürüdüm, derin derin nefes alıyor, kollarımı, bacaklarımı ve suratımı ellerimle yokluyor, çocuk gibi ağlıyor, soğuk tuzlu suyun ayaklarımda milyonlarca köpük oluşturmasını hissedip dalgaların içinde, sığ suda yürüyordum."

Dudley Stone sustu. Zaman, odada durmuştu. Zaman başka bir yıldayken, biz üçümüz orada, cinayet tarafından büyülenmiş, oturuyorduk.

"Son romanını da yok etti mi?" diye sordum.

Dudley Stone başını iki yana salladı. "Bir hafta sonra sayfalardan biri kıyıya vurdu. Uçurumun üzerinden bin sayfayı birden fırlatmış olmalı, onu zihnimde canlandırabiliyorum, gecenin dördünde bir beyaz martı sürüsü gibi görünmüş olmalı, suya dökülüp akıntıyla açığa gitmiştir. Lena elinde o tek sayfayla kumsalda koşup, 'Bak, bak!' diye bağırdı. Ve elime tutuşturduğunun ne olduğunu görünce, okyanusa geri attım."

"Sözünde durduğunu söyleme bana!"

Dudley Stone bana kararlı bir ifadeyle bakıyordu. "Benzer bir durumda sen ne yapardın? Olaya şöyle bak: John Oatis bana bir iyilik etti. Beni öldürmedi. Beni vurmadı. Sözüme inandı. Sözüme saygı gösterdi. Bıraktı yaşayayım. Bıraktı yiyip, uyuyup nefes alayım. Birdenbire, ufkumu genişletti. Ona o kadar müteşekkirdim ki

o gece sahilde belime kadar suyun içinde dururken ağladım. Müteşekkirdim. Bu sözcüğün ne demek olduğunu gerçekten anlıyor musun? Beni sonsuza kadar yok etmek elindeyken, yaşamama izin verdiği için müteşekkir."

Bayan Stone kalktı. Akşam yemeği sona ermişti. O tabakları toplarken, biz purolarımızı yaktık ve Dudley Stone beni yazıhanesine götürdü, kapaklı bir çalışma masası, ağzı paketler, kâğıtlar, mürekkep şişeleri, bir daktilo, belgeler, fihristler, dizinler yüzünden açık duruyordu.

"Her şey içimde bir kaynama noktasına doğru ilerliyordu. John Oatis yalnızca üzerindeki kaymağı aldı ki, altta demleneni görebileyim," dedi Dudley Stone. "Yazmak benim için hep tuz biber gibiydi; kâğıt üstüne sözcükler karalamak, kalbin ve ruhun derin bunalımlarını deneyimlemek. Hırslı eleştirmenlerin beni yükseltmesi, alçaltması, sosis gibi doğraması, gece yarısı kahvaltı niyetine yemesi. En kötüsünden iş. Yükü sırtımdan atmaya hazırdım. Tetik hazırdı. Ve Bum! John Oatis geldi! Şuraya bak!"

Masayı karıştırdı ve broşürlerle afişler çıkardı. "Yaşam üzerine *yazmıştım*. Artık yaşamak istiyordum. Bir şeyler üzerine yazmaktansa bir şeyler *yapmak*. Eğitim komisyonuna aday oldum. Kazandım. Meclis üyeliğine aday oldum. Kazandım. Belediye başkanlığına aday oldum. Kazandım! Şerif! Kasaba kütüphanecisi! Çöp arıtma memuru. Birçok el sıktım, birçok yaşam gördüm, birçok şey yaptım. Yaşanabilecek her şekilde yaşadık, gözlerimizle, burunlarımızla, ağızlarımızla, kulaklarımızla ve ellerimizle. Tepelere tırmandık, resimler çizdik, bazıları duvarlarda! Dünyayı üç kez dolaştık! Hatta beklenmedik bir şekilde oğlumu bile ben doğurttum. Artık büyüdü ve evlendi... New York'ta yaşıyor! Bir daha, bir daha yaptık." Stone durakladı ve gülümsedi. "Dışarı bahçeye gel; bir teleskop kurduk, Satürn'ün halkalarını görmek ister misin?"

Bahçede durduk ve rüzgâr bin kilometre uzaktan, denizden esiyordu ve biz orada durmuş teleskoptan yıldızlara bakarken, Bayan Stone nadir bir İspanyol şarabının peşinden mahzene iniyordu.

***

Ertesi gün denizden fırtına hızında hoplaya zıplaya bir yolculuk sonunda çayırları aşıp boş istasyona vardığımızda öğlen olmuştu. Bay Dudley Stone arabayı kendi haline bırakıp benimle konuştu, güldü, gülümsedi, şu ya da bu neolitik taşı, o ya da bu yaban çiçeğini gösterdi ve ancak arabayı park ederken ve beni alıp götürecek treni beklerken sessizliğe büründü.

"Sanırım," dedi, gökyüzünü seyrederken, "benim çıldırdığımı düşünüyorsun."

"Hayır, öyle bir şey demedim."

"Eh," dedi Dudley Stone, "John Oatis Kendall bana bir iyilik daha yaptı."

"Neymiş o?"

Kapitone deri koltuğunda konuşmak için bana yaklaştı.

"Gitmenin iyi olduğu sırada çıkmama yardımcı oldu. Derinlerde bir yerde, edebi başarımın soğutma sistemini durdurduklarında eriyip gidecek bir şey olduğunu hissetmiş olmalıyım. Bilinçaltım geleceğim hakkında hayli doğru bir fikre sahipti. Eleştirmenlerimin hiçbirinin bilmediğini biliyordum, gideceğim tek yönün yokuş aşağı olduğunu. John Oatis'in yok ettiği iki kitap kötüydü. Beni John Oatis'in muhtemelen öldüreceğinden daha beter öldüreceklerdi. Bu yüzden, istemeden de olsa, kendi başıma vermeye cesaret edemeyeceğim kararı vermeme, dans henüz devam ederken, kâğıt Çin fenerleri Harvard özelliklerimin üzerine pembe ışıklarını düşürürken zarafetle ayrılmama yardımcı oldu. Birçok yazarın yükseldiğini, sonra alçalıp mutsuzca, intihar eğilimine sahip bir şekilde dışarı çıktıklarını görmüştüm. Koşullar, rastlantı, bilinçaltı, rahatlama ve yalnızca *hayatta* olduğum için John Oatis Kendall'a duyulan minnetin bileşimi benim için bir şanstı en azından."

Sıcak güneş ışığının altında bir dakika oturduk.

"Sonra, edebiyat sahnesinden çekildiğimde, tüm o büyüklerle karşılaştırıldığımı görme zevkini tattım. Yakın tarihte pek az yazar böylesi bir tanıtıma konu olmuştu. Bu çok güzel bir cenaze töreniydi. Söylendiği gibi doğal görünüyordum. Ve yankılar devam etti.

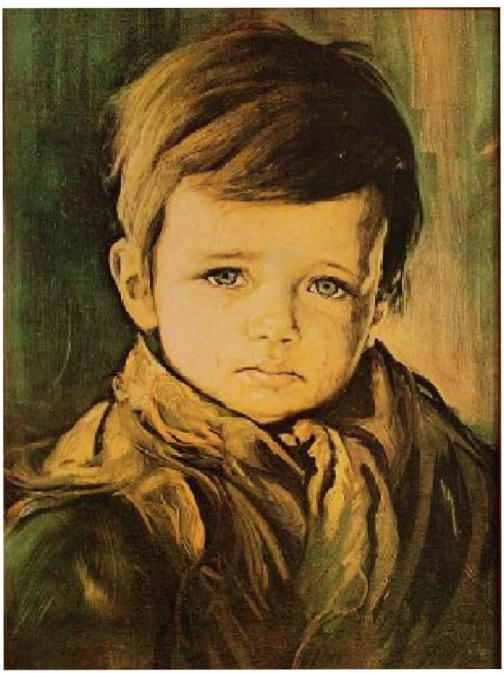
'Bir sonraki kitabı!' diye haykırıyordu eleştirmenler, 'o kitap olacaktı! Başyapıtı!' Onları özlem, beklenti içinde bıraktım. Bir şeyden haberleri yoktu. Şimdi, çeyrek yüzyıl sonra bile, o zamanlar üniversite öğrencisi olan okurlarım, 'başyapıtım' için onları neden bu kadar bekletmiş olduğumun sırrını çözmek için köhne, gazyağı kokan trenlerde isli seferlere çıkıyorlar. Ve John Oatis Kendall sayesinde hâlâ bir şöhretim var; yavaşça, acısızca azalıyor. Ertesi yıl, kendi yazdıklarımla ölmüş olabilirdim. Başkaları ayırmadan, kendi son vagonunu trenden ayırmak çok daha iyi.

"John Oatis Kendall'la olan dostluğum mu? Geri geldi. Zaman aldı kuşkusuz. Ama 1947'de beni görmeye geldi; genelde, eski günler gibi, güzel bir gün oldu. Ve şimdi, o öldü ve nihayet birisine her şeyi anlattım. Kentteki arkadaşlara ne anlatacaksın? Bir kelimesine bile inanmazlar. Ama doğru. Yemin ederim, burada oturduğum ve Tanrı'nın o güzel havasını içime çektiğim, ellerimdeki nasırlara baktığım ve bölge hazinedarlığı adaylığım sırasındaki solgun broşürlere benzemeye başladığım kadar."

İstasyondaki peronda durduk.

"Güle güle, gelip, kulaklarını açıp sözcüklerimin sana ulaşmasına izin verdiğin için teşekkür ederim. İşte tren geliyor! Gitmem lazım; Lena ve ben öğleden sonra kıyı boyu bir Kızılhaç seferine çıkacağız! Güle güle!"

Ölü adamın hoplaya zıplaya peronda ilerlemesini seyrettim, döşemelerin yaylandığını hissettim, T-Modeli Ford'a atladığını gördüm, arabanın onun ağırlığı altında gacırdadığını duydum, koca ayağıyla döşemeye vurduğunu, motoru çalıştırdığını, gülümseyip bana el salladığını ve daha sonra da Geçmiş adı verilen sahildeki o aniden aydınlanmış olan Unutulmuşluk adlı kasabaya doğru gümbürtüyle uzaklaştığını gördüm

"Bradbury'yi okuyana kadar, bir kitabın böyle şeyler hissettirebileceğini bilmiyordum."
—*Joe Hill*

Ray Bradbury, edebiyat hayatının ilk döneminde insan psikolojisine ve çaresizliğine yönelik konuları ele alıp bunları korku türü içerisinde eşsiz üslubuyla kâğıda dökmüştü. Yıllar içerisinde daha çok bilimkurgu eserleriyle tanınsa da Illinois'li genç Ray'i "Bradbury" yapan öyküler bu gençlik eserleriydi. Bradbury'nin yayımlanan ilk kitabı olan ve *Dark Carnival* başlığı verilen bu derleme yıllar sonra benzer temalardaki öykülerle zenginleştirilip *Sonbahar Ülkesi* adını aldı.

Bu kitaptaki öyküler ya ölümle başlıyor ya da ölümle bitiyor. Ray Bradbury, korkunun, içimizdeki karanlığın, yıllarca birlikte yaşadığımız ama henüz farkına varmadığımız arzuların ve bunların davet ettiği dehşetlerin, saflığın ve şeytaniliğin birlikte nefes alan öykülerini anlatıyor bize. Haritasını hep yanımızda taşısak da ziyaretimizi sürekli ertelediğimiz bir ülkeyi, sonbahar ülkesini anlatıyor.

Bu ülkede yılın hep son dönemi yaşanıyor.